

Dashiell Hammett

Șoimul maltez

(The Maltese Falcon, 1944)

I

SPADE ȘI ARCHER

Falca lui Samuel Spade era prelungă și osoasă, iar bărbia un "V" proeminent sub "V"-ul mai mobil al gurii. Nările curbate formau un alt "V" mai mic. Ochii galben-cenușii erau orizontali. "V"-ul, trăsătura caracteristică a feței, se regăsea și în sprâncenele groase ce se înălțau din două cute gemene de deasupra nasului coroiat; părul castaniu-desehis îi atârna pe tâmpilele înalte și plate, adunându-se pe frunte. Semăna cu un mefisto blond și simpatic.

— Ce-i, scumpo? o întrebă el pe Effie Perine.

Effie era o fată bronzată și deșirată, pe care rochia crem de lână subțire se lipea de parcă ar fi fost udă. Avea ochi căprui, vioi pe fața luminoasă și băiețoasă. Închise în cele din urmă ușa, se sprijini de ea și zise:

— A venit o fată care vrea să te vadă. O cheamă Wonderly.

— O clientă?

— Așa cred. Merită s-o vezi, în orice caz. E nimicitoare.

— Invit-o să intre, scumpo, răspunse Spade. Invit-o să intre.

Effie Perine deschise din nou ușa, intră în celălalt birou și, fără să ridice mâna de pe clanță, spuse:

— Vreți să intrați, domnișoară Wonderly?

— Mulțumesc, răspunse o voce, dar atât de stins încât nu se auzi decât datorită pronunției foarte limpezi, și o tânără femeie trecu pragul. Înaintă lent, cu pași prudenți, uitându-se la Spade cu ochii ei de cobalt, timizi și cercetători. Era înaltă, subțire și mlădioasă, fără nici o angulozitate. Avea trupul drept, sâinii fermi, gambele lungi, mâinile și picioarele înguste. Taiorul, în două nuanțe de albastru, i se asorta intenționat cu ochii. De sub pălăria albastră ieșea un păr ondulat, roșu-închis; buzele pline erau de un roșu aprins. Dinții albi luceau în semiluna unui zâmbet timid.

Spade se ridică, se înclină și îi arătă cu o mână vânjoasă fotoliul de stejar de lângă birou. Spade avea un metru optzeci. Din cauza umerilor căzuți și curbați, trupul îi părea aproape conic — un trup pe cât de lat pe atât de îndesat —, iar haina cenușie, proaspăt călcată, nu-i venea prea bine.

— Vă mulțumesc, murmură încet domnișoara Wonderly și se așeză pe marginea de lemn a fotoliului.

Spade se cufundă în scaunul său rotativ, îl întoarse cam un sfert spre ea și îi zâmbi politicos. Zâmbea fără să-și deschidă buzele. Toate "V"-urile de pe față i se alungiră. Răpăiala clapelor, sunetul subțire al clopoțelului și hurelul înfundat al carului mașinii de scris a lui Effie Perine răzbătură prin ușa închisă. Undeva, într-un birou din apropiere, o mașină alimentată de un motor vibra surd. Pe biroul lui Spade o țigară moale se consuma într-o scrumieră de aramă, plină de mucerile altor țigări moi. Grămăjoare strâmbe de scrum cenușiu, căzut de la țigări, zăceau pe fața galbenă a biroului, pe sugativa verde și pe hărțile răspândite. O fereastră cu perdea crem, deschisă vreo douăzeci sau douăzeci și cinci de centimetri, lăsa să

pătrundă din curte un curent aducând un vag miros de amoniac. Scrumul de pe birou tremură și alunecă încet.

Domnișoara Wonderly urmări grămăjoarele cenușii care tremurau și alunecau. Avea o privire neliniștită. Stătea pe marginea fotoliului. Își sprijinea picioarele de podea, ca și cum ar fi fost gata să se ridice. Măinile, înmănușate în negru, i se încheștasera în poală de o poșetă neagră și turtită. Spade se lăsă pe spate în scaunul său și o întrebă:

— Ei, ce pot face pentru dumneavoastră, domnișoară Wonderly?

Fata îl privi și își ținu răsuflarea. Înghiți în sec și spuse grăbit:

— Ați putea...? M-am gândit... M-am... Cum să vă spun....

Își mușcă buza inferioară cu dinții ei strălucitori și tăcu. Doar ochii întunecați mai vorbeau, implorându-l.

Spade zâmbi, dădu din cap ca și cum ar fi înțeles-o, dar amabil, de parcă n-ar fi fost ceva serios la mijloc.

— Ce-ar fi să-mi povestiți totul de la început, pe urmă vedem noi ce-i de făcut. E mai bine s-o luați de la începutul începutului.

— S-a întâmplat la New York...

— Da.

— Nu știu unde l-a întâlnit. Vreau să spun că nu știu în ce loc anume l-a întâlnit la New York. E cu cinci ani mai mică decât mine... are doar șaptesprezece ani... și frecventam alte cercuri. Nu cred c-am fost vreodată foarte apropiate, așa cum ar trebui să fie surorile. Tata și mama sunt în Europa. Vestea are să-i distrugă. Trebuie s-o aduc acasă, înainte de reîntoarcerea lor.

— Da, spuse Spade.

— Se reîntorc în prima zi a lunii viitoare.

Ochii lui Spade se luminau.

— Atunci avem două săptămâni la dispoziție.

— N-am știut ce-a făcut până ce n-am primit scrisoarea ei. Am fost disperată. Buzele îi tremurau. Măinile frământau poșeta neagră din poală.

— De frică să nu fi făcut vreo prostie, am ezitat să anunț poliția, dar la urmă, temându-mă să nu i se fi întâmplat ceva, mi-am zis că e cazul s-o anunț. N-am avut cui să cer un sfat. N-am știut ce să fac. Ce puteam să fac?

— Nimic, firește, răspunse Spade, dar apoi a sosit scrisoarea ei.

— Da, și i-am telegrafiat, cerându-i să se întoarcă acasă. Am telegrafiat aici, la post restant Era singura adresă pe care mi-o dăduse. Am așteptat o săptămână, dar n-am primit nici un răspuns, nici un cuvânt de la ea. Iar data la care urmează să se întoarcă tata și mama se apropie tot mai mult. Așa c-am venit la San Francisco s-o caut. I-am scris că vin. N-ar fi trebuit să-i scriu, nu-i așa?

— Poate că nu. Nu-i întotdeauna ușor să știi ce-i de făcut. Ați găsit-o?

— Nu. N-am găsit-o. I-am scris c-am să trag la hotelul St. Mark și-am rugat-o să vină să stăm de vorbă, chiar dacă nu are chef să se întoarcă acasă cu mine. Dar n-a venit. Am așteptat-o trei zile, dar degeaba, nu mi-a trimis nici măcar un rând.

Spade își clătină capul de mefisto blond, se încruntă plin de înțelegere și își strânse buzele.

— A fost oribil, spuse domnișoara Wonderly, străduindu-se să zâmbească. N-am mai putut răbda să stau așa, s-o aștept, fără să știu ce i se întâmplase, ce i s-ar fi putut întâmpla. Renunță la tentativa de a zâmbi. O trecu un fior. — Singura adresă pe care mi-a dat-o a fost la post restant. I-am scris o altă scrisoare și ieri după-amiază m-am dus la oficiul poștal. Am așteptat acolo până ce s-a întunecat, dar n-am dat ochii cu ea. M-am dus din nou azi-dimineață, dar tot n-am văzut-o pe Corinne. L-am văzut,

în schimb, pe Floyd Thursby.

Spade dădu din nou din cap. Încruntătura dispăru. În locul ei apăru o expresie de atenție încordată.

— N-a vrut să-mi spună unde se află Corinne, continuă ea disperată. N-a vrut să-mi spună decât că sora mea era bine și mulțumită. Cum să-l cred? Ar fi trebuit să mă aștept la un asemenea răspuns din partea lui, nu?

— Desigur, confirmă Spade. S-ar putea să fie însă adevărat.

— Sper să fie adevărat. Sper din tot sufletul! exclamă ea. Dar nu mă pot întoarce acasă, fără ca măcar s-o fi văzut, fără ca măcar să-i fi vorbit la telefon. Floyd n-a vrut să mă ducă la ea, A pretins că sora mea nu vrea să mă vadă. Nu-mi vine să cred. Mi-a promis c-are să-i spună că m-a văzut și o s-o aducă — dacă ea va accepta — astă seară, la hotel. A mai spus că era sigur că n-avea să vină. A promis, pe de altă parte, c-are să vină el dacă ea n-are să vrea. Floyd...

Se întrerupse și își duse brusc mâna la gură în clipa când se deschise ușa.

Bărbatul care o deschisese făcu un pas înăuntru și spuse:

— O, iertați-mă!

Își scoase grăbit pălăria cafenie și dădu să se retragă.

— Poți să rămâi, Miles, îi spuse Spade. Intră. Domnișoara Wonderly, vi-l prezint pe asociatul meu, domnul Archer.

Miles Archer intră din nou în birou, închise ușa, o salută pe domnișoara Wonderly cu o înclinare a capului și îi zâmbi însoțindu-și gesturile cu o mișcare vag politicoasă cu pălăria. Archer era de o înălțime mijlocie, bine clădit, lat în umeri, cu ceafa groasă; fața-i roșie și jovială, cu fălci masive, era încununată de un păr tăiat scurt și încărunțit. Arăta de peste patruzeci de ani, cu zece ani mai în vârstă ca Spade.

— Sora domnișoarei Wonderly a fugit de la New York cu un oarecare Floyd Thursby, spuse Spade. Perechea se află aici, în oraș. Domnișoara Wonderly l-a văzut pe Thursby și are întâlnire cu el astă-seară. Floyd poate c-are s-o aducă cu el pe sora domnișoarei Wonderly. Probabil că n-are s-o facă. Domnișoara Wonderly vrea să-i găsim sora, s-o luăm de la Floyd și s-o aducem acasă. Se uită la domnișoara Wonderly. — Nu-i așa?

— Da, rosti ea confuz.

Jena ei, care se topise treptat în urma zâmbetelor, a asentimentelor și asigurărilor binevoitoare ale lui Spade, reveni îmbujorându-i fața. Se uită la poșeta din poală și o ciupi nervos cu degetele înmănușate.

Spade făcu asociatului său un semn cu ochiul. Miles Archer înaintă și rămase în picioare lângă colțul biroului. În timp ce fata se uita la poșetă, o măsură din priviri. Ochii lui mici și căprui alunecară admirativ și îndrăzneț de la chipul ei plecat, spre picioare, apoi din nou spre chip. Se uită la Spade și simulă un fluierat de admirație.

Spade săltă două degete de pe brațul scaunului, într-un gest scurt de prevenire și spuse:

— N-o să avem nici o neplăcere cu afacerea asta: O să trimitem pur și simplu pe cineva astă-seară la hotel să-l urmărească pe Floyd la plecare și să se țină scai de el până ne conduce la sora dumneavoastră. Dacă vine însoțit de ea, și o convingeți să se întoarcă acasă împreună cu dumneavoastră, cu atât mai bine. Dacă nu — dacă n-o să vrea să-l lase nici după ce-a văzut c-am descoperit-o — ei bine, atunci găsim noi o cale să rezolvăm situația.

— Mda, zise Archer. Avea o voce aspră, groasă.

Domnișoara Wonderly ridică repede privirea spre Spade și își încreți fruntea între sprâncene.

— Oh, dar să fiți prudenți! Vocea îi tremura ușor, iar buzele articula nervos cuvintele — Mi-e o frică de moarte de Thursby, e în stare de orice. Corinne e atât de tânără, iar faptul c-a adus-o aici de la New York mi se pare un gest atât de grav... E în stare... E în stare.... să-i facă ceva!

Spade zâmbi și lovi încet brațele scaunului.

— Lăsați asta pe seama noastră. Știm noi cum să ne purtăm cu el.

— Dar îl credeți în stare? insistă ea.

— Există întotdeauna o astfel de posibilitate, răspunse Spade cu un ton judicios. Dar puteți avea toată încrederea c-o să ne ocupăm.

— Vă rog să mă credeți că am toată încrederea în dumneavoastră, răspunse ea grav, dar vreau să vă previn că e un om primejdios. Vă spun sincer că-i în stare de orice. Nu cred c-ar ezita s-o... s-o omoare pe Corinne, dacă își închipuie că în acest chip se salvează. Îl credeți în stare?

— Sper că nu l-ați amenințat?

— I-am spus doar atât, că nu vreau decât s-o iau acasă pe Corinne înainte să se întoarcă părinții și să afle de fuga ei. I-am promis că n-am să le suflu o vorbă despre ce s-a întâmplat, cu condiția însă de-a mă ajuta, și că dacă n-are să mă ajute, o să aibă tata, desigur, grijă ca Floyd să-și primească pedeapsa. Nu... nu cred că mi-a dat prea mare crezare.

— Poate împiedica scandalul dacă se căsătorește cu ea? întrebă Archer. Fata roși și răspunse jenată:

— Floyd are nevastă și trei copii în Anglia. Corinne mi-a scris, ca să-mi explice de ce-a fugit cu el.

— Indivizii de teapa lui au întotdeauna nevastă și copii, zise Spade, deși nu întotdeauna în Anglia. Se aplecă, luă un creion și un bloc de hârtie. — Cum arată Floyd?

— Oh, are vreo treizeci și cinci de ani, e înalt ca dumneavoastră și brunet de la natură, sau foarte bronzat. Are păr negru și sprâncene dese. Vorbește cam tare, chiar strident și e o fire iritabilă și nervoasă. Lasă impresia că-i... în stare de acte violente.

Spade, care nota pe blocul de hârtie, o întrebă fără să ridice capul:

— Ce ochi are?

— Albaștri-cenușii, apoși, dar asta nu-i semn de slăbiciune. Și... a, da, mai are o gropiță adâncă în bărbie.

— E subțirel, de talie obișnuită sau foarte voinic?

— Athletic. E lat în umeri, merge drept și are, cum se zice, o alură hotărât militară. Când l-am văzut azi-dimineață purta un costum gri-deschis și pălărie gri.

— Cu ce se ocupă? întrebă Spade și lăsă creionul jos.

— Nu știu. N-am nici cea mai vagă idee.

— La ce oră vine să vă vadă?

— După ora opt.

— Foarte bine, domnișoară Wonderly, o să fie cineva acolo. Ne-ar ajuta dacă...

— Domnule Spade, n-ați putea veni chiar dumneavoastră sau domnul Archer? Întinse mâinile într-un gest de implorare. — N-ați putea să vă ocupați chiar unul din dumneavoastră? Nu vreau să spun că cel pe care l-ați trimite n-ar fi capabil, dar — vai! mi-e foarte teamă de ce i s-ar putea întâmpla Corinnei. Mi-e teamă și de Floyd. Vreți să vă ocupați dumneavoastră? Știu... știu că are să coste mai mult, firește. Deschise cu gesturi nervoase poșeta și puse pe biroul lui Spade două bancnote de o sută de dolari. — Ajunge?

— Da, răspunse Archer. Am să mă ocup chiar eu.

Domnișoara Wonderly se ridică și îi întinse impulsiv mâna.

— Vă mulțumesc! Vă mulțumesc! exclamă ea. Apoi dădu mâna și cu

Spade și repetă: Vă mulțumesc!

— N-aveți pentru ce, îi răspunse Spade. Cu plăcere. Ne-ați venit oarecum în ajutor, dacă v-ați întâlni cu Thursby la parter, sau v-ați lăsa văzută în tovărășia lui în hol, la un moment dat.

— Am s-o fac, le promise ea și mulțumi din nou celor doi asociați.

— Și nu vă uitați după mine, o preveni Archer. Fiți fără grijă, am să vă zăresc.

Spade o întovărăși pe domnișoara Wonderly până la ușa de la coridor. Când se întoarse în birou, Archer dădu satisfăcut din cap spre bancnotele de o sută de dolari și mârâi încântat:

— Cad bine, spuse el. Luă una, o împături și o vârî în buzunarul vestei.

— Mai aveau surori în poșetă.

Spade băgă și el în buzunar cealaltă bancnotă, apoi se așeză.

— N-o zăpăci prea rău, zise el. Ce părere ai despre ea?

— Nostimă! Și-mi spui să n-o zăpăcesc! Archer chicoti, dar era o chicoteală tristă. — Poate c-ai văzut-o tu, primul, Sam, dar eu am vorbit cel dintâi cu ea. Vârî mâinile în buzunarele pantalonilor și se suci pe călcâie.

— Ai să dai de dracu cu fata asta, ascultă-mă pe mine. Spade zâmbi crud, dezvelindu-și dinții până în fundul gurii. — Ești deștept, nu?

Începu să-și răsucească o țigară.

II

MOARTEA ÎN CEAȚĂ

Telefonul sună în întineric. După ce sună de trei ori, arcurile patului scârțâiră, degete moșmoniră pe noptieră, un obiect mic și tare căzu cu zgomot înfundat pe covor, arcurile scârțâiră din nou și o voce bărbătească spuse:

— Alo... Da, eu sunt la telefon... Mort?... Da... Într-un sfert de oră.

Mulțumesc.

Un întrerupător păcăni și o lustră albă, atârnată de trei lanțuri aurite în mijlocul tavanului inundă cu lumină încăperea. În picioarele goale și îmbrăcat într-o pijama cu carouri verzi și albe, Spade se așeză pe marginea patului. Se strâmbă la telefonul de pe noptieră și luă de alături un pachet de foițe cafenii și o pungă cu tutun Bull Durham. Un curent de aer rece și cețos suflă prin cele două ferestre deschise, aducând de șase ori pe minut geamătul surd al sirenei de la închisoarea Alcatraz. Un deșteptător strident — cocoțat nesigur pe un colț al volumului *Cazuri criminale celebre din America*, de Duke, pus cu coperta în jos pe noptieră — arăta ora două și cinci minute.

Degetele groase ale lui Spade răsuciră cu atenție o țigară, cernură un strat subțire de fire cafenii în foița îndoită, îl neteziră pentru a fi uniform la capete și lăsară o mică scobitură la mijloc; apoi, degetele mari răsuciră marginile foiței în sus și în jos și le apăsară cu arătătoarele; după care, atât degetele mari cât și celelalte alunecară spre capetele cilindrului de foiță pentru a-l ține drept; pe urmă, Spade linse marginea foiței; strânse cu degetul mare și cu arătătorul de la mâna stângă capul țigării, în timp ce degetul mare și arătătorul de la mâna dreaptă netezeau lipitura umedă; apoi degetul mare și arătătorul de la mâna dreaptă răsuciră la rândul lor vârful țigării și o ridicară cu celălalt capăt spre buzele lui Spade. Detectivul luă bricheta de nichel îmbrăcată în piele de porc, care căzuse jos, o aprinse și se ridică din pat cu țigara arzând în colțul gurii. Își scoase pijamaua. Brațele, picioarele, trupul — toate netede și solide — umerii puternici, rotunjiți și căzuți făceau ca trupul să-i semene cu al unui urs. Cu trupul

unui urs bărbierit. Spade n-avea păr pe piept, iar pielea îi era moale și trandafirie ca a unui copil.

Se scărpină la ceafă și începu să se îmbrace. Își puse un tricou-chilot alb, subțire, ciorapi gri, jartiere negre și pantofi maron-închis. După ce-și înnodă șireturile, ridică receptorul, chemă Gladstone 4500 și comandă un taxi. Îmbracă o cămașă albă cu dungi verzi, își puse un guler alb, moale, o cravată verde, costumul gri purtat în aceeași zi, un pardesiu larg de tweed și o pălărie gri-închis. Soneria de la stradă sună în timp ce își vâra în buzunar tutunul, cheile și banii.

În punctul unde Bush Street domină Stockton Street, înainte de a începe să coboare către Chinatown, Spade plăti cursa și se dădu jos din taxi. Ceața subțire, lipicioasă și pătrunzătoare a nopților din San Francisco estompa strada. La câțiva metri de locul unde Spade coborâse din mașină, un grup mic de oameni se uita pe o alee. Două femei și un bărbat priveau și ei pe alee de pe celălalt trotuar. La ferestre se vedeau chipuri.

Spade traversă strada, trecu printre porțile cu grilaje ce se deschideau spre niște scări urâte și pustii, se apropie de parapet, își lăsă mâinile pe marginea lui umedă și se uită în jos, pe Stockton Street. Din tunelul de dedesubt țâșni un automobil huruind asurzitor, ca tras din pușcă, și dispăru. Nu departe de gura tunelului, în fața unui panou cu reclame de filme și de benzină, peste drum de un intrând dintre două magazine, stătea pe vine un bărbat. Își aplecase capul până aproape de trotuar ca să se poată uita pe sub panou. Se sprijinea cu o mână pe pavaj, iar cealaltă o încheștase de rama verde a panoului într-o poziție caraghioasă. Alți doi bărbați stăteau stânjeniți la celălalt capăt al panoului și trăgeau cu ochiul printre cei câțiva centimetri dintre panou și clădirea alăturată. Clădirea din cealaltă parte a panoului avea un calcan alb-cenușiu și dădea pe terenul din dosiul panoului. Pe calcan clipeau lumini și printre el se mișcau umbre de oameni.

Spade se îndepărtă de parapet și o luă pe Bush Street până la aleea unde se afla grupul de bărbați. Un polițist în uniformă mesteca gumă așezat sub o placă emailată pe care era scris: *Buritt Street* cu litere albe pe fond albastru-închis. Ridică brațul și întreabă:

— Ce cauți aici?

— Sunt Sam Spade. Mi-a telefonat Tom Polhaus.

— A, da. Polițistul coborî brațul. — Nu te-am recunoscut la început. Ei bine, uite-l colo... Arată cu degetul mare peste umăr. — Urâtă afacere.

— Destul de urâtă, recunosc Spade și o luă pe alee.

Pe la jumătatea ei, nu departe de intrare, se afla o ambulanță întunecată. În spatele ambulanței, la stânga, aleea era blocată de un gard înalt până la piept, făcut din stînghii grosolane, bătut orizontal. Dincolo de gard, solul întunecat cobora abrupt, până la panoul de jos, de pe Stockton Street. O porțiune de vreo trei metri din gard fusese ruptă la un cap și atârna bălăbănindu-se. La cinci metri în josul pantei ieșea din pământ un bolovan turtit. Într-o scobitură dintre bolovan și pantă zăcea pe spate Miles Archer. Doi oameni erau aplecați asupra lui. Unul ținea îndreptată spre mort o lanternă. Alți oameni cu lanterne urcau și coborau panta.

Unul dintre bărbați îl salută pe Spade:

— Salut, Sam! și se urni în sus, spre alee, în timp ce umbra îl preceda pe pantă. Era un tip înalt, burtos, cu ochi mici și deștepți, cu buze groase și atât de prost bărbierit încât obrații păreau întunecați. Pantofii, genunchii, mâinile și bărbia îi erau pline de noroi cafeniu. — Mi-am închipuit că vrei să-l vezi înainte de-al lua de aici, spuse el și trecu peste gard.

— Îți mulțumesc, Tom, zise Spade. Ce s-a întâmplat?

Spade își sprijini un cot de stâlpul gardului și se uită la oamenii de dedesubt, răspunzând cu o înclinare a capului celor care îl salutau.

Tom Polhaus se bătu pe partea stângă a pieptului cu un deget murdar.

— L-a țintit drept în inimă... cu ăsta. Scoase un revolver gros din buzunarul hainei și îl întinse lui Spade. În creștăturile de pe fața revolverului se infiltrase noroi. — Un Webley. O armă englezească, nu?

Spade își luă cotul de pe stâlpul gardului, se aplecă să privească arma, dar n-o atinse.

— Da. Un revolver automat Webley-Fesbery. Exact. Calibrul 38, trage opt gloanțe. Nu se mai fabrică tipul ăsta. Câte s-au tras?

— O singură pilulă. Tom se bătu din nou pe piept. — Trebuie să fi fost mort când a căzut peste gard și l-a rupt. Ridică arma plină de noroi. — Cunoști revolverul?

— Am mai văzut arme Webley-Fosbery, recunosc Spade, fără să manifeste vreun interes deosebit, apoi vorbi repede: A fost împușcat aici sus, nu? În timp ce stătea unde stai tu, cu spatele la gard. Cel care l-a împușcat stătea aici. Îl ocoli pe Tom până ajunse în fața lui, apoi ridică brațul cu degetul arătător îndreptat spre pieptul polițistului. — îl împușcă, Miles cade pe spate, se lovește de gard, trece prin el și se rostogolește până îl oprește bolovanul.

— Exact, răspunse Tom încet, strângându-și sprâncenele. Flacăra armei i-a pârlit haina.

— Cine l-a găsit?

— Shilling, polițistul care își făcea rondul. Cobora pe Bush Street și tocmai când a ajuns aici, a întors o mașină, farurile au luminat până sus și Shilling a văzut vârful rupt al gardului. Atunci s-a suit să se uite și l-a găsit.

— Ce-i cu mașina care întorcea?

— Nici cea mai mică informație în privința ei, Sam, Shilling nu i-a dat atenție, neștiind că-i ceva în neregulă. Spune că n-a ieșit nimeni de aici în timp ce urca de pe Powell Street, căci ar fi văzut. Ar mai fi o ieșire, singura, pe sub panou, prin Stockton Street. Nimeni n-a ieșit nici pe acolo. Ceața a înmuiat pământul și nu se văd decât urmele lăsate de Miles când a alunecat pe pantă și cele ale revolverului care s-a rostogolit.

— A auzit ceva împușcătura?

— Pentru numele lui Dumnezeu, Sam, de-abia am venit. Trebuie s-o fi auzit ceva, rămâne însă să-l găsim. Se întoarse și își trecu un picior peste gard. — Vii jos să-l vezi până nu-l ia?

— Nu, răspunse Spade.

Tom se opri călare pe gard și se uită îndărăt la Spade cu ochi mici și mirați.

— L-ai văzut, spuse Spade. Ai văzut tot ce-aș fi putut să văd și eu.

Tom, cu privirea ațintită asupra lui Spade, dădu sceptic din cap și trecu peste gard.

— Avea revolverul la șold, spuse el. N-a tras cu el. Pardesiul era încheiat. În buzunare am găsit peste o sută șizeci de dolari. Avea o misiune, Sam?

După o clipă de ezitare, Sam recunosc.

— Ce misiune?

— Avea însărcinarea să urmărească un tip numit Floyd Thursby, zise Spade, și îl descrie pe Thursby așa cum i-l zugrăvise domnișoara Wonderly.

— De ce-l urmărea?

Spade băgă mâinile în buzunarele pardesiului și clipi apatic spre Tom. Tom repetă nerăbdător:

— De ce-l urmărea?

— Poate fiindcă era englez. Nu știu ce învârtea exact. Am încercat să descoperim unde locuiește. Spade rânji vag, scoase o mână din buzunar și îl bătu pe Tom pe umăr. — Nu-mi cere prea multe. Vârî din nou mâna în buzunar. — Am s-o anunț eu pe soția lui Miles. Se întoarse și plecă.

Tom se strâmbă, deschise gura, o închise fără să vorbească, își dres glasul, renunță să mai se strâmbe și spuse cu voce blândă și răgușită:

— Groaznic, să termine așa. Miles avea păcatele lui, ca noi toți, dar avea, desigur, și multe calități.

— Așa e, recunosc Spade cu voce inexpresivă și își continuă drumul pe alee.

Spade dădu un telefon dintr-un *drugstore* deschis toată noaptea, la colțul lui Bush Street cu Taylor Street.

— Scumpo, spuse el după ce comunică telefonistei numărul cerut, Miles a fost împușcat... Da, e mort... Nu te enerva... Da... Va trebui să-i comunicîi Ivei... Nu. Să mă ia dracu dac-am s-o fac eu. O las pe seama ta... Fii așa de drăguță... Și spune-i să nu vină pe la birou. Spune-i c-am s-o văd... Hm... în curând... Da, dar nu mă angaja cu nimic... Bravo ție. Ești un înger. La revedere!

Deșteptătorul strident al lui Spade arăta ora patru fără douăzeci când aprinse lustra. Aruncă pălăria și pardesiul pe pat, intră în bucătărie, apoi se întoarse în dormitor cu un pahar de vin și o sticlă mare de rom Bacardi. Își turnă un pahar și-l bău în picioare. Puse sticla și paharul pe masă, se așeză pe marginea patului în fața lor și își răsuci o țigară.

Băuse al treilea pahar de Bacardi și tocmai își aprindea a cincea țigară când răsună soneria de la stradă. Arătătoarele deșteptătorului erau la patru și jumătate. Spade suspină, se sculă de pe pat și se îndreptă spre aparatul telefonic de lângă ușa camerei de baie. Apăsă butonul care deschidea ușa de la stradă. Mormăi: "La dracu!" Rămase în picioare, se strâmbă la cutia neagră a telefonului, respirând neregulat, în timp ce o roșeață urâtă i se întindea pe obraji.

Auzi hârăitul și zdrăngănitul ușii liftului, apoi cum se deschide și se închide pe coridor. Spade suspină din nou și se îndreptă spre ușa care da pe coridor. Pași grei, călcând înfundat răsunară pe podeaua acoperită de covor, pașii a doi bărbați. Sam se luminează la față. Deschise repede ușa.

— Salut, Tom, spuse el detectivului înalt și burtos, cu care discutasese pe Burritt Street; apoi: Salut, locotenente —, celui de lângă Tom. Intrați.

Cei doi îl salutară din cap, fără să vorbească și intrară. Spade închise ușa și îi conduse în dormitor. Tom se așeză la capătul sofalei, lângă ferestre. Locotenentul se așeză pe un scaun lângă masă. Locotenentul era un tip voinic, cu cap rotund, cu păr cărunt, tăiat scurt și cu fața pătrată, cu mustață căruntă, tăiată și ea scurt. Avea înfipă în cravată o monedă de aur de cinci dolari, iar la rever o emblemă mică și complicată, bătută cu diamante, insignele anumitor societăți secrete.

Spade aduse două pahare de vin din bucătărie, le umplu cu Bacardi, le împărți celor doi și se așeză pe marginea patului. Pe fața lui placidă nu se citea curiozitate. Ridică paharul și spuse:

— Succes la crime! Apoi îl goli până la fund.

Tom goli și el paharul, îl puse pe podea, lângă picior și se șterse la gură cu degetul arătător, plin de noroi. Se uită lung la piciorul patului, încercând parcă să-și amintească ce-i sugera vederea lui. Locotenentul își privi paharul vreo zece secunde, sorbi, apoi se uită la Tom cu ochi duri și atenți. Tom se foi jenat pe sofa și, fără să ridice privirea, întrebă:

- Ai anunțat-o pe soția lui Miles, Sam?
- Mda, răspunse Spade.
- Cum a primit vestea?
- Nu știu cum reacționează femeile, spuse Spade și clătină din cap.
- La dracu, nu știu! răspunse încet Tom.

Locotenentul își lăsă mâinile pe genunchi și se aplecă. Ochii lui verzi îl pironiră pe Sam cu o expresie ciudat de rigidă, ca și cum focarul lor ar fi fost o problemă de mecanică, putând fi modificat doar prin apăsarea unei pârghii sau a unui buton.

- Ce fel de armă ai la tine? întrebă el.

— N-am armă. Nu-mi plac prea mult armele. Firește, am câteva la birou.

— Aș vrea să văd una, spuse locotenentul. N-ai din întâmplare vreuna pe aici?

- Nu.

- Ești sigur?

— Caută. Spade zâmbi și flutură paharul gel. Răscolește toată hardughia, dacă vrei. N-am să protestez... dacă ai ordin de percheziție.

- Oh, ce dracu, Sam! protestă Tom.

Spade își puse paharul pe masă și se ridică, înfruntându-l pe locotenent.

— Ce poțestești, Dundy? întrebă el cu o voce la fel de aspră și de rece ca și ochii lui.

Locotenentul Dundy își deplasă privirea pentru a-l menține pe Sam în focarul ei. Doar privirea i se mișcă însă. Tom își mută iar greutatea pe sofa, răsufală adânc pe nări și se smiorcăi.

- Nu vrem să-ți facem necazuri, Sam.

Spade, ignorându-l pe Tom, se adresă lui Dundy:

— Ei, ce poțestești? Spune pe față. Cine dracu te crezi, intrând aici și încercând să mă tragi de limbă?

- În regulă, spuse Dundy înfundat, stai jos și ascultă.

— Am să stau jos sau în picioare, cum dracu mi-o plăcea! zise Spade fără să se clinească.

— Pentru Dumnezeu, fii de înțeles, îl rugă Tom. Ce sens are să ne certăm? Dacă vrei să știi de ce n-am vorbit pe față, e fiindcă atunci când te-am întrebat cine e Thursby ăla, m-ai repezit și mi-ai spus că nu mă privește. Nu te poți purta așa cu noi, Sam. N-ai dreptul și nici n-ai ce câștiga. Trebuie să anchetăm.

Locotenentul Dundy sări în picioare, se apropie de detectiv și își înălță fața pătrată spre cea a lui Sam.

- Te-am prevenit că într-o bună zi ai să calci pe-alături, zise el.

Spade zâmbi disprețuitor și ridică din sprâncene.

— Fiecare calcă uneori pe alături, răspunse el cu blândețe batjocoritoare.

- Ți-a venit rândul.

Spade surâse și clătină din cap.

- Nu. Mie îmi merge de minune, mulțumesc. Încetă să mai suradă.

Buza superioară îi tresări în partea stângă. Ochii i se îngustară și deveniră posaci. Vocea îi răsună la fel de înfundat ca a locotenentului. — Nu-mi place treaba asta. Ce căutați aici? Ori îmi spuneți, ori ieșiți afară și mă lăsați să mă culc.

- Cine-i Thursby? întrebă locotenentul.

- I-am spus lui Tom tot ce știam despre el.

- I-ai spus lui Tom al dracului de puțin.

- Fiindcă știu al dracului de puțin.

— De ce-l urmăreai?

— Nu-l urmăream eu, ci Miles. Pentru simplul motiv că ne-a cerut un client, care ne-a plătit cu bani buni, americani, să-l urmărim.

— Cine-i clientul?

Vocea și chipul lui Spade deveniră din nou placide. Zise pe un ton de reproș:

— Știi cu nu-ți pot spune, până ce nu discut mai întâi cu clientul.

— Ori îmi spui acum, ori de nu, ai să spui la tribunal! se răsti Dundy furios. E o crimă la mijloc, nu uita.

— Se poate. Dar să-ți mai spun ceva și să nu uiți, scumpule. Am să vorbesc sau nu, doar dacă am chef, ce dracu! N-am mai plâns de mult fiindcă mă urăsc polițaii.

Tom se sculă de pe sofa și se așeză la piciorul patului. Fața lui neglijent bărbierită și murdară de noroi era obosită și plină de riduri.

— Fii înțelegător, Sam, îl rugă el. Dă-ne o mână de ajutor. Cum vrei să aflăm ceva despre asasinarea lui Miles, dacă nu ne spui ce știi?

— Las-o pe seama mea, îi răspunse Spade. Am să-mi îngrop singur morții.

Locotenentul Dundy se așeză din nou și își puse mâinile pe genunchi. Ochii îi erau două discuri fierbinți și verzi.

— Așa m-am gândit și eu. Zâmbi eu o satisfacție sumbră. — Chiar d-asta am venit să te vedem. Nu-i așa, Tom?

Tom mârâi, dar nu rosti nici un cuvânt. Spade îl urmări precaut pe Dundy.

— Chiar asta i-am spus și lui Tom, continuă locotenentul. I-am spus: "Tom, mi se pare că Sam Spade e în stare să-și spele rufele murdare în familie". Chiar așa i-am spus.

Prudența din privirea lui Spade se topi. Ochii i se posomorâră de plictiseală. Se întoarse spre Tom și-l întrebă cu nepăsare evidentă:

— Ce-l roade pe amicul tău?

Dundy sări în sus și îl bătu pe Spade în piept cu două degete.

— Asta mă roade, spuse el, străduindu-se să articuleze cât mai limpede fiecare cuvânt și subliniindu-le importanța ciocănind în pieptul lui Spade cu vârful degetelor. — Thursby a fost împușcat în fața hotelului său la treizeci și cinci de minute după ce-ai părăsit Burritt Street.

Spade îi răspunse, străduindu-se și el să fie la fel de limpede:

— Ia-ți labelle blestemate de pe mine!

Dundy își retrase degetele cu care ciocănea, fără să se simtă însă vreo schimbare în glasul său:

— Tom spune că erai așa de grăbit, încât nici măcar nu te-ai oprit s-arunci o privire asociatului tău.

Tom bombăni drept scuză:

— Ce dracu, Sam, ai șters-o în mare grabă.

— Și nici nu te-ai dus acasă la Archer s-o anunți pe soția lui, spuse locotenentul. Am telefonat, și-am nimerit peste fata de la biroul tău care ne-a spus c-ai trimis-o pe ea.

Spade recunoscu printr-o mișcare a capului. Fața îi era atât de calmă, încât părea stupidă.

Locotenentul Dundy ridică spre Spade cele două degete îndoite, le coborî repede și zise:

— În zece minute ai avut timp suficient să dai un telefon și să vorbești cu fata. În alte zece minute te-ai dus acasă la Thursby — stă pe Geary Street, aproape de Leavenworth, aveai vreme destulă, nu-ți trebuia mai mult de un sfert de oră. Înseamnă deci că ai dispus de zece sau cincisprezece minute până să apară.

— De unde știam eu unde stă? întrebă Spade. Și cum puteam să știu că s-a dus direct acasă după ce l-a omorât pe Miles?

— Știai ce știai, replică Dundy încapățânat. La ce oră ai ajuns acasă?

— La patru fără douăzeci. M-am mai plimbat, reflectând la situație. Locotenentul își clătină capul rotund.

— Știm că nu erai acasă la ora trei și jumătate. Am încercat să te găsim la telefon. Pe unde te-ai plimbat?

— Până dincolo de Bush Street și îndărăt.

— Te-a văzut cineva când te...

— Nu, n-am nici un martor, spuse Spade și râse încântat. Stai jos, Dundy. Nu ți-ai băut încă paharul. Dă-mi-l pe-al tău, Tom.

— Nu, mulțumesc, Sam, spuse Tom.

Dundy se așeză, fără să dea atenție paharului cu rom.

Spade și-l umplu pe-al lui, îl bău, puse pe masă paharul gol și își reluă locul pe marginea patului.

— Îmi dau seama în ce situație mă aflu, spuse el privind prietenos de la un polițai la celălalt. — Îmi pare rău că m-am enervat, dar ați dat buzna peste mine, ați încercat să-mi smulgeți o declarație și m-ați scos din sărite. Moartea lui Miles m-a afectat, iar voi, deșteptilor, mai faceți și pe nebunii. E în regulă, știu cum stau lucrurile.

— Lasă asta, zise Tom.

Locotenentul nu vorbește.

— Thursby a murit? întrebă Spade.

În vreme ce locotenentul ezita, Tom spuse:

— Da.

— Și-ai putea să știi la fel de bine — presupunând că nu știi — că înainte de-a muri n-a apucat să spună nimic, zise Dundy.

Spade își răsuci o țigară. Întrebă fără să ridice ochii:

— Ce vrei să spui? Crezi că am știut?

— Vreau să spun exact ce-am spus, îi replică Dundy brutal.

Spade ridică privirea spre el și îi zâmbi, cu țigara răsucită într-o mână și cu bricheta în cealaltă.

— Nu ești încă gata să mă arestezi, Dundy? întrebă el. Dundy se uită la el cu ochi duri și verzi, dar nu-i răspunse. — Atunci, zise Spade, n-am nici un motiv special ca să-mi pese de părerea ta. Nu-i așa, Dundy?

— La dracu, fii om înțelegător, Sam, zise Tom.

Spade duse țigara la buze, o aprinse, pufăi și râse.

— Bine, am să fiu om înțelegător, Tom, îi promise el. Cum l-am omorât pe acest Thursby? Am uitat.

Tom bombăni dezgustat. Locotenentul Dundy zise:

— A fost împușcat în spate de patru ori, cu o armă de calibrul 44 sau 45, de pe trotuarul de vizavi, când se pregătea să intre în hotel. Nimeni n-a văzut, dar așa se bănuiește.

— Și purta un Luger într-o teacă la subsuoară, adăugă Tom. Nu s-a tras cu el.

— Ce știi cei de la hotel despre Thursby? îl întrebă Spade.

— Doar c-a stat acolo o săptămână.

— Singur?

— Singur.

— Și ce-ați găsit asupra lui? Sau la el în cameră?

Dundy își supse buzele și întrebă:

— Ce crezi că puteam găsi?

Spade descrie un cerc nepăsător cu țigara lui moale.

— Ceva care să vă spună cine era, ce învârtea. Ați găsit?

— Am crezut că ne poți spune tu.

Spade se uită la locotenent; ochii lui galben-cenușii trădau o candoare aproape exagerată.

— Nu l-am văzut în viața mea pe Thursby, nici viu, nici mort.

Locotenentul Dundy se ridică, vădit nemulțumit. Tom se ridică și el căscând și întinzându-se.

— Am întrebat ce-aveam de întrebat, zise Dundy, încruntându-se. Avea ochi duri, ca niște pietricele verzi de râu. Își întinse buza cu mustață, articulând cuvintele cu buza inferioară. — Ți-am spus mai multe decât ne-ai spus tu. E destul de corect. Mă cunoști, Spade. Fie că l-ai ucis sau nu, am să mă port corect cu tine, și-am să te ajut. Nu cred că te-aș învinui prea mult pentru... dar asta n-o să mă împiedice să te dau pe mâna justiției.

— Destul de corect din partea ta, răspunse calm Spade. Dar m-aș bucura, dacă ți-ai bea paharul.

Locotenentul Dundy se întoarse la masă, ridică paharul și îl goli încet. Apoi spuse:

— Noapte bună, și îi întinse mâna.

Și-o strânseseră ceremonios. Tom și Spade și-o strânseseră și ei ceremonios. Spade îi conduse până la ușă. Apoi se dezbracă, stinse lumina și se culcă.

III

TREI FEMEI

Când Spade ajunsese la agenție a doua zi dimineața la ora zece, Effie Perine stătea la biroul ei și deschidea corespondența. Deși bronzată, fața ei băiețoasă era palidă. Lăsă jos teancul de plicuri și cuțitul de tăiat hârtia și spuse:

— E acolo. Vorbi încet și prevenitor.

— Te-am rugat să nu vină pe aici, îi reproșă Spade. Vorbi și el cu glas scăzut.

Effie Perine deschise larg ochii ei căprui și îi răspunse la rândul ei iritată:

— Da, dar nu mi-ai spus cum s-o fac. Își strânse puțin genele și umerii îi căzură. Nu fi nesuferit, Sam, spuse ea obosită. Am stat cu ea toată noaptea.

Spade se apropie și o mângâie pe păr, netezindu-i-l de la cărarea de pe creștet în jos.

— Iartă-mă, îngerașule. N-am...

Se întrerupse căci ușa de legătură dintre camere se deschise.

— Bună, Iva, spuse el femeii care o deschisese.

— Oh, Sam! exclamă ea.

Era o blondă puțin trecută de treizeci de ani. Cu cinci ani în urmă frumusețea chipului ei fusese desăvârșită. Trupul, deși greoi, era bine modelat și plăcut la înfățișare. Era îmbrăcată din cap și până în picioare în negru. Atât pantofii cât și pălăria lăsau impresia unui doliu improvizat. Vorbi, apoi se trase din prag și rămase în așteptarea lui Spade.

Detectivul își ridică mâna de pe părul lui Effie Perine și intră în celălalt birou, închizând ușa în urmă. Iva se apropie cu pași repezi și își înălță fața tristă pentru a fi sărutată. Îl îmbrățișă mai înainte ca el să schițeze un gest. După ce se sărutară, Spade încercă să se smulgă din brațele ei, dar Iva își îngropă fața la pieptul lui și începu să plângă.

Spade îi mângâie umerii rotunzi și îi spuse:

— Biata de tine. Vorbea tandru. Se uită pieziș și furios la biroul lui

Miles așezat față în față cu al său. Își întinse buzele într-un rânjet de nerăbdare și întoarse bărbia ca să evite contactul cu vârful pălăriei ei. — L-ai anunțat pe fratele lui?

— Da, a sosit azi-dimineață. Cuvintele răsunau înfundat din cauza hohotelor și a hainei lui Spade lipită de buzele Ivei.

Spade se strâmbă din nou și își suci capul ca să se uite pe furiș la ceasul de mână. O ținea cu brațul stâng, strângându-i umărul stâng. Manșeta se trăsese destul ca să se vadă ceasul. Era zece și zece.

Femeia se foi în brațele lui și își ridică iar chipul. Ochii ei albaștri erau umezi, rotunzi și cu cearcăne albe. Gura îi era umedă.

— Oh, Sam, gemu ea. Tu l-ai omorât?

Spade o privi cu ochi mari. Bărbia osoasă i se lăsă în jos. Îi dădu drumul Ivei și se smulse din brațele ei. Se strâmbă la ea și își dresе glasul. Iva rămăsese cu brațele ridicate, cum o lăsase Spade. Durerea îi împăienjeni privirea; făcu ochii mici sub sprâncenele ridicate.

Spade răsе aspru și monosilabic: "Ha!" și se îndreptă spre fereastra cu perdeaua crem. Rămase neclintit, cu spatele la Iva, privind prin perdea în curte, până când femeia se apropie de el. Atunci se întoarse brusc și se duse la birou. Se așeză, își puse coatele pe birou, își prinse bărbia între pumni și se uită la Iva. Ochii lui gălbui străluceau între pleoapele strânse.

— Cine ți-a vârat în cap ideea asta grozavă? o întrebă el cu o voce rece.

— M-am gândit... Iva duse o mână la gură și izbucni din nou în plâns. Se apropie de birou, călcând sigur, ușor și grațios în pantofii ei negri mici, dar cu tocuri foarte înalte. — Fii bun cu mine, Sam, îi spuse ea umil.

Spade răsе de ea, cu ochii încă scânteind.

— "Mi-ai ucis soțul, Sam, fii bun cu mine?" Își strânse pumnii și spuse: Sfinte Dumnezeu!

Iva începu să plângă tare, cu fața înfundată într-o batistă albă. Spade se ridică și se apropie de ea pe la spate. O luă în brațe. O sărută pe ceafă, între ureche și gulerul paltonului.

— Ascultă, Iva, nu mai plânge. Figura lui Spade nu trăda nici un sentiment. Când Iva încetă, Spade își lipi gura de urechea ei și îi șopti: — N-ar fi trebuit să vii astăzi aici, iubito. N-a fost un gest înțelept. Nu poți să rămâi. Ar trebui să fii acasă.

Iva se întoarse în brațele lui, cu fața spre el și îl întrebă:

— Vii astă-seară?

— Nu, răspunse Spade și clătină încet din cap.

— Ai să vii în curând?

— Da.

— Cât de curând?

— De îndată ce-am să pot.

O sărută pe gură, o conduse la ușă, deschise ușa și îi spuse: "La revedere, Iva", o împinse afară, închise ușa și se întoarse la birou. Scoase din buzunarul vestei tutun și pachetul de foițe, dar nu-și răsuci nici o țigară. Rămase cu foițele într-o mână, cu tutunul în cealaltă, privind melancolic spre biroul asociatului mort.

Effie Perine deschise ușa și intră. Ochii ei căprui erau neliniștiți. Îl întrebă nepăsătoare:

— Ce s-a întâmplat? Spade nu-i răspunse. Privirea lui melancolică nu se dezlipi de biroul lui Miles. Fata se încruntă, ocoli biroul și se apropie de Spade. — Ce s-a întâmplat? întrebă ea mai tare. Cum te-ai înțeles cu văduva?

— Își închipuie că eu l-am ucis pe Miles, zise el mișcând doar buzele.

— Ca să te poți căsători cu ea?

Spade nu-i răspunse. Effie îi luă pălăria de pe cap și o puse pe birou.

Apoi se aplecă și-i luă punga cu tutun și foițele din mâinile inerte.

— Poliția crede că eu l-am împușcat pe Thursby, zise el.

— Cine-i Thursby? întrebă Effie desfăcând o foiță din pachet și umplând-o cu tutun.

— Pe cine crezi că l-am împușcat? Cum Effie îi ignoră întrebarea, Spade continuă: — Thursby e tipul pe care trebuia să-l urmărească Miles, la cererea domnișoarei Wonderly.

Degetele ei subțiri terminară de răsucit țigara. O lipi, o netezi, e suci la capete și o vârî între buzele lui Spade.

— Mulțumesc, draga mea, zise el și o cuprinse de talia mlădioasă, odihnindu-și obosit obrazul pe șoldul ei; apoi închise ochii.

— Ai de gând să te căsătorești cu Iva? îl întrebă Effie, uitându-se la părul lui șaten-deschis.

— Nu fi caraghioasă, mârâi el. Țigara neaprinsă se mișcă de jos în sus, e dată cu buzele.

— Iva nu crede că-i caraghios. De ce să creadă... după felul cum te-ai încurcat cu ea?

— Aș vrea să n-o fi cunoscut niciodată, zise el și suspină.

— Ai vrea acum. O notă de răutate se strecură în vocea fetei. Dar pe vremuri ți-a plăcut.

— Nu știu cum să mă port cu femeile și nici ce să le spun, bombăni detectivul. Și pe urmă, nu-mi plăcea Miles.

— Minți, Sam, zise fata. Știi că și eu o consider o târfă, dar cu un trup ca al ei aș ajunge și eu târfă.

Spade își frecă nerăbdător fața de șoldul ei și nu răspunse. Effie își mușcă buza, increți fruntea, se aplecă să-l vadă mai bine, și zise:

— O crezi în stare să-l omoare?

Spade se îndreptă, își luă mâna de pe șoldul ei, și îi zâmbi. Zâmbetul lui Effie nu trăda decât amuzament. Spade își scoase bricheta și își aprinse țigara.

— Ești un înger, îi spuse el afectuos prin rotogoalele de fum, un înger care gândește însă cam anapoda.

Effie zâmbi strâmb:

— A, da? Ce-ai zice dacă ți-aș spune că scumpa ta Iva tocmai sosise acasă de câteva minute când m-am dus s-o anunț la ora trei dimineața?

— Vorbești serios? Ochii detectivului se concentrară. Spade continuă să zâmbească doar cu buzele.

— M-a ținut la ușă până s-a dezbrăcat sau a terminat cu dezbrăcatul. I-am văzut hainele, acolo unde le-a aruncat, pe un scaun. Sub ele avea pălăria și mantoul. Brasiera era deasupra, caldă încă. Mi-a spus că dormea, dar mințea. Mototolise așternuturile, dar cutele nu se presaseră încă.

Spade luă una din mâinile fetei și o mângâie.

— Scumpa mea, ești o adevărată detectivă, spuse el și clătină din cap, dar nu l-a ucis ea.

Effie Perine își smulse mâna.

— Târfa asta vrea să se mărite cu tine, Sam, zise Effie cu amărăciune. Spade făcu un gest de nerăbdare cu capul și cu mâna. Effie se încruntă la el și îl întrebă: — Ai văzut-o cumva aseară?

— Nu.

— Sincer?

— Sincer. Nu te purta ca Dundy, scumpo. Nu-i genul tău.

— Te-a căutat Dundy?

— Mda. El și Tom Polhaus au picat la mine acasă ca să bea ceva pe la patru dimineața.

— Își închipuie, într-adevăr, că tu l-ai împușcat pe... cum-îl-cheamă?
— Thursby. Dădu drumul la chiștoc în scrumiera de aramă și începu să-și răsucescă altă țigară.

— Și chiar își închipuie că tu l-ai omorât? insistă ea.

— Dumnezeu știe. Își pironi ochii pe țigara pe care o răsucea. — Și-au format o astfel de părere. Nu știu cum am să reușesc să-i conving să renunțe la ea.

— Uită-te la mine, Sam. Spade se uită la ea și râse, așa că o clipă pe fața ei se amestecară veselia și neliniștea. — Mă îngrijorezi, spuse ea, iar chipul îi deveni iar serios în timp ce vorbea. — Îți închipui întotdeauna că știi ce faci, dar deșteptăciunea are să-ți joace o festă și, într-o bună zi, ai să-ți dai singur seama.

Spade suspină ironic și își frecă obrazul de brațul ei

— Asta spune și Dundy; scumpo, ține-o pe Iva la distanță și reușesc eu să ies singur din celelalte încurcături. Se sculă în picioare și își puse pălăria, — Șterge de pe ușă anunțul cu "Spade și Archer" și pune la loc unul cu "Samuel Spade". Mă întorc într-o oră, sau am să-ți telefoniez.

Spade trecu prin holul lung, zugrăvit în purpuriu al hotelului St. Mark și întrebă pe un dandy cu păr roșcat dacă domnișoara Wonderly era în camera ei. Dandy-ul roșcovan plecă, apoi se reîntoarse și spuse, clătînând din cap:

— A plecat definitiv azi-de-dimineață, domnule Spade.

— Mulțumesc.

Spade trecu de biroul de primire și se îndreptă spre o nișă din hol unde, la un birou cu capac de mahon, ședea un tânăr grasuț, îmbrăcat în haine închise. La marginea biroului dinspre hol se afla o prismă triunghiulară de mahon și de aramă cu inscripția: *Domnul Freed*.

Tânărul grasuț se sculă, ocoli biroul și veni cu mâna întinsă:

— Îmi pare extrem de rău, Spade, de ce-am auzit c-a pățit Archer, spuse el cu o voce obișnuită să-și manifeste simpatia imediat și fără ostentație. Tocmai am citit în ziarul *Call*. A fost aici aseară, știi?

— Mulțumesc Freed. Ai vorbit cu el?

— Nu. Stătea în hol când am sosit aseară, devreme. Nu m-am oprit. M-am gândit că era în exercițiul funcțiunii și știu că vouă vă place să fiți lăsați în pace când aveți treabă. Vizita lui de aici a avut cumva vreo legătură cu...?

— Nu cred, nu știu încă. Oricum, n-o să amestecăm hotelul în povestea asta, dacă e cu puțință.

— Îți mulțumesc.

— N-ai pentru ce. Poți să-mi dai niște informații asupra unei foste cliente, și apoi să uiți că te-am întrebat?

— Desigur.

— O anume domnișoară Wonderly a plecat de la voi definitiv azi-dimineață. Aș vrea să cunosc unele amănunte.

— Hai să vedem ce putem afla, zise Freed.

Spade nu se clinti și dădu din cap.

— Nu vreau să se vadă că mă interesez.

Freed consimți și ieși din nișă. Ajuns în hol, se opri brusc și se întoarse la Spade.

— Aseară a fost de serviciu Harriman, ca detectiv al hotelului. L-a văzut cu siguranță pe Archer. Să-l previn să nu vorbească?

Spade îl privi pe Freed din colțul ochiului.

— Mai bine nu. Nu are nici o importanță atât timp cât nu se stabilește o

legătură între prezența lui aici și această domnișoară Wonderly. N-am nimic împotriva lui Harriman, dar îi place să trângănească, și n-aș vrea să creadă că e ceva la mijloc care trebuie ținut secret.

Freed îi dădu dreptate și plecă. Se întoarse peste un sfert de oră.

— A sosit marțea trecută, declarând că vine de la New York. Nu avea cufăr, ci doar valize. Nu are trecute în nota de plată apeluri telefonice și nici nu pare să fi primit scrisori, asta presupunând firește, că a primit oarecare corespondență. Din câte își amintește cineva, singura persoană văzută în tovărășia ei a fost un bărbat înalt și brunet, de vreo treizeci și șase de ani. Clienta a plecat la nouă și jumătate azi-dimineață, s-a întors peste o oră, a achitat nota și a cerut să i se ducă valizele la mașină. Băiatul care i le-a dus spune că era o mașină de turism marca Nash, probabil închiriată. A lăsat o adresă unde să i se trimită scrisorile — hotel Ambassador, la Los Angeles.

— Îți mulțumesc, Freed, zise Spade și ieși din hotelul St. Mark.

Când Spade se întoarse la birou, Effie Perine se opri din bătutul scrisorii la mașină și îi spuse:

— A venit prietenul tău, Dundy. Voia să se uite la armele tale.

— Și?

— I-am spus să revină când ai să fii aici.

— Bravo ție. Dacă se întoarce, lasă-l să se uite la ele.

— A telefonat și domnișoara Wonderly.

— Era și timpul. Ce-a spus?

— Că vrea să te vadă. Fata ridică o bucată de hârtie de pe birou și citi nota scrisă cu creionul.

— Stă în blocul Coronet, pe California Street, apartamentul 1001. A zis să întrebi de domnișoara Leblanc.

— Dă-o încoa, zise Spade și întinse mâna.

După ce Effie îi dădu hârtia, Spade scoase bricheta, o aprinse, o apropié de foaie, și o ținu de un colț până când arse toată, afară de colțul care se chirci, se înnegri și se făcu scrum; apoi îi dădu drumul pe linoleum și o strivi sub călcâi. Effie îl urmărea cu o privire plină de dezaprobare.

Spade rânji și-i spuse:

— Așa stau lucrurile, dragă, și plecă din nou.

IV

PASĂREA NEAGRĂ

Domnișoara Wonderly, îmbrăcată într-o rochie de mătase verde, cu cordon, îi deschise ușa apartamentului 1001 din blocul Coronet. Era îmbujorată. Părul ei roșu-închis, cu cărare la stânga și lăsat pe tâmpla dreaptă în valuri neregulate, era nepieptănat. Spade își scoase pălăria și îi spuse:

— Bună dimineața.

Zâmbetul lui făcu să răsară și pe chipul ei un zâmbet palid. Ochii, de un albastru aproape violet, își păstrau expresia neliniștită. Domnișoara Wonderly coborî capul și răspunse cu un glas timid și înăbușit:

— Intrați, domnule Spade.

Îl conduse pe lângă ușile deschise de la bucătărie, baie și dormitor, până într-un salon decorat în crem și roșu, și își ceru scuze pentru dezordine:

— Totul e alandala. Nici n-am terminat cu despachetatul.

Își puse pălăria pe masă și se așeză pe o sofa de nuc. Spade se așeză și el în fața ei pe un fotoliu cu spătar oval, capitonat cu brocart. Domnișoara

Wonderly se uită la degete, le strânse și spuse:

— Domnule Spade, trebuie să vă mărturisesc un lucru îngrozitor, absolut îngrozitor.

Spade îi zâmbi politicos, dar cum fata ținea capul în jos nu-l observă și nu-i răspunse.

— Povestea aia — pe care v-am spus-o ieri — a fost toată o invenție, se bâlbâi ea, și înălță spre el o privire îndurerată și înfricoșată.

— A, despre asta e vorba? zise Spade vag. Nici n-am dat mare crezare poveștii dumneavoastră.

— Atunci...? În privirea ei uimirea se amestecă deodată cu jena și frica.

— Am crezut doar în cei două sute de dolari.

— Vreți să spuneți...? Părea că nu știe ce vrea Spade să spună.

— Vreau să spun că ne-ați plătit mai mult decât dacă ne-ați fi spus adevărul, îi explică el blând, și destul de mult ca să pară adevărat.

Ochii i se lumina brusc. Se ridică un pic de pe sofa, se așează la loc, își netezi fusta, se aplecă și îl întrebă nerăbdătoare:

— Și acum, ați mai fi dispus să...?

Spade o opri, ridicând palma. Partea superioară a feței i se încruntă. Partea inferioară zâmbi.

— Depinde, zise el. Nenorocirea, domnișoară.... Vă cheamă Wonderly ori Leblanc?

Fata roși și murmură:

— De fapt, numele meu e O'Shaughnessy. Brigid O'Shaughnessy.

— Nenorocirea, domnișoară O'Shaughnessy, e că mai multe crime — fata clipi — care au loc în același timp pun în mișcare pe toată lumea, îi fac pe polițiști să creadă că-și pot îngădui orice și toată lumea devine greu de tratat și scump de plătit. Nu-i...

Se opri, fiindcă ea nu-l mai asculta, așteptându-l să termine.

— Domnule Spade, spuneți-mi adevărul. Vocea îi tremura, gata să devină isterică. Luase o expresie înspăimântată, iar în ochi i se citea disperarea. — Eu sunt de vină... pentru tot ce s-a întâmplat aseară?

— Nu, afară de cazul că sunt unele lucruri despre care nu știu, spuse el ciătînd din cap. Ne-ați prevenit că Thursby e primejdios. Firește, ne-ați mințit în privința sorei dumneavoastră ca și în alte privințe, dar nu contează. Nu v-am crezut. Înălță din umerii curbați. — N-aș spune că-i vina dumneavoastră.

— Vă mulțumesc, zise ea foarte încet, și dădu din cap. Dar am să mă simt întotdeauna vinovată. Duse o mână la gât. — Domnul Archer era atât de plin de viață ieri, atât de energic, de inimos și...

— Încetați! îi ordonă Spade. Știa ce face. Sunt riscurile meseriei.

— Era... căsătorit?

— Da, se asigurase pentru zece mii de dolari, nu avea copii, iar novastă-sa nu ținea la el.

— Oh, vă rog, șopti ea.

Spade ridică din nou din umeri.

— Așa stau lucrurile. Se uită la ceas, se sculă din fotoliu și se așează alături de ea pe sofa. — N-avem timp de pierdut cu asta acum. Vorbea prietenos, dar ferm. — Un cârd de polițai, de ajutoari de procurori districtuali și de ziariști se vântură de colo-colo, căutând urme. Ce aveți de gând?

— Vreau să mă scutiți de... de toate astea, îi răspunse ea cu o voce subțire și tremurătoare. Îl apucă timid de mânecă. — Domnule Spade, au aflat de mine?

— Nu încă. Am voit să vă văd mai întâi.

— Ce-au să creadă dacă află despre vizita mea la dumneavoastră...

despre minciunile acelea?

— Au să devină bănuitori. D-asta i-am amânat până ce-am putut să vă văd. M-am gândit că poate nu-i cazul să le spunem totul. Va trebui să inventăm o poveste care să le adoarmă bănuielile, dacă va fi necesar.

— Sper că nu vă închipuiți că am ceva de-a face cu... cu crimele, nu?

Spade îi zâmbi și spuse:

— Am uitat să vă întreb. Aveți într-adevăr de-a face cu ele?

— Nu.

— Atunci e bine. Și acum, ce spunem poliției?

Fata se ghemui pe capătul sofalei și ochii îi tremurară între genele grele, ca și cum ar fi încercat și n-ar fi reușit să-și elibereze privirea de privirea lui. Părea mai mică, foarte tânără și oropsită.

— Trebuie neapărat să afle de mine? Mai degrabă mor, decât să îndur așa ceva, domnule Spade. Nu pot să vă explic acum, dar nu vreți să mă apărați de ei, să nu fiu silită să le răspund la întrebări? Nu cred c-aș fi în stare să rezist unui interogatoriu. Mai degrabă aș muri. Vreți, domnule Spade?

— Poate, zise el, dar va trebui să știu despre ce e vorba.

Fata îngenunchie în fața lui. Își ridică fruntea spre el. Era galbenă la față, încordată și temătoare, și-și ținea mâinile strâns încleștate.

— N-am dus o viață cinstită! strigă ea. Am fost o stricăță, mai stricăță decât vă puteți închipui, dar nu sunt complet stricăță. Uitați-vă la mine, domnule Spade. Vă dați seama că nu sunt complet stricăță, nu-i așa? Se vede, nu? Atunci, aveți, vă rog, puțină încredere în mine! Oh, sunt atât de singură, de îngrozită, și n-am pe nimeni care să mă ajute, dacă nu mă ajutați dumneavoastră. Știu că n-am nici un drept să vă cer s-aveți încredere în mine, când eu n-am încredere în dumneavoastră. Vă asigur însă că am încredere, dar nu vă pot spune nimic. Nu acum. Mai târziu am să pot. Mă tem, domnule Spade. Mă tem să mă încred în dumneavoastră. Nu vreau să spun asta. Vă asigur că am încredere — am avut încredere și în Floyd — nu mai am pe nimeni, pe nimeni, domnule Spade. Mă puteți ajuta. Ați spus că mă puteți ajuta. Dacă n-aș crede că mă puteți ajuta, aș fi fugit chiar azi, în loc să vă chem. Dacă-aș crede că m-ar putea salva altcineva, aș sta astfel în genunchi, ca acum? Știu că nu-i corect din partea mea. Fiți generos, însă, domnule Spade, nu-mi cereți să fiu și eu corectă. Sunteți puternic, plin de resurse, curajos. Îmi puteți împrumuta și mie ceva din acea putere, din acele resurse și din acel curaj, sunt sigură. Ajutați-mă, domnule Spade. Ajutați-mă, fiindcă am mare nevoie de ajutor; iar dacă nu mă veți ajuta dumneavoastră, unde găsesc eu pe altcineva dispus s-o facă? Ajutați-mă! N-am nici un drept să vă cer să m-ajutați orbește, dar o fac. Fiți generos, domnule Spade. Mă puteți ajuta. Ajutați-mă!

Spade, care își ținuse răsuflarea în tot timpul acestui discurs, răsuflă adânc, scoase un lung suspin printre buzele strânse și îi spuse:

— N-aveți nevoie de ajutorul nimănui. Sunteți o artistă. O artistă excelentă. Cred că se vede mai ales în ochi, ca și în acel tremur din voce când spuneți: "Fiți generos, domnule Spade".

Fata sări în picioare. Roși penibil, dar își ținu capul drept și îl privi pe Spade drept în ochi.

— O merit, zise ea. O merit, dar, vai! — am așa mare nevoie de ajutorul dumneavoastră! Vă jur că am foarte mare nevoie. Iar minciuna a constatat în felul cum am vorbit, și nu în ce-aveam de spus. Se îndepărtă, renunțând să se mai țină dreaptă. — E numai vina mea că acum n-o să mă mai credeți.

Spade roși, se uită în jos la podea și murmură

— Ați devenit primejdioasă.

Brigid O'Shaughnessy se duse la masă și îi luă pălăria. Se întoarse și rămase înaintea lui, cu pălăria în mână, fără să i-o ofere, dar ținând-o astfel, încât detectivul s-o poată lua dacă dorea. Fața i se făcuse albă și i se alungise. Spade se uită la pălărie și întrebă:

— Ce s-a întâmplat aseară?

— Floyd a venit la hotel la ora nouă și am plecat amândoi să ne plimbăm. Am propus asta ca să-l poată vedea domnul Archer. Ne-am oprit la un restaurant pe Geary Street, cred, ca să cinăm și să dansăm și ne-am întors la hotel pe la douăsprezece jumătate. Floyd m-a condus până la ușă și a plecat, iar eu am rămas înăuntru și l-am pândit pe domnul Archer cum îl urmărește pe stradă, de pe celălalt trotuar.

— Încotro s-au îndreptat? Spre Market Street?

— Da.

— Știți cumva ce făceau în apropiere de Bush Street și Stockton Street, unde a fost împușcat Archer?

— Nu-i în vecinătatea locului unde locuia Floyd?

— Nu. Ar fi însemnat să se abată vreo zece străzi din drumul lui, dacă s-ar fi îndreptat de la hotelul dumneavoastră către al lui. Și ce-ați făcut după plecarea lor?

— M-am dus la culcare. Iar azi-dimineață, când am ieșit să-mi iau micul-dejun, am văzut titlurile în ziare și-am citit despre... știți despre ce. M-am dus apoi la Union Square, unde am văzut automobile de închiriat, am închiriat unul și am plecat cu el la hotel să-mi iau bagajele. După ce-am descoperit că s-a răscolit ieri în cameră, mi-am dat seama că trebuie să mă mut, și-am găsit blocul ăsta ieri după-amiază. Așa c-am venit aici și v-am telefonat la birou.

— A răscolit cineva prin camera dumneavoastră de la hotelul St. Mark?

— Da, în timp ce mă aflam la biroul dumneavoastră, își mușcă buza. — N-am vrut să vă spun.

— Asta înseamnă că n-am voie să pun întrebări?

Brigid dădu timid din cap. Spade se încruntă. Fata mișcă nițel pălăria în mână. Detectivul râse nerăbdător și spuse:

— Nu-mi mai vânturați pălăria în față. Nu m-am oferit să vă ajut pe cât se poate?

Brigid zâmbi crispat, puse la loc pălăria pe masă și se așeză iarăși alături de el pe sofa.

— N-am nimic împotrivă să mă incred orbește în dumneavoastră, atât doar că n-am să vă pot fi de nici un folos dacă n-am idee despre ce e vorba. De pildă, trebuie să aflu cu ce se ocupa acest Floyd Thursby al dumneavoastră.

— L-am întâlnit în Orient. Vorbea iar și se uita la un deget întins, cu cave desena opturi între ei pe sofa. — Am venit aici de la Hong Kong săptămâna trecută. El... el mi-a promis că mă ajută. A profitat de slăbiciunea mea și de faptul că depindeam de el ca să mă înșele.

— Cum să vă înșele? Brigid clătină capul și nu răspunse. Spade se încruntă nerăbdător și întrebă: De ce-ați vrut să fie urmărit?

— Voiam să aflu cât de mult întinse coarda. N-a voit nici măcar să-mi spună unde stă. Doream să descopăr cu ce se ocupă, cu cine se întâlnește, cam astfel de lucruri.

— El l-a ucis pe Archer?

Brigid îl privi surprinsă.

— Da, desigur.

— Floyd avea un Luger la subsuoară. Archer n-a fost împușcat cu un Luger.

— Avea și în buzunarul pardesiului un revolver.

— I-ați văzut arma?

— Da. I-am văzut-o deseori. Știam că ține întotdeauna un revolver în buzunar. N-am văzut-o aseară, dar știu că avea permanent un revolver în pardesiu.

— De ce atâtea arme?

— Își câștiga existența cu ajutorul lor. La Hong Kong circula zvonul că venise acolo, în Orient, ca agent însoțitor al unui jucător de cărți silit să părăsească Statele Unite, și că ulterior jucătorul de cărți dispăruse. Se spunea că Floyd știa ceva în legătură cu dispariția lui. Eu habar n-am. Nu știu decât că era întotdeauna înarmat până în dinți și că nu se culca niciodată fără să întindă mai înainte pe covor, în jurul patului, ziare mototolite, ca nimeni să nu poată intra, pe tăcute, în camera lui.

— V-ați ales un partener simpatic.

— Singurul gen de om care m-ar fi putut ajuta, zise ea simplu, dacă ar fi fost loial.

— Dacă, într-adevăr. Spade își prinse buza inferioară între degetul mare și cel arătător și o privi mohorât. Liniile verticale de deasupra nasului i se adânciră, adunându-i sprâncenele. — Cât de gravă e încurcătura în care ați intrat?

— Extrem de gravă.

— E vorba de o primejdie fizică?

— Nu sunt eroină. Nu cred că există ceva mai rău ca moartea.

— Sunteți sigură?

— La fel de sigură cum sunt sigură că stăm aici, spuse ea cutremurându-se; mă aflu într-o primejdie de moarte, dacă nu mă ajutați.

Spade își luă degetele de la gură și le plimbă prin păr.

— Cine vă închipuiți că sunt eu? zise el enervat. Nu pot face minuni din nimic. Se uită la ceas — ziua se termină și nu-mi dați nici o informație folositoare. Cine l-a omorât pe Thursby?

Brigid duse o batistă mototolită la gură și vorbi prin ea:

— Nu știu.

— Dușmanii dumneavoastră sau ai lui?

— Nu știu. Ai lui, sper, dar mi-e teamă... nu știu.

— Cum vă închipuiați că avea să vă ajute? De ce l-ați adus aici de la Hong Kong?

Fata se uită la el cu o privire îngrozită și clătină din cap în tăcere. Pe fața trasă i se întipărise o expresie penibil de încăpățânată. Spade se ridică, vârî mâinile în buzunarele hainei și se strâmbă de sus la ea.

— E inutil, zise el violent. Nu pot să vă fiu cu nimic de ajutor. Nici nu știu ce vreți de la mine. Nici măcar nu-mi dau seama dacă știți ce vreți de la mine.

Brigid lăsă capul în jos și începu să plângă. Detectivul scoase un mârâit animalic din fundul gâtului și se îndreptă spre masă să-și ia pălăria.

— N-o să vă duceți la poliție? îl imploră ea cu voce scăzută și răgușită, fără să ridice privirea.

— Să mă duc la poliție! exclamă el furios. Mă chestionează brutal de la patru dimineata. Dumnezeu știe câte încurcături mi-am pricinuit singur, refuzând să le răspund. Și de ce? Dintr-o idee idioată că vă pot ajuta. Nu vă pot ajuta. N-am să încerc. Își puse pălăria pe cap și o îndesă bine. — Să mă duc la poliție! Nu trebuie decât să stau frumos acasă, că dau ei buzna peste mine. Ei bine, am să le spun ce știu, și va trebui să vă asumați riscurile.

Brigid se sculă de pe sofa și rămase dreaptă în fața lui, deși genunchii îi tremurau; își înălță chipul cuprins de panică; nu reușea să-și mai

stăpânească tremurul mușchilor gurii și ai bărbiei.

— Ați avut răbdare. Ați încercat să mă ajutați. Cred că n-am nici o șansă și e de prisos. Îi întinse mâna dreaptă. — Vă mulțumesc pentru ce-ați făcut. Va trebui să-mi asum riscurile.

Spade scoase iar din gâtlee un mârâit animalic și se așeză la loc pe sofa.

— Câți bani aveți?

Întrebarea o surprinse. Apoi își mușcă buza inferioară și răspunse forțat:

— Mi-au rămas aproape cinci sute de dolari.

— Dați-mi-i.

Brigid ezită, privindu-l timid. Spade făcu un gest de furie cu gura, cu sprâncenele, cu mâinile și cu umerii. Fata intră în dormitor și reveni imediat cu un teanc de bancnote. Spade le luă, le numără și zise:

— Sunt numai patru sute.

— A trebuit să păstrez o sută, ca să am din ce trăi, îi explică ea sfioasă, ducând o mână la piept.

— Nu mai puteți face rost de alții?

— Nu.

— Trebuie să aveți ceva din care să scoateți bani, insistă el.

— Am câteva inele și niște bijuterii.

— Va trebui să le amanetați, zise el și întinse mâna. Casa de amanet "Remedial" e cea mai bună, pe Mission Street și Fifth Street.

Brigid îl imploră din priviri. Ochii lui galben-cenușii erau duri și nemiloși. Fata vârî încet mâna în decolteu și scoase un sul subțire de bancnote, pe care îl lăsă în mâna lui întinsă. Spade le netezi și le numără — patru de douăzeci de dolari, patru de zece și una de cinci. Îi înapoie două de zece și cea de cinci. Restul le băgă în buzunar. Apoi se ridică și spuse:

— Am să plec să văd ce pot face pentru dumneavoastră. Am să mă întorc de îndată ce am vești bune. Am să sun de patru ori — lung, scurt, lung, scurt — ca să știți cine sună. Nu trebuie să mă întovărășiți până la ușă. Am să ies singur.

O lăsă în picioare în mijlocul camerei, uitându-se după el cu ochii albaștri, uluiți.

Spade intră în camera de primire, pe a cărei ușă era scris: *Wise, Merican & Wise*. Roșcata de la tabloul de comandă al telefoanelor spuse:

— O, salut, domnule Spade.

— Salut, scumpo, îi răspunse el. Sid e înăuntru?

Rămase lângă ea cu o mână pe umăru-i dolofan și în timp ce vâra o fișă în tablou, fata spuse:

— Domnule Wise, a venit domnul Spade. Înălță ochii spre Spade: Intrați.

O strânse de umăr în chip că a înțeles, traversă camera de primire, ajunse într-un coridor slab luminat, îl parcurse până la capăt, unde se afla o ușă cu geam mat. Deschise ușa cu geam mat și intră într-un birou, unde un bărbat scund, cu piele măslinie, cu fața ovală și obosită, cu păr rar și negru, îmbăcsit de mătreață, stătea la un birou uriaș acoperit cu maldăre de hârtie. Prichindelul vântură spre Spade chiștocul unei țigări de foi stinse și spuse:

— Trage-ți un scaun. Așadar, Miles s-a curățat aseară?

Nici fața lui obosită și nici vocea cam stridentă nu trădau vreo emoție.

— Mda, d-asta am venit. Spade se încruntă și își drese glasul. — Cred

că va trebui să-l dau dracului pe judecător, Sid. Pot să mă ascund ca un preot sau un avocat în dosul secretelor și identității sacrosancte ale clienților mei, sau nu?

Sid Wise înalță din umeri și-și lăsă în jos vârful buzelor.

— De ce nu? O anchetă nu e o judecată. Poți oricum să încerci. Ai scăpat de alte belele mai urâte.

— Știu, dar Dundy devine tot mai obraznic, și poate că de data asta situația e cam încâlcită. Ia-ți pălăria, Sid, mergem să vedem pe cine trebuie. Vreau să fiu în siguranță.

Sid Wise se uită la hârtiile adunate pe birou și bombăni, dar se sculă de pe scaun și se îndreptă spre dulapul din perete, de lângă fereastră.

— Ești un ticălos, Sammy, spuse el și își luă pălăria din cuier.

Spade se întoarse la agenție la cinci și zece în acea după-amiază. Effie Perine stătea la biroul lui și citea revista *Time*. Spade se așeză pe birou și o întrebă:

— Ceva nou pe aici?

— Nimic. Arăți de parcă ai fi înghițit o muscă.

Spade rânji mulțumit.

— Cred că ne așteaptă un mare viitor. Am fost întotdeauna de părere că dacă Miles se cară și moare, o să ne meargă mai bine. Nu uita să trimiți flori din partea mea!

— Am trimis.

— Ești un înger de neprețuit. Ce-ți spune intuiția ta feminină astăzi?

— De ce?

— Ce impresie ai de Wonderly?

— Îmi place, replică ea fără să ezite.

— Are prea multe nume, reflectă Spade. Wonderly, Leblanc, iar acum spune că cel adevărat e O'Shaughnessy.

— Nu mi-ar păsa nici de-ar avea toate numele din cartea de telefon. Fata e cinstită, știi bine.

— Mă îndoiesc. Spade îi clipi apatic lui Effie Perine. — Oricum, a renunțat la șapte sute de dolari în două zile, și asta e perfect.

Effie Perine se îndreptă pe scaun și spuse:

— Sam, dacă fata asta a intrat în încurcături și tu o lași baltă, sau profiți ca s-o storci de bani, n-am să te iert niciodată, n-am să mai am nici un fel de respect pentru tine, cât voi trăi.

Spade zâmbi nefiresc. Apoi se încruntă. Încruntătura era și ea nefirească. Deschise gura să vorbească, dar zgomotul ușii de la coridor îl opri. Effie Perine se ridică și trecu în celălalt birou. Spade își scoase pălăria și se așeză pe scaunul lui. Fata se întoarse cu o carte de vizită gravată cu numele: *Mr. Joel Cairo*.

— Tipul e straniu, zise ea.

— Fă-i vânt atunci înăuntru, scumpo, spuse Spade.

Domnul Joel Cairo era un om brunet, cu oase mici și de înălțime mijlocie. Avea păr negru, neted, foarte lucios și trăsături de levantin. Un rubin pătrat, cu cele patru margini încadrate în diamante lungi, strălucea pe verdele închis al cravatei. Haina neagră, croită strâns pe umerii strâmți, stătea puțin întinsă pe șoldurile rotofeie. Pantalonii se lipeau de picioarele groase mai strâns decât era moda curentă. Purta ghetre cafenii. Ținea în mână înmănușată cu antilopă o pălărie neagră, tare; înaintă spre Spade cu pași mici, afectați și săltăreți. Un val de parfum "Chypre" îl întovărășea.

Spade își salută din cap vizitatorul, îi arătă un scaun și îi spuse:

— Luați loc, domnule Cairo.

Cairo se înclină ceremonios peste pălărie.

— Vă mulțumesc, zise el cu o voce ascuțită și subțire, apoi se așează. Se așează cu un aer grav. Își încrucișă gleznele, puse pălăria pe genunchi și începu să-și tragă mânușile galbene.

Spade se balansă pe scaun și-l întrebă:

— Ei, ce pot să fac pentru dumneavoastră, domnule Cairo?

Amabilitatea neglijentă a tonului, ca și mișcarea pe scaun erau replica exactă a aceleiași amabilități și mișcări care întovărășiseră întrebarea pusă cu o zi înainte lui Brigid O'Shaughnessy.

Cairo își întoarse pălăria, dădu drumul mânușilor înăuntru și o așează cu fundul în sus pe marginea biroului, lângă el. Pe cel de-al doilea și al patrulea deget al mâinii stângi sclipeau diamante, iar la mâna dreaptă purta un rubin care se asorta cu cel din cravată și cu diamantele înconjurătoare. Avea mâini moi și bine îngrijite. Deși nu erau mari, aspectul lor turtit și flasc le făcea să pară greoaie. Își frecă palmele și vorbi peste zgomotul ușor provocat de această mișcare:

— Îngăduiți unui străin să vă ofere condoleanțe pentru moartea nefericită a asociatului dumneavoastră.

— Vă mulțumesc.

— Aș putea să vă întreb, domnule Spade, dacă există, așa cum au sugerat ziarele, o oarecare — hm — legătură între nefericita întâmplare și moartea lui Thursby, survenită puțin mai târziu?

Spade nu răspunse; păstră o atitudine impenetrabilă și hotărâtă.

Cairo se ridică și se înclină:

— Vă cer scuze. Se așează la loc și își puse mâinile una lângă alta pe colțul biroului, cu palmele în jos. — Am întrebat nu atât din pură curiozitate, domnule Spade. Încerc să recapăt un — hm — o piesă ornamentală care — să spunem — s-a rătăcit. Am crezut și am sperat că mă veți ajuta.

Spade dădu din cap și înălță din sprâncene ca să-i arate că-i atent.

— Piesa ornamentală e o statueta, continuă Cairo, alegând și pronunțând cu grijă cuvintele, și reprezintă silueta neagră a unei păsări.

Spade dădu din cap, cu interes și politețe.

— Sunt gata să plătesc, în contul proprietarului legal al statuetei, suma de cinci mii de dolari pentru recăpătarea ei. Cairo ridică o mână de pe colțul biroului și împunse în aer cu un arătător urât și cu unghia pătrată. — Sunt gata să promit — care e formularea? — că nu se va pune nici o întrebare. Își lăsă la loc mâna pe birou, alături de cealaltă și zâmbi blând pe deasupra lor detectivului particular.

— Cinci mii de dolari sunt o groază de bani, comentă Spade uitându-se gânditor la Cairo. Dacă...

Se auziră ciocănituri ușoare în ușă. Când Spade strigă: "Intră!", ușa se deschise destul ca să încapă prin ea capul și umerii lui Effie Perine. Secretara își pusese pălăria de fetru, mică și neagră, ca și paltonul cu guler de blană gri.

— Mai ai treabă cu mine? întrebă ea.

— Nu. Noapte bună. Încuie ușa când pleci, te rog.

— Noapte bună, spuse ea și dispăru în dosul ușii care se închidea.

Spade se întoarse din nou în scaun cu fața spre Cairo și spuse:

— E o sumă interesantă. Îi ajunsese la urechi zgomotul ușii de pe coridor, care se închidea în urma lui Effie Perine.

Cairo zâmbi și scoase din buzunarul de la piept un revolver turtit, masiv și negru.

— Vreți să fiți amabil, spuse el, să vă împreunați mâinile la ceafă?

V LEVANTINUL

Spade nu se uită la pistol. Își ridică mâinile, se aplecă pe spate în scaun și își împreună degetele la ceafă. Ochii lui, fără o expresie deosebită, rămăseseră ațintiți asupra feței întunecate a lui Cairo. Cairo tuși discret, în semn de scuză și zâmbi nervos cu buze care își pierduseră roșeața. Ochii lui negri erau umezi, timizi și foarte serioși.

— Intenționez să vă percheziționez birourile, domnule Spade. Vă previn că dacă încercați să mă împiedicați, am să vă împușc.

— N-ai decât să percheziționezi, spuse Spade cu o voce la fel de inexpresivă ca și fața.

— Vreți, vă rog, să vă ridicați? îi ordonă omul cu pistolul, îndreptând arma spre pieptul lat al lui Spade. Trebuie să mă asigur că nu sunteți înarmat.

Spade se sculă și împinse scaunul înapoi cu gleznelor în timp ce-și îndrepta picioarele. Cairo trecu în spatele lui. Schimbă arma din mâna dreaptă în cea stângă. Ridică pulpana hainei lui Spade și se uită dedesubt. Cu pistolul lipit de spatele lui Spade, îndoi mâna dreaptă peste pieptul lui Spade și îl pipăi. Fața levantinului se găsea la cincisprezece centimetri în spatele și sub cotul drept al lui Spade.

Detectivul își lăsă brusc cotul și se întoarse fulgerător spre dreapta. Cairo își feri fața, dar nu destul de repede. Tocul drept al pantofului lui Spade strivi degetele picioarelor lui Cairo, încălțate în pantofi de lac, menținându-l în direcția loviturii cu cotul. Cotul îl pocni în osul obrazului, amețindu-l atât de rău, încât ar fi căzut cu siguranță dacă nu l-ar fi reținut piciorul lui Spade. Cotul lui Spade trecu de fața brunetă și uimită, se destinse și detectivul îl lovi peste pistol. Cairo scăpă arma în clipa în care îl atinseră degetele lui Spade. În mâna detectivului, arma părea mică. Spade își luă piciorul de pe cel al lui Cairo, ca să se poată întoarce complet. Îl strânse cu mâna stângă de revere — cravata verde, cu ac de rubin, îi ieși peste încheieturile degetelor — iar cu dreapta vârî arma capturată în buzunarul hainei sale. Ochii galben-cenușii ai lui Spade se întunecaseră. Pe figura sa impenetrabilă miji un zâmbet plictisit.

Cairo se strâmbă de durere și de furie. În ochii negri îi apărură lacrimi. Pielea lui avea textura plumbului lustruit, afară de obrazul înroșit de cotul lui Spade. Ținându-l bine de revere, Spade îl întoarse încet și îl împinse până ajunse cu el în fața scaunului pe care stătuse mai înainte. Uluiala înlocui durerea pe fața plumburie. Spade zâmbi. Un zâmbet amabil, chiar visător. Ridică umărul stâng cu câțiva centimetri. Brațul îndoit urmă mișcarea umărului. Pumnul, încheietura, antebrațul, cotul și umărul păreau o singură piesă rigidă, acționată doar de umărul flexibil. Pumnul lovi fața lui Cairo, acoperindu-i o clipă o parte a bărbiei, colțul gurii și obrazul între osul pomeților și al fălcii. Cairo închise ochii și căzu în nesimțire.

Spade întinse corpul inert pe scaun, cu mâinile și cu picioarele moi, cu capul bălăbănindu-se pe spătar, și cu gura deschisă. Spade îi goli pe rând buzunarele, lucrând metodic, mișcând trupul inert când era nevoie și adunând grămadă pe birou conținutul buzunarelor. După ce îi întoarse pe dos și ultimul buzunar, Spade reveni la scaunul lui, se legănă și aprinse o țigară, iar apoi începu să cerceteze prada. O cercetă cu o minuție gravă și încet.

Mai întâi un portvizit mare, din piele moale și neagră. Portvizitul conținea trei sute șaiszeci și cinci de dolari în bancnote americane de

diferite mărimi; trei bancnote de cinci lire; un pașaport grecesc, plin de vize, purtând numele lui Cairo și fotografia lui, cinci foi de hârtie roz, extrem de fine, acoperite cu un scris ce părea arab; o bucată de ziar, ruptă neregulat, cu reportajul despre descoperirea cadavrelor lui Archec și Thursby; fotografia, tip carte poștală a unei femei brunete și drăgăstoase, cu ochi îndrăzneți, cruzi și cu buze lăsate; o batistă mare de mătase, îngălbenită de vreme și cam tăiată pe la cute; un teanc subțire de cărți de vizită, cu numele domnului Joel Cairo și un bilet, la stal, pentru acea seară la Teatrul Geary. În afara portvizitului și a conținutului său, mai erau: trei batiste de mătase, colorate viu și mirosind a "Chypre"; un ceas Longines de platină cu lanț de aur roșu, prins la un capăt de un breloc în formă de pară, dintr-un metal alb; un pumn de monete americane, engleze, franceze și chineze; un inel cu vreo șase chei; un stilou din argint și onix; o pilă de unghii într-o acoperitoare; un pieptene de metal într-o teacă de piele; un mic ghid al străzilor din San Francisco; o chitanță de bagaje de la gara Southern Pacific; o cutiuță plină pe jumătate cu pastile violete; cartea de vizită a unui agent de asigurări din Shangai; patru foi de scris, cu numele hotelului Belvedere: pe una din ele erau scrise, cu litere mici și precise, adresele biroului și apartamentului lui Samuel Spade.

După ce examinează cu atenție aceste articole — deschise până și capacul ceasului, să vadă dacă nu cumva e ascuns ceva înăuntru — Spade se aplecă și apucă între degetul mare și arătător încheietura lui Cairo, pentru a-i pipăi pulsul. Dădu drumul mâinii, se lăsă la loc pe scaun, își răsuci și își aprinse o nouă țigară. În timp ce fuma, fața lui, cu excepția unor mișcări întâmplătoare, ușoare și fără sens ale buzei inferioare, rămase atât de calmă și de gânditoare, încât părea stupidă; când, în curând, Cairo gemu și bătu din pleoape, chipul lui Spade se împlânzi, iar în ochi și pe buze îi încolți un zâmbet prietenesc.

Joel Cairo se trezi încet. Deschise la început ochii, dar trecu un minut până să-și fixeze privirea într-un punct din tavan. Apoi închise gura, înghiți în sec și expiră adânc pe nas. Își strânse un picior și își pipăi șoldul. Apoi își înălță capul de pe spătarul scaunului, se uită zăpăcit prin birou, îl văzu pe Spade și își îndreptă trupul. Deschise gura să vorbească, porni să spună ceva și își duse mâna la față, unde îl pocnise pumnul lui Spade și unde se înălța acum un cucui vinețiu. Cairo vorbi printre dinți, cu durere.

— Aș fi putut să vă împușc, domnule Spade.

— Ai fi putut să încerci, recunoscui Spade.

— N-am încercat.

— Știu.

— Atunci de ce m-ați lovit după ce m-ați dezarmat?

— Îmi pare rău, zise Spade și zâmbi viclean, dezvelindu-și dinții, dar închipuiți-vă uimirea mea când am aflat că oferta de cinci mii de dolari era o aiureală.

— Vă înșelați, domnule Spade. Oferta era și rămâne în picioare.

— Cum dracu? mirarea lui Spade era autentică.

— Sunt gata să vă plătesc cinci mii de dolari pentru a recăpăta statueta. Cairo își retrase mâna de pe față învinețită și se ridică grav și din nou gata să discute afaceri. — O aveți?

— Nu.

— Dacă nu-i aici — Cairo era sceptic, dar într-un chip foarte politicoasă — de ce-ați riscat să vă rănesc grav, împiedicându-mă s-o caut?

— Crezi că sunt gata să las pe oricine să intre și să mă amenințe?

Spade arătă cu degetul obiectele lui Cairo, adunate pe birou. Ai adresa apartamentului meu de acasă. Ai fost cumva acolo?

— Da, domnule Spade. Sunt gata să vă achit cinci mii de dolari dacă îmi înapoiati statueta, dar, desigur, cred că e destul de firesc să încerc mai întâi să-l scutesc pe proprietar, dacă e cu puțință, să plătească o asemenea sumă.

— Cine-i proprietarul?

Cairo clătină din cap și zâmbi.

— Va trebui să mă iertați că nu vă răspund la această întrebare.

— Serios? Spade se aplecă și îi zâmbi cu buzele strinse. — Ești la cheremul meu, Cairo. Ai intrat aici și te-ai compromis destul ca poliția să fie încântată să-ți pună în cărcă crimele de aseară. Acum ori joci cum îți cânt eu, ori de nu...

Cairo zâmbi rezervat, dar de loc alarmat.

— Am întreprins unele cercetări destul de extinse asupra dumneavoastră înainte de a iniția vreo acțiune, spuse el, și mi s-au dat asigurări că sunteți mult prea rezonabil ca să îngăduiți altor considerente să se interfereze cu relațiile de afaceri profitabile.

Spade dădu nepăsător din umeri.

— Unde sunt banii? întrebă Spade.

— V-am oferit cinci mii de dolari ca să...

Spade plesni cu dosul degetelor portvizitul lui Cairo și zise:

— Nu-i nimic înăuntru care să semene cu cinci mii de dolari. Promiți bani pe care nu-i ai. Ai putea să vii să spui că-mi plătești un milion pentru un elefant purpuriu, ce dracu!

— Vă înțeleg, vă înțeleg, spuse Cairo gânditor, făcând ochii mici. Doriți o garanție a sincerității mele? Își pipăi buza inferioară învinețită. — Un avans v-ar conveni?

— S-ar putea.

Cairo își duse mâna spre portvizit, ezită, o retrase și spuse:

— Primiți, să spunem, o sută de dolari?

Spade luă portvizitul și scoase dinăuntru o sută de dolari. Apoi se încruntă și zise:

— Mai bine două și mai scoase o sută. Cairo nu spuse nimic. — Prima dumitale presupunere a fost că am pasărea, continuă Spade cu voce fermă, după ce vâri în buzunar cele două sute de dolari și puse din nou pe birou portvizitul. E nefundată. Care-i cea de-a doua propunere?

— Că știți unde se află, iar dacă nu știți, dispuneți de mijloace pentru a o obține.

Spade nici nu negă, nici nu-i dădu dreptate. Părea aproape că n-a auzit.

— Ce dovezi îmi oferi că omul dumitale e adevăratul proprietar?

— Foarte puține, din păcate. Există totuși una: nimeni nu vă poate oferi o dovadă autentică a proprietății ei. Și dacă sunteți la curent atât cât presupun eu cu această afacere — căci altminteri nu m-aș afla aici — vă dați seama că mijloacele folosite pentru a i se restitui statueta dovedesc că dreptul proprietarului asupra ei e mai justificat ca al oricui — și în orice caz mai justificat ca al lui Thursby.

— Ce-i cu fiica lui? întrebă Spade.

Cairo deschise ochii și gura de uimire, roși și țipă ascuțit:

— Nu *el* e proprietarul!

— A, da? zise Spade moale și ambiguu.

— E cumva aici, la San Francisco? întrebă Cairo cu o voce mai puțin stridentă, dar totuși nervoasă.

Spade clipi leneș și îi propuse:

— Ar fi mai bine dacă am juca cu cărțile pe masă.

Cairo tresări și își recăpătă seriozitatea.

— Nu cred c-ar fi mai bine. Glasul îi devenise suav. — Dacă știți mai multe ca mine, am să profit de informațiile dumneavoastră, ca și dumneavoastră, de altfel, de cei cinci mii de dolari. Dacă nu știți nimic, atunci am făcut o greșală venind la dumneavoastră. Dacă aș proceda cum propuneți, ar însemna pur și simplu să fac o greșală și mai mare.

Spade dădu indiferent din cap și flutură mâna peste obiectele de pe birou.

— Sunt lucrurile dumitale. Apoi, în timp ce Cairo le vâra la loc în buzunare, îi spuse: Am căzut deci de acord că-mi vei plăti cheltuielile necesare pentru a-ți reda această pasăre neagră și cinci mii de dolari când o voi găsi?

— Da, domnule Spade. Cu alte cuvinte, cinci mii de dolari, mai puțin banii care v-au fost avansați — în total cinci mii.

— În regulă. E o propunere cinstită. Fața lui Spade era solemnă, cu excepția câtorva cute în colțul ochilor. — Nu mă angajez să omor pe nimeni și nici să comit spargerii, ci doar ca să ți-o restitui, dacă e cu puțință prin mijloace cinstitute și legale.

— Dacă e cu puțință, recunosc Cairo. Și fața lui era la fel de solemnă, cu excepția ochilor. — Și, în orice caz, cu discreție. Se ridică și își luă pălăria. — Dacă doriți să luați legătura cu mine, stau la hotel Belvedere, camera 635. Aștept cu încredere ca din înțelegerea noastră să tragem amândoi profituri frumoase, domnule Spade. Ezită — pot să-mi iau pistolul?

— Desigur. Am uitat de el. Spade scoase pistolul din buzunarul hainei și i-l înmână lui Cairo.

Cairo îndreptă pistolul spre pieptul lui Spade.

— Vă rog să puneți mâinile pe birou, zise Cairo cu seriozitate. Am intenția să vă percheziționez birourile.

— Să mă ia dracu, zise Spade. Apoi râse înfundat și spuse: Foarte bine. Percheziționează-le. N-ai decât.

VI

UMBRA SCUNDĂ

O jumătate de oră după plecarea lui Cairo, Spade rămase singur, tăcut și încruntat la biroul său. Apoi spuse tare, cu tonul cuiva care înlătura o problemă:

— Ei, ce dracu, doar mă plătesc pentru asta.

Scoase dintr-un sertar o sticlă cu cocteil Manhattan și un pahar de carton. Umplu paharul pe trei sferturi, bău, vâri sticla la loc în sertar, aruncă paharul în coșul de hârtii, își puse pălăria și pardesiul, stinse lumina și o apucă pe strada iluminată. Un tânăr scund, de vreo douăzeci, douăzeci și unu de ani, cu șapcă gri și pardesiu elegant stătea indolent la colț, lângă clădirea unde se afla biroul lui Spade.

Spade o luă pe Sutter Street spre Kearny Street, intră într-o tutungerie și cumpără două pachete de tutun Bull Durham. Când ieși, tânărul era una din cele patru persoane care așteptau tramvaiul în colțul de vizavi. Spade își luă masa la restaurantul Herbert, pe Powell Street. La ieșirea din restaurant, la opt fără un sfert, tânărul se uita la vitrina unui magazin cu lenjerie, din apropiere. Spade se duse la hotelul Belvedere și întrebă la biroul de primire de domnul Cairo. I se spuse că domnul Cairo nu se afla la hotel. Spade plecă la Teatrul Geary, nu-l zări pe Cairo în foaier și se postă pe trotuar în fața teatrului. Tânărul se fâțâia împreună cu alții pe lângă restaurantul Marquard, mai încolo, pe stradă.

La opt și zece apăru Joel Cairo, mergând pe Geary Street cu pașii lui mici, săltăreți și afectați. Păru că nu-l vede pe Spade decât când detectivul îl bătu pe umăr. Nu arătă prea surprins și spuse:

— A, da, firește, ați văzut biletul.

— Mda. Vreau să-ți mai arăt ceva. Spade îl întoarse pe Cairo spre trotuar, depărtându-l nițel de ceilalți care așteptau să intre la teatru. — Băiatul cu șapcă, de lângă restaurantul Marquard.

— Am să mă uit, murmură Cairo și își consultă ceasul. Ridică ochii spre Geary Street. Privi reclama unui teatru de vizavi, care îl prezenta pe George Arliss, costumat ca Shylock, apoi ochii lui negri alunecară până ajunseră să-l privească pe băiatul cu șapcă, cu chip palid și rece și cu sprâncenele ondulate, sub care se ascundeau ochii coborâți.

— Cine-i? întrebă Spade.

Cairo îi zâmbi lui Spade.

— Nu-l cunosc.

— M-a urmărit prin oraș.

Cairo își umezi buza inferioară și întrebă:

— Credeți c-ar fi înțelept atunci să-l lăsăm să ne vadă împreună?

— De unde să știu eu? replică Spade. Oricum ne-a văzut.

Cairo își scoase pălăria și își netezi părul cu o mână înmănușată. Își puse cu atenție pălăria pe cap și spuse cu o candoare aparentă:

— Vă dau cuvântul meu că nu-l cunosc, domnule Spade. Vă dau cuvântul meu că n-am nimic de-a face cu el. N-am solicitat ajutorul nimănui, cu excepția dumneavoastră, pe cuvântul meu de onoare.

— Atunci e unul din ceilalți?

— S-ar putea.

— Am voit doar să știu, fiindcă dacă ajunge să mă enerveze, s-ar putea să fiu nevoit să-l pocnesc rău de tot.

— Procedați cum credeți că e mai bine. Nu e prieten cu mine.

— Perfect. Se ridică deci cortina. Noapte bună, zise Spade și traversă strada, ca să ia un tramvai spre partea apuseană a orașului. Tânărul cu șapcă luă același tramvai.

Spade se dădu jos din tramvai la Hyde Street și se îndreptă spre casa lui. Camerele nu erau prea rău deranjate, dar trădau clar c-au fost percheziționate. Spade se spălă, își puse o cămașă curată, un guler proaspăt, ieși din nou, o apucă pe Sutter Street și luă alt tramvai, tot spre partea apuseană, Tânărul îl luă și el. La vreo șase străzi de blocul Coronet, Spade coborî și intră în vestibulul unei clădiri înalte și cafenii, cu apartamente. Apăsă în același timp pe trei butoane de sonerie. Broasca ușii de la stradă bâzâi. Intră, trecu de lift și de scări, o apucă pe un coridor lung cu pereții galbeni, spre dosul clădirii, găsi o ușă din spate încuiată cu o broască Yale și ieși într-o curticică strâmtă. Curticica dădea într-o stradă dosnică și întunecată, pe care Spade înainta vreo două blocuri. Apoi traversă California Street și se îndreptă spre blocul Coronet. Nu trecuse de nouă și jumătate.

Nerăbdarea cu care îl întâmpină Brigid O'Shaughnessy îi lăsă impresia că nu fusese complet sigură de venirea lui. Brigid îmbrăcase o rochie de mătase, într-o nuanță de albastru, cunoscută pe atunci sub numele de *ardoise*, cu bretele de culoarea calcedoniei și cu ciorapi și pantofi de seară de asemenea *ardoise*. Salonul roșu și crem fusese aranjat și înviorat cu flori, puse în vase de ceramică pătrate negre-argintii. În cămin ardeau trei bușteni mici cu scoarță aspră. Spade îi urmări cum ard, în vreme ce Brigid îi punea bine pălăria și pardesiul.

— Mi-ați adus știri bune? îl întrebă ea când se întoarse în odaie. Neliniștea răzbătea prin zâmbetul ei, și își ținu respirația.

— Nu va trebui să anunțăm nimic care n-a fost anunțat public între timp.

— Poliția nu va afla de mine?

— Nu.

Suspina fericită și se așează pe sofaua de nuc. Se destinse la față și își destinse și trupul. Îi zâmbi cu ochi plini de admirație.

— Cum ați reușit? întrebă ea mai mult cu mirare decât curiozitate.

— La San Francisco poți cumpăra sau obține aproape orice.

— Și n-o să aveți neplăceri? Vă rog, stați jos. Îi făcu loc pe sofa.

— Nu mă deranjează anume neplăceri, spuse el fără să-și dea prea mare importanță.

Spade se îndreptă și rămase în picioare lângă cămin, de unde o studie, o cântări și o judecă fără să se prefacă că n-o studiază, că n-o cântărește sau că n-o judecă. Brigid roși ușor la felul lui sincer de-a o examina, dar păru mai sigură de ea ca înainte, deși o timiditate care o prindea nu-i dispăruse încă din priviri. Spade rămase în picioare până când deveni limpede că intenționa să ignore invitația ei de a lua loc alături; apoi se îndreptă spre sofa.

— Nu sunteți exact genul de persoană cum pretindeți, nu-i așa? o întrebă el în timp ce se așeza.

— Nu sunt sigură că înțeleg ce vreți să spuneți, zise Brigid cu voce stinsă și privindu-l nedumerită.

— O purtare de școlăriță, îi explică el, vă bâlbâiți, roșiți și așa mai departe.

Brigid roși și îi răspunse grăbită, fără să se uite la el:

— V-am spus azi după-amiază c-am dus o viață imorală, mai rea decât vă puteți închipui.

— La asta mă refeream, zise el. Mi-ați spus același lucru, pe același ton azi după-amiază. E un discurs învățat pe dinafară.

O clipă, Brigid păru încurcată, gata să izbucnească în lacrimi, apoi râse și spuse:

— Foarte bine, atunci, domnule Spade. Nu sunt de loc genul de persoană cum pretind. Am optzeci de ani, sunt incredibil de răutăcioasă și sunt forjatoare de profesie. Dacă e o poză înseamnă că a evoluat o dată cu mine, așa că nu vă așteptați să renunț complet la ea, nu?

— Oh, e în regulă, o asigură el. Atât doar, că n-ar mai fi în regulă, dacă sunteți cu adevărat nevinovată. N-ajungem nicăieri.

— N-am să fiu nevinovată, îi promise ea cu o mână pe inimă.

— L-am văzut pe Joel Cairo astă-seară, îi spuse Spade pe un ton de parcă ar fi făcut o conversație politicoasă.

Veselia se șterse de pe chipul ei. Ochii, ațintiți pe profilul lui, deveniră temători, apoi precauți. Spade își întinsese picioarele și se uita la labelle încrucișate. Figura lui nu trăda că se gândește la ceva. Se așternu o pauză lungă înainte ca Brigid să-l întrebe neliniștită:

— Îl... îl cunoașteți?

— L-am văzut astă-seară.

Spade nu ridică privirea și continuă pe tonul unei conversații ușoare.

— Se ducea să-l vadă pe George Arliss.

— Vreți să spuneți c-ați vorbit cu el?

— Doar un minut sau două, până a sunat de ridicarea cortinei.

Brigid se sculă de pe sofa și se apropie de cămin ca să întetească focul. Schimbă puțin poziția unui ornament de pe consolă, traversă camera ca să ia o cutie de țigări de pe o masă dintr-un colț, îndreptă o perdea și se întoarse la locul ei.. Fața îi era acum destinsă și calmă. Spade îi zâmbi pieziș și îi spuse:

— Sunteți o bună actriță. Excelentă.
Figura ei nu se schimbă. Îl întrebă calm:

— Ce-a spus?
— În ce privință?
Brigid ezită:
— Despre mine?
— Nimic.

Spade se întoarse ca să-i aprindă țigara cu bricheta. Ochii îi străluceau pe chipul impenetrabil de diavol.

— Ei bine, ce-a spus? îl întrebă ea, aproape în glumă.
— Mi-a oferit cinci mii de dolari pentru pasărea neagră.

Brigid îl privi fix, rupse cu dinții vârful țigării și, după ce-i aruncă lui Spade o privire alarmată și rapidă, se uită în altă parte.

— Sper că n-o s-o porniți din nou prin cameră, ca să ațâțați focul și să aranjați lucrările, nu? o întrebă el leneș.

Fata izbucni într-un râs limpede și vesel, dădu drumul țigării morfolite într-o scrumieră și se uită la el cu ochi limpezi și veseli.

— N-am s-o fac, îi promise ea. Și ce i-ați spus?
— Că cinci mii de dolari sunt o groază de bani.

Brigid zâmbi, dar când detectivul o privi grav, în loc să mai zâmbească, zâmbetul ei deveni vag, confuz și în curând dispăru. În locul lui apăru o expresie de nedumerire și jenă.

— Desigur că nu ați luat în considerație oferta, spuse ea.

— De ce nu? Cinci mii de dolari sunt o groază de bani.

— Dar, domnule Spade, mi-ați promis că mă veți ajuta. Îl apucă de braț. — Am avut încredere în dumneavoastră. Nu puteți... Se întrerupse, își luă mâinile de pe mâneca lui și le strânse convulsiv.

Spade zâmbi prietenos ochilor ei tulburați.

— Hai să nu încercăm să vedem cât de mult ați avut încredere în mine, spuse el. V-am promis să vă ajut, dar n-ați pomenit nimic de-o pasăre neagră.

— Dar ar fi trebuit să fi știut — căci altminteri nu mi-ați fi pomenit de ea. Acum știți. Nu... nu puteți... să vă purtați așa cu mine. Ochii ei de un albastru de cobalt deveniră rugători.

— Cinci mii de dolari, spuse el pentru a treia oară, sunt o groază de bani.

Brigid își înălță umerii, apoi mâinile și le lăsă să cadă cu un gest de resemnare.

— E adevărat, recunosc eu cu glas posomorât și stins. E mult mai mult decât v-aș putea oferi eu vreodată, dar trebuie să vă implor să fiți loial cu mine.

Spade râse. Un râs scurt și destul de amar.

— Asta-i bună, spuse el, mai ales când vine de la dumneavoastră. Ce mi-ați oferit în afară de bani? Mi-ați destăinuit ceva? Ceva din adevăr? Vreun indiciu ca să vă pot ajuta? Ați încercat să-mi cumpărați loialitatea doar cu bani. Ei bine, dacă-i pe tocmeală, de ce să nu mă adresez celui care îmi oferă mai mult?

— V-am dat toți banii pe care îi am. În ochii ei încercănați cu alb apărură lacrimi. Vocea îi deveni răgușită și vibrantă. — M-am dat pe mâna dumneavoastră, v-am spus că fără ajutorul dumneavoastră sunt complet pierdută. Ce să vă mai ofer? Se apropie deodată de el pe sofa și strigă mâniașă: — Pot să vă cumpăr cu trupul meu?

Fețele le erau la câțiva centimetri depărtare. Spade îi luă fața în mâini și o sărută pe buze brutal și disprețuitor. Apoi se trase înapoi și spuse:

— Am să reflectez.

Era încordat și furios.

Brigid rămase stupefiată, așa cum o lăsaseră mâinile lui. Spade se sculă și zise:

— Ce dracu! Istoria asta n-are nici un sens. Făcu doi pași spre cămin, se opri, privi infuriat buștenii ce ardeau și scrâșni din dinți.

Brigid nu se mișcă. Spade se întoarse spre ea. Cele două linii verticale de deasupra nasului se adânciseră între cutele roșii de pe frunte.

— Nu dau doi bani pe cinstea dumneavoastră, îi spuse el încercând să se stăpânească și să vorbească liniștit. Nu mă interesează ce șmecherii faceți, sau ce secrete aveți, dar aș dori să fiu convins că știți ce urmăriți.

— Știu ce urmăresc. Vă rog să mă credeți că știu, cu atât mai mult cu cât...

— Dovediți-mi! îi ordonă el. Sunt dispus să vă ajut. Deocamdată, am făcut tot ce-am putut. La nevoie, am să continui orbește, dar nu pot s-o fac dacă nu am mai multă încredere în dumneavoastră decât am acum. Va trebui să mă convingeți că știți perfect despre ce e vorba, că nu băjbâiți cu speranța că totul se va rezolva de la sine.

— Nu puteți să mai aveți puțină încredere în mine?

— Ce înseamnă "puțină"? Și ce așteptați?

Brigid își mușcă buza inferioară și se uită în jos.

— Trebuie să vorbesc cu Joel Cairo, zise ea aproape neclar.

— Puteți să-l vedeți chiar astă-seară, răspunse Spade, uitându-se la ceas. Spectacolul se termină în curând. Îl putem găsi la telefon la hotelul lui.

Brigid ridică ochii alarmată.

— Dar nu poate veni aici. Nu vreau să afle unde stau. Mă tem.

— Atunci la mine acasă, propuse Spade.

Brigid ezită. Își frământă buzele, apoi întrebă:

— Credeți c-are să vină? Spade încuviință cu o mișcare a capului. — Foarte bine! exclamă ea și sări în sus, cu ochi mari și strălucitori. — Mergem chiar acum!

Intră în cealaltă cameră. Spade se duse la masa din colț și trase fără zgomot sertarul. Înăuntru se găseau două pachete de cărți de joc, un carnet de notat punctele la bridge, un tirbușon de aramă, o bucată de sârmă roșie și un creion de aur. Închise sertarul și tocmai își aprindea o țigară când se întoarse Brigid; avea o pălărie mică neagră și un mantou de blană gri; ținea în mână pardesiul și pălăria lui.

Taxiul trase în spatele unei mașini negre care se afla chiar înaintea ușii de la stradă a apartamentului lui Spade. Iva Archer era singură la volan. Spade își scoase pălăria pentru a o saluta și intră în clădire împreună cu Brigid O'Shaughnessy. În hol se opri lângă una din bănci și spuse:

— Vreți să așteptați o clipă? N-am să întârzii.

— În perfectă regulă, zise Brigid O'Shaughnessy și se așeză pe o bancă. Nu vă grăbiți.

Spade ieși și se îndreptă spre mașină. Cinci deschise portiera, Iva i se adresă repede:

— Trebuie să-ți vorbesc, Sam. Pot să vin la tine? Era palidă.

— Nu acum

Iva scrâșni și îl întrebă brutal:

— Cine-i fata?

— N-am decât un minut la dispoziție, Iva, zise Spade, cu răbdare. Ce s-a întâmplat?

— Cine-i fata? repetă ea, arătând cu capul spre ușa de la stradă.

Spade își întoarse privirea de la ea și se uită de-a lungul străzii. În fața unui garaj, la primul colț, un tânăr, scund, de douăzeci sau douăzeci și unu de ani, cu șapcă și pardesiu gri, elegant, stătea sprijinit de un zid. Spade se încruntă și-și întoarse privirea la fața insistentă a Ivei.

— Ce s-a întâmplat? o întreabă el. N-ar trebui să fii aici la ora asta din noapte.

— Încep să cred că nu mă iubești, se plânse ea. Mi-ai spus că n-ar trebui să vin la tine la birou, iar acum îmi spui că n-ar trebui să vin nici aici. Vrei să spui că nu se cade să mă țin după tine? Dacă la asta te gândești, de ce n-o spui pe șleau?

— Ascultă, Iva, n-ai dreptul să adopți aceasta atitudine.

— Știu. Se pare că n-am absolut nici un drept în ceea ce te privește. Mi-am închipuit doar că am. Mi-am închipuit ca atunci când te prefăceai că mă iubești și îmi dădeai...

Spade spuse plictisit:

— Nu-i momentul să ne certăm pe chestiunea asta, iubito. De ce voiai să mă vezi?

— Nu vreau să discut aici, Sam. Pot să intru?

— Nu acum.

— De ce nu?

Spade nu-i răspunse.

Iva își subție buzele, se așeză bine în dosul volanului și porni motorul, cu privirea ațintită furios înainte. Când mașina începu să înainteze, Spade îi spuse: "Noapte bună, Iva", îi închise portiera și rămase pe trotuar, cu pălăria în mână, până când automobilul dispăru. Apoi intră din nou în casă.

Brigid O'Shaughnessy se ridică zâmbind de pe bancă și urcară împreună în apartamentul lui.

VII

DOMNUL G.

În dormitor, care devenise cameră de toate zilele acum, patul fiind ridicat la perete, Spade luă pălăria și mantoul lui Brigid O'Shaughnessy, o invită să se așeze confortabil într-un balansoar capitonat și telefonă la hotelul Belvedere. Cairo nu se întorsese de la teatru. Spade lăsă numărul său de telefon la biroul de primire, cu rugămintea ca Joel Cairo să-l sune de îndată ce revine. Spade se așeză în fotoliul de lângă masă și fără nici o pregătire, fără nici un fel de introducere, începu să-i povestească fetei o întâmplare petrecută cu câțiva ani în urmă în Nordvest. Vorbi cu o voce banală, fără emfază sau pauze, deși din când în când repeta o frază, ușor modificată, ca și cum ar fi fost important ca fiecare amănunt să fie relatat exact cum s-a întâmplat. La început, Brigid O'Shaughnessy îl ascultă distrată, evident mai surprinsă de faptul că povestea decât de interesul povestirii, curiozitatea ei fiind mai mult atrasă de scopul urmărit prin relatare, decât de relatarea însăși. În curând însă, pe măsură ce povestirea înainta, o captivă, deveni atentă, ascultând nemișcată.

Un anume Flitcraft își părăsise într-o bună zi biroul de afaceri imobiliare la Tacoma, se dusese să-și ia masa și nu se mai întorsese. Nu-și respectase o întâlnire pe terenul de golf, ce urma să aibă loc în acea după-amiază, la ora patru, deși confirmase din proprie inițiativă întâlnirea cu o jumătate de oră înainte de-a pleca la masă. Soția și copiii nu l-au mai revăzut. Soția se crede că era în cele mai bune relații cu el. Avea doi copii, doi băieți, unul de cinci, altul de trei ani. Era proprietarul unei case într-o

suburbie a orașului Tacoma, al unei mașini Packard noi și a diverse lucruri, dovezi că reușise în viață.

Flitcraft moștenise șaptezeci de mii de dolari de la tatăl său și, în urma succesului cu afacerile imobiliare, averea i se ridica la vreo două sute de mii de dolari în momentul dispariției. Afacerile îi erau în ordine, deși existau destule indicații că nu le pusese în ordine înainte de-a dispărea. De pildă, o afacere care i-ar fi adus un câștig frumos trebuia definitivată a doua zi după dispariție. Nu exista nici o dovadă că ar fi avut asupra sa mai mult de cincizeci sau șaiszeci de dolari când plecase. De luni de zile, i se cunoșteau mult prea bine toate obiceiurile, pentru a se putea justifica vreo bănuială că ar avea vicii secrete, sau amante, alternative imposibil de crezut.

— Uite cum a dispărut, zise Spade, și deschise pumnul.

Când ajunse la acest punct cu povestirea, sună telefonul.

— Alo! spuse Spade. Domnul Cairo? Aici e Sam Spade. Poți veni până la mine acasă, pe Post Street, chiar acum?... Da, cred că e. Se uită la fată, își strânse buzele, apoi continuă repede: — Domnișoara O'Shaughnessy e aici și vrea să te vadă.

Brigid O'Shaughnessy se încruntă, se foi pe scaun, dar nu spuse nimic. Spade așeză receptorul la loc și îi zise fetei:

— Sosește în câteva minute. Ei bine, povestea aceea s-a întâmplat în 1922. În 1927, lucram la o mare firmă de detectivi la Seattle. Doamna Flitcraft a venit și ne-a spus că cineva a văzut la Spokane un bărbat care semăna leit cu soțul ei. M-am dus acolo. Era într-adevăr Flitcraft. Locuia la Spokane de mai mulți ani sub numele de Charles Pierce, Charles fusese numele lui de botez. Conducea o firmă de automobile, câștiga douăzeci sau douăzeci și cinci de mii de dolari pe an, avea soție, un copil mic, o casă într-o suburbie din Spokane, iar vara se ducea de obicei să joace golf la ora patru după-amiază.

Spade nu primise instrucțiuni foarte clare ce să facă dacă îl va găsi pe Flitcraft. Au discutat împreună, în camera lui Spade de la hotelul Da-venport. Flitcraft n-avea nici un sentiment de vinovăție. Își lăsase prima familie cu o bună situație materială, iar actul său i se părea perfect normal. Singurul lucru care îl necăjea era îndoiala că n-avea să reușească să-i explice gestul său lui Spade. Nu povestise nimănui până atunci cele întâmplate și nu fusese deci nevoit să dea explicații convingătoare. Încercă s-o facă cu acest prilej.

— Eu am înțeles, îi spuse Spade lui Brigid O'Shaughnessy, dar doamna Flitcraft n-a priceput niciodată. Credea că e o prostie. Poate că era. Oricum, s-a rezolvat bine. Doamna Flitcraft nu dorea scandal și după farsa căreia îi căzuse victimă — din punctul ei de vedere — nu mai voia să aibă de-a face cu el. Așa c-au divorțat discret și totul s-a aranjat splendid. Iată ce i se întâmplase. În timp ce se ducea la masă a trecut pe lângă o clădire care tocmai se construia și avea schele. O bârnă, sau știu eu ce, s-a prăbușit de la etajul opt sau zece și a bușit pavajul alături de el. L-a ras, dar nu l-a atins, deși l-a lovit în obraz o țandără sărită de pe caldarâm. L-a zgâriat ușor, mai avea cicatricea când l-am văzut. A frecat-o cu degetul — cu un gest de afecțiune — când mi-a povestit cele întâmplate. Fusese, firește, foarte speriat, mi-a spus, clar mai ales zguduit decât speriat cu adevărat. I se părea că cineva a ridicat capacul vieții și l-a lăsat să se uite în tainele ei. Flitcraft fusese până atunci un cetățean cumsecade și un părinte și soț cumsecade, nu din vreo obligație socială, ci doar fiindcă se împăca cu lumea în care trăia. Crescuse cu această mentalitate. Oamenii din jurul său erau la fel. Viața pe care o ducea era curată, ordonată, sănătoasă, plină de răspundere. Iar acum, o bârnă prăbușită îi arătase că

viața era în fond cu totul altceva. El, cetățeanul, părintele și soțul cumsecade putea fi omorât într-un accident, pe drumul de la birou la restaurant, de o simplă bârnă care cade. Știa că oamenii mor la întâmplare, și că trăiesc doar atât timp cât îi ocrotește un noroc chior. Nu această nedreptate îl tulburase în primul rând căci acceptase ideea după primul șoc. L-a tulburat mai adânc revelația că tot făcând la afaceri pierduse pasul, nu mai era în pas cu viața. A spus că și-a dat seama după ce-a parcurs douăzeci de metri că nu va mai cunoaște liniștea până nu se va încadra acestei noi perspective asupra existenței. Când a terminat de mâncat, descoperise și căile de a-și schimba existența. O existență care până atunci putea fi încheiată la întâmplare de o bârnă care cade. Avea să-și schimbe existența tot la întâmplare, plecând aiurea. Își iubea familia, mi-a spus, așa cum o iubesc majoritatea oamenilor, și știa că o lasă cu o bună situație materială; atât cât îi iubea el, știa că n-au să-i simtă prea mult lipsa.

— S-a dus la Seattle chiar în acea după-amiază, zise Spade, și a luat de acolo vaporul spre San Francisco. A rătăcit câțiva ani, apoi s-a întors în Nordvest, s-a stabilit în Spokane și s-a căsătorit. Cea de-a doua soție nu semăna de loc cu prima, deși între ele erau mai multe asemănări decât deosebiri. Știți, genul de femeie care joacă binișor golf și bridge, și caută noi rețete de salată. Omul nu regreta gestul său. I se părea destul de logic. Nu cred că-și dădea măcar seama că se înfundase în aceeași situație de care fugise din Tacoma. Dar tocmai acest aspect al povestirii lui mi-a plăcut. Se obișnuise cu bârnele care cădeau, și când n-a mai căzut nici una, s-a obișnuit și cu cele care nu cădeau.

— Absolut fascinant, zise Brigid O'Shaughnessy.

Se sculă de pe scaun și rămase în picioare în fața lui. Ochii îi erau adânci și mari.

— Nu trebuie să vă mai spun în ce situație penibilă mă pune prezența lui Cairo aici.

Spade îi zâmbi ușor.

— Nu, nu trebuie să-mi spuneți, recunosc el.

— Și să știți că nu m-aș fi pus niciodată în această situație, dacă n-aș fi avut toată încrederea în dumneavoastră. Suci cu degetul mare și cu arătătorul un nasture negru de pe haina lui albastră.

— Iar! spuse Spade cu o resemnare ironică.

— Dar știți că-i așa, insistă ea.

— Nu, n-o știu. Mângâie mâna care sucea nasturele. — Faptul că v-am întrebat pentru ce motive ar trebui să am încredere în dumneavoastră ne-a adus în această situație. Să nu încurcăm lucrurile. Oricum, nu trebuie să aveți încredere în mine, atât timp cât nu mă puteți convinge să am și eu încredere în dumneavoastră.

Brigid îi studie fața. Nările îi fremătau. Spade râse. Îi mângâie din nou mâna și zise:

— Nu vă necăjiți de asta. Cairo are să sosească într-o clipă. Încheiați-vă afacerile cu el, și apoi vedem cum stau lucrurile.

— Și o să mă lăsați să tratez... cum cred eu de cuviință?

— Desigur.

Brigid își suci mâna sub a lui, apăsându-i degetele. Spuse încet:

— Sunteți un dar ceresc.

— Nu exagerați, îi răspunse Spade.

Fata îl privi cu reproș, deși zâmbea, și se întoarse la balansoarul capitonat.

Joel Cairo era nervos. Ochii lui negri păreau doar iris, iar cuvintele lui stridente și ascuțite se rostogoliră mai înainte ca detectivul să fi deschis ușa pe jumătate.

— Băiatul acela e afară și pândește casa, domnule Spade, băiatul pe care mi l-ați arătat, sau căruia m-ați arătat în fața teatrului. Ce trebuie să deduc din asta, domnule Spade? Am venit aici de bună-credință și fără gânduri înșelătoare.

— Ai fost invitat de bună-credință. Spade se încruntă gânditor. — Dar ar fi trebuit să ghicesc că are să apară. Te-a văzut intrând?

— Firește. Aș fi putut să-mi continui drumul, dar mi s-a părut inutil, întrucât i-ați îngăduit să ne vadă împreună.

Brigid O'Shaughnessy veni pe coridor în spatele lui Spade și întrebă neliniștită:

— Care băiat?

Cairo își scoase pălăria neagră, se înclină țeapăn și spuse cu voce prețioasă:

— Dacă nu știți, întrebați-l pe domnul Spade. Eu nu știu decât ce-am aflat prin intermediul său.

— Un băiat care a încercat să mă urmărească prin oraș aseară, zise Spade neglijent, vorbind peste umăr și fără a se întoarce către fată. — Intră, Cairo. N-are sens să stai în picioare și să vorbim în prag, să ne audă vecinii.

Brigid O'Shaughnessy apucă brațul lui Spade și întrebă:

— V-a urmărit până la mine acasă?

— Nu, am scăpat de el mai înainte. Pe urmă, cred c-a venit aici ca să încerce să mă culeagă din nou.

Cairo, care își ținea pălăria neagră pe burtă cu amândouă mâinile, intră pe coridor. Spade închise ușa coridorului în urmă și intrară cu toții în odaie. Ajuns acolo, Cairo se înclină încă o dată țeapăn și spuse:

— Încântat să vă revăd, domnișoară O'Shaughnessy.

— Eram sigură c-ai să fii încântat, Joe, îi răspunse ea și îi întinse mâna. Cairo se aplecă ceremonios, i-o strânse ușor și îi dădu drumul repede.

Brigid se așeză în balanșoarul capitonat pe care îl ocupase mai înainte. Cairo — în fotoliul de lângă masă. După ce atârână paltonul și pălăria lui Cairo în dulapul din perete, Spade se așeză pe capătul sofalei din fața ferestrelor și începu să-și răsucescă o țigară. Brigid O'Shaughnessy se adresă lui Cairo:

— Sam mi-a spus despre oferta ta pentru șoim. Cât de repede poți să faci rost de bani?

Sprâncenele lui Cairo tresăriră. Zâmbi.

— Îi am gata.

Continuă să-i zâmbească și, după ce vorbi, se uită la Spade. Spade își aprindea țigara. Era liniștit la față.

— Bani peșin? întrebă fata.

— Oh, desigur, răspunse Cairo.

Brigid se încruntă, își scoase limba printre dinți și întrebă:

— Ești gata să ne plătești cinci mii de dolari acum, dacă îți dăm șoimul?

Cairo întinse o mână tremurătoare.

— Scuzați-mă, spuse el. M-am exprimat greșit. N-am vrut să spun că am banii la mine, dar că-i pot obține cu un preaviz de câteva minute la orice oră când sunt deschise băncile.

— Oh! zise Brigid și se uită la Spade.

Spade suflă fumul țigării în fața vestei sale și zise:

— E probabil exact. N-avea decât câteva sute de dolari în buzunar când l-am căutat azi-după-amiază.

Brigid făcu ochii mari și rotunzi. Detectivul zâmbi.

Levantinul se aplecă în fotoliu. Nu reuși să-și mascheze interesul viu din priviri și voce:

— Sunt gata să vă dau banii, să zicem la zece și jumătate, mâine dimineată. Vă convine?

Brigid O'Shaughnessy îi zâmbi și răspunse:

— Dar n-am șoimul.

Cairo se întunecă la față de supărare. Își lăsă mâinile urâte pe brațele fotoliului, încadrându-și astfel trupul țeapăn și scund. Ochii lui negri erau furioși. Nu spuse nimic. Fata îl privi ironic, dar și împăciuitor.

— Am să-l am totuși cel mult într-o săptămână, spuse ea.

— Unde-i? întrebă Cairo politicos, dar și sceptic.

— Unde l-a ascuns Floyd.

— Floyd Thursby?

Brigid dădu din cap.

— Și știi unde se află? întrebă el.

— Cred că da.

— Atunci de ce mai trebuie să așteptăm o săptămână?

— Poate că nu chiar o săptămână. Pentru cine îl cumperi, Joe?

Joe înălță din sprâncene:

— I-am spus domnului Spade. Pentru proprietarul lui.

Fața lui Brigid se luminează de surprindere.

— Deci te-ai întors la el?

— Firește.

Brigid râse încet și infundat și zise:

— Mi-ar fi plăcut să văd una ca asta.

Cairo dădu din umeri:

— Era singura cale logică. Își frecă dosul unei mâini de palma celeilalte. Pleoapele coborâră ca să-i umbrească ochii. — De ce, dacă pot să pun la rândul meu o întrebare, ești gata să mi-l vinzi mie?

— Mă tem, după ce i s-a întâmplat lui Floyd, zise ea simplu. D-asta nu-l mai am. Mi-e teamă să-l ating, cel mult aș putea să-l trec altcuiva imediat.

Spade stătea proptit într-un cot pe sofa, se uita la ei și îi asculta imparțial. Poziția lui degajată și confortabilă, trăsăturile calme și destinse ale feței nu trădau nici un semn de curiozitate sau nerăbdare.

— Și ce i s-a întâmplat lui Floyd? întrebă Cairo cu glas scăzut.

Vârful arătătorului drept al lui Brigid O'Shaughnessy trase repede prin aer un G.

— Înțeleg, spuse Cairo, deși în zâmbetul lui persista o notă de îndoială. E aici acum?

— Nu știu, răspunse Spade nerăbdător. Ce importanță are?

Îndoiala din zâmbetul lui Cairo se accentuă.

— Ar putea să aibă o importanță enormă, spuse el și își aranjă mâinile în poală, așa încât, intenționat sau nu, degetul arătător gros era îndreptat spre Spade.

Fata se uită la degetul arătător și făcu o mișcare de nerăbdare.

— Ori tu, ori eu, spuse ea,

— Exact. Să punem la socoteală și pe băiatul de afară?

— Da, recunosc eu și râse. Da, doar dacă nu e cel pe care l-ai avut la Constaatinopol.

Sângele năvăli brusc pe fața lui Cairo. Strigă cu voce stridentă și furioasă:

— Cel pe care nu l-ai putut cucerii.

Brigid O'Shaughnessy sări de pe scaun. Își strânse buza inferioară între dinți. Pe chipul ei palid și încordat ochii îi erau întunecați și mari. Făcu doi pași iuți spre Cairo. Acesta dădu să se ridice. Brigid îl palmui violent cu mâna dreaptă, lăsându-i pe obraz urma degetelor. Cairo mârâi și o palmui și el. Brigid căzu împleticindu-se și scoase un strigăt scurt și infundat.

Spade se sculă impasibil de pe sofa și se apropie de ei. Îl apucă pe Cairo de gât și îi zgâlțâi. Cairo mârâi și duse o mână la buzunarul dinăuntru al hainei. Spade înșfăcă mâna levantinului, i-o trase din haină, i-o întinse cu forța și o suci până ce degetele moi și neîndemânatice se deschiseră și dădură drumul unui pistol negru, care căzu pe covor. Brigid O'Shaughnessy ridică repede arma. Cairo vorbi cu greutate din pricina degetelor încleștate pe gâtul lui.

— E a doua oară că mă brutalizați. Ochii lui, deși umflați de apăsarea de pe gâtleej, amenințau.

— Da, bombăni Spade. Și când trebuie să primești o palmă, ai s-o încasezi și-are să-ți placă. Dădu drumul mâinii lui Cairo și îl plesni sălbatec cu palma grea și deschisă de trei ori peste față. Cairo încercă să-l scuipe, dar uscăciunea gurii levantinului îi reduse încercarea doar la un gest mânios. Spade îl pocni și peste gură și îi plesni buza inferioară.

Se auzi soneria de la intrare. Ochii lui Cairo se fixară asupra coridorului care ducea la ușa de intrare. Privirea lui își pierdu din furie și deveni prudentă. Fata își reținu respirația și întoarse și ea fața spre coridor. Era speriată. Spade se uită o clipă lung și posac la firul de sânge care se prelingea de pe buza lui Cairo, apoi se îndepărtă, luând mâna de pe gâtul levantinului.

— Cine-i? șopti fata și se apropie de Spade.

Și ochii lui Cairo se suciră asupra lui pentru a pune aceeași întrebare. Spade răspunde enervat:

— Nu știu.

Soneria răsună iar, mai insistent.

— Stați liniștiți, zise Spade și ieși din cameră, închizând ușa în urmă.

Aprinse lumina pe coridor și deschise ușa de afară. Locotenentul Dundy și Tom Polhaus se aflau acolo.

— Salut, Sam, spuse Tom. Am crezut că poate nu te-ai culcat.

Dundy dădu și el din cap, dar nu vorbi.

Spade răspunse bine dispus:

— Salut. Ce ore ciudate, băieți, alegeți voi ca să faceți vizite. Ce doriți de data asta?

Dundy răspunse calm:

— Vrem să discutăm cu tine, Spade.

— Foarte bine, zise Spade din prag, blocând intrarea. — Hai să discutăm.

Tom Polhaus înaintă și spuse:

— N-o să discutăm aici, nu?

Neclintit în prag, Spade îi răspunse:

— Nu puteți intra. Vorbea cu un ton foarte vag de scuză.

Fața lui Tom cu trăsăturile greoaie — și la același nivel cu a lui Spade — exprima un dispreț prietenesc, deși ochii lui mici și șireți scânteiau.

— Ce dracu, Sam! protestă el și puse în joacă o mână mare pe pieptul lui Spade.

Spade se aplecă peste palma lui, zâmbi șmecherește și întrebă:

— Ai de gând să mă forțezi, Tom?

— Hm, la dracu! și își retrase mâna.

Dundy strânse din dinți și vorbi printre ei.

— Lasă-ne să intrăm.

Buza lui Spade îi dezgoli caninii.

— N-o să intrați. Ce-o să faceți? O să intrați cu forța? Sau discutăm aici, sau vă duceți dracului!

Tom suspină adânce, iar Dundy, continuând să vorbească, cu dinții strânși, spuse:

— Ar fi în interesul tău să mai joci și cum îți cântăm noi, Spade. Ai scăpat o dată, ai scăpat de două ori, dar n-ai să scapi la infinit.

— Oprește-mă când are să-ți dea mâna, îi replică arogant Spade.

— Asta și am de gând. Dundy își duse mâinile la spate și își ridică fața dură spre cea a detectivului particular.

— Umblă vorba că tu și nevasta lui Archer i-ați pus coarne.

— Asta-i invenția ta, spuse Spade și râse.

— Deci nu-i nimic adevărat?

— Absolut nimic.

— Umblă vorba, zise Dundy, că ea a încercat să divorțeze ca să se mărite cu tine, dar că Archer a refuzat. E adevărat?

— Nu.

— Umblă vorba chiar, continuă încăpățânat Dundy, că d-asta a fost omorât.

Spade păru vag amuzat.

— Nu fi porc, zise el. Nu încerca să-mi pui în cărcă mai mult de o crimă în același timp. La început ai susținut că l-am omorât pe Thursby fiindcă l-a ucis pe Miles, teorie care nu ține dacă mă acuzi că l-am omorât și pe Miles.

— Nu eu am susținut c-ai omorât pe cineva, răspunse Dundy. Tu o repeți mereu. Dar să presupunem că am spus. I-ai fi putut omorî pe amândoi. Există o cale de-a o dovedi.

— I-auzi! L-aș fi putut ucide pe Miles ca să-i iau nevasta, iar apoi pe Thursby ca să trec pe seama lui asasinarea lui Miles. Nu ține ipoteza ta decât dacă aș mai omorî pe cineva și aș trece pe seama lui și asasinarea lui Thursby. Cât timp o să mă tot suspectați? O să mă arestați pentru toate crimele comise la San Francisco de acum înainte?

— Lasă farsa, Sam, spuse Tom. Știi foarte bine că nici nouă nu ne place istoria asta, dar trebuie să anchetăm.

— Și primim răspunsuri al dracului de mincinoase, adăugă Dundy insinuant.

— Calmează-te, îl preveni Spade.

Dundy îl măsură din priviri, apoi îl pironi în ochi.

— Dacă susții că n-a fost nimic între tine și nevasta lui Archer, zise el, ești un mincinos, și ți-o spun pe șleau.

Ochii mici ai lui Tom trădară o ușoară surprindere. Spade își umezi buzele și întrebă:

— Asta e noutatea formidabilă pentru care ai venit la o oră atât de târzie?

— E una din ele.

Dundy își lăsă în jos colțurile gurii.

— Dă-ne drumul înăuntru. Arată semnificativ cu capul spre pragul ușii în care stătea Spade.

Spade se încruntă și clătină din cap. Colțurile gurii lui Dundy se ridicară într-un zâmbet de satisfacție crudă.

— Trebuie să fie ceva la mijloc, îi spuse el lui Tom.

Tom se mută de pe un picior pe altul, fără să se uite la vreunul dintre ei, și mârâi:

— Dumnezeu știe.
— Ce înseamnă asta? întrebă Spade. Șarade?
— Perfect, Spade, plecăm. Dundy își încheie pardesiul. — Mai venim noi să te vedem din când în când. Poate că ai dreptate să te opui. Mai gândește-te.
— Hm, zise Spade zâmbind. Mă bucur să te văd oricând, locotenente și, când n-am să fiu ocupat, am să te primesc în casă.
Din odaia lui Spade se auzi un urlet:
— Ajutor! Ajutor! Poliția! Ajutor! Era vocea subțire și stridentă a lui Joel Cairo.
Locotenentul Dundy renunță să se mai depărteze de ușă, îl înfruntă din nou pe Spade și spuse hotărât:
— Cred c-o să intrăm.
Zgomotul unei lupte scurte, al unei lovituri, apoi un țipăt reținut ajunseră până la ei.
Spade se strâmbă și zâmbi trist:
— Cred c-o să intrați, și le făcu loc.
După ce polițiștii intrară, Spade închise ușa de la coridor și îi urmă în odaie.

VIII BALIVERNE

Brigid O'Shaughnessy era ghemuită în fotoliul de lângă masă. Își ținea obrazii în mâini și își ridicase genunchii ca să-și ascundă partea de jos a feței. Avea cearcăne albe și era îngrozită. Joel Cairo, în picioare, se aplecase peste ea și ținea în mână pistolul pe care i-l smulsese Spade. Cu cealaltă mână își apăsa fruntea. Printre degete îi curgea sânge care i se prelingea pe ochi. O altă dâră, mai subțire i se scurgea din buza plesnită, ramificându-se de-a lungul bărbiei. Cairo nu dădu nici o atenție polițiștilor. Se uita furibund la fata ghemuită în fața lui. Buzele i se mișcau spasmodic, dar nici un sunet coerent nu străbătea printre ele.

Dundy, care intră primul în încăpere, se repezi la Cairo, își duse o mână la șold pe sub pardesiu, înșfăcă cu cealaltă, mâna levantinului și bombăni:

— Ce se întâmplă aici?

Cairo își retrase de pe frunte mâna pătată de sânge și o vântură prin fața locotenentului, Descoperită de mână, fruntea prezenta o zgârietură lungă și neregulată de vreo opt centimetri.

— Uitați-vă ce-a făcut! strigă el. Uitați-vă!

Fata își lăsă în jos picioarele și privi prudent de la Dundy, care îl ținea pe Cairo de încheietura mâinii, la Tom Polhaus, în picioare în spatele lor, apoi la Spade, care se sprijinea de tocul ușii. Spade avea o figură placidă. Când privirile lor se întâlneau, ochii lui galben-cenușii sclipiră cu o ironie răutăcioasă, apoi redeveniră inexpresivi.

— Dumneata l-ai zgâriat? o întrebă Dundy pe fată, arătând spre fruntea lui Cairo.

Brigid se uită iar la Spade. Detectivul nu răspunse în nici un fel la apelul ochilor ei. Se sprijinea de cadrul ușii și-i urmărea pe cei din cameră cu aerul politicos și degajat al unui spectator dezinteresat. Fata întoarse privirea spre Dundy. Ochii i se făcuseră mari, întunecați și serioși.

— N-am avut încotro, spuse ea cu voce scăzută și tremurătoare. Am fost singură cu el aici când m-a atacat. N-am reușit... am încercat să-l țin la distanță. N-am... n-am avut inima să-l împuşc.

— Oh, mincinoaso! strigă Cairo încercând fără succes să-și smulgă brațul cu pistolul din încheștarea lui Dundy. — Mincinoasă infectă și împuțită!

Se suci, ca să ajungă cu fața la Dundy.

— Minte de stinge! Am venit aici de bună-credință și am fost atacat de amândoi, iar când ați sosit, Spade s-a dus să vorbească cu dumneavoastră, și-a lăsat-o aici cu pistolul. Apoi mi-a declarat că aveau de gând să mă omoare după ce plecați, așa c-am strigat după ajutor, ca să nu fiu asasinat aici, și atunci m-a lovit cu arma.

— Hei, dă-o încoace, zise Dundy și luă arma din mâna lui Cairo. Hai să lămurim lucrurile. De ce-ai venit aici?

— El m-a chemat. Cairo întoarse capul și se uită sfidător la Spade. — Mi-a telefonat și mi-a cerut să vin aici...

Spade clipi leneș spre levantin și nu răspunse.

— Și ce vrea de la dumneata? îl întrebă Dundy.

Cairo își reținu replica până ce își șterse fruntea și bărbia de sânge cu o batistă de mătase cu dungi albastru-deschis. Între timp, o parte din indignare se transformase în prudență.

— A zis că voia... că voiau... să mă vadă. N-am știut de ce.

Tom Polhaus își plecă fruntea, mirosi parfumul de "Chypre" răspândit de batista cu care se tamponase Cairo și își întoarse capul, strâmbându-se și privind mirat la Spade. Spade îi făcu semn cu ochiul în vreme ce-și răsucea o țigară.

— Așa, și ce s-a întâmplat apoi? întrebă Dundy.

— Apoi m-au atacat. Ea m-a lovit prima, iar el m-a strâns de gât și mi-a luat arma din buzunar. Nu știu de ce-ar mai fi fost în stare, dacă n-ați fi sosit chiar atunci. Sunt convins că m-ar fi omorât pe loc. Când Spade a plecat să deschidă ușa, a lăsat-o pe ea aici să mă țină în șah cu pistolul.

Brigid O'Shaughnessy sări de pe fotoliu și strigă:

— De ce nu-l siliți să spună adevărul?! și îl palmui pe Cairo din nou peste obraz. Cairo urlă incoerent.

Dundy împinse fata înapoi în fotoliu, cu mâna liberă, și bombăni:

— Încetați acum.

Spade își aprinse țigara, zâmbi ușor prin fum și îi spuse lui Tom:

— E impulsivă.

— Mda, recunoscui Tom.

Dundy se strâmbă la fată și o întrebă:

— Și care-ai vrea să credem că-i adevărul?

— Nimic din ce-a spus nu-i adevărat. Dar absolut nimic. Se întoarse spre Spade: — Nu-i așa?

— De unde să știu eu? replică Spade. Mă aflu în bucătărie și îmi băteam o omletă când v-ați încăierat prima oară, nu?

Brigid își încruntă fruntea, cercetându-l cu ochi umbriți de nedumerire.

Tom bombăni dezgustat. Dundy, continuând să se strâmbă la fată, ignoră cuvintele lui Spade și o întrebă:

— Dacă tipul nu spune adevărul, de ce-a tipat el după ajutor și nu dumneata?

— S-a speriat de moarte când l-am pocnit, răspunse ea privindu-l cu dispreț pe levantin.

Fața lui Cairo roși acolo unde nu era pătată de sânge.

— Pfui! Altă minciună!

Brigid îi trase un picior, lovindu-l cu tocul înalt al pantofului albastru exact sub genunchi. Dundy o împinse înapoi, în timp ce Tom, mai voinic, se apropie de ea și bombăni:

- Poartă-te ca lumea, fetiço. Nu-i frumos ce faci.
- Atunci siliți-l să spună adevărul! zise ea sfidător.
- O să-l silim, n-avea grijă, îi promise el. Potolește-te.

Dundy se uită satisfăcut la Spade cu ochii lui verzi, duri și luminoși, apoi se adresează subordonatului său:

- Foarte bine, Tom, nu cred că greșim dacă-i luăm pe toți cu noi.
- Tom încuviință posomorât.

Spade se dezlipi de ușă, înaintă spre mijlocul încăperii și dădu drumul țigării în scrumiera de pe masă, în timp ce trecea pe alături. Zâmbea, era amabil și calm.

- Nu vă grăbiți, spuse el. Totul se poate explica.
- Sunt convins, recunosc Dundy batjocoritor.

Spade se înclină către fată:

— Domnișoară O'Shaughnessy, spuse el, îmi permiteți să vi-l prezint pe locotenentul Dundy și pe sergentul-detectiv Polhaus. Se înclină spre Dundy: — Domnișoara O'Shaughnessy e angajată să lucreze pentru mine.

Joel Cairo strigă indignat:

- Nu-i adevărat! Ea...

Spade îl întrerupse vorbind foarte tare, dar încă amabil;

— Am angajat-o foarte de curând, chiar ieri. Vă prezint și pe domnul Cairo, un prieten — în orice caz, o cunoștință — a lui Thursby. A venit azi-după-amiază la mine la birou și-a încercat să mă plătească pentru a-i găsi un obiect ce se credea a fi asupra lui Thursby când a fost ucis. Mi s-a părut ciudat felul cum mi-a relatat povestea, așa că n-am voit să preiau afacerea. Atunci a scos o armă, dar asta nu contează decât dacă ajungem să ne dăm în judecată. Oricum, după ce-am discutat situația cu domnișoara O'Shaughnessy, am crezut că aș putea să scot ceva de la el în legătură cu asasinarea lui Miles și a lui Thursby, așa că i-am cerut să vină aici. Poate că i-am pus întrebările cam brutal, dar n-a fost de loc rănit, în nici un caz nu atât ca să ceară ajutor. A trebuit de altfel să-i iau arma din nou.

În timp ce Spade vorbea, neliniștea reapăru pe fața înroșită a lui Cairo. Ochii îi jucau, schimbându-și alarmați focarul de la podea la figura impasibilă a lui Spade.

Dundy îl înfruntă pe Cairo și îl întrebă ironic:

- Ce-ai de spus?

Cairo nu avu nimic de spus aproape un minut; privea fix pieptul locotenentului. Când ridică privirea, ochii îi erau timizi și prudenți.

- Nu știu ce-ar trebui să spun, murmură el. Jena lui păru autentică.
- Încearcă să spui ce s-a întâmplat, îl îndemnă Dundy.

— Ce s-a întâmplat? Ochii lui Cairo tresăriră, fără să părăsească însă fața locotenentului. — Ce garanție am că cele povestite de mine vor fi crezute?

— Lasă tocmeala. N-ai decât să depui sub jurământ că te-au lovit, iar grefierul are să te creadă destul ca să întocmească acte prin care să-i vâre la zdup.

Spade vorbi amuzat:

— Dă-i drumul, Cairo. Fă-i pe plac. Spune-i c-ai să depui plângere, și pe urmă depunem și noi doi împotriva ta, și atunci o să ne ridice pe toți trei.

Cairo își dresă vocea și se uită nervos prin încăpere, evitând privirile celor de față.

Dundy pufni aproape disprețuitor și zise:

- Luați-vă pălăriile!

Ochii lui Cairo, trădând neliniștea și dorința de a întreba ceva,

întâlniră expresia batjocoritoare a lui Spade. Spade îi făcu semn cu ochiul și se așeză pe marginea balansoarului capitonat.

— Ei bine, băieți și fete, zise el zâmbind levantinului și fetei cu un glas plin numai de încântare, am dat de dracu.

Figura dură și pătrată a lui Dundy se întunecă ușor. Repetă energic:

— Luați-vă pălăriile!

Spade își mută zâmbetul asupra locotenentului, se ghemui și mai confortabil în fotoliu și îl întrebă galeș:

— Nu pricepi de glumă?

Fața lui Tom Polhaus se făcu roșie și lucioasă. Cea a lui Dundy, tot mai întunecată, rămase imobilă, cu excepția buzelor ce se mișcă țepește pentru a spune:

— Nu, dar trecem asta cu vederea până ajungem la comisariat.

Spade se ridică și își vârî mâinile în buzunarele pantalonilor. Stătea drept, ca să se poată uita mai de sus la locotenent. Avea un zâmbet sfidător și o atitudine plină de încredere în sine.

— Te desfid să ne duci la închisoare, Dundy, zise el. O să râdem de tine în toate ziarele din San Francisco. Nu-ți închipui că vreunul dintre noi o să depună plângere împotriva celui alt? Trezește-te. V-am jucat o farsă. Când a răsunat soneria, le-am spus domnișoarei O'Shaughnessy și lui Cairo: "Iar au venit sticleții ăia blestemați. Mă plictisesc. Hai să le jucăm o farsă. Când îi auziți că pleacă, țipați unul din voi, și pe urmă vedem noi cât îi păcălim." Și...

Brigid O'Shaughnessy se aplecă în fotoliu și începu să râdă isteric. Cairo tresări și zâmbi. Un zâmbet fără viață, dar zâmbet totuși.

Tom, furios la culme, mârâi:

— Lasă prostiile, Sam.

Spade chicoti și zise:

— Dar așa s-a întâmplat. Noi...

— Și zgârieturile de pe frunte și de la gură? întrebă Dundy disprețuitor. De unde provin?

— Întreabă-l, îl îndemnă Spade. Poate că s-a tăiat când se bărbiera.

Cairo vorbi repede, înainte de a putea fi interogat, iar mușchii feței îi tremurară în încordarea de a zâmbi în timp ce vorbea:

— Am căzut. Trebuia să ne luptăm pentru pistol când ați intrat, dar am căzut. M-am împiedicat de capătul covorului, și-am căzut când urma să ne prefacem că ne batem.

— Baliverne, zise Dundy.

— N-ai decât să le crezi sau nu, Dundy, spuse Spade. Important e că asta e versiunea noastră și-o să ne ținem de ea. Ziarele au s-o tipărească, fie c-au s-o creadă sau nu, și o să fie la fel de comic și într-un caz și în celălalt, sau poate și mai comic în celălalt. Ce-ai de gând? Nu-i o crimă să joci o farsă unui sticlete, nu-i așa? N-ai ce să ne reproșezi. Tot ce ți-am spus făcea parte dintr-o farsă. Ce-ai de gând?

Dundy îi întoarse spatele lui Spade și îl înșfăcă pe Cairo de umăr.

— N-ai să scapi așa ușor! răcnii el, zgâlțâindu-l pe levantin. Ai răcnit după ajutor și-ai să-l primești.

— Nu, domnule, se bălbâi Cairo. A fost o farsă. A zis că sunteți prieteni cu el și-o să pricepeți.

Spade râse. Dundy îl împinse brutal pe Cairo prin cameră, ținându-l de mână și de ceafă.

— Am să te înhaț oricum, fiindcă ai avut armă, zise el. Iar pe voi am să vă înhaț doar ca să vedeți cine râde de bancul vostru.

Ochii alarmați ai lui Cairo alunecară și se pironiră asupra feței lui Spade.

— Nu fi caraghios, Dundy, zise Spade. Arma a făcut și ea parte din farsă. E una din armele mele. Râse. — Îmi pare rău că-i doar calibrul 32, sau poate descoperi că-i una din cele cu care au fost împușcați Thursby și Miles.

Dundy îi dădu drumul lui Cairo, se întoarse pe călcâie și îi trase una cu pumnul drept în bărbie lui Spade. Brigid O'Shaughnessy scoase un țipăt scurt.

Zâmbetul lui Spade se clinti în clipa contactului cu pumnul, dar reveni imediat, cu o notă visătoare. Detectivul se îndreptă pe picioare, se trase puțin înapoi, iar umerii puternici și curbați i se contractară sub haină. Mai înainte ca Spade să ridice pumnul, Tom Polhaus se vârî între ei cu fața la Spade, reținându-i aceștia brațele, atât cu burta lui ținută cât și cu mâinile.

— Nu, nu! îl rugă Tom.

După un lung moment de nemișcare, mușchii lui Spade se destinseră.

— Ia-l de aici repede, spuse el. Zâmbetul îi dispăruse, fața îi era posomorâtă și oarecum palidă.

Tom îi imobiliză brațele lui Spade. Întoarse capul peste umăr spre locotenentul Dundy. Ochii mici ai lui Tom erau încărcăți de reproș. Dundy, cu pumnii strânși, stătea cu picioarele ușor desfăcute și bine înfipt. Agresivitatea îi dispăruse; pupila i se dilatase.

— Ia-le numele și adresa! ordonă el.

Tom se uită la Cairo care răspunse grăbit:

— Joel Cairo, hotel Belvedere.

Spade interveni înainte ca Tom s-o întrebe și pe fată:

— Puteți oricând lua legătură cu domnișoara O'Shaughnessy prin mine.

Tom se uită la Dundy. Dundy bombăni;

— Ia-i adresa.

— Adresa e în custodie la agenția mea.

Dundy înaintă un pas și se opri în fața fetei.

— Unde locuiești? o întrebă el.

Spade i se adresă lui Tom:

— Ia-l de aici. M-am săturat.

Tom se uită în ochii lui Spade — duri și sclipitori — și mârâi:

— Las-o mai moale, Sam. Își încheie pardesiul și se întoarse spre Dundy, întrebând cu o voce maimuțărind degajarea: — Asta-i tot? Făcu un pas spre ușă. Strâmbătura lui Dundy nu reuși să-i ascundă nehotărârea.

Cairo se îndreptă brusc spre ușă și spuse:

— Am să plec și eu, domnule Spade, dacă sunteți atât de amabil să-mi dați pardesiul și pălăria.

— De ce te grăbești? îl întrebă Spade.

Dundy înaintă un pas și se opri în fala fetei:

— A fost o farsă, dar ți-e frică să rămâi singur cu ei.

— Nu mi-o câtuși de puțin frică, replică levantinul, foindu-se și fără să se uite la vreunul dintre ei. Dar e foarte târziu și... am să plec o dată cu dumneavoastră, dacă nu vă supărați.

Dundy își strânse buzele și nu spuse nimic. În ochii lui verzi sclipea o lumină. Spade se duse la dulapul din perete și îi aduse lui Cairo pardesiul și pălăria. Fața lui Spade era impenetrabilă. Manifestă aceeași impenetrabilitate când se îndepărtă, după ce-l ajutase pe levantin să-și pună pardesiul și pălăria și îi vorbi lui Tom:

— Spune-i să lase pistolul.

Dundy scoase pistolul lui Cairo din buzunarul pardesiului și îl așeză pe masă. Ieși primul, urmat îndeaproape de Cairo. Tom se opri înaintea lui Spade și bâlbâi:

— Sper, pentru numele lui Dumnezeu, că vă dați seama ce faceți. Nu primi nici un răspuns, suspină și ieși împreună cu ceilalți. Spade îi conduse până la capătul condorului unde așteptă până ce Tom închise ușa.

IX BRIGID

Spade se întoarse în odaie, se așeză la capătul sofalei, cu coatele pe genunchi, cu obrazul în palme, uitându-se în jos și nu la Brigid O'Shaughnessy, care-i zâmbea ușor din fotoliu. Ochii detectivului ardeau. Cutele dintre sprâncene i se adânciseră. Nările îi palpitau o dată cu respirația. Când își dădu seama că n-are de gând să se uite la ea, Brigid O'Shaughnessy încetă să mai zâmbească și îl privi cu neliniște crescândă.

Sângele năvăli brusc pe chipul lui Spade care începu să vorbească cu voce guturală și aspră. Cu capul în mâini, infuriat, Spade se uită enervat în jos, îl înjură pe Dundy cinci minute fără să se întrerupă, îl înjură obscen, blasfematoriu, de mai multe ori, cu voce aspră și guturală.

Apoi își ridică încet capul, se uită la fată, zâmbi prosteste și zise:

— O copilărie, nu? Știu, dar pentru numele lui Dumnezeu, nu-mi place să fiu lovit, fără să răspund. Își pipăi atent bărbia, — Nu c-ar fi fost cine știe ce lovitură. Râse, se lăsă pe spate, pe sofa, și își încrucișă picioarele. — Un preț destul de ieftin dacă vrei să câștigi. Sprâncenele i se împreunară și se strâmbă o clipă. — Deși n-am s-o uit.

Fata zâmbi din nou, se sculă de pe scaun și se așeză pe sofa lângă el.

— Ești cel mai sălbatic om pe care l-am cunoscut, zise ea. Ești întotdeauna atât de îndrăzneț?

— Dar l-am lăsat să mă lovească, nu?

— Da, dar e ofițer de poliție.

— Nu d-asta, îi explică Spade. Ci fiindcă și-a pierdut capul și, lovindu-mă, și-a depășit atribuțiile. Dacă m-aș fi încăierat cu el, n-ar mai fi putut să bată în retragere. Ar fi fost silit să meargă până la capăt, iar noi ar fi trebuit să repetăm la comisariat povestea aia stupidă. Se uită lung și gânditor la fată și adăugă: Ce i-ai făcut lui Cairo?

— Nimic. Roși. — Am încercat să-l sperii ca să stea liniștit până pleacă poliția, și fie că s-a speriat prea tare, fie că e încâpățânat, a urlat.

— Iar atunci l-ai lovit cu arma?

— N-am avut încotro. M-a atacat.

— Nu știi ce faci. Zâmbetul lui Spade nu îi ascundea iritarea. — E exact ce ți-am spus: acționezi la întâmplare, cu speranța că te-ajută Dumnezeu.

— Îmi pare rău, Sam, spuse ea cu un glas înmuiat de căință.

— Cred și eu că-ți pare rău. Scoase tutunul și foițele din buzunar și începu să-și răsucescă o țigară. — Cu Cairo ai discutat. Acum poți să discuți și cu mine.

Brigid duse vârful unui deget la buze, privi lung și fără țință prin cameră, cu ochi mari, apoi îi strânse și se uită repede la Spade. Detectivul era ocupat cu răsucitul țigării.

— O, da, începu ea, firește... Își luă degetul de la gură și își netezi rochia albastră peste pulpe. Privi încruntată la genunchi.

Spade linse țigara, o lipi și întrebă:

— Ei bine? și caută prin buzunar după brichetă.

— Dar n-am avut timp, spuse ea oprindu-se între cuvinte, de parcă le-ar fi ales cu mare atenție, ca să termin discuția cu el. Încetă să se mai încrunte la genunchi și îl privi pe Spade cu ochi limpezi și candidi. — Ne-am întrerupt mai înainte de-a începe cu adevărat să discutăm.

Spade își aprinse țigara și răsă după ce suflă fumul.

— Vrei să-i telefonez și să-i cer să se întoarcă?

Brigid clătină din cap fără să mai zâmbească.

Ochii îi jucau între pleoape, în timp ce clătina din cap, ațintiți totuși asupra lui Spade. Ochi cercetători. Spade o luă în brațe, îi cuprinse în palmă umărul neted, alb și gol. Fata se lăsă în îndoitura brațului. Spade spuse:

— Ei bine, te ascult.

Brigid își întoarse capul ca să-i zâmbească cu obrăznicie simulată și îl întrebă:

— Aveai nevoie de braț pentru asta?

— Nu. Își luă mâna de pe umărul ei și o lăsă să-i cadă.

— Ești complet imprevizibil, murmură ea.

Spade dădu din cap și spuse amabil:

— Te ascult încă.

— Uită-te cât e ceasul! exclamă ea și arătă cu iegetul deșteptătorul cocoțat pe cărți: arătătoarele grosolane indicau ora două și un sfert noaptea.

— Mda, am avut o seară foarte agitată.

— Trebuie să plec. Fata se ridică de pe sofa. — E îngrozitor.

Spade nu se ridică. Clătină din cap și spuse:

— Nu pleci decât după ce-mi spui despre ce e vorba.

— Dar uită-te cât e ceasul! protestă ea, și mi-ar lua ore întregi ca să-ți spun.

— Sunt gata să ascult ore întregi.

— Mă ții deci prizonieră? întrebă ea veselă.

— Nu uita de băiatul de afară. Poate că n-a plecat încă la culcare.

Veselia ei dispăru.

— Crezi că mai e acolo?

— Probabil.

— N-ai putea să afli? întrebă ea tremurând.

— Aș putea să cobor și să mă uit.

— Oh... vrei?

Spade îi studie o clipă fața neliniștită, apoi se sculă de pe sofa și spuse:

— Firește. Își luă pălăria și pardesiul din dulap. — Mă întorc în vreo zece minute.

— Fii atent, îl imploră ea în timp ce-l întovărășea până la ușa de la coridor.

— Am să fiu, spuse el și ieși.

Când Spade ajunsese jos, Post Street era pustie. Merse o stradă spre răsărit, o traversă, apoi distanță de două blocuri spre apus pe celălalt trotuar, trecu strada la loc și se întoarse la blocul lui, fără să fi văzut pe cineva, cu excepția a doi mecanici care reparau o mașină dintr-un garaj. Când deschise ușa apartamentului său, Brigid O'Shaughnessy stătea în capătul coridorului, în mână cu pistolul lui Cairo.

— E încă acolo, zise Spade.

Fata își mușcă buza inferioară, se întoarse încet, și intră în odaie. Spade o urmă, își puse pardesiul și pălăria pe un scaun și zise:

— Avem deci timp să discutăm, și intră în bucătărie. Puse pe aragaz ibricul de cafea și tocmai tăia câteva felii subțiri de pâine albă, când apărură Brigid în prag. Îl privi preocupată. Mângâia alene cu mâna stângă patul și țeva pistolului ținut în mâna dreaptă. — Fața de masă e acolo, zise Spade, și arătă cu cuțitul de tăiat pâine spre un dulap, lângă care se afla o nișă unde se putea lua micul dejun.

Fata întinse masa, în timp ce Spade făcea sanvișuri cu leberwurst și cu

friptură rece de vacă. Turnă cafeaua, îi adăugă coniac dintr-o sticlă pătrată, și se așezară la masă alături, pe o bancă. Fata puse pistolul la capătul băncii, lângă ea.

— Poți să începi să povestești acum, între două înghițituri.

Brigid se strâmbă la el:

— Ești extrem de insistent, se plânse ea și mușcă dintr-un sanviș.

— Da, și sunt și sălbatic și imprevizibil. Ce-i cu pasărea aia, cu șoimul ăla, după care aleargă toată lumea?

Brigid mușcă din sanvișul cu friptură, înghiți, se uită atentă la mica semilună lăsată de mușcătură în marginea sanvișului și zise:

— Și dacă nu-ți spun nimic? Ce-ai să faci?

— Vorbești de pasăre?

— Vorbesc de întreaga afacere.

— N-aș fi prea surprins, îi spuse el, râzând cu gura până la urechi, să aflu care e mișcarea următoare.

— Și care e? Fata își mută atenția de la sanviș la chipul lui. — Asta am voit și eu să știu. Ce-ai de gând acum?

Spade clătină din cap. Pe fața ei tresări un zâmbet ironic.

— Ceva sălbatic și neprevăzut?

— Poate. Dar nu înțeleg ce-ai de câștigat, dacă mușamalizezi lucrurile. Oricum, ies treptat la iveală. Sunt multe, pe care nu le știu, dar unele le știu, iar altele le pot ghici, și după încă o zi ca cea de azi, aflu în curând și ceea ce nu știi nici tu.

— Cred că știi acum, îi spuse ea, uitându-se din nou la sanviș cu o expresie serioasă. — Dar — ah, sunt atât de sătulă de povestea asta și nu-mi place să discut despre ea. N-ar fi... n-ar fi mai bine dac-am aștepta, dacă te-aș lăsa să afli singur, cum zici că ai intenția?

— Nu știu, spuse Spade și râse. Va trebui să hotărâști singură. Metoda mea de-a afla e de a vâri o pârghie sălbatică și imprevizibilă în combinație. Pe mine nu mă deranjează, dar s-ar putea ca niște așchii să te rănească.

Fata își mișcă neliniștită umerii goi, dar nu spuse nimic. Câteva minute mâncară în tăcere, el nepăsător, iar ea gânditoare. Apoi Brigid vorbi înfundat:

— Mi-e teamă de tine, ăsta-i adevărul.

— Nu-i adevărat, răspunse el.

— Ba da, insistă ea cu aceeași voce înfundată. Cunosc doi oameni de care mi-e teamă și i-am văzut pe amândoi astă-seară.

— Înțeleg că ți-e teamă de Cairo, zise Spade. Nu-ți mai poate face nici un rău.

— Și tu poți?

— Nu ca el, zise Spade rânjind.

Brigid roși. Luă o felie de pâine unsă cu leberwurst. O puse pe farfurie. Își încreți fruntea albă și spuse:

— E o statueta neagră, cum știi, netedă și lucioasă, reprezentând o pasăre, un vultur sau un șoim, cam atât de înaltă. Despărți mâinile vreo treizeci de centimetri.

— Și ce-o face să fie atât de prețioasă?

Brigid sorbi din cafeaua cu coniac și clătină din cap.

— Nu știu, răspunse ea. N-au vrut să-mi spună niciodată. Mi-au promis cinci sute de lire sterline dacă-i ajut s-o găsească. Apoi Floyd a zis, după ce l-am părăsit pe Joe, c-o să-mi dea șapte sute cincizeci,

— Deci trebuie să valoreze mult mai mult de șapte mii cinci sute de dolari?

— O, mult mai mult, răspunse ea. Nici n-au pretins c-au să împartă egal cu mine. M-au angajat doar să-i ajut.

— Cum să-i ajuți?

Brigid ridică din nou ceașca la buze. Spade, fără să-și clintească de la fața ei ochii lui galben-cenușii și dominatori, începu să-și răsucescă o țigară. În spatele lui, cafeaua din ibric clocotea pe aragaz.

— Să-i ajut s-o obțină de la cel ce-o avea, zise ea încet, lăsând ceașca în jos, un anume Kemidov.

— Cum s-o obții?

— O, asta nu-i important, obiectă ea, și nici nu ți-ar fi de folos — zâmbi obraznic — și desigur nu te privește,

— Istoria a avut loc la Constantinopol?

Brigid ezită, apoi recunosc:

— La Marmara.

Spade flutură țigara spre ea și spuse:

— Continuă. Ce s-a întâmplat apoi?

— Asta-i tot. Ți-am spus. Mi-au promis cinci sute de lire ca să-i ajut, i-am ajutat, apoi am aflat că Joel Cairo intenționa să ne lase baltă, luând șoimul cu el. Așa că i-am făcut noi mai înainte figura. Dar nu m-am trezit într-o situație mai bună, fiindcă Floyd n-avea de loc intenția să-mi dea cele șapte sute cincizeci de lire promise. Am aflat când am sosit aici. A zis c-o să mergem la New York, unde avea s-o vândă și să-mi dea partea mea, dar mi-am dat seama că minte. Indignarea îi întunecase ochii, făcându-i violeți. — D-asta am venit să-ți cer ajutorul și să aflu unde se găsește șoimul.

— Și ce s-ar fi întâmplat dacă l-ai fi găsit?

— Atunci aș fi fost în situația de-a discuta condițiile cu domnul Floyd Thursby.

Spade o privi chiorâș și îi sugeră:

— Dar cum puteai să știi cui să duci statueta ca să scoți mai mulți bani pe ea, decât ți-ar fi dat Floyd, iar pe de altă parte cum puteai să speri să obții o sumă mai importantă decât cea la care se aștepta el prin vânzarea ei?

— N-aveam de unde să știu.

Spade se strâmbă la grămăjoara de scrum strânsă pe farfurioara lui.

— De ce face statueta atâția bani? Trebuie să știi ceva, sau cel puțin să ghicești.

— N-am nici cea mai vagă idee.

Spade se strâmbă la ea.

— Din ce-i făcută?

— Din porțelan sau piatră neagră. Nu știu. N-am atins-o. Am văzut-o o singură dată câteva minute. Mi-a arătat-o Floyd când am obținut-o noi doi prima oară.

Spade strivi țigara în farfurioară și sorbi toată cafeaua cu coniac. Nu se mai strâmbă. Își șterse buzele cu șervețelul, îi dădu drumul mototolit pe masă și spuse degajat:

— Ești o mare mincinoasă.

Brigid se ridică, îl privi de sus cu ochi întunecați și temători, gata să roșească.

— Sunt o mincinoasă. Am fost întotdeauna o mincinoasă.

— Nu te lăuda cu asta. E copilăros. Spade era bine dispus. Se strecură afară dintre masă și bancă. — E vreun dram de adevăr în ce-ai spus?

Brigid își lăsă capul în jos. Pe genele ei negre luci transpirația.

— Puțin, murmură ea.

— Cât anume?

— Nu — nu foarte mult.

Spade îi puse mâna sub bărbie și îi înălță capul. Râse în fața ochilor ei

umezi și îi spuse:

— Avem toată noaptea la dispoziție. Am să mai torn niște coniac în cafea proaspătă și-o luăm de la capăt.

Pleoapele ei coborâră.

— Oh, sunt atât de obosită, spuse ea cu glas tremurător, atât de obosită de toate, de mine însumi, de minciuni, de-atâtea minciuni inventate, că am ajuns să nu mai deosebesc adevărul de minciună. Aș vrea... Duse din nou mâinile la obrazul lui Spade, își lipi gura deschisă de gura lui și trupul de trupul lui. Spade o luă în brațe și o strânse la piept; avea mușchii brațelor umflați sub mânecile albastre ale hainei. Îi sprijini capul în palmă, trecându-și degetele prin părul ei roșu iar eu cealaltă mână o mângâie pe spatele mlădios.

Ochii lui Spade ardeau galben.

X

SOFAUA DE LA HOTELUL BELVEDERE

Când se trezi Spade, zorii subțiaseră noaptea reducând-o la un fum subțire. Alături de el, Brigid O'Shaughnessy respira ușor și regulat, ca într-un somn adânc. Spade se dădu jos din pat și ieși tăcut din dormitor, închizând ușa în urmă. Se îmbracă în baie. Apoi cercetă hainele fetei adormite, scoase din buzunarul mantoului ei o cheie de aramă plată și părăsi apartamentul.

Se duse la blocul Coronet și pătrunse în clădire și în apartamentul ei cu ajutorul cheii. Ochiul n-ar fi observat nimic în felul lui de-a intra: direct și îndrăzneț. Urechea n-ar fi sesizat intrarea lui. Făcu cât mai puțin zgomot. Aprinse toate luminile din camera fetei. Cercetă încăperea de la un perete la altul. Ochii și degetele lui groase se mișcă aparent fără grabă, fără să întârzie, să ezite sau să revină, centimetru cu centimetru, tatonând, scrutând și verificând cu siguranța unui expert. Fiecare sertar, dulap, firidă, cutie, geamantan și cufăr — încuiat sau descuiat — a fost deschis, iar conținutul cercetat cu ochii și cu degetele. Fiecare articol de îmbrăcăminte a fost pipăit cu mâini care căutau umflături suspecte în timp ce urechile stăteau la pândă să surprindă foșnetul unei hârtii între degetele strânse. Goli patul de așternuturi. Se uită pe sub covoare și pe sub fiecare mobilă. Lăsă jaluzelele ca să vadă dacă nu s-a ascuns ceva în ele când au fost ridicate. Se aplecă pe fereastră să controleze dacă nu atârna ceva afară. Înfipse o furculiță în cutiile de pudră și cremă de pe măsuta de toaletă. Ridică la lumină pulverizatoarele și sticlele. Cercetă farfuriile, cratițele, mâncarea și vasele în care era ținută mâncarea. Goli lada de gunoi pe foi de ziar întinse pe jos. Deschise capacul rezervorului de la closet, îl goli și se uită înăuntru. Cercetă și verifică orificiile de metal de la evacuarea apei în chiuvetă, în baie și în cazanul de spălat rufe.

Nu găsi pasărea neagră. Nu găsi nimic care să aibă cea mai mică legătură cu o pasăre neagră. Nu dădu decât peste o bucată de hârtie — o chitanță veche de-o săptămână, reprezentând achitarea de către Brigid a chiriei apartamentului pe o lună. Singurul lucru descoperit care îi stârni îndeajuns interesul ca să-și întârzie cercetările în timp ce-l privea, a fost un maldăr de bijuterii, destul de frumoase, aflate într-o cutie policromă, încuiată în sertarul noptierei.

Când termină de căutat își făcu o ceașcă de cafea și o bău. Apoi descuiă fereastra de la bucătărioară, zgârie ușor marginea zăvorului cu briceagul, deschise fereastra de lângă scara de incendiu, își luă pălăria și pardesiul de pe sofaua din salonaș și părăsi apartamentul așa cum in-

trase. În drum spre casă se opri la o prăvălie pe care tocmai o deschidea un băcan bondoc, cu ochii umflați de somn și care tremura de frig, și cumpără portocale, ouă, chifle, unt și smântână.

Spade intră tiptil în apartament, dar mai înainte de a închide ușa de la coridor, Brigid O'Shaughnessy strigă:

— Cine-i acolo?

— Tânărul Spade, cu micul dejun.

— Oh, m-ai speriat.

Ușa dormitorului, închisă de el, acum era deschisă. Fata stătea pe marginea patului, tremurând, cu mâna dreaptă vârată sub pernă. Spade puse pachetele pe masa din bucătărie și intră în dormitor. Se așeză pe pat alături de ea, îi sărută umărul moale și zise:

— Am voit să văd dacă băiatul ăla mai e încă la datorie și cu ocazia asta să iau și câte ceva pentru micul dejun.

— Mai e acolo?

— Nu.

Brigid suspină ușurată și se sprijini de el.

— M-am trezit și nu te-am găsit aici, iar pe urmă am auzit pe cineva intrând. Am fost îngrozită.

Spade îi dădu la o parte părul roșu și îi spuse:

— Îmi pare rău, îngerașule. Am crezut c-ai să dormi neîntoarsă. Ai ținut revolverul ăla sub pernă toată noaptea?

— Nu. Știi că nu l-am ținut. Am sărit să-l iau când m-am speriat.

Spade pregăti micul dejun. Îi strecură cheia plată de aramă în buzunarul paltonului, în vreme ce Brigid se îmbăia și se îmbrăca. Fata ieși din camera de baie fredonând *En Cuba*.

— Să strâng patul? întrebă ea.

— Ar fi frumos din partea ta. Ouăle trebuie să mai fiarbă câteva minute.

Micul dejun se afla pe masă când fata se întoarse în bucătărie. Se așezară pe locurile din noaptea trecută și mâncară cu poftă.

— Ei, ce se mai aude cu pasărea? se grăbi s-o întrebe Spade în timp ce mânca.

Brigid lăsă jos furculița și se uită la el. Își strânse sprâncenele și își încordă buzele.

— Nu-mi cere să discut tocmai în dimineața asta, protestă ea. N-am chef și n-am s-o fac.

— Ești al dracului de rea și de încăpățânată, zise el trist și mușcă dintr-o chiflă.

Tânărul care îl urmărise pe Spade nu se mai vedea când Brigid și detectivul traversară strada spre taxiul care-i aștepta. Nu i-a mai urmărit nimeni. Nici tânărul și nici altcineva nu se vedea prin apropierea blocului Coronet când taxiul ajunsese acolo. Brigid O'Shaughnessy nu-i dădu voie lui Spade să intre o dată cu ea.

— E destul de grav că vin îmbrăcată în rochie de seară la ora asta, ca să mai aduc și invitați. Sper să nu întâlnesc pe nimeni.

— Luăm împreună masa de seară?

— Da.

Se sărutară. Fata intră în blocul Coronet. Spade spuse șoferului:

— La hotel Belvedere.

Când ajunsese la hotel Belvedere îl văzu pe tânărul care îl urmărise, stând în hol, pe o sofa, de unde putea să vadă lifturile. Tânărul se prefăcea că citește ziarul. Spade află la biroul de primire că Joel Cairo nu era la hotel. Se încruntă și își mușcă buza inferioară. Luminițe galbene începură

să-i joace în ochi.

— Mulțumesc, spuse el încet funcționarului și plecă.

Merse agale, traversă holul spre sofa de unde se puteau urmări lifturile și se așeză alături — la vreo zece centimetri — de tânărul care se prefăcea că citește ziarul. Acesta nu-și ridică ochii de pe ziar. Văzut de aproape, părea sub douăzeci de ani. Avea trăsături mici, ca și statura lui, și regulate. Pielea — foarte deschisă la culoare. Paloarea obrazilor nu era pătată de prezența bărbii sau de vreo roșeață sănătoasă. Hainele, departe de a fi noi, erau de o calitate ordinară, dar le purta cu o eleganță deosebită.

— Unde-i? întrebă Spade neglijent în timp ce cernea tutun într-o foiță cafenie, îndoită.

Băiatul lăsă ziarul jos și se uită de jur împrejur, cu o încetineală intenționată, ca și cum s-ar fi stăpânit să nu reacționeze firesc și iute. Se uită cu ochi mici și căprui, pe sub genele lungi și ondulate, la pieptul lui Spade. Vorbi cu o voce la fel de incoloră, de stăpânită și de rece ca și fața lui tânără.

— Ce?

— Unde-i? Spade își vedea de țigară.

— Cine?

— Amicul tău.

Ochii căprui urcară de pe pieptul lui Spade până la nodul cravatei cafenii și se opriră acolo.

— Ce crezi, șmechere? îl întrebă băiatul, că mă duci?

— Am să-ți spun când glumesc. Spade își linse țigara și îi zâmbi amabil. — Ești din New York, nu?

Băiatul se uită fix la cravata lui Spade. Detectivul dădu din cap, ca și cum băiatul ar fi zis: "da" și îl întrebă:

— Ce învârtești?

Băiatul continuă să se uite fix la cravata lui Spade, apoi ridică ziarul și își mută atenția la el.

— Cară-te, îi zise el lui Spade din colțul gurii.

Spade își aprinse țigara, se lăsă comod pe sofa și vorbi degajat și bine dispus.

— Va trebui să stea de vorbă cu mine până nu pierde partida, fiule — până ce unul din noi nu pierde partida — și n-ai decât să-i spui lui G. ce ți-am zis.

Băiatul puse iute ziarul jos, se întoarse sprot Spade, și îi pironi cravata cu ochii lui căprui, aproape incolori. Își ținea mâinile mici, strânse pe burtă.

— Mai trângănește și-ai s-o pățești, zise el. Și încă rău. Avea o voce scăzută, plată și amenințătoare. — Ți-am spus să te cari. Cară-te!

Spade așteptă până ce un grăsan cu ochelari și o fată blondă cu picioare subțiri trecură de ei și nu-i mai puteau auzi. Apoi chicoti și spuse:

— Fumurile astea merg pe Seventh Avenue. Nu uita că nu ești la Romeville. Ești în urbea mea. Trase fumul de țigară în piept și îl elimină într-un nor lung și pal. — Ei, unde-i?

Băiatul articulă două cuvinte, primul un verb scurt și gutural, cel de-al doilea fiind "te".

— Așa ajung unii să-și pună dinții falși, zise Spade încă amabil, deși chipul îi devenise impenetrabil. — Dacă dai târcoale pe aici, fii cel puțin politicos.

Băiatul repetă înjurătura.

Spade dădu drumul la țigară într-un vas mare de piatră de lângă sofa și ridică mâna pentru a atrage atenția unui bărbat care stătea de câteva

minute în picioare la capătul standului de țigări. Omul dădu din cap și se îndreptă spre ei. Era de vârstă și de înălțime mijlocie, cu o față rotundă și pală, voinic și îmbrăcat cu grijă.

— Salut, Sam, spuse el în timp ce se apropia.

— Salut, Luke.

Dădură mâna și Luke spuse:

— Ascultă, îmi pare rău de ce-a pățit Miles.

— Ah, ghinion. Spade arată cu capul spre băiatul de lângă el. — De ce-i lăsați pe gangsterii ăștia de operetă cu pistoale la subsuoară să dea târcoale prin hol?

— Serios? Luke îl cercetă pe băiat cu ochii lui cafenii inteligenți; chipul i se înăspri. — Ce faci aici? îl întrebă el.

Băiatul se ridică. Spade se ridică și el. Băiatul se uită la cei doi, la cravatele lor, de la una la cealaltă; Luke avea cravată neagră. Băiatul semăna cu un elev ce stă în picioare înaintea profesorului. Luke spuse:

— Ei, dacă nu vrei nimic, întinde-o și să nu te mai văd pe aici.

— Nu v-o iert eu, tipilor, zise băiatul și plecă.

Îl urmăriră cum iese. Spade își scoase pălăria și își șterse fruntea umedă cu batista. Detectivul hotelului îl întrebă:

— Ce s-a întâmplat?

— Să mă ia dracu dacă știu, îi răspunse Spade. L-am dibuit la întâmplare. Știi ceva despre Joel Cairo, camera 635?

— O, ăla? Detectivul hotelului rânji.

— De când e aici?

— De patru zile. Azi e a cincea.

— Ce știi despre el?

— Nimic, Sam. Nu-i reproșez decât felul cum arată.

— Interesează-te dacă a fost aseară la hotel.

— Am să încerc, îi promise detectivul hotelului și plecă.

Spade se așeză pe sofa, până la întoarcerea lui.

— Nu, declară Luke. N-a dormit la hotel. Ce s-a întâmplat?

— Nimic.

— Hai, spune. Știi că-mi țin gura, dar dacă ie ceva în neregulă nu strică să aflăm, ca să-i putem cere achitarea notei.

— Nu aveți nici o grijă, îl asigură Spade. De fapt, lucrez oarecum pentru el. Ți-aș spune dacă ar inspira neîncredere.

— Ar fi bine. Vrei să țin ochii pe el?

— Îți mulțumesc, Luke. Mi-ar ajuta. Nu poți să știi niciodată destule pe seama celor pentru care lucrezi astăzi.

Era unsprezece și douăzeci și unu de minute după ceasul de deasupra liftului când apăru din stradă Joel Cairo. Era bandajat la frunte. Hainele i se mototoliseră, neschimbate de prea mult timp, ore de-a rândul. Era buhăit, cu gura și cu pleoapele căzute. Spade îl întâmpină în fața biroului de primire.

— Bună dimineața, spuse Spade degajat.

Cairo își îndreptă trupul obosit, iar cutele lăsate de pe fața lui se încordară.

— Bună dimineața, răspunse el fără chef.

Urmă o pauză.

— Să mergem undeva să discutăm, zise Spade.

Cairo își ridică bărbia.

— Vă rog să mă scuzați. Conversațiile noastre în particular n-au fost de genul celor pe care le-aș dori continuate. Iertați-mă că vorbesc deschis, dar

acesta e adevărul.

— Te referi la seara trecută? Spade făcu un gest nerăbdător cu capul și cu mâinile. — Ce dracu aș fi putut să fac? Am crezut c-ai să pricepi. Dacă o iei la bătaie, sau o lași pe ea să te bată, trebuie s-o apăr. Nu știu unde e blestemata aia de pasăre. Nici dumneata nu știi. Brigid știe. Cum dracu s-o obținem, dacă nu-i fac jocul?

Cairo ezită, apoi spuse plin de îndoială:

— Trebuie să recunosc că aveți întotdeauna o explicație convingătoare la îndemână.

— Ce vrei să fac? îl întrebă Spade și se schimonosi. Să învăț să mă bălbâi? Hai, putem să discutăm aici. Îl conduse până la sofa. După ce se așezară îl întrebă: — Te-a dus Dundy la post?

— Da.

— Cât timp te-au interogat?

— Până acum, cu toată opoziția mea. Durerea și indignarea se amestecau pe fața și în vocea lui Cairo. Am să ridic problema la Consulatul General al Greciei și am să discut cu un avocat.

— N-ai decât. Ai să vezi cu ce te alegi. Ce le-ai spus polițiștilor?

Zâmbetul lui Cairo trăda o satisfacție gravă.

— Absolut nimic. Am aderat la versiunea indicată de dumneavoastră mai devreme, în apartament. Zâmbetul dispăru. — Deși aș fi dorit, evident, să fi inventat o poveste mai convingătoare. M-am simțit absolut ridicol repetând-o.

Spade zâmbi batjocoritor.

— Da, spuse el, dar în ridicol constă tăria ei. Ești sigur că nu le-ai declarat nimic?

— Puteți să vă bazați pe cuvântul meu, domnule Spade. Nu le-am declarat nimic.

Spade răpăi cu degetele pe bancheta de piele dintre ei.

— Ai să mai auzi de Dundy din nou. Fă pe prostul cu el și-are să fie în regulă. Nu-ți bate capul cu ridicolul poveștii relatate. O istorie inteligentă ne vâra pe toți la răcoare. Se ridică în picioare. — E bine să dormi dacă te-au anchetat toată noaptea. Ne vedem mai târziu...

— Nu, nu încă, spunea Effie Perine la telefon când Spade intră în primul birou. Effie se uită la el, iar buzele ei formară cuvântul: "Iva". Spade clătină din cap. — Da, am să-i spun să vă cheme, de îndată ce se întoarce, spuse ea tare și atârnă receptorul în furcă. — E a treia oară de când telefonează în dimineața asta.

Detectivul mârâi nerăbdător. Fata îi făcu semn cu ochii ei cafenii, arătând spre biroul celălalt. — Te așteaptă scumpa ta domnișoara O'Shaughnessy. Te așteaptă de la nouă și câteva minute.

Spade dădu din cap, ca și cum s-ar fi așteptat și întrebă:

— Cine a mai telefonat?

— Sergentul Polhaus. N-a lăsat vorbă.

— Cheamă-l la telefon din partea mea.

— A telefonat și G.

Spade se luminează la față. O întrebă:

— Cine?

— G. Așa mi-a spus. Aerul ei indiferent la această chestiune era ireproșabil. — Când i-am comunicat că nu ești la birou, mi-a spus: "Când vine, te rog să-i spui că G. i-a primit mesajul, c-a telefonat și-are să telefoneze iar."

Spade își strânse buzele, ca și cum ar fi gustat ce-i plăcea.

— Îți mulțumesc, scumpo, zise el. Vezi dacă-l poți găsi și pe Tom Polhaus. Deschise ușa celui alt birou și-o închise în urmă.

Brigid O'Shaughnessy, îmbrăcată ca la prima ei vizită, se ridică de pe scaunul de lângă biroul tui și se îndreptă repede spre el.

— A fost cineva la mine acasă! exclamă ea. Toate sunt date peste cap. Detectivul nu păru prea surprins.

— Lipsește ceva?

— Nu cred. Nu știu. Mi-a fost teamă să rămân. M-am schimbat cât am putut de repede și-am venit aici. Oh, desigur că băiatul ăla a apucat să te urmărească până acolo!

Spade clătină din cap.

— Nu, ingerașule.

Scoase din buzunar un exemplar al ziarului de după-amiază, prima ediție, îl deschise și-i arătă o coloană cu titlul: "Țipetele sperie spărgătorul". O tânără, Carolina Beale, care locuia singură într-un apartament pe Sutter Street fusese trezită la ora patru dimineața de zgomotul făcut de cineva în dormitorul ei. Țipase. Intrusul fugise. Alte două femei care locuiau în aceeași clădire, descoperiseră mai târziu, dimineața, semne că spărgătorul vizitase și apartamentele lor. Nu dispăruse nimic din nici un apartament.

— Acolo am scăpat de el, îi explică Spade. M-am dus la acea clădire și-am ieșit prin spate. Iată de ce e vorba de trei femei care locuiau singure. Individul a încercat la apartamentele locuite de femei, al căror nume l-a luat din registrul din vestibul, și te-a căutat sub un nume fals.

— Dar pândeai la tine acasă când eram acolo, obiectă ea.

Spade înălță din umeri.

— N-ai nici un motiv să crezi că lucrează singur. Sau poate s-a dus pe Sutter Street după ce și-a dat seama c-ai să stai toată noaptea la mine. Sunt o groază de "poate", dar nu l-am condus eu la blocul Coronet.

Brigid se declară nesatisfăcută.

— A descoperit casa, el sau altul.

— Desigur. Spade se încruntă. — Mă întreb dacă poate fi Cairo. N-a fost azi-noapte la hotelul lui, s-a întors acum câteva minute. Mi-a spus c-a fost interogată de poliție toată noaptea. M-aș mira. Se îndreptă spre ușă, o deschise și o întrebă pe Effie Perine: — L-ai găsit pe Tom?

— Nu-i acolo. Am să încerc din nou peste câteva minute.

— Mulțumesc.

Spade închise ușa și reveni la Brigid. Fata îl privi cu ochi voalați.

— Ai fost să-l vezi pe Joe azi-dimineață?

— Da.

— De ce? întrebă ea ezitând.

— De ce? Detectivul îi zâmbi. — Fiindcă, amorul meu adevărat, trebuie să țin legătură cu toate firele alandala ale acestei afaceri încurcate, dacă vreau s-o rezolv vreodată. O luă de umăr și o conduse spre scaunul turnant. O sărută ușor pe vârful nasului și o așeză pe scaun. El se așeză pe birou în fața ei.

— Acum va trebui să-ți găsim o nouă locuință, nu?

Brigid îi dădu dreptate.

— N-am chef să mă întorc acolo.

Spade răpăi cu degetele în birou, lângă șoldul lui, și luă un aer preocupat.

— Cred c-am găsit, zise el după o scurtă vreme. Stai o clipă. Se duse în celălalt birou și închise ușa în urmă.

Effie Perine tocmai întindea mâna după telefon, spunând:

— Am să încerc din nou.

— Mai încolo. Intuițiile tale feminine îți mai spun că Brigid e o madonă sau așa ceva?

Effie îl privi cu atenție.

— Sunt la fel de convinsă că, indiferent de încurcăturile în care a intrat, e o fată cinstită, dacă la asta te referi.

— La asta mă refer, îi spuse el. Ții destul la ea ca să-i dai o mână de ajutor?

— Cum adică?

— S-o ții la tine acasă câteva zile?

— Chiar la mine acasă?

— Da. I-au forțat locuința. E al doilea accident suferit de ea săptămâna asta. Ar fi mai bine pentru ea să nu rămână singură. M-ai ajuta mult, dac-ai lua-o la tine.

Effie Perine se aplecă și întrebă cu mare seriozitate:

— E, într-adevăr, în primejdie, Sam?

— Cred că da.

Effie își zgândări buza cu vârful unghiei.

— Mama o să se sperie de moarte. Va trebui să-i spun că-i un martor-surpriză, sau cineva care trebuie ținut ascuns până în ultima clipă.

— Ești o comoară, îi zise Spade. Pleacă cu ea chiar acum. Am să iau cheia și-am să-i aduc tot ce-i trebuie de acasă. Să vedem. N-ar fi bine să fiți văzute plecând împreună. Pleacă tu prima. Ia un taxi, dar încredințează-te că nu ești urmărită... Probabil că n-ai să fii, dar ai grijă. Am s-o trimit mai târziu și-am să mă încredințez și eu că nu-i urmărită.

XI BORTOSUL

Telefonul suna când Spade se întoarse la birou după ce o trimisese pe Brigid O'Shaughnessy acasă la Effie Perine. Se duse la telefon.

— Alo... Da, aici e Spade... Da, l-am primit. Am așteptat să mă chemați... Cine?... Domnul Gutman? Da, desigur!... Chiar acum — cu cât mai repede, cu atât mai bine... Apartamentul 12 C... Să zicem în cincisprezece minute... În regulă.

Spade se așeză pe marginea biroului, alături de telefon și își răsuci o țigară. Gura îi luase forma unui V, cu o expresie dură și mulțumită de sine. Ochii, urmărind degetele care răsuceau țigara, ardeau deasupra pleoapelor inferioare. Ușa se deschise și intră Iva Archer.

— Salut, scumpo, spuse Spade cu un glas la fel de puțin amabil, ca și fața lui.

— O, Sam, iartă-mă! Iartă-mă! strigă ea cu voce înăbușită. Rămase în prag, mototolind în mâinile înmănușate o batistă tivită cu negru și privindu-l lung cu ochii ei înroșiți, speriați și umflați.

Spade nu se sculă de pe marginea biroului.

— Desigur. E în regulă. Să uităm ce s-a întâmplat.

— Dar, Sam, se văită ea, am trimis aici polițiștii ăia. Eram nebună, dementă de gelozie, și le-am telefonat să le spun că dacă vin aici au să afle ceva în legătură cu asasinarea lui Miles.

— Ce te-a făcut să crezi asta?

— Oh, n-am crezut-o! Dar eram nebună, Sam, și doream să-ți fac rău.

— Lucrurile au devenit al dracului de penibile. O înlănțui cu brațul și o trase spre el. — Dar acum e în regulă, și nu-ți mai face astfel de idei caraghioase.

— N-am să-mi mai fac, îi promise ea. Dar n-ai fost drăguț cu mine

aseară. Ai fost rece și distant și doreai să scapi de mine când am venit la tine și-am așteptat atât de mult ca să te previn, iar tu...

— De ce să mă previi?

— De Phil. A aflat despre... faptul că ai fost îndrăgostit de mine, și Miles i-a spus că vreau să divorțez, deși, natural, nu cunoștea în fond motivele, iar acum Philip își închipuie că noi... că tu i-ai ucis fratele fiindcă nu voia să divorțeze, ca să ne putem căsători. Mi-a spus că asta-i părerea lui, iar ieri s-a dus la poliție și-a declarat și acolo.

— Ce frumos din partea lui, zise Spade încet. Iar tu ai venit să mă previi, și fiindcă eram ocupat te-ai dus de capul tău și l-ai ajutat pe blestematul ăsta de Philip să încurce lucrurile.

— Îmi pare rău, scânci ea. Știu că n-ai să mă ierți. Îmi pare rău, rău, rău de tot.

— Ar trebui să-ți pară, recunosc el, atât în ce mă privește cât și în ce te privește. A mai venit Dundy la tine de când m-a denunțat Phil? Sau altcineva de la poliție?

— Nu. Spaima o făcu să deschidă ochii și gura.

— Au să vorbească din nou cu tine, zise el, și n-ar strica să nu te găsească aici. Le-ai spus cine erai când le-ai telefonat?

— Oh, nu. Le-am spus doar că dacă au să se ducă imediat la tine acasă, au să afle ceva în legătură cu crima, apoi am închis.

— De unde le-ai telefonat?

— Dintr-un *drugstore* aproape de apartamentul tău. O, Sam, scumpule...

Spade o bătu ușor pe umăr și-i spuse prietenește:

— A fost într-adevăr o glumă proastă, dar acum e prea târziu. Du-te mai bine repede acasă și gândește-te ce-ai să spui polițiștilor. Au să ia curând legătura cu tine. Poate că n-ar strica să spui mereu nu. Se încruntă la ceva îndepărtat. — Sau mai bine să-l vezi mai întâi pe Sid Wise. Își luă brațul din jurul ei, scoase o carte de vizită din buzunar, mângâli trei rânduri pe dosul ei. — Poți să-i spui totul lui Sid. Se încruntă. — Sau aproape tot. Unde ai fost în noaptea când a fost împușcat Miles?

— Acasă, răspunse ea fără să ezite. Detectivul clătină capul și zâmbi. — Am fost acasă, insistă ea.

— Nu, zise el, dar dacă vrei să le torni povestea asta, n-am nici o obiecție. Du-te să-l vezi pe Sid. E la primul colț de stradă, clădirea rozalie, camera 827.

Ochii ei albaștri încercară să-i scruteze pe-ai lui.

— Ce te face să crezi că n-am fost acasă? întrebă ea încet.

— Nimic, în afară de faptul că știu că n-ai fost.

— Ba da, am fost, am fost. Effie Perine ți-a spus asta, zise ea indignată. Am văzut-o că se uită la hainele mele și că trage cu ochiul prin cameră. Știi, Sam, că nu mă poate suferi. De ce crezi ce-ți spune ea, când știi bine că e în stare de orice ca să-mi provoace necazuri?

— Dumnezeule, voi, femeile! spuse Spade blând. Se uită la ceasul de la mână. — Va trebui să te grăbești, scumpo. Am întârziat la o întâlnire. Fă ce vrei, dar dacă aș fi în locul tău, i-aș spune lui Sid adevărul, sau aș tăcea din gură. Cu alte cuvinte, renunță la partea pe care nu vrei să i-o spui, dar nu inventa nimic în locul ei.

— Nu te mint, Sam, protestă ea.

— La dracu, nu mă minți, spuse el și se sculă.

Iva se ridică în vârful picioarelor ca să ajungă la fața lui.

— Nu mă crezi? șopti ea.

— Nu te cred.

— Și n-ai să mă ierți pentru... pentru ce-am făcut?

— Firește c-am să te iert. Își aplecă fruntea și o sărută pe gură. — E în regulă. Acum fugi.

Iva îl îmbrățișă.

— Nu vrei să vii cu mine să-l vedem pe domnul Wise?

— Nu pot. Și-am să vă importunez.

O mângâie pe brațe, i le desfăcu din jurul lui și o sărută pe încheietura mâinii între mână și mânecă. Își puse mâinile pe umerii ei, o întoarse cu fața spre ușă și o scoase din cameră, împingând-o ușor.

— Întinde-o, îi ordonă el.

Băiatul cu care vorbise Spade în holul hotelului Belvedere deschise ușa de mahon a apartamentului 12 C la hotelul Alexandria. Spade îi spuse bine dispus: "Salut!" Băiatul nu-i răspunse. Îi făcu loc să intre și ținu ușa deschisă.

Spade intră. Îl întâmpină un bărbat gras. Grasul avea o grăsimă fleșcăită — obraji, buzele, bărbia și gâtul îi erau roșii și bulboase, burta moale și rotundă ca un ou îi ținea loc de piept, iar manile și picioarele păreau niște conuri ce atârnavă. În timp ce înainta să-l primească pe Spade, bulbii i se ridicau și tremurau la fiecare pas, ca baloanele de săpun la capătul tubului prin care au fost suflate. Ochii lui, micșorați de pungile de grăsimă din jur, erau întunecați și șireți. Cărlionți negri și rari îi acopereau parțial țeasta lată. Purta jachetă neagră, vestă neagră și o cravată Ascot, de mătase neagră, cu un ac cu perlă roz, pantaloni reiați și pantofi de lac. Vorbea înfundat și susurat.

— A, domnule Spade, zise el plin de entuziasm, și întinse o mână ca o stea grasă și trandafirie.

Spade îi strânse mâna, zâmbi și îi spuse:

— Vă salut, domnule Gutman.

Ținând încă mâna lui Spade, grăsanul se apropie, îl apucă pe detectiv cu cealaltă mână de cot și îl conduse de-a lungul unui covor verde spre un fotoliu din pluș verde, alături de o masă pe care se aflau pe o tavă un sifon, câteva pahare, o sticlă de whisky Johnny Walker, o cutie cu țigări de foi Coronas del Ritz, două ziare, ca și o cutie galbenă și simplă din steatită. Spade se așeză în fotoliul verde. Grăsanul umplu două pahare cu whisky și sifon. Băiatul dispăruse. Ușile de pe cei trei pereți ai camerei erau închise. Pe cel de-al patrulea perete, în dosul lui Spade se aflau două feres-tre ce dădeau pe Geary Street.

— Începem bine, domnule, susură borțosul și îi întinse un pahar. N-am încredere într-un om care te oprește să-i mai torni whisky. Dacă îi e frică să nu bea prea mult, înseamnă că nu poți avea încredere în el când bea.

Spade luă paharul, zâmbi, și se aplecă ușor asupra lui.

Grăsanul ridică și el paharul și îl ținu în lumina ferestrei. Dădu din cap aprobator, privind bășicuțele ridicându-se în pahar.

— Să bem, domnule, pentru o discuție pe șleau și pentru o înțelegere limpede.

Băură și lăsară paharele. Grăsanul se uită șiret la Spade și îl întrebă:

— Știți să păstrați un secret?

Spade clătină din cap.

— Îmi place să trângănesc.

— Din ce în ce mai bine! exclamă grăsanul. N-am încredere în cei cu buzele lipite. Își aleg de obicei momentul greșit ca să vorbească și spun ce nu trebuie. Nu se poate discuta ca lumea, dacă nu ai obișnuința. Privi radios peste marginea paharului. — O să ne înțelegem bine, domnule, vă asigur. Puse paharul pe masă și întinse cutia cu țigări de foi Coronas del

Ritz spre Spade: — O țigară de foi, domnule?

Spade luă una, îi rupse vârful și o aprinse. Între timp, grăsanul trase un alt fotoliu de pluș verde ca să fie cu fața la Spade, la o distanță potrivită, și așeză un suport cu scrumieră între scaunele lor. Își luă apoi paharul de pe masă, scoase o țigară de foi din cutie și se cufundă în fotoliu. Bulbii de pe față încetară să mai tresară și se fleșcăiră. Suspină bine dispus și spuse:

— Ei, domnule, o să discutăm, dacă vreți. Am să vă spun de la bun început că sunt un om căruia îi place să vorbească unuia căruia îi place și lui să vorbească.

— Foarte bine. Să discutăm despre pasărea neagră.

Borțosul răsă și bulbii săltară, în ritm cu răsul.

— De ce nu? zise el. Să discutăm, răspunse tot el. Fața lui roz strălucea de bucurie. — Sunteți omul meu, domnule, un om cu principiile mele. Să nu ne pierdem vremea, să trecem direct la chestiune. Să discutăm despre pasărea neagră? O s-o facem. Îmi place asta, domnule. Îmi place să tratez astfel afacerile. Să discutăm neapărat despre pasărea neagră, dar mai întâi, domnule, vă rog să-mi răspundeți la o întrebare, deși poate e inutilă, așa că să ne înțelegem încă de la bun început. Ați venit aici în calitate de reprezentant al domnișoarei O'Shaughnessy?

Spade suflă o pală lungă de fum, peste capul grăsanului. Se încruntă gânditor la vârful cu scrum al țigării de foi. Răspunse precis:

— Nu pot să spun nici da, nici nu. Nu-i încă sigur în nici o privință.

Ridică privirea spre grăsan și încetă să se mai încrunte. — Depinde.

— Depinde de ce?

Spade clătină din cap.

— Dacă-aș ști de ce depinde, v-aș spune da sau nu.

Grăsanul luă o înghițitură din pahar și îi sugeră:

— Poate că depinde de Cairo?

Răspunsul prompt de "poate" din partea lui Spade nu trăda nimic.

Bău.

Grăsanul se aplecă atât cât îi îngădui burta. Zâmbea foarte amabil și susura la fel de amabil.

— Ați putea să-mi spuneți atunci pe care dintre ei îl reprezentați?

— S-ar putea formula astfel.

— Pe ea sau pe el?

— N-am spus asta.

Ochii grăsanului se aprinseră. Vocea îi scăzu la o șoaptă surdă:

— Mai e cineva la mijloc?

Spade arătă cu țigara spre pieptul său.

— Mai sunt eu, zise el.

Grăsanul se cufundă la loc în fotoliu și trupul i se fleșcăi. Răsuflă adânc, expirând lung și mulțumit de sine.

— Minunat, domnule, susură el. Minunat. Îmi place un om care îți spune pe șleau că îl interesează persoana lui. Oare nu-i adevărat pentru noi toți? N-am încredere în oamenii care afirmă că nu le pasă de sine. Iar în cel care susține că spune adevărul când afirmă că nu-i pasă de sine, n-am nici cea mai mică încredere, mai ales fiindcă-i un măgar ce se împotrivește legilor naturii.

Spade scoase fumul pe nări. Pe chipul lui se citea o atenție politicoasă.

— Așa e, zise el. Hai să discutăm acum despre pasărea neagră.

Grăsanul zâmbi plin de bunăvoință.

— Să discutăm, răspunse el. Făcu ochii mici, așa încât bulbii de grăsime de pe față se adunară, lăsând să se vadă din privirea lui doar o sclipire întunecată. — Domnule Spade, aveți vreo idee despre câți bani se

pot scoate pe acea pasăre neagră?

— Nu.

Grăsanul se aplecă din nou și puse o mână grasă și roz pe brațul fotoliului lui Spade.

— Ei bine, domnule, dac-ar fi să vă spun — pentru numele lui Dumnezeu, dacă v-aș spune doar jumătate din valoarea ei — m-ați face mincinos.

— Nu, spuse Spade și zâmbi. Nu v-aș face nici dacă mi-ar trece prin minte. Dar dacă nu vreți să riscați, spuneți-mi doar despre ce e vorba și-am să calculez singur câștigul.

Borțosul râse.

— N-o să reușiți, domnule. Nimeni nu poate s-o facă, dacă n-are o uriașă experiență cu astfel de lucruri și — se opri pentru a sublinia — nu mai există lucruri de acest fel. Bulbii de pe față se ciocniră când râse din nou. Se opri brusc din râs. Când încetă să mai râdă buzele lui cărnose rămaseră deschise și atârinate. Îl privi pe Spade cu o atenție care sugera miopia. — Vreți să spuneți că nu știți despre ce e vorba? Uimirea făcuse să-i dispară răgușeala din glas.

Spade vântura neglijent țigara de foi.

— La dracu, zise el nepăsător. Știu cu ce seamănă. Cunosoc prețul ei în vieți omenești, așa cum l-au calculat unii ca dumneavoastră. Nu știu încă ce valoare materială are.

— Nu v-a spus?

— Cine? Domnișoara O'Shaughnessy?

— Da. O fată simpatică, domnule.

— Hm! Nu.

Ochii grăsanului erau raze întunecate la pândă în dosul bulbilor roz de grăsime de pe față. Vorbi neclar:

— Trebuie să știe. Pauză. — Nici Cairo nu v-a spus?

— Cairo e șmecher. Vrea s-o cumpere, dar nu mi-a spus nimic în plus față de ce știu deocamdată.

Grăsanul își umezi buzele.

— Cât vrea să plătească pentru ea? întrebă el.

— Zece mii de dolari.

Grăsanul râse disprețuitor.

— Zece mii, și încă în dolari, nici măcar în lire sterline. Uite de ce e în stare un grec! Să-l ia naiba! Și ce i-ați spus?

— I-am spus că atunci când am să-i înmânez statueta, am să-i cer să-mi achite cei zece mii de dolari.

— A, da, *când*! Frumos exprimat, domnule. Grăsanul își încruntă fruntea. — Trebuie să știe, zise el nu prea tare. Nu-i așa? Au aflat cât valorează pasărea, domnule? Ce impresie aveți?

— Nu vă pot fi de nici un folos în această privință, îi mărturisi Spade. Nu am la dispoziție multe date după care să mă ghidez. Cairo nu mi-a spus nici că știe cât valorează, nici că nu știe. Brigid mi-a spus că nu știe, dar iau drept sigur că m-a mințit.

— N-a fost o manevră lipsită de inteligență, spuse grăsanul, dar era limpede că nu dădea atenție cuvintelor rostite.

Se scărpină în cap. Se încruntă până când fruntea i se umplu de cute roșii și aspre. Se foi pe scaun, atât cât îi îngăduia volumul lui și volumul scaunului. Închise ochii, apoi îi deschise brusc mari și îi spuse lui Spade:

— Poate că nu știu. Fața lui bulboasă și roză își pierdu expresia de încruntare și grijă, apoi deodată îl cuprinse o bucurie, nemaipomenită, — Dacă ei nu știu! strigă el, apoi repetă — dacă ei nu știu, atunci înseamnă că sunt singurul om pe lume care știe!

Spade își întinse buzele într-un zâmbet crispat.

Grăsanul zâmbi iar, deși cam vag. Bucuria i se ștersese de pe figură, deși continua să zâmbească, iar prudența îi revenise în privire. Fața lui era ca o mască zâmbăreață și pânditoare, ridicată între gândurile lui și Spade. Ocoli privirea detectivului și își mută ochii asupra paharului de lângă cotul lui Spade. Se învioră la față.

— Ce dracu, domnule, paharul dumneavoastră e gol!

Se ridică, se duse la masă și amestecă două băuturi, lovind între ele paharele, sifonul și sticla.

Spade rămase nemișcat în fotoliul său până ce grăsanul, cu un gest larg, cu o plecăciune și cu o exclamație veselă îi înmână paharul:

— Ei bine, domnule, acest medicament n-are să vă facă niciodată rău!

Spade se sculă și rămase lângă grăsan, privindu-l de sus. Ochii lui Spade erau duri și strălucitori. Ridică paharul. Vorbi calculat și provocator:

— Să bem pentru discuții sincere și pentru o înțelegere cinstită!

Grăsanul chicoti și băură. Apoi se așeză. Își ținu paharul pe burtă cu amândouă mâinile și îi zâmbi lui Spade.

— Ei bine, domnule, e surprinzător, dar se prea poate ca nici unul dintre ei să nu știe precis cât valorează pasărea, și ca nimeni în toată lumea asta mare și simpatică să nu știe, cu excepția lui Gaspar Gutman, gentilom.

— Splendid. Spade stătea cu picioarele desfăcute, cu o mână în buzunarul pantalonilor și ținând cu cealaltă paharul. — Dacă o să-mi spuneți, o să fim doar noi doi care știm.

— Corect din punct de vedere matematic, domnule — ochii grăsanului sclipiră — dar — zâmbetul i se întinse pe față — nu sunt sigur c-am să vă spun.

— Nu fiți caraghios, răspunse Spade plin de răbdare. Știți ce reprezintă. Eu știu unde se află. D-asta suntem aici.

— Ei bine, domnule, unde se află?

Spade ignoră întrebarea. Grăsanul își umflă buzele, înălță din sprâncene și își lăsă nițel capul spre stânga.

— Vedeți, spuse el blând, eu trebuie să vă spun ce știu, dar dumneavoastră nu vreți să-mi spuneți. Nu prea e corect, domnule. Nu, nu, nu cred că putem trata în aceste condiții.

Chipul lui Spade se înăspri și păli. Vorbi repede, cu voce scăzută și plină de furie:

— Gândiți-vă din nou și gândiți-vă rapid. I-am spus golanului dumneavoastră că va trebui să discutați cu mine înainte de-a pierde definitiv partida. Am să vă repet, dacă nu vorbiți acum, ați pierdut partida. De ce îmi irosiți timpul? Dumneavoastră și secretele dumneavoastră nenorocite! Știu și eu ce se găsește în tezaurele băncilor, dar la ce-mi folosește? Pot să reușesc fără ajutorul dumneavoastră. Să vă ia dracu! Poate că v-ați fi putut descurca și fără mine, dacă m-ați fi lăsat în pace. Acum nu mai puteți. Nu la San Francisco. Ori intrați în. horă, ori ieșiți — și vă decideți acum.

Se întoarse și zvârli furios cu paharul de masă. Paharul se lovi, se sparse, și își răspândi conținutul și cioburile sclipitoare pe masă și pe jos. Surd și orb la spartul paharului, Spade se întoarse să-l înfrunte din nou pe grăsan. Grăsanul nu dădu nici el vreo atenție paharului. Cu buzele strânse, cu sprâncenele ridicate, cu capul înclinat nițel spre stânga, rămăsese calm în timpul discursului furios al lui Spade, și tot calm era și acum. Spade, încă furios, spuse:

— Și altceva, nu vreau...

Ușa din stânga lui Spade se deschise. Băiatul care îi dăduse drumul în apartament intră. Închise ușa și rămase în fața ei cu mâinile lipite de șolduri și cu privirea la Spade. Ochii băiatului erau larg deschiși, întunecați și cu pupilele mărite. Se plimbară asupra lui Spade, de la umeri la genunchi și urcară din nou pentru a se opri la batista a cărei margine cafenie ieșea din buzunarul de la piept al hainei tot cafenii a lui Spade.

— Și altceva, repetă Spade, uitându-se furios la băiat. Țineți-l pe neisprăvitul ăsta departe de mine până vă hotărâți. Îl omor cu primul prilej când îmi mai iese în cale. Nu-mi place. Mă enervează. Am să-l omor. N-am să-i dau nici măcar posibilitatea să se apere. N-am să-i dau nici o posibilitate, îl omor.

Buzele băiatului se strâmbară într-un zâmbet tenebros. Nu-și ridică privirea și nici nu vorbi. Grăsanul spuse plin de indulgență:

— Ei bine, domnule, trebuie să vă spun că aveți un temperament extrem de violent.

— Temperament? Spade izbucni într-un râs nebun.

Se îndreptă spre scaunul pe care își aruncase pălăria, o luă și o puse pe cap. Întinse spre burta grăsanului un braț lung care se termina cu degetul arătător. Vocea lui furioasă umplu odaia.

— Reflectați, dar reflectați repede. Aveți timp până la cinci și jumătate să reflectați. Pe urmă ne apucăm de treabă, sau ați renunțat definitiv. Dădu drumul la braț, se strâmbă o clipă la grăsan, se strâmbă și la băiat și se îndreptă spre ușa prin care intrase. O deschise, se întoarse și spuse brutal: Până la cinci și jumătate, apoi s-a terminat.

Băiatul, cu privirea asupra pieptului lui Spade, repetă înjurăturile rostite de două ori în holul hotelului Belvedere. Vorbi încet. Cu glas acru.

Spade ieși și trânti ușa.

XII

CARUSELUL

Spade coborî din apartamentul lui Gutman cu liftul. Avea buzele uscate și aspre, pe fața de altminteri palidă și umedă. Când își scoase batista ca să-și șteargă fața, văzu că-i tremură mâna. Rânji și spuse: "La dracu!" atât de tare încât liftierul întoarse capul peste umăr și întrebă:

— Ce s-a întâmplat, domnule?

Spade o apucă pe Geary Street spre hotelul Palace, unde își luă prânzul. Chipul lui își pierduse paloarea, buzele își pierduseră uscăciunea, iar mâinile nu-i mai tremurau când se așeză la masă. Mâncă lacom, dar fără să se grăbească, apoi merse la biroul lui Sid Wise. La intrarea lui Spade, Wise își mușca o unghie și privea lung pe fereastră. Își scoase mâna din gură, își întoarse scaunul ca să stea cu fața spre Spade și zise:

— Salut! Împinge-ți un scaun.

Spade își trase un scaun până la marginea biroului imens, plin de hărtoage, și se așeză.

— A venit să te vadă doamna Archer? întrebă el.

— Da. În ochii lui Wise clipi o luminiță. — Ai de gând să te căsătorești cu doamna, Sammy?

Spade suspină enervat, pe nas.

— Ai început să spui baliverne! bombăni el.

Colțurile gurii avocatului se ridicară într-un zâmbet scurt și obosit.

— Dacă n-ai să te căsătorești cu ea, ai să dai de dracu.

Spade își înălță privirea de la țigara pe care o răsucea și vorbi acru:

— Vrei să spui că tu ai să dai de dracu! Cu d-astea te ocupi? Ce ți-a

spus?

— Despre tine?

— Despre orice m-ar interesa.

Wise își plimbă degetele prin păr, risipind mătreacă pe umeri.

— Mi-a spus c-a încercat să obțină divorțul de la Miles ca să poată să se ...

— Știu, îl întrerupse Spade. Sări peste povestea asta. Vino la partea pe care n-o cunosc.

— De unde vrei să știu cât ți-a ...

— Lasă prostiile, Sid. Spade își aprinse țigara cu bricheta.

— Ce ți-a spus ce nu dorea să aflu?

Wise îl privi pe Spade cu reproș.

— Ascultă, Sammy, începu el, asta nu-i ...

Spade se uită în tavan și mârâi:

— Sfinte Dumnezeule, ești avocatul meu, te-ai îmbogățit pe spinarea mea, și trebuie să-ți cad în genunchi și să te implor să-mi spui adevărul? Răcni la Wise: — De ce dracu crezi c-am trimis-o la tine?

Wise se strâmbă plictisit.

— Încă un client ca tine și ajung la spital, sau la închisoarea San Quentin.

— Ai fi la un loc cu mai toți clienții tăi. Ți-a spus unde era în noaptea când a fost ucis Miles?

— Da.

— Unde?

— Îl urmărea.

Spade sări în picioare și clipi. Exclamă fără să-i vină să creadă:

— Femeile astea! Apoi răsă ușurat și zise: Ei, și ce-a văzut?

— Nu prea multe, răspunse Wise și clătină din cap. Când a venit Miles la cină în seara aceea, i-a spus că are o întâlnire c-o fată la hotelul St. Mark, infuriând-o și incredințând-o că-i oferea astfel ocazia de divorț pe care o căuta. Ea și-a închipuit la început că încerca să-i intre sub piele.

— Cunosc istoriile lor de familie, zise Spade. Treci peste ele. Spune-mi ce-a zis.

— Am să-ți spun, dacă mă lași să vorbesc. După plecarea lui Miles de acasă, ea a intrat la ideea că poate avea într-adevăr o întâlnire. Îl știi pe Miles. Avea obiceiul să ...

— Treci și peste obiceiurile lui Miles.

— N-ar trebui să-ți spun nimic, zise avocatul. Așa că și-a scos mașina din garaj și a plecat la hotelul St. Mark, unde a așteptat în mașină pe cealaltă parte a străzii. L-a văzut ieșind de la hoteș și-a mai văzut că urmărea un bărbat și-o fată — zicea că e aceeași fată cu care te-a zărit și pe tine aseară — care ieșiseră chiar înaintea lui. Și-a dat seama atunci că Miles era în exercițiul funcțiunii, că o păcălise. Cred că a fost dezamăgită și furioasă — așa mi s-a părut când mi-a povestit. L-a urmărit pe Miles destul ca să se incredințeze că și el urmărea perechea, apoi s-a dus la tine acasă. Nu te-a găsit.

— Cât era ceasul? întrebă Spade.

— Când a sosit la tine acasă? Prima oară, între nouă jumătate și zece.

— Prima oară?

— Da. S-a plimbat cu mașina vreo jumătate de oră și pe urmă a încercat din nou la tine. Asta ar însemna, să zicem, zece și jumătate. Încă nu te întorseseși, așa că s-a dus îndărăt, în centru, și a intrat la un cinematograf ca să-și piardă timpul până după miezul nopții când credea că-i mai probabil să te găsească acasă.

Spade se încruntă.

— A intrat la un cinematograf la zece și jumătate?

— Așa susține ea. La unul de pe Powell Street care rămâne deschis până la unu noaptea. N-a voit să se ducă acasă, zice ea, fiindcă nu voia să fie acolo când avea să se întoarcă Miles. Asta îl înfură întotdeauna, se pare, mai ales dacă era trecut de miezul nopții. A stat la cinematograf până la ora de închidere. Wise începu să vorbească mai rar, iar ochii îi sclipiră ironic. — Spune că la sfârșitul filmului s-a decis să nu se mai ducă la tine acasă. Spune că nu era sigură dacă avea să-ți facă plăcere vizita ei la o oră atât de târzie. Așa că s-a dus la restaurantul Tait — cel de pe Ellis Street — ca să mănânce ceva, apoi s-a întors acasă — singură.

Wise se legănă pe scaun și-l așteaptă pe Spade să vorbească.

Figura lui Spade era neclintită:

— O crezi?

— Tu nu? îi replică Wise.

— De unde vrei să știu? De unde să știu eu că nu-i o poveste pusă la cale de voi doi pentru mine?

Wise zâmbi:

— Nu încasezi multe cecuri de la străini, nu-i așa, Sammy?

— Nu maldăre. Ei, ce s-a mai întâmplat? Miles n-a fost acasă. Trebuie să fi fost cel puțin două noaptea când s-a întors ea, iar el era mort pe atunci.

— Miles nu era acasă, spuse Wise. Asta se pare c-a înfuriat-o iar — că nu venise el primul ca să se înfurie că n-o găsește pe ea acasă. Așa c-a scos iar mașina din garaj și s-a dus la tine acasă.

— Și nu m-a găsit. Mă uitam tocmai la cadavrul lui Miles. Ce mai carusel de plimbări. Ce s-a întâmplat după aceea?

— S-a întors iar acasă, soțul ei încă nu sosise, și tocmai se dezbrăca atunci când a venit mesagera ta s-o anunțe că Miles a murit.

Spade nu vorbi până nu-și răsuci, cu mare grijă, o altă țigară și o aprinse. Apoi zise:

— Cred că-i adevărat. Pare să se potrivească cu cele mai multe din faptele cunoscute. Rezistă la verificări.

Wise își plimbă din nou degetele prin păr și-și mai scutură mătreața pe umăr. Cercetă chipul lui Spade, cu curiozitate, și întreabă:

— Dar nu crezi?

Spade își luă țigara dintre buze.

— Nici n-o cred, nici n-am motive să mă îndoiesc, Sid. Nu știu absolut nimic despre toată povestea asta.

Un zâmbet șiret strâmbă fața avocatului, care dădu plictisit din umeri și zise:

— Așa e, te înșel. De ce nu angajezi un avocat cinstit... unul în care să ai încredere?

— Astfel de oameni au dispărut. Spade se ridică. Îi rânji lui Wise. — Ai devenit susceptibil, nu? Am destulă bătaie de cap, și acum mai vîi și cu pretenția să fiu politicos. Ce-am făcut? Nu m-am înclinat până la pământ când am intrat?

Sid Wise zâmbi prosteste.

— Ești o javră, Sammy.

Când intră Spade, Effie Perine se afla în mijlocul primului birou. Îl privi cu ochii ei cafenii și îngrijorați și spuse:

— Ce s-a întâmplat?

Spade se încruntă.

— Ce să se întâmple?

— De ce n-a venit fata?

Spade făcu doi pași și o înșfăcă pe Effie Perine de umeri.

— N-a ajuns la tine acasă?! strigă el, și fata se îngrozi.

Effie Perine clătină capul violent.

— Am tot așteptat și n-a venit, și cum nu te-am putut găsi la telefon, am venit aici.

Spade își smulse mâinile de pe umerii ei, le vârî adânc în buzunarele pantalonilor și spuse:

— Un alt carusel, rosti el cu glas tare și furibund, și intră în biroul lui particular. Ieși din nou.— Telefonează-i mamei tale! îi comandă el. Vezi dacă n-a sosit între timp.

Străbătu biroul de la un capăt la altul, în timp ce fata telefona.

— Nu, zise ea când termină de vorbit. Ai... ai trimis-o cu un taxi?

Bombănitul lui voia să spună că da.

— Ești sigur că ... Se vede c-a urmărit-o cineva!

Spade încetă să mai bată încăperea. Își puse mâinile în șolduri și se uită feroce la fată. Îi vorbi cu o voce tare și sălbatică:

— N-a urmărit-o nimeni. Îți închipui că sunt copil? M-am încredințat că e în siguranță înainte de-a o sui în taxi, am mers vreo șase blocuri cu ea ca să fiu sigur, și-am mai urmărit-o din ochi încă vreo șase blocuri după ce-am coborât.

— Bine, dar ...

— Dar n-a ajuns la tine. Mi-ai spus. Te cred. Îți închipui că eu cred c-a ajuns?

Effie Perine se strâmbă disprețuitor.

— Te porți ca un copil.

Spade scoase un sunet răgușit și se îndreptă spre ușa de la coridor.

— Plec s-o gădesc, chiar de-ar fi să răscolesc și canalele de scurgere. Stai aici până mă întorc, sau până îți telefonez. Pentru Dumnezeu, hai să facem și ceva ca lumea. Ieși, parcurse jumătatea distanței până la lift și se întoarse. Când deschise ușa, Effie Perine stătea la birou. Spade spuse:

— Ar trebui să-ți dai seama că nu merită să-mi dai nici o atenție când vorbesc așa.

— Dacă îți închipui că-ți dau vreo atenție, nu ești în toate mințile, îi replică ea. Atât că — își încrucișă brațele, își prinse umerii în palme și își strâmbă buzele nesigur — n-am să mai pot purta rochie de seară două săptămâni, brută!

Spade zâmbi cu un aer umil și spuse:

— Nu-s bun de nimic, scumpo.

Se înclină exagerat și ieși iar.

Două taxiuri galbene așteptau la stația din colț la care se duse Spade. Șoferii stăteau și discutau. Spade întrebă:

— Unde-i șoferul blond, roșu la față, care era aici la prânz?

— E în cursă, îi răspunse un șofer.

— Se întoarce aici?

— Așa cred.

Celălalt șofer arătă cu capul spre răsărit.

— Uite-l că vine.

Spade merse până la colțul străzii și rămase în picioare la bordură, până când șoferul blond și roșu la față își parcă mașina și coborî. Atunci Spade se apropie de el și îi zise:

— Am luat taxiul tău împreună cu o doamnă azi la prânz. Am mers pe Stockton Street, pe Sacramento Street, până la Jones Street, iar acolo m-am dat jos.

— Desigur, zise șoferul cu mutră roșie. Țin minte.

— Ți-am spus s-o duci la o adresă pe Ninth Avenue. N-ai dus-o acolo. Unde-ai dus-o?

Șoferul își frecă obrazul și se uită plin de îndoială la Spade.

— Nu știu ce vreți să spuneți.

— În regulă, îl asigură Spade și îi înmână una din cărțile lui de vizită.

Dacă vrei totuși să nu riști, mergem la tine la birou și obținem autorizația patronului.

— Cred că-i în regulă. Am dus-o la biroul ferry-boat-ului.

— Singură?

— Da. Desigur.

— N-ai dus-o în altă parte mai înainte?

— Nu. Uite ce s-a întâmplat: după ce v-ați dat jos, am mers mai departe pe Sacramento Street și când am ajuns la Polk Street, a bătut în geam și mi-a spus că vrea să cumpere un ziar, așa că m-am oprit la colț, am fluierat după un băiat cu ziare și a cumpărat un ziar.

— Ce ziar?

— Ziarul *Call*. Apoi am condus mai departe pe Sacramento Street și când am traversat Van Ness Street, a bătut din nou în geam și mi-a cerut s-o duc la biroul ferry-boat-ului.

— Era cumva nervoasă?

— Nu mi-am dat seama.

— Și ce-a făcut când ați ajuns la biroul ferry-boat-ului?

— Mi-a plătit, și cu asta basta.

— O aștepta cineva?

— N-am zărit pe nimeni care s-o aștepte.

— Încotro a luat-o?

— De la biroul ferry-boat-ului? Habar n-am. Poate a urcat în clădire sau poate a apucat-o spre scări.

— A luat ziarul cu ea?

— Mda, l-a vârat la subsuoară când m-a plătit.

— Cu foaia roz în afară, sau cu una din cele albe?

— Ce dracu, domnule, nu mai țin minte.

Spade mulțumi șoferului și spuse:

— Ia-ți niște țigări, și îi dădu un dolar de argint.

Spade cumpără un număr din *Call*. Fiindcă bătea vântul intră în holul unei clădiri cu birouri ca să răsfoiască ziarul. Ochii îi alunecară repede peste titlurile de pe prima pagină, ca și peste cele de pe pagina a doua și a treia. Se opriră o clipă la SUSPECT, ARESTAT PENTRU FALSIFICARE DE BANI pe pagina a patra, și din nou pe pagina a cincea la UN TÂNĂR DIN GOLF SE OMOARĂ CU UN GLONTE. Paginile șase și șapte nu conțineau nimic interesant. Pe pagina a opta, TREI BĂIEȚI ARESTAȚI — SPĂRGĂTORI DIN SAN FRANCISCO — DUPĂ UN SCHIMB DE ÎMPUȘCĂTURI, îi reținu atenția o clipă, iar mai departe nimic altceva, până ajunse la pagina treizeci și cinci, care cuprindea știri despre vreme, navigație, producție, finanțe, divorțuri, nașteri, căsătorii și decese. Citi lista de decese, trecu peste paginile treizeci și șase și treizeci și șapte — știri financiare — nimic nu-i reținu privirea până la pagina treizeci și opt, ultima, suspină, împături ziarul, îl puse în buzunarul hainei și își răsuci o țigară.

Rămase cinci minute în holul clădirii fumând și uitându-se posomorât în tavan. Apoi o luă pe Stockton Street, chemă un taxi și merse până la blocul Coronet. Intră în clădire și în apartamentul lui Brigid O'Shaughnessy cu cheia pe care i-o dăduse ea. Rochia albastră, purtată cu o seară mai înainte atârna la picioarele patului. Ciorapii și pantofii de seară albaștri erau pe jos, în dormitor. Cutia policromă din sertarul

toaletii se afla acum goală deasupra. Spade se încruntă la ea, își umezi buzele, se plimbă prin cameră privind, dar fără să atingă ceva, apoi pleacă de la Coronet și se duce din nou în centru.

În pragul ușii de la clădirea unde Spade își avea biroul se lovi nas în nas cu băiatul pe care îi lăsase la Gutman acasă. Băiatul i se așează în cale, blocând intrarea și spuse:

— Hai. Vrea să te vadă. Băiatul ținea mâinile în buzunarele pardesiului. Buzunarele erau mai umflate decât ar fi trebuit.

Spade zâmbi și spuse batjocoritor:

— Nu credeam că vii înainte de cinci și douăzeci și cinci. Sper că nu te-am făcut să aștepti.

Băiatul își îndreptă privirea spre gura lui Spade și vorbi cu vocea încordată a celui care suferă fizic:

— Fă mai departe glume cu mine, și-ai să-ți scoți plumb din buric.

Spade chicoti:

— Cu cât e mai jalnic escrocul, cu atât e mai obraznic, zise el vesel. Hai să mergem.

O luară pe Sutter Street, unul lângă celălalt. Băiatul își ținea mai departe mâinile în buzunarele paltonului. Parcurseră o stradă în tăcere. Apoi Spade îl întreabă amabil:

— De cât timp te-ai lăsat de găinării, fiule? Băiatul nu arată că auzise întrebarea. — Ai reușit vreodată..., începu Spade, apoi se opri. O lumină moale îi clipi în ochii gălbui. Nu i se mai adresă băiatului.

Intrară la hotelul Alexandria, urcară până la etajul doisprezece și o apucară pe coridor spre apartamentul lui Gutman. Pe coridor nu se afla nimeni. Spade rămase puțin în urmă, așa încât atunci când ajunseră la vreo cinci metri de ușa lui Gutman, se găsea la vreo jumătate de metru în spatele băiatului. Se aplecă brusc într-o parte și-l prinse pe băiat pe la spate de ambele brațe, chiar de sub coate. Împinse violent brațele băiatului înainte, astfel încât mâinile, aflate în buzunare, ridicară paltonul în sus. Băiatul se smuci și se zbatu, dar era neputincios în cleștele nemilos al lui Spade. Dădu îndărăt cu picioarele, dar nimeri în gol, căci detectivul își ținea picioarele desfăcute. Spade îl ridică pe băiat și-l buși violent cu picioarele de podea. Lovitura nu produse prea mare zgomot pe covorul gros. În clipa contactului cu podeaua, mâinile lui Spade alunecară în jos și îl înșfăcă și mai bine de încheietura mâinilor. Băiatul, cu dinții strânși, nu încetă să se zbată să scape din mâinile mari ale detectivului, dar fără succes și fără să-i poată împiedica pe Spade să-și strecoare mâinile peste ale lui. Scrâșni tare din dinți, iar zgomotul se amestecă cu cel al răsuflării lui Spade, în momentul când îi zdrobi mâinile. O vreme, mâinile băiatului rămaseră încordate și nemișcate. Apoi brațele i se înmuiară. Spade îi dădu drumul și se trase înapoi. Când detectivul își scoase mâinile din buzunarele paltonului ținea în fiecare din ele câte un revolver automat masiv.

Băiatul se întoarse și-l privi pe Spade. Se făcuse alb ca varul și arăta oribil. Își vârî încet mâinile în buzunarele paltonului. Se uită la pieptul lui Spade și nu spuse nimic. Spade își vârî pistoalele în buzunar și rânji ironic:

— Haide, zise el. Asta o să-ți asigure relații excelente cu patronul tău. Se îndreptă spre ușa apartamentului lui Gutman și Spade ciocăni.

Gutman deschise ușa. Un zâmbet vesel îi lumină fața grasă. Întinse mâna și spuse:

— Oh, intrați, domnule. Vă mulțumesc c-ați venit. Intrați.

Spade îi strânse mâna și intră. Băiatul păși în urma lui. Grăsanul închise ușa. Spade scoase din buzunare pistoalele băiatului și i le întinse lui Gutman.

— Uitați-le. N-ar trebui să-l lăsați să umble cu ele. S-ar putea răni.

Grăsanul râse vesel și luă pistoalele.

— Ei, ei, spuse el, ce-i asta? Se uită de la Spade la băiat.

— I le-a luat un vânzător de ziare schilod, dar l-am silit să mi le dea înapoi.

Băiatul, alb la față, luă pistoalele din mâinile lui Gutman și le vârî în buzunare. Nu vorbi, Gutman râse din nou.

— Pentru numele lui Dumnezeu, domnule Spade, sunteți un om care merită să fie cunoscut, un om surprinzător. Intrați. Stați jos. Dați-mi pălăria.

Băiatul ieși din cameră prin ușa din dreapta intrării.

Grăsanul îl instalează pe Spade în fotoliul verde de pluș de lângă masă, îi oferă insistent o țigară de foi, întinse bricheta ca s-o aprindă, amestecă două whisky-uri cu sifon, îi puse un pahar în mâna lui Spade și, ținând și el unul, se așază în fața detectivului.

— Acum, domnule, sper că veți primi scuzele mele pentru ...

— Nu contează, răspunse Spade. Hai să vorbim despre pasărea neagră.

Grăsanul își înclină capul spre stânga și îl privi cu afecțiune pe Spade.

— Foarte bine, domnule, consimți el. Hai să discutăm. Sorbi din paharul pe care îl ținea în mână. — Va fi povestea cea mai uluitoare pe care ați auzit-o vreodată, domnule, și o spun, conștient fiind că un om de valoare dumneavoastră și cu meseria pe care o aveți trebuie să fi cunoscut fapte uluitoare în viața lui.

Spade dădu din cap politicos. Grăsanul strânse din pleoape și zise:

— Ce știți, domnule, despre Ordinul Eforiei Sfântului Ioan al Ierusalimului, cunoscut mai târziu sub numele de Cavalerii din Rhodos etc.?

Spade vântură țigara de foi.

— Doar ce-mi amintesc din istoria învățată la școală — erau cruciați, sau așa ceva.

— Foarte bine. Vă reamintiți că Suleiman Magnificul i-a gonit din Rhodos în 1523?

— Nu.

— Ei bine, domnule, i-a gonit, iar ei s-au stabilit în Creta unde au stat șapte ani, până la 1530 când l-au convins pe împăratul Carol al V-lea să le dea — Gutman ridică trei degete groase și numără pe ele — Malta, Goto și Tripoli.

— Da.

— Da, domnule, dar cu aceste condiții: trebuiau să plătească împăratului drept tribut anual — ridică un deget — un șoim, în semn de recunoaștere că Malta aparținea încă Spaniei, și că dacă aveau s-o părăsească, insula revenea Spaniei. Înțelegeți? Le-o dădea, dar numai cu condiția ca ei să stea acolo, și nu puteau s-o cedeze sau s-o vândă altora.

— Da.

Grăsanul se uită peste umăr la cele trei uși închise, își împinse scaunul câțiva centimetri mai aproape de Spade și își coborî glasul la o șoaptă răgușită:

— Aveți cumva vreo idee de bogăția imensă, incalculabilă, a Ordinului la vremea aceea?

— Dacă nu mă înșel, spuse Spade, erau foarte bine dotați.

Gutman zâmbi cu indulgență.

— Foarte bine, domnule, e puțin spus. Șoapta lui se stinse și mai mult.

— Înotau în bani, domnule. Nu vă puteți închipui. Nimeni nu-și poate închipui. Ani de zile au jefuit pe saraceni, și au prădat nimeni nu știe câte pietre prețioase, metale scumpe, mătăsuri, fildeșuri, lucrurile cele mai de valoare din Răsărit. Asta e istoria, domnule. Știm cu toții că Războaiele Sfinte reprezentau pentru ei ca și pentru templieri, mai ales, un prilej de jaf. Ei bine, împăratul Carol le-a dat Malta, iar tributul anual pe care l-a cerut era o pasăre neînsemnată, doar ca o formalitate. Ce putea fi mai firesc ca acești cavaleri imens de bogați să caute o posibilitate de a-și exprima recunoștința? Ei bine, domnule, chiar asta au și făcut, și le-a venit ideea fericită să-i trimită lui Carol drept tribut în primul an, nu o pasăre vie, neînsemnată, ci un șoim de aur splendid, încrustat din cap până în gheare cu cele mai superbe nestemate din cuierile lor. Și — nu uitați — domnule — aveau nestemate splendide, cele mai splendide din Asia. Gutman se opri din șoptit. Ochii lui negri și șireți cercetară fața placidă a lui Spade. — Ei, domnule, ce părere aveți?

— Nu știu ce să spun.

Grăsanul zâmbi satisfăcut de sine.

— Acestea sunt date, date istorice, nu însă din manualele școlare de istorie, nu din *Istoria lumii* de domnul Wells, dar totuși date istorice. Arhivele Ordinului din secolul al XII-lea se află încă în Malta. Nu sunt intacte, dar în ce a rămas există nu mai puțin — ridică trei degete — de trei referințe, care pomenesc direct de șoimul bătut cu nestemate. În cartea lui J. Delaville Le Roulx *Les Archives de l'Ordre de Saint-Jean* există o referință la el — indirectă, desigur, dar totuși o referință. Iar cartea nepublicată — fiind neterminată în momentul morții autorului — a lui Paoli, *Dell'origine ed istituto del sacro militar ordine* cuprinde o afirmație clară și precisă asupra datelor de care vă vorbesc.

— În regulă, zise Spade.

— În regulă, domnule. Marele Maestru Villiers de L'Isle Adam a comandat această pasăre bătută cu nestemate și înaltă de treizeci de centimetri unor sclavi turci din castelul St. Angelo și-a trimis-o împăratului Carol, care se afla în Spania. A trimis-o pe o galeră comandată de un cavaler francez numit Cormier sau Corvere, membru al Ordinului. Vocea lui Gutman deveni din nou o șoaptă. — Galera n-a ajuns niciodată în Spania. Zâmbi cu buzele strânse și întrebă: — Ați auzit de Barbarossa, Barbă Roșie, Khair-ed-Din? Nu? Un amiral celebru al piraților, cu sediul la Alger, pe atunci. Ei bine, domnule, el a confiscat galera cavalerului și tot el a confiscat și pasărea. Pasărea a plecat la Alger. E sigur. Istoricul francez Pierre Dan o menționează într-una din scrisorile lui din Alger. A scris că pasărea se găsea acolo de mai bine de o sută de ani, până a fost luată de Sir Francis Verney, aventurierul englez, care a lucrat o vreme mână în mână cu pirații din Alger. Poate n-a lucrat, dar Pierre Dan așa crede și mă mulțumesc cu afirmația lui.

Vă asigur că nu există nimic despre pasăre în *Memoriile familiei Verney în secolul al XVII-lea* de Lady Francis Verney. Le-am citit și e aproape sigur că Sir Francis n-a avut pasărea când a murit într-un spital din Mesina în 1615. Era complet ruinat. Dar, domnule, nu se poate nega că pasărea a plecat într-adevăr în Sicilia. Acolo se găsea și a intrat în posesiunea lui Victor-Amadeus II, la câțva timp după ce-a ajuns rege în 1713, fiind unul din darurile pentru soția lui când s-a căsătorit la Chambery, după abdicare. E un lucru sigur, domnule. Carutti, autorul lui *Storia del Regno di Vittorio Amadeo II*, o recunoaște deschis.

Poate că ei — Amadeo și soția — au luat pasărea la Torino când el a încercat să-și revoce abdicarea. Dar, oricum, pasărea a apărut mai târziu în posesia unui spaniol, din armata care a cucerit Neapolul în 1734 — tatăl lui Don Jose Monino y Redondo, conte de Floridablanca, primul-ministru al lui Carol al III-lea. Nimic nu dovedește că statueta n-a rămas în familia lor până, cel puțin, la sfârșitul războiului carlist din 1840. Apoi a apărut la Paris exact pe vremea când Parisul foia de carliști care fugiseră din Spania. Unul dintre ei trebuie s-o fi luat cu el, dar indiferent cine o fi fost, probabil nu știa nimic despre adevărata ei valoare. Pasărea fusese — fără îndoială ca o precauțiune luată în timpul tulburărilor carliste din Spania — vopsită sau emailată complet, ca să nu arate decât ca o statueta neagră, nu prea interesantă. Sub acest deghizament, domnule, a circulat, s-ar putea spune de colo-colo prin Paris, timp de șaptezeci de ani, pe la diverși proprietari și negustori de antichități, prea stupizi ca să-și dea seama ce se afla sub email.

Grăsanul se întrerupse ca să zâmbească și să clatine din cap cu regret. Apoi continuă:

— Timp de șaptezeci de ani, domnule, acest obiect splendid a fost, s-ar putea spune, o minga de fotbal zvârlită prin rigolele Parisului — până în 1911, când un negustor grec, Charilaos Konstantinides, a descoperit-o într-o prăvălie oarecare. Nu i-a trebuit mult lui Charilaos ca să priceapă despre ce e vorba și s-o cumpere. Grosimea stratului de email nu putea ascunde valoarea ei ochilor și nasului său de cunoscător. Ei bine, domnule, Charilaos a fost cel care a refăcut o mare parte din istoria ei și a identificat-o. Am aflat, și în cele din urmă am smuls de la el aproape toată povestea, deși am fost nevoit de atunci să-i mai adaug câteva amănunte. Charilaos nu se grăbea să convertească imediat în bani descoperirea lui. Știa că — deși valoarea ei era imensă — un preț mult mai mare, un preț formidabil putea fi scos de îndată ce i se certifica autenticitatea în afara oricărui dubiu. E cu puțință să fi intenționat, să trateze cu unul din descendenții actuali ai vechiului Ordin — Ordinul englez al St. Ioan din Ierusalim. Ordinul prusac al Johanneților, sau cu branșele italiene sau germane ale Ordinului suveran al Maltei — toate ordine bogate. Grăsunul își ridică paharul, zâmbi și văzându-l gol se sculă să-l umple atât pe al lui, cit și pe al lui Spade. Începeți să-mi dați crezare? întrebă el în timp ce umbla cu sifonul.

— N-am spus că nu vă dau crezare.

— Nu, chicoti Gutman. Dar păreți sceptic. Se așază la loc, bău bine și se șterse la gură cu o batistă albă. — Ei bine, domnule, pentru a o ține în siguranță, în timp ce-și continua cercetările, Charilaos a dat pasărea din nou la emailat, făcând-o să arate așa cum e acum. Exact la un an după ce-a dobândit-o — asta s-a întâmplat cam la vreo trei luni după ce l-am făcut să-mi mărturisească — am luat să citesc ziarul *Times* la Londra și-am aflat că magazinul lui a fost prădat, iar el ucis. Am sosit a doua zi la Paris. Gutman clătină trist din cap. — Pasărea dispăruse. Pentru numele lui Dumnezeu, domnule, am fost nebun de furie. N-am crezut că cineva își dădea seama de valoarea ei. Nu cred că i-a mai spus cuiva în afară de mine. Se furase o mare cantitate de obiecte. Asta m-a făcut să mă gândesc că hoțul luase pasărea la întâmplare, o dată cu restul de lucruri, fără să știe ce reprezintă. Fiindcă vă asigur că un hoț care i-ar fi cunoscut valoarea, nu s-ar mai fi încărcat cu nimic altceva — nu, domnule, — cel mult cu nestematele coroanei.

Închise ochii și zâmbi satisfăcut de un gând ascuns. Deschise ochii și spuse:

Astea s-au întâmplat acum șaptesprezece ani. Ei bine, domnule, mi-au

trebuit șaptesprezece ani ca să localizez pasărea, dar am reușit. Am dorit-o, iar eu *nu* mă descurajez ușor când doresc ceva. Zâmbetul i se lărgi. — Am dorit-o și am descoperit-o. O vreau și-am s-o am. Își goli paharul, își șterse din nou buzele și-și puse batista la loc în buzunar. — I-am dat de urmă în casa unui general țarist — un anume Kemidov — într-o suburbie a Constantinopolului. Generalul habar n-avea despre ce era vorba. Pentru el nu era decât o figurină neagră și emailată, dar încăpățânarea lui firească — încăpățânarea firească a unui general țarist — l-a reținut să mi-o vândă când i-am făcut o ofertă. Poate că în nerăbdarea mea am fost puțin lipsit de dibăcie, deși nu foarte mult. Nu-mi dau seama. O voiam cu strășnicie și mă temeam ca ofițerul ăla stupid să nu înceapă să cerceteze obiectul din proprietatea sa, să nu răcăie nițel emailul. Așa c-am trimis niște agenți s-o ia. Ei bine, domnule, au luat-o, iar eu n-o am. Se ridică, se duse la masă și își puse pe ea paharul gol. — Dar am s-o am. Dați-mi paharul dumneavoastră, domnule.

— Atunci pasărea nu aparține niciunuia dintre voi, ci generalului Kemidov?

— Să aparțină? întrebă jovial Gutman. Ei bine, domnule, la urma urmei, ați putea spune că aparține regelui Spaniei, dar sincer nu văd cum se poate acorda altcuiva titlul de proprietate — în afara dreptului de posesiune. Chicoti. — Un obiect de o asemenea valoare, care a trecut dintr-o mână într-alta, e limpede proprietatea oricui îl poate dobândi.

— Deci acum aparține domnișoarei O'Shaughnessy?

— Nu, domnule. Ea nu-i decât agenta mea.

— Oh! exclamă Spade ironic.

Gutman se uită gânditor la dopul sticlei de whisky, pe care o ținea în mână și întrebă:

— Atunci, fără îndoială, are pasărea?

— Nu chiar!

— Unde-i?

— Nu știu precis.

Grăsunul buși cu sticla în masă.

— Dar ați spus că știți! protestă el.

Spade făcu un gest neglijent cu mâna.

— Voiam să spun că știu de unde s-o iau când va veni momentul.

Bulbii roz de pe fața lui Gutman se așezară mai bine.

— Și-o veți lua?

— Da.

— Unde-i?

Spade zâmbi și spuse:

— Lăsați asta pe seama mea.

— Când o s-o luați?

— Când am să fiu gata.

Grăsanul își frământă buzele, zâmbind ușor neliniștit, și întrebă:

— Domnule Spade, unde-i domnișoara O'Shaughnessy?

— În mâinile mele, la adăpost.

Gutman zâmbi, de acord cu el.

— Am încredere în dumneavoastră în această privință, domnule. Ei bine, domnule, înainte de-a începe să discutăm prețurile, răspundeți-mi la o întrebare: cât de repede puteți — sau cât de repede voiți — să scoateți la iveală șoimul?

— În câteva zile.

Grăsanul dădu din cap.

— E mulțumitor. Noi... dar am uitat de băutură. Se întoarse la masă, turnă whisky, adăugă sifon, puse un pahar lângă cotul lui Spade și îl

ridică pe al lui. — Ei bine, domnule, să bem pentru un târg cinstit și pentru câștiguri destul de mari pentru amândoi.

Băură. Grăsanul se așază la loc. Spade întrebă:

— Ce înțelegeți printr-un târg cinstit?

Gutman își înălță paharul la lumină, îl privi cu afecțiune, trase o dușcă bună și spuse:

— Am să vă fac două propuneri, domnule, și fiecare dintre ele e echitabilă. Alegeți. Am să vă dau douăzeci și cinci de mii de dolari când îmi înmânați șoimul și alte douăzeci și cinci de mii de dolari de îndată ce ajung la New York. Sau am să vă dau un sfert — douăzeci și cinci la sută — din ce scot de pe șoim. Iată, deci, domnule, ori cincizeci de mii de dolari aproape imediat, ori o sumă enorm mai mare, să spunem în câteva luni.

Spade bău și întrebă:

— Cât mai mare?

— Enorm mai mare, repetă grăsanul. Cine știe cât mai mare? Să spunem o sută de mii de dolari, sau un sfert de milion? O să mă credeți dacă am să menționez suma minimă care mi se pare probabilă?

— De ce nu?

Grăsanul plescăi și își coborî vocea la un susur ca o șoaptă.

— Ce-ați spune domnule, de o jumătate de milion?

Spade făcu ochii mici.

— Atunci credeți că pasărea valorează două milioane?

Gutman zâmbi senin.

— Ca să vă citez propriile cuvinte, de ce nu?

Spade dădu paharul pe gât și îl puse pe masă. Vârî țigara de foi în gură, o scoase, se uită la ea, apoi o vârî la loc. Ochii lui galben-cenușii erau cam tulburi. Spuse:

— E o groază de bănet.

Grăsanul recunoscă și el.

— E o groază de bănet. Se aplecă în față și îl bătu pe Spade pe genunchi. — Asta e absolut cifra de bază minimă — sau Charilaos Konstantinides era un idiot cras, și nu era.

Spade scoase din nou din gură țigara de foi, se strâmbă cu silă la ea și o puse pe suportul cu scrumieră. Închise ochii bine, apoi îi deschise. Tulburarea din ochi i se accentuase. Spuse:

— Cifra minimă, hm? Și cea maximă? Pronunță limpede "mașimă" în loc de maximă.

— Maximă? Gutman întinse mâna goală cu palma deschisă în sus.

— Refuz să ghicesc. O să credeți c-am înnebunit. Nu o cunosc. Nu se poate spune la cât se va ridica, domnule, și asta e singurul adevăr în ce-o privește.

Spade își strânse buzele. Clătină nerăbdător din cap. O lucire violentă și temătoare i se iscă în ochi — dar fu repede înăbușită de senzația crescândă de amețală. Se ridică, sprijinindu-se cu mâinile de brațele fotoliului. Clătină din nou din cap și făcu un pas nesigur înainte. Râse gros și mormăi:

— Să te ia dracu.

Gutman sări și își împinse îndărăt scaunul. Bulbii de grăsime îi tremurară. Ochii, îi erau două găuri întunecoase pe o față roză și uleioasă. Spade își smuci capul dintr-o parte într-alta până când ochii lui posaci se îndreptară — dacă nu chiar se ațintiră — asupra ușii. Făcu un alt pas nesigur. Grăsanul strigă tare:

— Wilmer!

O ușă se deschise și intră băiatul.

Spade făcu un al treilea pas. Fața îi devenise cenușie, iar mușchii

fălciilor i se umflaseră sub urechi ca niște tumori. Picioarele nu i se mai îndreptară după cel de-al patrulea pas, iar ochii tulburi îi fură aproape acoperiți de pleoape. Făcu al cincilea pas. Băiatul se apropie de el și rămase puțin în fața lui, dar nu chiar între Spade și ușă. Mâna dreaptă a băiatului se afla în haină, deasupra inimii. Colțurile buzelor îi tresăriră. Spade încercă și al șaselea pas. Băiatul întinse fulgerător piciorul înaintea lui Spade. Spade se împiedică și se prăbuși cu fața în jos. Băiatul, cu mâna dreaptă încă sub haină, se uită de sus la Spade. Spade încercă să se ridice. Băiatul își trase piciorul și-l pocni pe Spade peste tâmplă. Lovitura îi răsturnă pe o parte. Încercă iar să se ridice, nu reuși și adormi.

XIV

LA PALOMA

Spade dădu colțul de la lift, la ora șase dimineața, și văzu o lumină galbenă strălucind prin geamul jivrat al biroului său. Se opri brusc, își strânse buzele, se uită de jos în sus și înainta spre ușă cu pași mari rapizi și tăcuți.

Puse mâna pe clanță și o întoarse cu grijă, așa încât nici nu clincăni, nici nu zdrăngăni. O răsuci până la capăt: ușa era încuiată. Ținu clanța nemișcată, schimbă mâinile, apucând-o acum cu cea stângă. Cu dreapta își scoase atent cheile din buzunar, ca să nu zornăie. Despărți cheia de la birou de celelalte și, înăbușindu-le zgomotul în palmă, o vârî în broască. Operația decurse fără nici un zgomot. Se clătină pe vârful picioarelor, își umplu plămânii cu aer, descuie ușa și intră.

Effie Perine stătea adormită cu capul pe brațe și cu brațele pe birou. Pusese pe ea mantoul ei și unul din pardesiele lui Spade, în care se înfășurase ca într-o capă. Spade dădu drumul aerului din piept, râse înfundat și traversă încăperea spre ușa celuilalt birou. Biroul era gol. Se îndreptă atunci spre fată și îi puse mâna pe umăr.

Effie tresări, ridică somnoroasă capul și pleoapele i se zbătură. Își îndreptă deodată trupul și deschise ochii mari. Îl văzu pe Spade, zâmbi și se frecă la ochi.

— Așadar te-ai întors în cele din urmă? Cât e ceasul?

— E ora șase. Ce cauți aici?

Tremură și căscă.

— Mi-ai spus să stau și să te aștept până le întorci sau telefonezi.

— Ești soră cu băiatul care a rămas singur pe puntea în flăcări?

— N-aveam de gând să... Se întrerupse și se sculă, lăsând pardesiul să cadă pe scaunul din spate. Se uită cu ochi întunecați și nervoși pe sub borul pălăriei la tâmpla lui și exclamă:

— O, dar ce-ai pățit la cap?

Tâmpla lui Spade se umflase și se învinețise.

— Nu știi dacă e din cădere, sau dacă am fost lovit. Nu cred că-i mare lucru, dar mă doare îngrozitor. O pipăi ușor cu vârful degetelor, tresări, iar strâmbătura i se transformă într-un zâmbet sever, și îi explică: M-am dus în vizită, am fost drogat și m-am trezit peste douăsprezece ore întins pe jos într-o odaie.

Effie îi luă pălăria de pe cap.

— Îngrozitor, spuse ea. Trebuie să te vadă un doctor. Nu poți să mergi pe stradă cu un cap ca ăsta.

— Nu-i așa de grav cum arată, mai puțin nevralgia, iar ea s-ar putea datora mai ales băuturii drogate. Se duse la chiuveta din colțul biroului și turnă apă rece pe o batistă. Ce s-a mai întâmplat după plecarea mea?

— Ai găsit-o pe domnișoara O'Shaughnessy, Sam?
— Nu încă. Ce s-a mai întâmplat după plecarea mea?
— S-a telefonat de la biroul procurorului. Dorea să te vadă.
— Cine, procurorul?
— Da, din câte am înțeles. Și-a mai venit și un băiat cu un mesaj — că domnul Gutman ar fi încântat să discute cu tine înainte de ora cinci și jumătate.

Spade închise robinetul, stoarse batista și plecă de la chiuvetă, ținându-și batista la tâmplă.

— Am primit mesajul ăsta, zise el. L-am întâlnit jos pe băiat. Uite eu ce m-am ales după discuția cu Gutman.

— Sam, cel care a telefonat era G?

— Și ce...?

Spade se uită prin ea, și vorbi ca și cum cuvintele i-ar fi folosit pentru a-și pune ordine în gânduri.

— Vrea un lucru pe care îmi închipuie că-l pot obține. L-am convins că-l pot împiedica să-l obțină, dacă nu cade la o înțelegere cu mine înainte de ora cinci și jumătate. Apoi, hm, hm, firește, după ce i-am spus că va avea de așteptat câteva zile, m-a drogat. Nu cred că și-a închipuit c-o să mor. Știa c-am să-mi revin în vreo zece sau douăsprezece ore. Așa că răspunsul poate fi acela că și-a închipuit că ar putea să obțină obiectul fără ajutorul meu cât timp am zăcut drogat și nu puteam interveni. Se strâmbă. — Sper să se fi înșelat. Privirea lui fixă deveni mai puțin distantă. — N-ai aflat nimic de Brigid O'Shaughnessy?

Effie Perine clătină din cap și-l întrebă:

— Întâmplarea are cumva de-a face cu ea?

— Oarecum.

— Obiectul pe care îl vrea Gutman îi aparține ei?

— Ori ei, ori regelui Spaniei. Iubito, n-ai un unchi care predă istoria la universitate?

— Am un văr. De ce?

— Dacă îi înveselim viața cu un presupus secret istoric, vechi de patru secole, ne putem încrede în el ca să fie discret o vreme?

— O, desigur. E om serios.

— În regulă. Ia-ți un creion și un carnet.

Effie le luă și se așeză pe scaunul ei. Spade turnă din nou apă rece pe batistă și, după ce o duse la tâmplă, rămase în picioare, în fața ei și îi dictă povestea șoimului, așa cum o auzise de la Gutman, începând cu darul oferit lui Carol al V-lea de către cavalerii Ordinului Sf. Ioan și până la — dar nu și mai departe — sosirea păsării emailate la Paris, pe vremea emigrației carliste. Se împiedică în numele autorilor și al cărților pomenite de Gutman, dar reuși să le redea cu o vagă asemănare fonetică. Restul povestirii o repetă cu precizia unui reporter expert. Când termină, fata închise carnetul de note și ridică spre el o față roșie și zâmbitoare.

— Vai, ce pasionant, spuse ea. E...

— Da, e pasionant, sau ridicol. Vrei acum să revezi notele, să le citești vărului tău și să-l întrebi ce părere are? A dat vreodată peste ceva care ar putea avea legătură cu cele scrise de tine? E verosimilă o astfel de poveste? E posibilă — cât de puțin posibilă? Sau e o prostie? Dacă mai are nevoie de timp ca să cerceteze, e în regulă, dar convinge-l să-ți spună totuși acum părerea. Și, pentru numele lui Dumnezeu, mai convinge-l să țină totul secret.

— Mă duc chiar acum. Iar tu du-te să te vadă un doctor pentru ce-ai pățit la cap.

— Să luăm mai întâi micul-dejun.

— Nu, eu am să mi-l iau la hotelul Barkeley. Mor de nerăbdare să aud cr-o să spună Ted despre asta.

— Foarte bine, răspunse Spade, dar să nu plângi, dacă are să rădă de tine.

După un mic dejun liniștit la restaurantul Palace, în timpul căruia citi ambele ziare ce apăreau dimineața, Spade se duse acasă, se bărbieri, făcu baie, se frecă cu gheață la tâmpla învinețită și îmbracă haine curate. Apoi plecă spre apartamentul lui Brigid O'Shaughnessy din blocul Coronet. În apartament nu era nimeni. Totul era neschimbat de la ultima lui vizită. Se duse la hotelul Alexandria. Gutman nu era la hotel. Nici unul dintre ceilalți ocupanți ai apartamentului lui Gutman nu era acolo. Spade află că ceilalți ocupanți erau secretarul grăsanului, Wilmer Cook, și fiica lui Gutman, Rhea, o fată cu păr blond, ochi căprui și micuță de statură, de vreo șapte-sprezece ani, despre care personalul hotelului afirma că-i foarte frumoasă. I se spuse lui Spade că grupul lui Gutman sosise la hotel de la New York, cu zece zile mai înainte și că nu plecase încă. Spade se deplasă la hotelul Belvedere și-l găsi pe detectivul hotelului mâncând la restaurant.

— Bună dimineața, Sam. Stai jos și mănâncă un ou. Detectivul se uită la tâmpla lui Spade. Pentru numele lui Dumnezeu, dar bine te-au mai aranjat!

— Mulțumesc, dar am mâncat, răspunse Spade și se așeză. Apoi, în legătură cu tâmpla, spuse: Arată mai rău decât în realitate. Ce mai face scumpul meu Cairo?

— A ieșit la mai puțin de o jumătate de oră după plecarea ta ieri și de atunci nu l-am mai văzut. N-a dormit aici azi-noapte.

— A luat obiceiuri proasto.

— Cred și eu. Un om ca el, singur într-un oraș mare. Cine te-a pocnit, Sam?

— Nu Cairo. Spade se uită cu atenție la micul capac de argint ce acoperea pâinea prăjită a lui Luke.

— Pot să-mi arunc ochii prin camera lui cât lipsește?

— Da. Știi că fac orice pentru tine, oricând.

Luke împinse ceașca cu cafea la o parte, își puse coatele pe masă și își aținti privirea asupra lui Spade. — Dar am impresia că tu nu faci orice pentru mine. C'e-i cu tipul ăsta, pentru Dumnezeu? Nu-i nevoie să-mi ascunzi ceva. Știi că sunt de încredere.

Spade își ridică ochii de pe capacul conic de argint. Avea o privire limpede și candidă.

— Știu sigur că ești de încredere. Nu-ți ascund nimic. Am să-ți spun pe șleau. Lucrez pentru el, dar are niște prieteni care nu-mi plac și am devenit prudent cu el.

— Băiatul pe care l-am expediat ieri de aici era unul din prietenii lui?

— Da, Luke.

— Iar altul l-a curățat pe Miles

Spade clătină din cap.

— Thursby l-a omorât pe Miles.

— Și pe Thursby cine l-a omorât?

— Se presupune a fi un secret, spuse Spade și zâmbi, dar poliția crede că eu l-am omorât.

Luke bombăni, se ridică și zise:

— E greu de scos ceva de la tine. Hai să dăm o raită prin apartament.

Se opriră la biroul de primire atât cât Luke să le spună: "Aranjați așa ca să-mi dați un telefon, dacă sosește" și urcară în apartamentul lui Cairo. Patul lui Cairo era neted și frumos făcut, dar hârtiile din coș, jaluzelele lăsate inegal ca și câteva prosoape mototolite din baie arătau că nu se de-

reticase încă în acea dimineață. Bagajele lui Cairo constau dintr-un cufăr pătrat, o valiză și o sacoșă. Dulăpiorul din camera de baie era ticsit de cosmetice — cutii, cutiute, borcane și sticlute cu pudre, creme, alifii, parfumuri, loțiuni și tonice. În dulap atârneau două costume și un pardesiu, deasupra a trei perechi de pantofi puși cu grijă pe șanuri. Valiza și sacoșă nu erau încuiate. Luke reuși să deschidă cufărul în clipa când Spade își încheia cercetările în celelalte locuri.

— Nimic deocamdată, spuse Spade și porniră să caute în cufăr.

Nu găsiră nimic care să-i intereseze.

— Cauți ceva anume? îl întrebă Luke în timp ce încuia cufărul la loc.

— Nu. Se crede c-a venit aici de la Constantinopol. Aș vrea să știu dacă-i adevărat. N-am găsit nimic care să dovedească că nu-i adevărat.

— Ce învârtește?

Spade clătină din cap.

— Aș vrea și eu să știu. Traversă camera și se aplecă asupra coșului de hârtii. — Ei, asta-i ultima noastră șansă.

Scoase din coș un ziar. Ochii i se luminară când văzu că-i exemplarul de ieri al ziarului *Call*. Era împăturit cu pagina de reclame în afară. Deschise ziarul, cercetă pagina și nimic nu-i reținu atenția. Întoarse paginile și se uită la cea împăturită înăuntru, pagina cu anunțuri financiare, maritime, previziuni meteorologice, nașteri, căsătorii, divorțuri și decese. În colțul din stânga, jos, lipseau câțiva centimetri de la marginea celei de-a doua coloane. Drept deasupra rupturii se vedea un mic titlu: *Au sosit azi*, urmat de:

12.20 a.m. — *Capac de la Astoria.*

5.05 a.m. — *Helen P. Drew de la Greenwood.*

5.06 a.m. — *Albarado de la Bandon.*

Ruptura trecea prin rândul următor, lăsând doar atâtea litere cât să poți citi: *de la Sidney*.

Spade lăsă ziarul din mână pe birou și se uită din nou în coș. Găsi o bucată mică de bărtie de împachetat, o sfoară, două etichete cu prețul unor articole de lenjerie, bonul unui magazin pentru șase perechi de ciorapi, iar în fundul coșului o bucată de ziar făcută ghem. O deschise cu atenție, o netezi pe birou și o potrivi pe pagina din *Call* unde era ruptura. La margine mergea, dar între vârful fragmentului mototolit și cuvintele *de la Sidney* lipseau cam doi centimetri, loc destul ca să cuprindă anunțul sosirii a șase sau șapte vase. Întoarse pagina și văzu că pe partea cealaltă a fragmentului lipsă nu s-ar fi putut afla decât un colț fără interes al reclamei unui agent de bursă.

Luke se aplecă peste umărul lui și îl întrebă:

— Despre ce-i vorba?

— Mi se pare că tipul e interesat de un vas.

— Și ce, e vreo lege care să-l oprească? spuse Luke în timp ce Spade împături la un loc pagina ruptă și fragmentul mototolit și le puse în buzunarul pardesiului.

— Ai terminat aici?

— Da. Ți mulțumesc mult, Luke. Te rog să-mi telefonezi de îndată ce se întoarce.

— Desigur.

Spade merse la birourile ziarului *Call*, cumpără un exemplar al ediției din ziua precedentă, și deschise la pagina cu anunțuri maritime și compară cu pagina luată din coșul de hârtii al lui Cairo. Iată ce scria pe porțiunea lipsă:

6.17 a.m. *Tahiti de la Sidney și Papeete.*

6.05 a.m. *Amiral Peoples de la Astoria.*

8.07 a.m. *Caddopeak de la San Pedro.*

8.05 a.m. *La Paloma de la Hong Kong.*

9.03 a.m. *Daisy Gray de la Seattle.*

Citi lista încet și când termină trase cu unghia sub Hong Kong, tăie lista de sosiri cu briceagul, puse restul ziarului împreună cu foaia lui Cairo în coșul de hârtii și se întoarse în birou. Se așeza la masa de lucru, căută un număr în cartea de telefon și-l formă.

— Dă-mi, te rog, Kearny, unu, patru, zero, unu... Unde a tras vasul *La Paloma*, care a sosit ieri dimineată de la Hong Kong? Repetă întrebarea. — Mulțumesc. Apăsă o clipă pe întrerupător, apoi ridică degetul și spuse: Dă-mi, te rog, Davenport, doi, zero, doi, zero... Biroul de detectivi, vă rog... E acolo sergentul Polhaus?... Mulțumesc... Salut, Tom, aici e Sam Spade... Da, am încercat să te găsesc ieri după-amiază... Firește. Ce-ar fi să iei masa cu mine?... În regulă. Ținu receptorul la ureche în timp ce forma alt număr cu degetul mare. — Davenport. Dă-mi, te rog, zero, unu, șapte, zero... Salut, aici e Sam Spade. Secretara mea a primit un mesaj telefonic că vrea să mă vadă domnul Bryan. Vreți să-l întrebați la ce oră îi convine să mă primească?... Da, Spade, S-p-a-d-e. Pauză lungă. — Da... La două și jumătate? Foarte bine. Vă mulțumesc. Făcu al patrulea număr și zise: Alo, scumpo, dă-mi-l, te rog, pe Sid... Alo, Sid, aici Sam. Am o întâlnire cu procurorul la două și jumătate după-amiază. Vrei să mă cauți la telefon aici, sau acolo pe la patru, doar ca să vezi dacă n-am intrat în vreo încurcătură?... Dă dracului partida ta de golf de sâmbătă după-amiază. Ai datorie să nu mă lași să intru la zdup... În regulă, Sid. Salut!

Împinse telefonul, căscă, se întinse, își pipăi tâmpla învinețită, se uită la ceas, își răsuci o țigară și o aprinse. Fuma somnoros până la venirea lui Effie Perine.

Effie Perine intră zâmbitoare, cu ochi strălucitori și roz la față.

— Ted zice că s-ar putea să fie adevărat, raportă ea, și speră că nu se înșeală. Zice că nu-i specialist în acest domeniu, dar numele și datele sunt corecte și cel puțin nici unul din autorii citați nu e inventat. E foarte entuziasmat.

— E splendid, atât timp cât nu se entuziasmează prea mult ca să nu-și mai dea seama dacă-i escrocherie.

— O, Ted nu-i în stare de așa ceva! E prea priceput în specialitatea lui!

— Mda! Toată blestemata asta de familie Perine e nemaipomenită, zise Spade, inclusiv tu și pata aia de funingine de pe nasul tău.

— Vărul meu nu e un Perine, ci un Christy. Își aplecă fruntea să-și privească nasul în oglinda din pudrieră. — Se vede că m-am pătat de la foc. Frecă pata cu colțul batistei.

— Entuziasmul familiilor Perine și Christy a incendiat hotelul Barkeley? o întrebă el.

Effie se strâmbă la el, în timp ce-și tampona nasul cu un puf roz.

— Ardea un vapor când m-am întors. Îl trăgeau afară din docuri și fumul a trecut peste ferry-boat-ul nostru.

Spade puse mâinile pe brațele fotoliului ei.

— Ai fost destul de aproape ea să vezi cum se numea vasul?

— Da. *La Paloma*. De ce?

Spade spuse cu regret:

— Să mă ia naiba dacă știu de ce, surioaro, zise el.

TOȚI NEBUNII

Spade și sergentul-detectiv Polhaus mâncau piftie de picioare de porc la una din mesele lui Joe cel voinic la "States Hof Brau". Polhaus vântură pe furculiță aspicul strălucitor și alb între farfurie și gură, și spuse:

— Hei, ascultă, Sam! Uită ce s-a întâmplat aseară. Se înșelase rău, dar oricine se poate înfuria dacă te porți așa cu el.

Spade se uită gânditor la sergentul-detectiv.

— D-asta ai voit să mă vezi?

Polhaus dădu din cap și mai vârî în gură o porție de aspic, o înghiți și recunoscă de ce dăduse din cap.

— Mai ales d-asta.

— Te-a trimis Dundy?

Polhaus făcu o strâmbătură de dezgust.

— Știi bine că nu m-a trimis el. E la fel de încăpățânat ca și tine.

Spade zâmbi și clătină din cap.

— Nu, nu-i încăpățânat, Tom își închipuie doar că-i încăpățânat.

Tom se schimonosi și atacă piciorul do porc cu cuțitul.

— N-ai de gând să te lași de copilării? mârâi el. De ce te tot plângi? Ce sens are să bombăni? Îți faci singur neazuri.

Spade își așeză furculița și cuțitul cu atenție pe farfurie și își puse mâinile pe masă alături de ele. Zâmbi slab și rece.

— Atunci când toți nebunii din oraș mă bat la cap, niște neazuri în plus nu mă mai deranjează, Nici nu-mi dau măcar seama de ele.

Polhaus roși mai tare.

— Frumos din partea ta ce-mi spui.

Spade ridică furculița și cuțitul și începu să mănânce. Polhaus mănăcă și el. După o vreme, Spade îl întrebă:

— Ai văzut vaporul care ardea în port?

— Am văzut fumul. Fii înțelegător, Sam. Dundy s-a înșelat, își dă seama. De ce nu-ți vezi de treabă?

— Crezi c-ar trebui să mă duc și să-i spun că sper că bărbia mea nu i-a rănit pumnul? Polhaus înfipse sălbatic cuțitul în piciorul de porc. — Ați mai primit vreun denunț din partea lui Phil Archer? întrebă Spade.

— La dracu'. Dundy nu crede că tu l-ai ucis pe Miles, dar n-avea ce face, trebuia să verifice informația. Și tu ai fi făcut același lucru în locul lui.

— Serios? În ochii lui Spade sclipi o notă de ironie. — Ce l-a făcut să creadă că nu l-am omorât eu? Ce te face pe tine să crezi că nu l-am omorât eu? Sau așa crezi?

Fața sănătoasă a lui Polhaus se roși din nou.

— Thursby l-a împușcat pe Miles.

— Așa crezi tu.

— El l-a împușcat. Revolverul Webley era al lui și glonțul care l-a ucis pe Miles a provenit din acel revolver.

— Ești sigur? întrebă Spade.

— Absolut sigur, îi răspunse sergentul-detectiv. Am găsit un băiat, comisionarul de la hotelul lui Thursby — care a văzut în acea dimineață revolverul în camera lui. L-a remarcat tocmai pentru că nu mai văzuse unul la fel. Nici eu n-am văzut. Tu mi-ai spus că nu se mai fabrică. Nu-i probabil să mai existe altul pe undeva și, oricum, dacă nu aparține lui Thursby, atunci ce s-a întâmplat cu revolverul lui? Iar glonțul care l-a curățat pe Miles a ieșit de pe țeava unui astfel de revolver. Începu să vâre o bucată de pâine în gură, o scoase și întrebă: Spui că le-ai mai văzut. Unde? Vârî bucata de pâine în gură.

— În Anglia, înainte de război.

— Sunt convins.

Spade dădu din cap și spuse:

— Atunci înseamnă că l-am omorât doar pe Thursby.

Polhaus se fâțâi pe scaun, cu fața roșie și lucioasă.

— Pentru Dumnezeu, n-ai să uiți niciodată? se plânse el. S-a terminat. O știi la fel de bine ca și mine. Parcă n-ai fost și tu polițist, așa te viați. Parcă ce, tu niciodată n-ai folosit farsa pe care ți-am jucat-o?

— Vrei să spui c-ați încercat să-mi jucați o farsă, Tom — că ați încercat doar. Polhaus bombăni și atacă ce mai rămăsese din piciorul de porc. — Foarte bine. Știm amândoi că s-a încheiat povestea de aseară. Ce știe Dundy?

— Știe și el că-i încheiată.

— Ce l-a trezit?

— Ah, Sam, nu și-a închipuit niciodată că tu l-ai... Zâmbetul lui Spade îl întrerupse pe Polhaus. Lăsă fraza neterminată și zise: Am descoperit cazierul lui Thursby.

— Da? Și cine-i Thursby?

Ochii mici, șireți și căprui ai lui Polhaus studiară fața lui Spade. Spade exclamă enervat:

— Aș vrea să știu jumătate din ce vă închipuiți voi că știu din blestemata asta de afacere!

— Aș vrea să știm cu toții, mârâi Polhaus. Ei bine, era gangster la St. Louis când am auzit prima oară de el. A fost arestat de multe ori acolo pentru diferite delictе, dar făcea parte din banda lui Egan, așa că nu s-au luat niciodată măsuri prea severe împotriva lui. Nu știu de ce a renunțat la siguranța de acolo și a plecat, dar l-au arestat la New York pentru o bătaie la un joc de cărți — l-a trădat complicele lui — și-a stat la zdup un an, până l-a scos Fallon de acolo. Peste câțiva ani a mai stat o vreme la răcoare în Joliet, pentru că a bătut cu pistolul pe un alt complice care îi dăduse stupefiante. După aceea s-a înhăitat cu Dixie Monahan și nu i-a mai fost greu să iasă din orice încurcături. Asta era pe vremea când Dixie era aproape la fel de puternic ca și Nick Grecoteiul în combinațiile cu tripouri din Chicago. Thursby a fost agentul însoțitor al lui Dixie, și-a fugit împreună cu el când Dixie s-a certat cu băieții din bandă din pricina unor datorii pe care nu putea, sau nu voia să le plătească. Asta s-a întâmplat acum câțiva ani — pe timpul când a fost închis "Clubul Nautic Newport Beach". Nu știu dacă Dixie era amestecat în această afacere, în orice caz atunci au fost văzuți pentru ultima dată împreună, atât Dixie cât și Thursby.

— Dixie a mai fost văzut? întrebă Spade.

Polhaus clătină din cap.

— Nu. Ochii lui mici se concentrară spionând: Nu, doar dacă l-ai văzut tu, sau știi pe cineva care l-a văzut.

Spade se tolăni pe scaun și începu să-și răsucescă o țigară.

— Nu l-am văzut, spuse el calm. E o poveste nouă pentru mine.

— Te cred, răspunse tăfnos Polhaus.

Spade rânji la el și-l întrebă:

— De unde ai aflat toate noutățile astea despre Thursby?

— O parte, din cazier. Restul, ei bine, le-am cules, de ici și colo.

— De la Cairo, de pildă?

Ochii lui Spade îi scrutară pe Tom.

Polhaus își puse jos ceașca de cafea și clătină din cap.

— Nici vorbă. Ne-ai compromis în fața tipului ăla.

Spade râse:

— Vrei să-mi spui că doi vulpoi bătrâni ca tine și Dundy l-ai interogat toată noaptea pe îngerul ăla neprihănit și n-ai scos nimic de la el?

— Ce înseamnă toată noaptea? protestă Polhaus. L-am interogat mai puțin de două ore. Am văzut că n-ajungem nicăieri și i-am dat drumul.

Spade răsă din nou și se uită la ceas. Prinse privirea lui John și ceru să i se facă plata.

— Am o întâlnire cu procurorul azi după-amiază, îi spuse el lui Polhaus, în timp ce aștepta să-i aducă restul.

— El te-a chemat?

— Da.

Polhaus își împinse scaunul în spate, se ridică și rămase în picioare — un bărbat burtos, solid și flegmatic.

— N-ai să-mi faci un serviciu, spuse el, dacă ai să-i spui c-ai discutat astfel cu mine.

Un tânăr mlădios și cu urechi proeminente îl introduse pe Spade în biroul procurorului districtual. Spade intră zâmbind degajat și spuse degajat:

— Salut, Bryan!

Procurorul districtual Bryan se sculă de pe scaun și-i întinse mâna peste birou. Era un bărbat blond, de statură mijlocie, de vreo patruzeci și cinci de ani, cu ochi albaștri agresivi, în dosul unor ochelari *pince-nez* legați cu panglici negre. Avea gură mare, ca un orator, și bărbie lată, cu gropiță. Când spuse: "Ce faci, Spade?" vocea îi trăda o forță latentă. Își strânseseră mâna și luară loc.

Procurorul districtual puse degetul pe unul din nasturii de sidef, dintr-un grup de patru, așezați pe biroul lui, și îi spuse tânărului mlădios care deschisese din nou ușa:

— Roagă-i pe domnii Thomas și Healy să între, apoi se legănă în scaun și se adresa bine dispus lui Spade: Dumneata și poliția nu prea vă înțelegeți, nu?

Spade făcu un gest neglijent cu degetele mâinii drepte.

— Nimic serios, răspunse el vag. Dundy se entuziasmează prea repede.

Ușa se deschise și intrară doi bărbați. Cel pe care Spade îl salută cu: "Salut Thomas!" era un bărbat voinic, bronzat, de vreo treizeci de ani, cu hainele și părul în dezordine. Îl bătu pe Spade pe umăr cu o mână pistruiată, și-l întrebă: "Ce mai zici?" după care se așeză lângă el. Celălalt bărbat era mai tânăr și insipid. Luă loc mai departe de ceilalți și puse pe genunchi un carnet de stenograf; deasupra ținea un creion.

Spade se uită înspre el, chicoti și-l întrebă pe Bryan:

— Orice spun poate fi folosit împotriva mea?

Procurorul zâmbi.

— Asta e întotdeauna valabil. Își scoase ochelarii, îi examinează și-i puse la loc pe nas. Îl privi pe Spade prin ei și-l întrebă: Cine l-a omorât pe Thursby?

— Nu știu, răspunse Spade.

Bryan frecă panglica neagră a ochelarilor între degetul mare și celelalte și spuse atotștiutor:

— Poate că nu știi, dar, fără îndoială, poți să ghicești ușor.

— Poate, dar n-am chef. Procurorul districtual ridică din sprâncene. — N-am chef, repetă Spade. Vorbea senin. — Se poate să ghicesc ușor, sau să greșesc, dar bătrâna doamnă Spade nu și-a crescut nici un copil așa de fraier ca să ghicească în fața unui procuror districtual, a unui ajutor de procuror districtual și a unui stenograf.

- De ce n-ai chef, dacă n-ai nimic de ascuns?
- Toată lumea, spuse Spade moale, are câte ceva de ascuns.
- Și dumneata ai...
- În primul rând ceea ce aș ghici.

Procurorul districtual își lăsă privirea în jos, spre birou, apoi o ridică spre Spade. Își potrivi mai bine ochelarii pe nas.

— Dacă preferi să plece stenograful, ți se poate îndeplini dorința. L-am chemat aici doar din comoditate.

— Nu mă deranjează de loc, replică Spade. Sunt gata ca orice spun să fie consemnat pe hârtie și să iscălesc.

— Nu intenționăm să-ți cerem să semnezi ceva, îl asigură Bryan. Aș vrea să nu consideri discuția noastră câtuși de puțin ca o anchetă oficială. Și, te rog, să nu-ți închipui că dau crezare — și cu atât mai puțin, că am încredere — în teoriile pe care se pare că și le-a format poliția.

— N-ai încredere?

— De loc.

Spade suspină și își încrucișă picioarele

— Sunt încântat. Pipăi prin buzunar după punga cu tutun și pachetul cu foițe. — Care-i teoria dumitale?

Bryan se aplecă pe scaun, cu ochi duri, strălucitori ca și lentilele din fața lor.

— Spune-mi pentru cine urmărea Miles pe Thursby și-am să-ți spun cine l-a omorât pe Thursby.

Spade râse scurt și disprețuitor.

— Te înșeli la fel ca Dundy, zise el.

— Nu mă înțelege greșit, Spade, spuse Bryan, arătând în birou cu dosul degetelor. Nu spun că l-a ucis clientul dumitale pe Thursby, sau c-a aranjat să fie ucis, dar susțin că dacă aș ști cine-i clientul dumitale, aș putea să aflu în curând cine l-a omorât pe Thursby.

Spade își aprinse țigara, o luă de la buze, își goli plămânii de fum și vorbi, parcă nedumerit:

— Nu înțeleg exact despre ce-i vorba.

— Nu? Atunci să presupunem că pun astfel întrebarea: Unde-i Dixie Monahan?

Figura lui Spade rămase nedumerită.

— Nu pricep nici dacă pui astfel întrebarea, zise el. Tot nu pricep.

Procurorul își scoase ochelarii și-i scutură ca să sublinieze importanța cuvintelor sale:

— Știm că Thursby a fost agentul însoțitor al lui Monahan și-a plecat împreună cu el când Monahan a găsit de cuviință că-i înțelept să dispară de la Chicago. Știm că Monahan s-a cărat cu vreo două sute de mii de dolari, în pariuri. Nu știm însă cine sunt creditorii. Își puse la loc ochelarii și zâmbi sever. — Dar știm ce i se poate întâmpla unui jucător de cărți care o întinde, ca și agentului însoțitor, atunci când îi descoperă creditorii.

Spade își plimbă limba pe buze și rânji urât, până la urechi. Sub sprâncenele lăsate ochii îi sclipeau. Ceafa, tot mai roșie, i se revărsa peste marginea gulerului. Vorbi încet, răgușit și enervat: — Ei, ce părere ai? L-am omorât eu la ordinul creditorilor? Sau l-am descoperit și l-am dat pe mâna lor ca să-l curețe?

— O, nu, protestă procurorul districtului M-ai înțeles greșit.

— Sper că da, zise Spade.

— Nu s-a referit la așa ceva, spuse Thomas.

— Atunci la ce s-a referit?

Bryan vântură o mână.

— M-am referit doar la faptul c-ai putea fi amestecat, fără să-ți dai

seama. Așa s-ar putea...

— Înțeleg, zise Spade batjocoritor. Nu crezi numai că sunt obraznic, dar îți închipui că sunt și prost,

— Prostii, insistă Bryan. Să presupunem c-a venit cineva la dumneata și te-a angajat să-l găsești pe Monahan, spunându-ți că are motive să creadă că se află în oraș. Acel cineva s-ar fi putut să-ți toarne o poveste complet falsă — sau să-ți spună că-i un datornic care a fugit, fără să-ți dea însă nici un fel de amănunte. De unde știi ce se ascunde aici? De unde să știi că nu-i decât o misiune obișnuită de detectiv? Iar în aceste împrejurări, desigur că nu poți fi tras la răspundere pentru rolul jucat, decât dacă... vocea îi coborî la un ton mai impresionant, iar cuvintele se articulară rar și limpede — te-ai făcut complice, ascunzând identitatea criminalului, sau informații care ar putea duce la prinderea lui.

Mânia se topi de pe fața lui Spade. Nici vocea nu mai păstra urme de mânie când întrebă:

— Asta-i părerea dumitale?

— Exact.

— Foarte bine. Atunci nu mă simt jignit. Dar te înșeli.

— Dovedește-o.

Spade clătină din cap.

— Nu pot s-o dovedesc acum. Pot doar să-ți spun.

— Atunci spune-mi.

— Nimeni nu m-a angajat în legătură cu Dixie Monahan.

Bryan și Thomas schimbă priviri. Ochii lui Bryan se întoarseră la Spade.

— Dar, după cum ai recunoscut singur, cineva te-a angajat ca să te ocupi de Thursby, agentul însoțitor?

— Da, de fostul agent însoțitor Thursby.

— Fostul?

— Da, fostul.

— Știi deci că Thursby nu mai era în legătură cu Monahan. Ești sigur?

Spade întinse mâna și dădu drumul chiștocului în scrumiera de pe birou. Vorbi nepăsător:

— Nu știu nimic exact, decât că Thursby nu era interesat de Monahan și nici nu fusese vreodată. Am auzit că Thursby l-a luat cu el pe Monahan în Orient și l-a pierdut pe drum.

Procurorul districtual și ajutorul lui schimbă din nou priviri. Thomas spuse pe un ton banal, care îi trăda totuși emoția.

— Asta deschide o nouă perspectivă. Prietenii lui Monahan ar fi putut să-l omoare pe Thursby fiindcă l-a trădat pe Monahan.

— Jucătorii de cărți morți nu au prieteni, zise Spade.

— Deschide două noi perspective, zise Bryan. Se lăsă pe spate și se uită fix în tavan câteva secunde, apoi își îndreptă trupul. Fața lui de orator se luminează. — Rămân astfel trei ipoteze. Prima: Thursby a fost ucis de jucătorii de cărți înșelați de Monahan la Chicago. Fără să știe că Thursby l-a ucis pe Monahan — sau fără să le vină să creadă — l-au omorât pentru c-a fost complice cu Monahan, sau ca să se scape de el, sau să dea prin el de urma lui Monahan, sau fiindcă a refuzat să-i conducă la Monahan. Ipoteza doi: A fost ucis de prietenii lui Monahan. Ipoteza trei: L-a vândut pe Monahan dușmanilor lui, apoi s-a certat și ei l-au curățat.

— Sau ipoteza numărul patru, îi sugerează Spade cu un zâmbet voios: A murit de bătrânețe. Nu vorbești serios, nu-i așa?

Cei doi bărbați se uitară lung la Spade, dar niciunul nu vorbește. Spade își plimbă zâmbetul de la unul la altul și clătină din cap în semn de mână batjocoritoare. — Vă gândiți la Arnold Rothstein.

Bryan se bătu cu dosul mâinii stângi peste palma celei drepte.

— Soluția e una din aceste trei ipoteze. Forța din vocea lui nu mai era latentă. Mâna dreaptă — un pumn, cu excepția degetului arătător întins — urcă și coborâ, oprindu-se cu o smucitură, iar arătătorul se îndreptă spre pieptul lui Spade. — Și poți să ne dai informația care să ne precizeze ipoteza.

— Crezi? spuse Spade foarte blazat. Se întunecase la față. Duse un deget la buza inferioară, îl privi, apoi se scărpină cu el la ceafă. Pe frunte îi apărură niște liniuțe de enervare. Răsufală greoi pe nas și bombăni prost dispus. — N-ai nevoie de informațiile pe care ți le pot da eu, Bryan. Nu le poți folosi. Ți-ar strica scenariul ăsta cu răzbunarea jucătorului de cărți.

Bryan se sculă și își îndreptă umerii. Vorbi grav dar fără să țipe.

— Nu te-am chemat să dai păreri. Fie că am dreptate sau nu, sunt totuși procurorul districtual.

Spade ridică buza de sus.

— Am crezut că-i o discuție neoficială.

— Sunt ofițer al legii timp de douăzeci și patru de ore pe zi, spuse Bryan și o discuție, fie ea oficială sau neoficială, nu justifică faptul că-mi ascunzi dovezi despre crimă, afară, firește — dădu din cap semnificativ — de cazul anumitor prevederi constituționale.

— Cu alte cuvinte, ai chef să mă tragi la răspundere? întrebă Spade. Vorbea placid, aproape amuzat, deși se întunecase la față. — Foarte bine, am motivele mele bune, sau motive care îmi convin mai bine. Clienții mei au dreptul la o anumită discreție. Poate că reușești să mă faci să vorbesc înaintea unui Mare Juriu sau chiar înaintea Juriului Ofițerului Legii, dar n-am fost încă somat să mă prezint în fața nici unuia din aceste jurii, și vă asigur că n-am să dezvălui afacerile clienților mei, decât dacă voi fi silit. Pe urmă, atât poliția cât și voi m-ați acuzat că sunt amestecat în crimele de acum câteva seri. Am și avut încurcături cu dumneata și cu poliția. După câte înțeleg, singura șansă de-a ieși din încurcătura în care încercați să mă vârați e să vă aduc eu criminalii — legați fedeleș. Iar singura mea șansă de a-i prinde vreodată, de a-i lega fedeleș și de a vi-i aduce e să vă evit pe voi și poliția, fiindcă nici unii nu dați vreun semn că înțelegeți despre ce dracu e vorba. Se ridică, își întoarse capul peste umăr și se adresă stenografului: Ai notat totul, fiule? Sau am vorbit prea repede?

Stenograful îl privi surprins și îi răspunse:

— Nu, domnule. Am notat totul.

— Perfect, zise Spade și reveni iar la Bryan. Acum, dacă vrei să te duci la Tribunal și să spui că pun piedici în calea justiției și să le ceri să-mi ridice permisul, grăbește-te. Ai mai încercat și înainte și n-ai reușit decât să te faci de răs pretutindeni. Își luă pălăria.

Bryan începu:

— Dar ascultă...

— Și scutește-mă de aceste discuții neoficiale, îi zise Spade. N-am să-ți spun nimic dumitale, nici poliției și m-am săturat să fiu injurat de toți nebunii de pe statele de plată ale poliției din oraș. Dacă vrei să mă vezi, arestează-mă, somează-mă să mă prezint sau fă altceva, și atunci vin aici cu avocatul meu. Își puse pălăria pe cap și spuse: Poate că ne vedem postmortem, apoi ieși.

nu se întorsese. Nimeni din grupul lui Gutman nu era acasă. Spade telefonă la hotelul Belvedere. Cairo nu se afla acolo și nici nu fusese toată ziua.

Spade se duse la birou. Un tip brunet și slinos, bine îmbrăcat, îl aștepta înăuntru. Effie Perine i-l arată pe tipul brunet și spuse:

— Acest *gentleman* vrea să vă vorbească, domnule Spade.

Spade zâmbi, se înclină și deschise ușa dintre birouri.

— Intrați. Înainte de a-l urma, Spade o întrebă pe Effie Perine: Vreo veste în chestiunea aceea?

— Nu, domnule.

Brunetul era proprietarul unui cinema pe Market Street. Bănuia că unul dintre casieri și un taxator se coalizaseră pentru a-l înșela. Spade îl grăbi să termine și îi promise "c-o să aibă el grijă", îi ceru cincizeci de dolari și scăpă de el în mai puțin do jumătate de oră.

Când ușa de la coridor se închise în urma proprietarului de cinema, Effie Perine intră. Fața ei bronzată era necăjită și întrebătoare:

— N-ai găsit-o încă? întrebă ea.

Spade clătină din cap și continuă să-și mângâie tâmpla învinețită.

— Cum te simți? îl întrebă ea.

— Foarte bine, dar mă doare înfiorător capul.

Effie îl ocoli, îi lăsă mâna în jos și îl masă pe tâmplă cu degetele ei subțiri. Spade se plecă până când ceafa i se odihni pe sâni ei, dincolo de spătarul scaunului.

— Ești un înger.

Effie se plecă peste el și-l privi de sus, în față:

— Trebuie s-o găsești, Sam. A trecut o zi de când a...

Spade se foi și o întrerupse nerăbdător:

— N-am putut face nimic, dar dacă mă lași să-mi odihnesc o clipă capul ăsta blestemat, am să plec și-am s-o gădesc.

— Sărman cap, murmură Effie și continuă să-l maseze în tăcere. Apoi îl întrebă: Știi unde e? Ai vreo idee?

Sună telefonul. Spade ridică reeepiorul și spuse:

— Alo... Da, Sid, a ieșit bine, mulțumesc... Nu... Desigur. A devenit obraznic, dar am devenit și eu... Are o teorie stupidă c-ar fi vorba despre o dispută între jucători de cărți... Ei bine, la plecare nu ne-am chiar sărutat. I-am spus ce părere am și l-am lăsat în plata Domnului... Ai un motiv să te necăjești... În regulă. La revedere. Puse telefonul la loc în furcă și se aplecă din nou înapoi în scaun.

Effie Perine veni din spatele lui și rămase în picioare alături de el. Îl întrebă:

— Crezi că știi unde e fata, Sam?

— Știu unde s-a dus, răspunse el cam fără să vrea.

— Unde? Effie era nervoasă.

— La vaporul pe care l-ai văzut arzând.

Effie făcu ochii mari până când pupila cafenie se înconjură de alb.

— Ai fost acolo. Nu era o întrebare.

— Nu, n-am fost, răspunse Spade.

— Sam! strigă ea furioasă, s-ar putea să fie...

— S-a dus acolo, spuse el posac. N-a fost dusă cu forța. S-a dus din proprie inițiativă în loc să meargă la tine, atunci când a aflat că a sosit în port vaporul. Ei, la dracii! Îmi pretinzi să alerg după clienți și să-i implor să mă lase să-i ajut?

— Dar, Sam, nu ți-am spus că vasul ardea?

— Asta s-a întâmplat la prânz, când aveam o întâlnire cu Polhaus și alta cu Bryan.

Effie îl privi mânioasă, strângându-și pleoapele.

— Sam Spade, declară ea, când vrei poți fi cel mai detestabil individ lăsat de Dumnezeu. Fiindcă fata a acționat fără să te anunțe, stai aici și nu întreprinzi nimic, deși știi că e în primejdie, deși știi că s-ar putea ca ea...

Spade roși. Spuse încăpățânat:

— Poate foarte ușor să aibă singură grijă de ea și știe unde să vină după ajutor când are să creadă că are nevoie, și când are să-i convină.

— Asta-i răutate! strigă Effie, răutate curată! Ești furios c-a acționat singură, fără să te anunțe. De ce să n-o facă? Nu ești nici formidabil de corect și nici n-ai fost prea cinstit cu ea ca să aibă toată încrederea în tine!

— Ajunge! îi spuse Spade.

Tonul lui stârni în privirea ei nervoasă o scurtă sclipire de neliniște; Effie dădu capul pe spate și sclipirea dispăru. Avea buzele strânse și mici. Spuse:

— Dacă nu te duci acolo chiar în clipa asta, Sam, am să mă duc eu și-am să iau și poliția cu mine. Vocea îi tremură, i se sparse, devenind o văicăreală stridentă. Te rog, Sam, du-te!

Spade se ridică blestemând-o. Apoi spuse:

— Dumnezeule! M-aș simți mai bine dac-aș sta în cap decât să te ascult pe tine aici miorlăindu-te. Se uită la ceas. — N-ar strica să încui și să te duci acasă.

— N-am să mă duc, spuse ea. Am să te aștept aici până te întorci.

— Fă cum dracu îți place, îi zise el și își puse pălăria, se răzgândi, o scoase și plecă ținând-o în mână.

O oră și jumătate mai tâzuiu, la cinci și douăzeci, Spade se întoarse. Era bine dispus. Intră și întrebă:

— Cum se face că mă înțeleg atât de greu cu tine, scumpo?

— Cu mine?

— Da, cu tine.

Îi puse un deget pe vârful nasului apăsându-i-l. O prinse de coate, o ridică și o sărută pe bărbie. O așeză la loc jos și o întrebă:

— S-a întâmplat ceva cât am lipsit?

— Luke ăla, cum îl cheamă? de la hotelul Belvedere a telefonat cam acum o jumătate de oră ca să spună că s-a întors Cairo.

Spade închise gura cu o mișcare bruscă, se întoarse cu un pas lung și porni spre ușă.

— Ai găsit-o? îl întrebă fata.

— Am să-ți spun când mă întorc, îi răspunse el fără să se oprească și ieși grăbit.

Un taxi îl duse pe Spade la hotelul Belvedere în zece minute. Îl găsi pe Luke în hol. Detectivul hotelului îl întâmpină pe Spade, rânjind și clătinând din cap.

— Cincisprezece minute prea târziu, zise el. Pasărea ta și-a luat zborul.

Spade își blestemă ghinionul.

— S-a cărat. Cu toate bagajele, spuse Luke. Scoase din buzunarul vestei un carnet uzat, își linse degetul mare și-i întinse carnetul deschis lui Spade. — Uite numărul taxiului cu care a plecat. Atâta am putut să fac pentru tine.

— Mulțumesc. Spade copie numărul pe dosul unui plic. — A lăsat vreo adresă pentru corespondență?

— Nu. A venit pur și simplu cu un geamantan mare în mână, s-a urcat la el în apartament, a împachetat, a coborât cu bagajele, și-a achitat nota, a chemat un taxi și-a plecat fără ca cineva să audă ce-a spus șoferului.

— Ce se întâmplă cu cufărul lui?

Luke lăsă în jos buza inferioară.

— Dumnezeu! spuse el, am și uitat de el! Hai sus!

Se suiră în apartamentul lui Cairo. Cufărul se afla acolo, închis, dar neîncuiat. Ridicără capacul. Cufărul era gol. Luke spuse:

— Mare scofală!

Spade nu răspunse. Se întoarse la birou. Effie Perine ridică ochii spre el curioasă.

— L-am scăpat, bombăni Spade și trecu în biroul său.

Effie îi urmă. Spade se așeză pe un scaun și începu să-și răsucească o țigară. Fata stătu jos pe biroul lui și își sprijini degetele de la picioare pe un colț al scaunului lui.

— Ce se întâmplă cu domnișoara O'Shaughnessy? întrebă ea.

— Am scăpat-o și pe ea, îi replică el, dar a fost acolo.

— Pe *La Paloma*?

— Mai scutește-mă de acest *La*, spuse el.

— Încetează. Fii înțelegător, Sam. Spune-mi.

Spade își aprinse țigara, vâri bricheta în buzunar, o bătu pe Effie pe glezne și spuse:

— Da. *La Paloma*. S-a dus pe vapor ieri imediat după prânz. Spade își strânse sprâncenele. — Înseamnă deci că s-a dus direct acolo după ce-a părăsit taxiul la oficiul ferry-boat-ului. Nu-i decât la câteva cheiuri mai încolo. Căpitanul nu se afla pe bord. Se numește Jacobi, și ea l-a căutat pe nume. Plecase în oraș după afaceri. Înseamnă deci că n-o aștepta, sau că n-o aștepta la acea oră. Brigid l-a așteptat până ce s-a întors la patru după-amiază. Și-au petrecut timpul împreună de atunci și până la ora cinci, stând și luând masa cu el în cabina lui. Trase fumul în piept, apoi îl suflă, întoarse capul într-o parte ea să scuipe un fir de tutun galben de pe buze și continuă: După masă, căpitanul Jacobi a mai avut trei vizitatori. Unul a fost Gutman, altul Cairo, iar al treilea băiatul care ți-a adus ieri mesajul de la Gutman. Toți trei au sosit împreună în vreme ce Brigid se afla acolo și-au discutat mult timp toți cinci în cabina căpitanului. E greu de scos ceva de la echipaj, dar cred că cei cinci s-au luat la ceartă, și pe la unsprezece noaptea s-a descărcat o armă în cabina căpitanului. Marinarul de pază a dat fuga acolo, dar căpitanul l-a întâmpinat la ușă și i-a spus că totul e în regulă. Într-un colț al cabinei se vede o urmă proaspătă de glonț, dar e destul de sus ca să-ți dai seama că n-a lovit pe nimeni. Din câte am aflat nu s-a tras decât un singur foc. Și nici n-a fost mare scofală. Se strâmbă și trase iar fum în piept. — Ei bine, au plecat după miezul nopții — căpitanul împreună cu cei patru vizitatori ai săi — și se pare că toți se puteau ține pe picioare. Am aflat asta de la paznic. N-am reușit să dau de oamenii de la vamă care au fost de serviciu atunci. Asta-i tot. Căpitanul nu s-a mai întors. N-a venit la întâlnirea pe care o fixase azi la prânz cu niște agenți maritimi, și nici nu l-au găsit ca să-i spună de incendiu.

— Și incendiul? întrebă ea.

Spade dădu din umeri.

— Habar n-am. A fost descoperit în cală — în partea din fund — azi-dimineață târziu. Se crede c-a izbucnit ieri. Au reușit să-l stingă, dar a făcut destule pagube. Nimeni n-a vrut să discute prea mult în lipsa căpitanului. E...

Ușa de la coridor se deschise. Spade închise gura. Effie Perine sări de pe birou, dar un om deschise ușa de legătură dintre odăi înainte ca ea să ajungă acolo.

— Unde-i Spade? întrebă bărbatul. La auzul vocii lui, Spade își îndreptă trupul și deveni atent. Era o voce aspră și răgușită din cauza durerii și a efortului de a evita ca cele două cuvinte să fie înăbușite de bolboroseala

apoasă ce le întovărășea și le urma.

Speriată, Effie Perine se feri din calea lui. Omul rămase în prag, cu pălăria moale strivită între cap și rama de sus a ușii. Avea vreo doi metri și zece. Un pardesiul negru, lung, strâns pe corp ea o teacă, și încheiat de la gât până la genunchi îi exagera zveltețea. Umerii îi ieșeau, înalți, ascuțiți și colțuroși. Fața lui osoasă — înăsprită de vreme, brăzdată de bătrânețe — avea culoarea nisipului umed și pe obraji și bărbie era ud de transpirație. Ochii întunecați și injectați priveau furioși peste pleoapele inferioare căzute, încât se vedea membrana interioară roză. În stânga ținea strâns, cu o mânecă neagră, care se termina cu o labă gălbuie, un pachet învelit în hârtie cafenie și legat cu o frânghie subțire — un obiect elipsoidal, mai mare decât o minge de fotbal american.

Bărbatul înalt rămase în prag și nimic nu trădă că-l vedea pe Spade.
Zise:

— Știți...

Apoi bolboroseala apoasă îi urcă în gâtlee și înecă orice cuvânt ar mai fi avut de gând să rostească. Își puse cealaltă mână peste cea cu care ținea obiectul elipsoidal. Se ținea foarte drept și foarte țeapăn și, fără să-și întindă brațele pentru a preveni căderea, se prăbuși ca un trunchi retezat.

Spade, cu chipul impenetrabil, dar cu mișcări agile, sări de pe scaun și-l prinse pe bărbatul care cădea. Când îl apucă, gura bărbatului se deschise și o șuviță de sânge țâșni din ea iar pachetul învelit în hârtie cafenie îi scăpă din mâini, alunecă pe dușumea și se opri lângă unul din picioarele biroului. Atunci genunchii bărbatului se îndoiră, se îndoi și el din talie, iar corpul subțire se moleși în pardesiul ca o teacă, prăbușindu-se în brațele lui Spade, care nu reuși să-l mai susțină. Detectivul îl întinse atent, pe podea, pe partea stângă a trupului. Ochii bărbatului — întunecați și injectați, dar fără a mai fi furioși — erau larg deschiși și nemișcați. Gura îi rămăsese deschisă, ca atunci când țâșnise sângele, deși acum încetase să-i mai curgă, iar trupul lung zăcea la fel de nemișcat ca și dușumeaua pe care se afla.

— Încuie ușa, spuse Spade.

Effie Perine, clănțănind din dinți, moșmoni ceva la broasca ușii dinspre coridor. Spade îngenunchie lângă bărbatul subțirel, îl întoarse pe spate și își vârî mâna în pardesiul acestuia. O scoase în curând plină de sânge. Vederea mâinii pătate de sânge nu produse nici cea mai mică schimbare pe chipul lui Spade. Ridică palma ca să nu atingă ceva, și își scoase bricheta din buzunar cu cealaltă mână. O aprinse și o apropie pe rând de ochii bărbatului zvelt. Ochii, pleoapele, irisul, pupila rămaseră nemișcate, înghețate. Spade stinse bricheta și o băgă la loc în buzunar. Se mișcă în genunchi în jurul trupului mortului și cu mâna curată îi deschise pardesiul cilindric. Înăuntru, pardesiul era plin de sânge, iar haina la două rânduri, de dedesubt, era learcă. Reverele hainei, în locul unde se întretăiau peste piept, și piepții hainei aveau mai multe găuri neregulate și îmbibate de sânge. Spade se ridică și se duse la chiuveta din celălalt birou.

Effie Perine, palidă și tremurând, se căzni să stea dreaptă, sprijinindu-se cu o mână de clanța ușii de la coridor și cu spatele de geamul ei. Șopti:

— E...? E...?

— Da. Împușcat în piept, poate de șase ori.

Spade începu să se spele pe mâini.

— N-ar trebui să...? porni ea să spună, dar Spade o întrerupse:

— E prea târziu să mai chemăm un doctor și trebuie să reflectez înainte de-a face orice altceva. Se spală pe mâini și curăță chiuveta. — N-a putut să vină de departe cu gloanțele astea în el. Dacă... De ce dracu n-a apucat

să stea destul în picioare ca să ne spună ceva? Se încruntă la Effie, își clăti iar mâinile și luă un prosop. — Stăpânește-te! Să nu ți se facă rău tocmai acum! Azvârli prosopul jos și-și plimbă degetele prin păr.

— Să ne uităm la pachet.

Intră din nou în biroul din fund, trecu peste picioarele mortului și luă de jos pachetul învelit în hârtie cafenie. Îl cântări în mână și ochii îi străluciră. Puse pachetul pe birou și îl întoarse în așa fel încât partea vinde se afla nodul frânghiei să fie deasupra. Nodul era tare și strâns. Scoase briceagul din buzunar și tăie frânghia. Effie plecase de lângă ușă și, cu chipul întors, ocoli mortul și se apropie de Spade. În timp ce stătea acolo — cu mâinile pe marginea biroului — urmărindu-l cum desface frânghia și dă la o parte hârtia de ambalaj, greața i se transformă în curiozitate.

— Crezi că-i statueta? șopti ea.

— O să aflăm de îndată, zise Spade, desfăcând cu degetele mari și pricepute straturile de hârtie cenușie, ordinară, trei rânduri întregi, scoase la iveală prin înlăturarea hârtiei cafenii. Spade avea chipul dur și posac. Ochii îi străluceau. Când înlătură toată hârtia cenușie, dădu peste un strat de talaj lipit de obiect. Rupse stratul de talaj și înaintea ochilor îi apărură silueta înaltă de treizeci de centimetri a unei păsări, neagră cum e cărbunele și lucioasă acolo unde emailul ei nu fusese atenuat de rumeguș, sau de talaj.

Spade râse. Puse mâna pe pasăre, își îndoi degetele larg desfăcute ca pentru a o lua în posesiune. O îmbrățișă pe Effie Perine și îi strivi trupul de al său.

— Avem blestemata de pasăre, scumpo!

— Au! strigă ea. Dă-mi drumul că mă doare.

Spade îi dădu drumul, luă în mâini pasărea și scutură restul de talaj încă aderent. Apoi se trase înapoi și ținând-o în față, suflă praful de pe ea și o privi triumfător.

Effie Perine se îngrozi și țipă, arătând spre picioarele lui. Spade se uită în jos. Ultimul pas făcut îndărăt îi adusesse călcâiul în contact, cu mâna mortului, strivind între toc și dușumea o jumătate de centimetru din palma mortului. Spade își smuci piciorul de lângă mână. Sună telefonul.

Îi făcu semn din cap fetei. Effie se întoarse la birou și duse receptorul la ureche. Spuse:

— Alo... Da... Cine?... O, da... Făcu ochi mari. — Da... Rămâneți la aparat... Gura i se întinse brusc, de teamă. Strigă: Alo! Alo! Alo! Zgâlțâi aparatul în sus și în jos și strigă "Alo!" de două ori. Apoi izbucni în lacrimi și se întoarse cu fața la Spade, care se apropiase de ea. Era domnișoara O'Shaughnessy! strigă ea. Are nevoie de tine. E la hotelul Alexandria... e în primejdie. Avea o voce — a fost îngrozitor, Sam! Du-te și ajut-o, Sam!

Spade așeză șoimul pe birou și se încruntă posac.

— Trebuie să mă ocup mai întâi de cetățeanul ăsta, zise el și arată cu degetul mare spre cadavrul de pe dușumea.

Effie se lovî cu pumnii în piept și strigă:

— Nu! Nu! Trebuie să te duci la ea! Nu înțelegi, Sam? Omul ăsta a avut obiectul care îi aparținea ei și a venit cu el la tine. Nu pricepi? O ajuta, iar ceilalți l-au asasinat, iar ea e acum... O, trebuie să te duci!

— În regulă. Spade o împinse din drum, se aplecă peste birou, puse pasărea neagră la loc în învelișul ei de rumeguș, strânse hârtiile în jurul ei, lucrând rapid și făcând un pachet mai mare și mai grosolan. — De îndată ce-am plecat, telefonează la poliție. Spune-le cum s-a întâmplat, dar nu vâri nici un nume în istorie. Spune-le că nu știi. Eu am primit un telefon și ți-am spus că trebuie să plec, dar n-am precizat unde. Blestemă frânghia care se încurcase, o netezi și începu să lege pachetul. — Uită de pachetul

ăsta. Spune-le cum s-a întâmplat, dar nu pomeni de pachet. Își frământă între dinți buza inferioară. — Doar dacă te prind cu minciuna. Dacă se pare că știi despre ce e vorba, va trebui să recunoști. Dar probabil că nu știi. Iar dacă știi, spune-le c-am luat eu pachetul, nedesfăcut. Termină de înnodat și își îndreptă trupul, ținând pachetul sub brațul stâng. — Fii atentă acum. Relatezi așa cum s-a întâmplat, dar nu pomeni de statueta decât dacă știi de ea. Nu nega — mulțumește-te să n-o pomeni. Nu uita că eu am primit telefonul — nu tu. Și nu știi nimic despre cineva care să aibă vreo legătură cu tipul ăsta. Nu știi absolut nimic despre el și nu discuți despre afacerile mele decât când mă întorc. Ai priceput?

— Da, Sam. Știi... știi cine e?

Spade rânji crud.

— Nu prea, dar bănuiesc că e căpitanul Jacobi, de pe vasul *La Paloma*. Spade își luă pălăria și și-o puse pe cap. Se uită gânditor la mort, iar apoi prin încăpere.

— Grăbește-te, Sam! îl imploră fata.

— Desigur, spuse el distrat. Am să mă grăbesc. — N-ar strica să strângi de jos rumegușul până vine poliția... Și poate c-ar fi bine să-l chemi pe Sid. Nu. Își frecă bărbia. — O să-l lăsăm deocamdată de-o parte. O să pară mai prudent. Să ții ușa încuiată până vine poliția. Își retrase mâna de la bărbie și își frecă obrazul. — Ești o fată pe cinste, surioaro, zise el și ieși.

XVII

SÂMBĂTA NOAPTEA

Ducând pachetul la subsuoară, călcând ager și trădându-și oboseala doar prin mișcarea neconținută a privirii, Spade străbătu la început o alee, apoi o curte strâmtă ce ducea de la biroul lui până la Kearny Street și Post Street, unde opri un taxi care tocmai trecea. Taxiul îl duse la capătul liniei, la Pickwick Stage, pe Fifth Street. Lăsă pasărea la biroul de bagaje, vări chitanța într-un plic timbrat, scrise pe el *M. F. Holland* și numărul unei căsuțe poștale din San Francisco, lipi plicul și-i dădu drumul într-o cutie poștală. De la capătul liniei, luă un taxi, care îl duse la hotelul Alexandria.

Spade sui apoi la apartamentul 12C și bătu la ușă. La cea de-a doua lovitură ușa fu deschisă de o fată scundă cu păr blond, îmbrăcată într-un capot galben strălucitor. O fată cu față albă și inexpressivă se ținea agățată cu disperare cu amândouă mâinile de clanța dinăuntru a ușii. Întrebă înspăimântată:

— Domnul Spade?

— Da, zise Spade și o prinse în clipa cind se clătină.

Trupul ei se lăsă pe brațul lui, iar capul îi căzu pe spate astfel încât părul blond și scurt îi atârna în jos; gâtul zvelt avea o curbă frumoasă de la bărbie spre piept. Spade își strecură mâna cu care o ținea, mai sus, spre spate, și se aplecă să i-o treacă pe cealaltă pe sub genunchi. Fata se mișcă, opuse rezistență, iar dintre buzele care de-abia se mișcau ieșiră câteva cuvinte neclare.

— Nu! Fă-mă să merg!

Spade o făcu să meargă. Închise ușa cu piciorul și o plimbă pe covorul verde al camerei, de la un perete la altul. Cu un braț îi susținea trupul mic, la subsuoară, cu celălalt o sprijinea, ajutând-o să se îndrepte când se împiedica, băgând de seamă să nu se clatine prea tare, împingând-o mereu înainte și având grijă ca picioarele ei tremurătoare să susțină greutatea trupului pe care-l purta. Se plimbară de colo, colo prin cameră, fata pășind

împiedicat și dezordonat. Spade mergea sigur pe vârful picioarelor, fără ca echilibrul să-i fie cu nimic afectat de bălăbăneala ei. Fata avea fața albă ca varul, inexpressivă, în timp ce privirea lui posomorâtă și dură pândea în toate părțile deodată.

Spade îi vorbea monoton:

— Așa. Stângul, dreptul, stângul, dreptul. Așa-i bine. Un, doi, trei, patru, un, doi, trei, acum ne întoarcem. O zgudui când se întoarseră de la perete. — Acum din nou îndărăt. Un, doi, trei, patru. Ține capul sus. Așa-i bine. Bravo, fetițo! Stângul, dreptul, stângul, dreptul. Acum ne întoarcem din nou. O zgudui iarăși. — Bravo! Mergi, mergi, mergi, mergi, mergi. Un, doi, trei, patru. Acum mergem în cerc. O zgudui mai brutal și accelerează ritmul. — Asta-i șmecheria. Stângul, dreptul, stângul, dreptul. Ne grăbim. Un, doi, trei...

Fata tresări și înghiți violent în sec. Spade îi zgâlțâi brațul și își lipi gura de urechea ei.

— Perfect. Mergi frumos. Un, doi, trei, patru. Mai repede, mai repede, mai repede, mai repede. Așa. Calcă, calcă, calcă. Ridică picioarele și lasă-le jos. Așa. Acum ne întoarcem. Stângul, dreptul, stângul, dreptul. Ce ți-au făcut? Te-au drogat? Cu ce m-au drogat și pe mine?

Pleoapele ei fremătară și se ridicară o clipă de pe ochii căprui-aurii opaci; abia reuși să spună:

— Da.

Bătură încăperea și fata mai că alerga acum ca să se țină după Spade. Spade o lovea cu toată palma și îi masa trupul prin mătasea galbenă cu amândouă mâinile, vorbind mereu, cu ochii mereu duri, distanți și pânditori.

— Stângul, dreptul, stângul, dreptul, întoarce-te. Bravo! Un, doi, trei, patru, un, doi, trei, patru. Ridică-ți bărbia. Așa, un, doi... Pleoapele ei se ridicară din nou câțiva milimetri și în dosul lor ochii îi alunecară obosiți dintr-o parte într-alta. — Perfect, zise el cu o voce mai ageră, renunțând la vorbirea monotonă. Ține ochii deschiși. Deschide-i larg! Larg! O zgudui. Fata protestă cu un geamăt, dar pleoapele i se ridicară și mai mult, deși ochii nu străluceau. Spade înălță mâna și o palmui de șase ori repede. Fata gemu iar și încercă să scape de el. O ținu cu brațul și o târî alături de el de la un perete la altul. — Mergi mereu! îi ordonă el cu o voce aspră. Apoi spuse: Cine ești?

Răspunsul ei: "Rhea Gutman" era stins dar inteligibil.

— Fiica?

— Da.

— Unde-i Brigid?

Se zbătu în brațele lui și îl apucă cu una din mâini. Spade își trase repede mâna și o privi. Pe dosul ei se vedea o zgârietură subțire și roșie de vreo trei centimetri.

— Ce dracu! bombăni el și îi cercetă mâinile. Cea stângă era goală. În dreapta, atunci când i-o deschise cu forța, se afla un ac de gămălie de oțel, lung de vreo opt centimetri și cu măciulie de jad. — Ce dracu! bombăni el iar și ridică acul în fața ochilor ei.

La vederea lui, fata gemu și își deschise capotul. Dădu la o parte bluza pijamalei crem de sub capot și își expuse trupul; sub sânul stâng, unde o înțepase și o zgâriase acul, pielea se acoperise cu puncte mici și roșii.

— Ca să stau... trează... să merg... până vii dumneata... Ea a zis c-ai să vii... ai întârziat atât de mult... Se clătină.

Spade strânse brațul în jurul ei și spuse:

— Mergi.

Fata luptă împotriva brațului, străduindu-se să se întoarcă cu fața

spre el.

— Nu... ți-am spus... doarme... salveaz-o...

— Pe Brigid? o întrebă el.

— Da... au luat-o la Bur... Burlingame... Ancho... douăzeci și șase... grăbește-te... prea târziu... Capul îi căzu pe umăr.

Spade îi ridică cu brutalitate capul.

— Cine a dus-o acolo? Tatăl tău?

— Da... Și Wilmer... Cairo. Se chirci, pleoapele i se zbătură, dar nu mai deschise ochii... Ca s-o omoare. Capul îi căzu din nou, iar Spade i-l împinse în sus.

— Cine l-a împușcat pe Jacobi?

Fata nu păru să audă întrebarea. Încercă jalnic să se țină drept și să deschidă ochii. Bolborosi:

— Du-te... ea...

Spade o clătină violent.

— Rămâi trează până vine doctorul.

Spaima îi deschise ochii și-i goni o clipă ceața din priviri.

— Nu! Nu! strigă ea cu glas gros. Tata... are să mă omoare... jură că n-ai să... o să afle... am făcut-o... pentru ea... promite-mi... n-am să... dorm... foarte bine... dimineată...

Spade o zgudui din nou.

— Ești sigură că dacă ai să dormi, ai să elimini drogul?

— Da. Capul îi căzu iar.

— Unde ți-e patul?

Fata încercă să ridice o mână, dar efortul se dovedi prea mare pentru ea, și mâna îi rămase întinsă spre covor. Suspînă ca un copil obosit și trupul i se relaxă și i se înmuie. Spade o prinse în brațe — o susținu în vreme ce se prăbușea — și, sprijinind-o ușor de pieptul lui, se îndreptă spre prima dintre cele trei uși. Întoarse clanța destul ca să iasă zăvorul, împinse ușa cu piciorul și intră într-un coridor care ducea, pe lângă o cameră de baie cu ușa deschisă, spre un dormitor. Se uită în camera de baie, văzu că-i goală și transportă fata în dormitor. Nu se afla nimeni acolo. Hainele puse la vedere și obiectele de pe scrin indicau odaia unui bărbat. Spade o duse pe fată îndărăt în camera cu covor verde și încercă ușa din partea opusă. Trecu pragul, ajunse într-un alt coridor, care ducea pe lângă altă cameră de baie goală și dădea într-un dormitor feminin. Trase așternuturile, așeză fata în pat, îi scoase papucii, o săltă nițel ca să-i scoată capotul galben, îi puse o pernă sub cap și o acoperi cu pledurile. Apoi deschise cele două ferestre ale camerei și rămase cu spatele la ele, uitându-se fix la fată. Respira greu, dar nu agitat. Spade se încruntă, aruncă o privire împrejur și mișcă buzele. Crepusculul întuneca odaia. Rămase acolo în picioare, în lumina descrescândă, aproape cinci minute. În cele din urmă, dădu nerăbdător din umerii săi curbați și masivi, ieși din odaie și lasă ușa de afară a apartamentului descuiată.

Spade se duse la "Compania de telefoane și telegrafie Pacific" din Powell Street și telefonă la Davenport 2020.

— Spitalul de Urgență, vă rog... Alo! În apartamentul 12 C de la hotelul Alexandria se află o fată care a fost drogată. Da, n-ar strica să trimiteți pe cineva ca s-o vadă... Aici e domnul Hooper de la hotelul Alexandria.

Puse telefonul în furcă și răsă. Făcu un alt număr și zise.

— Alo, Frank. Aici e Sam Spade... Poți să-mi faci rost de o mașină cu un șofer care știe să tacă?... Ca să merg imediat până în peninsula... Doar câteva ore... În regulă. Spune-i să mă ia de la restaurantul lui John, pe Kllis Street, de îndată ce poate. Mai formă un număr — cel de la biroul lui — țină o vreme receptorul la ureche, fără să vorbească, apoi îl lăsă la loc în

furcă.

Se duse la restaurantul lui John, ceru chelnerului să grăbească comanda de friptură, cartofi prăjiți și roșii. Mâncă repede și tocmai fuma o țigară la cafea, când un tânăr bondoc, cu o șapcă în carouri, pusă strâmb pe cap, deasupra ochilor palizi, și cu un chip ager și vesel intră în restaurant și se apropie de masa lui.

— Totul e în ordine, domnule Spade. Am făcut plinul la mașină și mârâie să plecăm.

— Perfect. Spade bău restul de cafea și ieși cu tânărul bondoc. — Știi unde e Ancho Avenue, sau Ancho Road, sau Ancho Boulevard în Burlingame?

— Nu, dar dacă e acolo, o s-o găsim.

— Hai atunci, zise Spade și se așeză alături de șofer în limuzina Cadillac neagră. — Caut numărul douăzeci și șase, și cu cât sosim mai repede cu atât e mai bine, dar să nu tragi la intrare.

— Am înțeles.

Merseră vreo șase blocuri în tăcere. Șoferul spuse:

— Asociatul dumneavoastră a fost curățat, domnule Spade.

— Mda.

— E o meserie grea, chicoti șoferul O puteți schimba cu a mea.

— Nici șoferii de meserie nu trăiesc o veșnicie.

— Poate că aveți dreptate, recunosc tânărul bondoc, deși ar fi o surpriză pentru mine dacă n-o să trăiesc o veșnicie.

Spade se uită înainte, în gol, și apoi până când șoferul obosi să tot discute, răspunse numai prin da și nu.

La un *drugstore* din Burlingame șoferul află cum se putea ajunge la Ancho Avenue. Peste zece minute opri limuzina lângă un colț întunecat și arătă cu mâna spre un bloc din față.

— Acolo e, spuse el. Ar trebui să se afle pe cealaltă parte, a treia sau a patra casă.

— În regulă, zise Spade, și se dădu jos din mașină. Lasă motorul să meargă. Poate că vom fi siliți să plecăm în grabă.

Trecu strada și o luă în sus pe cealaltă parte. Departe, în față, ardea un felinar singuratic. Felinare mai puternice iluminau noaptea pe ambele caldarâmuri, acolo unde casele erau strânse câte șase la un loc. O lună subțire și înaltă atârna rece și debilă ca și felinarul îndepărtat. Printr-o fereastră deschisă de pe celălalt trotuar bâzâia un aparat de radio.

În fața celei de-a doua case de la colț, Spade se opri. Pe unul din stâlpii porții, exagerat de masivi față de poartă, pe o placă de metal pal, un 2 și un 6 captau puțină lumină existentă. Deasupra era bătută în cuie o bucată de carton pătrată. Spade își apropie fața de carton și văzu că-i un afiș *De închiriat sau de vânzare*. Poarta era deschisă. Spade o apucă pe aleea de ciment spre casă. Rămase multă vreme nemișcat pe alee, la piciorul treptelor unei verande. Din casă nu răzbătea nici un zgomot. Casa era întunecată cu excepția unei alte bucăți de carton pătrată și pală bătută și ea în cuie pe ușă. Spade se apropie de ușă și trase cu urechea. Nu auzi nimic. Încercă să se uite prin geamul ușii. Nu exista nici o perdea ca să-l împiedice să se uite înăuntru, doar bezna adâncă din casă. Merse în vârful picioarelor până la o fereastră, apoi la alta. Și ferestrele, ca și ușa, nu aveau perdele, ci dădeau într-o beznă adâncă. Încercă ambele ferestre. Erau încuiate. Încercă ușa. Era încuiată.

Părăsi veranda și, pășind atent pe terenul întunecat și necunoscut, merse prin bălăriile din jurul căsei. Ferestrele laterale se aflau prea sus pentru a ajunge la ele de la sol. Ușa și singura fereastră din spate la care putea să ajungă cu mâna erau și ele încuiate. Spade se întoarse la gard și,

ținând flacăra brichetei în palmele făcute căuș, o ridică până la semnul cu *De închiriat sau de vmzare*. Purta tipărit numele și adresa unui agent imobiliar din San Mateo, ca și un rând scris cu creionul albastru: *Cheia e la numărul 31*.

Spade reveni la mașină și-l întrebă pe șofer:

— Ai o lanternă?

— Desigur. I-o dădu. — Pot să vă fiu de ajutor?

— Poate. Spade se sui în mașină. O să mergem până la numărul 31.

Poți să aprinzi farurile.

Numărul 31 era o casă cenușie, pătrată, pe celălalt trotuar, dar ceva mai sus decât cea de la 26. La ferestrele de la parter se vedeau lumini. Spade urcă treptele verandei și sună. O fată brunetă de vreo paisprezece-cincisprezece ani deschise ușa. Spade se înclină, îi zâmbi și-i spuse:

— Aș vrea să am cheia de la numărul 26.

— Am să-l chem pe tăticu, spuse ea, intră în casă și strigă: Tăticule!

Un bărbat rotofei, roșu în obraji, chel și eu mustață mare apăru cu un ziar în mână.

— Aș vrea să-mi dați cheia de la numărul 26, zise Spade.

Tipul rotofei păru că ezită. Spuse:

— Lumina e închisă. N-o să vedeți nimic.

Spade se bătu peste buzunar.

— Am o lanternă.

Tipul rotofei păru că ezită și mai mult. Își dresе glasul, jenat, și mototoli ziarul din mână. Spade îi arată una din cărțile lui de vizită profesionale, apoi o vâri la loc, în buzunar, și vorbi cu glas scăzut:

— Avem informații că s-ar putea să fie cineva ascuns acolo.

Fața și vocea rotofeiului deveniră curioase.

— Stați o clipă, zise el. Am să merg cu dumneavoastră.

Se întoarse o clipă mai târziu cu o cheie de aramă, la care era atașată o plăcuță cu roșu și negru. Spade făcu semn cu capul șoferului pe când trecea pe lângă mașină, iar șoferul li se alătură.

— S-a mai uitat cineva la casă în ultimul timp? întrebă Spade.

— Nu știu de nimeni, răspunse rotofeiul. De câteva luni n-a venit nimeni la mine să-mi ceară cheia.

Rotofeiul merse înainte cu cheia până urcară treptele verandei. Atunci i-o vâri în mână lui Spade și mârâi:

— Iat-o. Apoi se dădu la o parte.

Spade descuie ușa și o dădu de perete. Tăcere și beznă. Detectivul intră ținând lanterna stinsă în mâna stângă. Șoferul îl urmă de aproape, iar la o mică distanță, rotofeiul. Cercetară casa din pod și până în pivniță, la început prudenți, apoi negăsind nimic, îndrăzneți. Casa era goală — fără nici o îndoială — și nu exista nimic care să indice că fusese vizitată de săptămâni de zile.

— Mulțumesc. Asta-i tot, spuse Spade și lăsă limuzina în fața hotelului Alexandria.

Intră la hotel, se apropie de biroul de primire, unde un tânăr înalt, cu față gravă și întunecată, îi spuse:

— Bună seara, domnule Spade.

— Bună seara. Spade îl trase pe tânăr la un colț al biroului. Acești Gutman, din apartamentul 12 C, sunt aici?

— Nu, răspunse tânărul, aruncându-i lui Spade o privire rapidă. Apoi își mută privirea, ezită, se uită din nou la Spade și murmură: S-a întâmplat ceva ciudat astă-seară în legătură cu ei, domnule Spade. Cineva

a telefonat la Spitalul de urgență și i-a anunțat că-i o fată bolnavă acolo.

— Și nu era?

— O, nu. Nu era nimeni acolo. Au plecat devreme, de cu seară.

— Ei bine, zise Spade, farsorii ăștia trebuie să se distreze. Mulțumesc. Se duse la o cabină telefonică, formă un număr și zise:

— Alo... Doamna Perine?... Effie e acasă?... Da, vă rog... Mulțumesc... Salut, îngerașule. Ce vești bune?... Grozav! Grozav! Stai acolo. Sosesc în douăzeci de minute. Perfect.

Peste o jumătate de oră, Spade suna la soneria unei clădiri de cărămidă cu două etaje pe Ninth Avenue. Effie Perine deschise ușa. Fața ei băiețoasă era obosită și zâmbitoare.

— Salut, patroane, zise ea. Intră. Vorbi în șoaptă: Dacă mama îți spune ceva, fii amabil cu ea. E foarte enervată. Spade îi zâmbi încurajator și o bătu pe umăr. Effie îl apucă de braț. — Ce-i cu domnișoara O'Shaughnessy?

— Nimic, bombăni el. Am căzut într-o cursă. Ești sigură că era vocea ei?

— Da.

Spade se strâmbă.

— Ei bine, a fost o farsă.

Effie îl conduse într-un salonaș luminos, suspină, se lăsă să cadă pe capătul unei sofale și îi zâmbi vesel, în ciuda oboselii. Spade se așeză alături de ea și o întrebă:

— Totul a mers cum trebuie? N-au pomenit nimic de pachet?

— Nimic. Le-am spus ce mi-ai spus să le spun, și se pare că au dat crezare faptului că apelul telefonic era în legătură cu asasinatul, și că ai plecat să-l prinzi pe criminal.

— A fost și Dundy?

— Nu. Hoff și O'Gar și câțiva alții pe care nu-i știu. Am vorbit și eu căpitanul.

— Te-au dus la postul de poliție?

— A, da, și mi-au pus o groază de întrebări, dar toate erau doar o formalitate.

Spade își frecă palmele.

— Perfect, spuse el și se încruntă, deși cred că au să se gândească la destule întrebări când au să mă întâlnească. Blestematul ăla de Dundy are să-mi pună în orice caz, ca și Bryan. Dădu din umeri. — În afara polițiștilor, a mai venit cineva pe care îl cunoști.

— Da. Effie se sculă în picioare. Băiatul ăla — cel care a adus mesajul de la Gutman — era și el acolo. N-a intrat, dar polițiștii au lăsat ușa de la coridor deschisă în timp ce se aflau la biroul tău și l-am văzut stând acolo.

— Ai spus ceva?

— O, nu. Mi-ai cerut să nu vorbesc. Așa că nu i-am dat nici o atenție și, când m-am uitat din nou, dispăruse.

Spade îi zâmbi.

— Formidabil noroc ai avut, surioaro, că polițiștii au fost primii.

— De ce?

— E un individ primejdios, băiatul ăla, o adevărată ciumă. Mortul era Jacobi?

— Da.

Spade îi strânse mâinile și se ridică.

— Trebuie să mă grăbesc. Mai bine culcă-te. Ești istovită.

Effie se sculă.

— Sam, ce s-a întâmplat?

Spade îi opri cuvintele, punându-i mâna la gură.

— Așteaptă până luni, spuse el. Vreau să mă furișez afară din casă până nu apucă mama ta să mă prindă și să-mi facă târâboi că-i corup fiica neprihănită.

Trecuseră câteva minute după miezul nopții când Spade ajunsese acasă. Vârî cheia în broasca ușii de la stradă. Pe caldarâm, în dosul lui, răpăiră iute niște tocuri. Spade dădu drumul la cheie și se întoarse. Brigid O'Shaughnessy urcă treptele în fugă spre el. Îl îmbrățișă, se agăță de el și spuse gâfâind:

— Oh, am crezut că n-ai să mai vii niciodată!

Fața ei era înspăimântată, amețită, convulsionată de frisoanele care o scuturau din cap până în picioare.

Cu mâna care n-o susținea pe Brigid, Spade căută din nou cheia, deschise ușa și după ce intră aproape că o ridică în brațe.

— Ai așteptat?

— Da, gâfâiala o făcea să vorbească rar. Într-o... arcadă... pe... stradă.

— Poți să mergi? o întrebă el, sau să te duc în brațe?

Brigid clătină din capul lipit de umărul lui.

— O să fie... perfect... când... ajung... undeva... ca să... pot... sta... jos.

Urcară cu liftul până la etajul unde locuia Spade și se îndreptară spre apartamentul lui. Brigid îi lăsă brațul și rămase alături de el, în picioare, gâfâind, cu mâinile la piept — în timp ce el deschidea ușa. Aprinse lumina din coridor. Intrară. Închise ușa și, cu brațul din nou în jurul lui Brigid, o apucă spre camera de toate zilele. Când ajunseră la un pas de ușa camerei de toate zilele, lumina se aprinse înăuntru.

Fata țipă și se agăță de Spade. În pragul ușii camerei grăsanul Gutman le zâmbea binevoitor. Băiatul Wilmer ieși din bucătăria din spatele lor. În mâinile lui mici cele două pistoale negre păreau uriașe. Din camera de baie ieși Cairo. Și el ținea un pistol în mână. Gutman spuse:

— Ei bine, domnule, suntem aici cu toții, după cum puteți să vă dați singur seama. Să intrăm, să luăm loc, să ne facem comozi și să discutăm.

XVIII

ȚAPUL ISPĂȘITOR

Cu brațele în jurul lui Brigid O'Shaughnessy, Spade zâmbi slab peste capul ei și spuse:

— Firește, să discutăm.

Bulbii de grăsime ai lui Gutman tresăriră în clipa când se retrase bălăbănindu-se trei pași de la ușă.

Spade și fata intrară împreună. Băiatul și Cairo îi urmară. Cairo se opri în prag. Băiatul lăsă deoparte unul din pistoale și se apropie de Spade. Spade întoarse capul mult ca să privească peste umăr la băiat și zise:

— Cară-te. N-o să mă percheziționezi.

— Stai nemișcat. Taci din gură, răspunse băiatul.

Nările lui Spade fremătară în timp ce respira. Vorbi calm:

— Cară-te. Dacă-ți pui laba pe mine, am să te fac să te folosești de armă. Întreabă-l pe patronul tău dacă vrea să fiu împușcat înainte de-a discuta.

— Lasă-l în pace, Wilmer, spuse grăsanul. Se încruntă plin de indulgență la Spade. — Sunteți, fără îndoială, un individ foarte încăpățânat. Ei bine, hai să stăm jos.

— V-am spus că nu-mi place golanul ăsta, zise Spade, și o conduse pe Brigid O'Shaughnessy la sofa de lângă fereastră. Se așezară alături, fata cu capul pe umărul lui stâng iar el ținând-o cu brațul stâng de umeri. Brigid încetase să mai tremure și să găfâie. Apariția lui Gutman și a asociaților lui părea că i-a răpit libertatea mișcărilor personale și a emoțiilor animalice, lăsând-o vie, conștientă, dar și inertă ca o plantă. Gutman se cufundă în balansoarul capitonat. Cairo alese fotoliul de lângă masă. Wilmer nu se așeză. Rămase în prag, acolo unde stătuse Cairo, lăsând să-i atârne la șold singurul pistol vizibil și privind pe sub genele ondulate la trupul lui Spade. Cairo își puse pistolul alături, pe masă. Spade își scoase pălăria și o azvârli în celălalt colț al sofalei. Rânji lui Gutman. Buza inferioară căzută, ca și pleoapele superioare lăsate, combinate cu V-urile de pe fața lui făceau ca rânjetul să-i semene cu cel indecent al unui satir.

— Fiica aia a dumneavoastră are o burtă nostimă, spuse el, prea nostimă ca să și-o zgârie cu ace.

Gutman zâmbi afabil, deși cam obsecvios. Băiatul din prag făcu un pas înainte, ridicând pistolul până la șold. Toți cei din cameră îl priviră. În expresiile diferite cu care îl urmăriră Brigid O'Shaughnessy și Joel Cairo era, ciudat, o notă de dezaprobare aproape identică. Băiatul roși, își retrase laba piciorului, își îndreptă picioarele, coborî pistolul și rămase ca mai înainte, privind spre pieptul lui Spade pe sub genele care-i ascundeau ochii. Roșeața era destul de slabă și nu ținu decât o clipă, dar era surprinzătoare pe chipul lui de obicei atât de rece și de reținut.

Gutman își întoarse din nou, spre Spade, zâmbetul șiret și gras. Susură grav:

— Da, domnule, e păcat, dar trebuie să recunoașteți că manevra și-a atins ținta.

Sprâncenele lui Spade se adunară.

— Orice manevră ar fi mers, zise el. Firește, am voit să vă văd de îndată ce-am avut șoimul. Clienți care plătesc peșin, de ce nu? M-am dus la Burlingame cu speranța c-am să vă întâlnesc. N-am știut că dădeți raita prin oraș, cu o întârziere de o jumătate de oră, încercând să mă scoateți din circulație, ca să-l puteți găsi iar pe Jacobi, înainte să mă găsească el pe mine.

Gutman chicoti. Chicoteala lui nu părea să trădeze decât satisfacție.

— Ei bine, domnule, zise el, în orice caz ținem mica noastră întrunire, dacă asta doreți.

— Asta doream. Cât de repede puteți să efectuați prima plată și să mă scăpați de șoim?

Brigid O'Shaughnessy se îndreptă pe sofa și îl privi pe Spade cu ochi albaștri și surprinși. Detectivul o bătu pe umeri distrat. Îl aținti cu privirea pe Gutman. Acesta clipi vesel, între bulbii care-i ascundeau ochii. Spuse:

— Ei bine, domnule, cit despre aceasta..., și vâri o mână în buzunarul dinăuntru al hainei. Cairo, cu mâinile pe șolduri, se aplecă înainte pe scaun, respirând printre buzele deschise și moi. Ochii lui întunecați aveau un luciu ca de lac. Își mutau focarul cu atenție de la Spade la Gutman, și de la Gutman la Spade. Gutman repetă: — Ei bine, domnule, cât despre aceasta..., și scoase un plic alb din buzunar. Zece ochi — ai băiatului adumbriți doar pe jumătate acum de gene — se uitară la plic. Gutman îl întoarse în mâinile sale groase, îi studie o clipă fața albă și nescrisă, apoi dosul, nelipit, cu partea superioară vârată înăuntru. Ridică fruntea, zâmbi amabil și aruncă plicul în poala lui Spade.

Plicul, deși nu prea umflat, era destul de greu ca să zboare cu precizie prin aer. Se lovi de partea de jos a pieptului lui Spade și-i căzu pe pulpe.

Spade îl luă și îl deschise încet cu amândouă mâinile, după ce își trăsese brațul stâng din jurul umerilor fetei. Plicul conținea bancnote de o mie de dolari, netede, țepene și noi. Spade le scoase și le numără. Erau zece.

Spade ridică ochii și zâmbi. Spuse moale:

— Am discutat despre mai mulți bani decât sunt aici.

— Da, domnule, am discutat, recunosc Gutman, dar pe atunci doar discutam. Aceștia sunt bani adevărați, monedă autentică a țării, domnule. Cu un astfel de dolar puteți cumpăra mai mult decât zece dolari promiși într-o discuție. Un răs mut îi clătină bulbii. Când mișcarea lor încetă, vorbi mai serios: — Suntem mai mulți acum de care trebuie să ne îngrijim. Își mută ochii sclipitori și capul gras, pentru a-l arăta pe Cairo. — Ei, bine, domnule, pe scurt, situația s-a schimbat.

În timp ce vorbea Gutman, Spade îndreptă marginile celor zece bancnote, le așază frumos, le puse la loc în plic și-l închise. Își puse coatele pe genunchi, se ghemui înainte și bălăbăni între picioare plicul ținut ușor de un colț cu degetul mare și cel arătător. Răspunse nepăsător grăsanului:

— Desigur. Sunteți mai mulți, dar eu am șoimul.

Joci Cairo vorbi. Apucă cu mâinile lui urâte brațele fotoliului, se aplecă și spuse pedant cu vocea lui ascuțită și stridentă:

— Nu cred că-i necesar să vă amintesc, domnule Spade, că deși dumneavoastră aveți șoimul, noi vă avem, desigur, pe dumneavoastră.

Spade rânji.

— Încerc să nu-mi fac griji din cauza asta, spuse el. Își îndreptă trupul, puse plicul alături — pe sofa — și se adresă lui Gutman: O să discutăm mai târziu despre bani. Trebuie mai întâi să ne ocupăm de altceva. Va trebui să găsim un țap ispășitor. Grăsanul se încruntă fără să priceapă, dar până să vorbească, Spade îi explică: Poliția trebuie să aibă o victimă — cineva care să răspundă de cele trei crime... Noi...

Cairo îl întrerupse nervos și cu glas spart:

— Două — doar două crime, domnule Spade. Thursby l-a ucis fără îndoială pe asociatul dumneavoastră.

— Perfect, două crime, mârâi Spade. Ce importanță are? Important e să oferim poliției un...

Gutman interveni, zâmbind încrezător și vorbind cu încredere și bine dispus:

— Ei bine, domnule, din ce-am văzut și-am auzit despre dumneavoastră, nu cred că trebuia să ne facem griji în această privință. Putem lăsa pe seama dumneavoastră lămurirea acestei probleme cu poliția, desigur. Nu veți avea nevoie de ajutorul unor oameni lipsiți de experiență, ca noi.

— Dacă vă închipuiți așa ceva, zise Spade, n-ați văzut și nici n-ați auzit destule.

— Lăsați, domnule Spade. Nu vă puteți aștepta ca să vă credem la această oră târzie că vă e cumva teamă de poliție sau că nu sunteți în stare să tratați problema cu ei...

Spade pufni pe nas și din gâtlej. Se aplecă, își lăsă din nou brațele pe genunchi și îl întrerupse iritat pe Gutman:

— Nu mă tem de loc de ei și știu cum să-i tratez. Asta încerc să vă spun. Dar pentru a trata cu ei, trebuie să le arunci o victimă, un țap ispășitor.

— Da, domnule, recunosc că-i o soluție, dar...

— Dar la dracu! zise Spade. E singura soluție. Ochii i se aprinseră și deveniră serioși, iar fruntea i se roși. Vânătaia de pe tâmplă se întunecă și ea. — Știu despre ce vorbesc. Am trecut prin astea toate și mai înainte și

mă aștept să trec din nou. Uneori am fost silit să spun la toți, începând cu Curtea Supremă, să se ducă dracului, și-am scăpat totuși basma curată. Am scăpat fiindcă n-am uitat nici o clipă că vine o zi a socotelilor. Nu uit că atunci când va veni ziua socotelilor, vreau să fiu pregătit să mă duc la comisariatul de poliție împingând o victimă în fața mea și spunând: "Uitați, băieți, pe criminalul vostru". Cât timp o pot face, n-am decât să-mi duc degetul mare la nas și să dau cu tifla tuturor legilor din codul penal. Când n-am să reușesc prima oară, n-aveți decât să vă bateți joc de mine. Până acum nu s-a întâmplat, deocamdată. Și n-are să se întâmple nici acum. E clar.

Ochii lui Gutman sclipiră și luciul lor deveni îndoielnic, dar își ținu trăsăturile feței în nemișcarea lor bulboasă, roză, zâmbitoare și mulțumită de sine; vorbi fără nici o jenă:

— E un sistem foarte recomandabil, domnule, la dracu! Așa e! Iar dacă ar fi practic și de data asta, eu aș fi primul care să spună: "Țineți-vă de el neapărat!" Dar se întâmplă ca în cazul nostru să nu meargă. Așa se întâmplă cu cele mai bune sisteme. Vine o vreme când trebuie să faci excepții, iar un om înțelept își vede de ale lui și face excepții. Ei, bine, domnule, așa se întâmplă și în acest caz și nu mă sfiesc să vă spun că sunteți foarte bine plătit ca să faceți o excepție. Poate c-o să fie puțin mai greu pentru dumneavoastră, decât dacă ați avea o victimă s-o dați poliției, dar — răsă și își resfiră degetele — nu sunteți omul care să se teamă de câteva dificultăți mărunte. Știți cum să tratați lucrurile și mai știți c-o să cădeți mereu în picioare, indiferent ce se petrece. Își strânse buzele și închise pe jumătate un ochi. — O să reușiți, domnule.

Ochii lui Spade își pierduseră orice căldură. Era mohorât și apatic.

— Știu ce spun, zise el cu o voce joasă, premeditat răbdătoare. Sunt în orașul meu și asta e meseria mea. Aș putea reuși să cad în picioare — desigur — și de data asta, dar cu prima ocazie când am să încerc să-i duc din nou, au să mă blocheze atât de iute c-am să-mi înghit dinții. Dă-o dracului de treabă! Unii ca voi o să fiți la New York, sau la Constantinopol, sau altundeva. Eu lucrez aici.

— Dar evident, începu Gutman puteți...

— Nu pot, spuse Spade hotărât. Nu vreau. Vorbesc serios. Își îndreptă spinarea. Un zâmbet plăcut îi lumină fața, gonind orice urmă de apatie. Vorbi rapid pe un ton agreabil și convingător: — Ascultă-mă, Gutman. Îți spun ce-i mai bine pentru noi toți. Dacă nu dăm poliției un țăp ispășitor, șansele sunt de zece la unu că mai devreme sau mai târziu au să afle de șoim. Pe urmă va trebui să vă ascundeți cu șoimul, indiferent unde vă aflați. Asta n-are să vă ajute să vă îmbogățiți. Dați-le un țăp ispășitor și-au să se potolească.

— Ei bine, domnule, asta e deci problema, răspunse Gutman și neliniștea nu se citi decât vag în ochii lui. Au să se potolească. Dar dacă țăpul ispășitor va fi o nouă indicație care probabil îi va conduce la șoim? Iar, pe de altă parte, nu credeți că și-au încheiat ancheta, și că cel mai bun lucru pentru noi e să nu ne mai vărăm în alte complicații?

Pe fruntea lui Spade începu să pulseze o venă ramificată.

— Dumnezeule! Nici dumneata nu pricepi situația, zise el cu un glas reținut. Poliția nu doarme, Gutman. Stă la pândă și așteaptă. Încearcă să pricepi. Sunt vârat până la gât în povestea asta și o știu. N-am nici o grijă atât timp cât pot să întreprind ceva când vine momentul. Dar n-ar fi plăcut să nu fac nimic. Vocea îi deveni iar convingătoare. — Ascultă, Gutman, trebuie neapărat să le dăm o victimă. Nu există altă soluție. Să li-l dăm pe golanul ăsta. Arată bine dispus cu capul spre băiatul din prag. — El i-a împușcat, de fapt, pe amândoi — pe Thursby și pe Jacobi — nu-i așa? În

orice caz se potrivește rolului. Hai să punem pe seama lui dovezile necesare și să-l predăm poliției.

Băiatul din prag își strânse colțurile gurii într-un simulacru de zâmbet slab. Propunerea lui Spade nu păru să aibă vreun efect asupra lui. Fața brunetă a lui Cairo, cu ochii holbați, era gălbuie și uluită. Respiră pe gură, iar pieptul lui rotund, de femeie, se ridica și cobora, în timp ce se holba la Spade. Brigid O'Shaughnessy se depărtase de Spade și se ghemuise pe sofa, cu ochii ațintiți asupra lui. În dosul expresiei ei uimite se întrezărea o notă de râs isteric.

Gutman rămase nemișcat și inexpressiv mult timp. Apoi se hotărî să izbucnească în râs. Râse din toată inima, îndelung, până când ochii lui șireți împrumutară și ei veselia din râs. Se opri din hohote și spuse:

— Pentru Dumnezeu, domnule, sunteți un tip formidabil, asta sunteți! Scoase o batistă albă din buzunar și se șterse la ochi. Da, domnule, nu se poate spune niciodată ce veți face sau ce veți zice în minutul următor, atât doar că va fi cu siguranță un lucru uimitor.

— Nu-i nimic de glumă în ce vă spun. Spade nu părea jignit de râsul grăsunului și nici impresionat în vreun fel. Vorbea ca cineva care încearcă să convingă un prieten recalcitrant, dar nu irațional. — E cea mai bună ocazie. Când poliția va fi pus mâna pe el, va...

— Dar, dragă domnule, obiectă Gutman, nu vă dați seama? Dacă m-aș gândi o clipă s-o fac — dar nu, e prea caraghios. Am pentru Wilmer sentimentele pe care le-aș avea pentru propriul meu fiu. Vă asigur. Dar, dacă pentru o clipă m-aș gândi să fac ceea ce propuneți, ce vă închipuiți, pentru Dumnezeu, ce l-ar împiedica pe Wilmer să spună poliției totul despre șoim și despre noi toți?

Spade zâmbi cu buzele contractate.

— Dacă vom fi nevoiți, spuse el încet, am putea să facem astfel încât să fie omorât fiindcă s-a opus arestării. Dar n-o să fim nevoiți să mergem atât de departe. Lăsați-l să vorbească până nu mai poate. Vă promit că nimeni n-o să ia nici o măsură. Asta e destul de ușor de aranjat.

Pielea roză de pe fruntea lui Gutman se încreți când se încruntă. Își coborî capul, revărsându-și bărbiile peste guler și întrebă:

— Cum adică? Apoi, cu o bruschete care îi puse în mișcare toți bulbii, făcându-i să se ciocnească între ei, ridică fruntea, își plimbă privirea până la băiat și râse din râsputeri. — Ce părere ai despre asta, Wilmer? Nostim, nu?

Ochii băiatului erau raze reci și castanii pe sub gene. Spuse cu o voce scăzută și clară:

— Da, e nostim — ticălosul...

Spade i se adresă lui Brigid O'Shaughnessy:

— Cum te simți acum, îngerașule? Mai bine?

— Da, mult mai bine, atât că... Își coborî glasul până când ultimele cuvinte nu se mai auziră jumătate de metru mai încolo... mi-e teamă.

— Să nu-ți fie, spuse el neglijent, și puse mâna pe genunchiul ei îmbrăcat într-un ciorap cenușiu. — N-o să se întâmple nimic foarte rău. Vrei să bei ceva?

— Nu acum, mulțumesc. Vocea îi coborî din nou... Fii atent, Sam.

Spade zâmbi și se uită la Gutman care îl privea și el. Grăsanul îi zâmbi amabil, nu spuse o clipă nimic, apoi întrebă:

— Cum?

— Cum ce? Spade era nedumerit.

Grăsanul crezu de cuviință că-i cazul să mai râdă, apoi dădu o explicație:

— Ei bine, domnule, dacă vorbiți într-adevăr serios în această privință,

putem cel puțin, dintr-o politețe obișnuită, să ascultăm până la capăt sugestia dumneavoastră. Cum o să faceți ca Wilmer — se opri din nou ca să râdă — să nu fie în stare să ne pricinuiască nici un rău?

Spade clătină din cap.

— Nu, zise el. Nu vreau să profit de politețea nimănui, oricât ar fi de obișnuită. Să renunțăm la ea.

Grăsanul își contractă bulbii de grăsime de pe față.

— Hai, hai, protestă el, mă faceți să mă simt într-adevăr jenat. N-ar fi trebuit să râd și vă rog umil și sincer să mă iertați. N-aș vrea să par că ridiculizez nimic din ce-ați sugerat, domnule Spade, indiferent de cât de mult nu sunt de acord, căci trebuie să știți că am cel mai mare respect și admirație pentru dibăcia dumneavoastră. Acum, fiți atent, nu înțeleg cum sugestia dumneavoastră poate fi în vreun fel practică — chiar dacă am renunța la faptul că nu aș putea avea alte sentimente pentru Wilmer, nici dacă ar fi came din carnea mea — dar aș considera ca o favoare personală, ca un semn că mi-ați primit scuzele, domnule, dacă vreți să continuați să expuneți și restul planului.

— Destul de rezonabil, spuse Spade. Bryan e la fel ca majoritatea procurorilor districtuali. E mai interesat de cum va arăta activitatea lui pe hârtie, decât de orice altceva. Renunță mai degrabă la un caz dubios, decât să încerce să-l soluționeze, iar apoi cazul să se întoarcă împotriva lui. Nu știu dacă a montat vreodată ceva cu premeditare împotriva cuiva pe care îl credea nevinovat, dar nu mi-l pot închipui că va lăsa ca cineva să rămână nevinovat, atunci când el ar fi putut să scoată la iveală sau să dea consistență unei dovezi de vinovăție. Pentru a fi sigur că va putea condamna pe cineva, e în stare să lase liberi șase complici de-ai lui, la fel de vinovați, dacă pentru a-i condamna și pe ei s-ar fi încurcat cazul. Asta e alegerea pe care i-o oferim și are s-o accepte pe dată. «Șoimul n-o să-l intereseze. Va fi ferm convins că tot ce va spune golanul sunt doar aiureli, o încercare de-a încurca lucrurile. Lăsați asta pe seama mea. Am să-i arăt că dacă începe să scormonească pentru a strânge dovezi împotriva tuturor, o să se pomenească pe cap cu o afacere încurcată pe care nici un juriu n-o să reușească s-o descurce, în timp ce, dacă se ține doar de golan, poate obține o condamnare sigură.

Gutman înclină capul într-o parte, cu un gest lent și zâmbitor de dezaprobare.

— Nu, domnule, zise el, mă tem că n-o să meargă, n-o să meargă de loc. Nu văd cum acest procuror districtual al dumneavoastră poate să facă legătura între Thursby, Jacobi și Wilmer, fără să fie nevoit să...

— Nu cunoașteți procurorii districtuali, îi spuse Spade. Povestea cu Thursby e simplă. Era un gangster ca și golanul ăsta. Bryan și susține o astfel de teorie. N-o să aibă dificultăți. Păi, Dumnezeule, nu-l pot spânzura pe golan decât o dată. De ce să-l mai judece pentru asasinarea lui Jacobi, dacă a fost condamnat pentru cea a lui Thursby? Închid pur și simplu dosarul, cu concluzii împotriva lui și se mulțumesc cu atât. Dacă a folosit aceeași armă împotriva amândorura, gloanțele au să se potrivească. Toată lumea o să fie satisfăcută.

— Da, dar... Gutman se opri și se uită la băiat.

Băiatul înaintă din pragul ușii, călcând țepăn, cu picioarele larg deschise, până când ajunse între Gutman și Cairo, aproape în mijlocul camerei. Se opri, se îndoi ușor înainte din talie, cu umerii ridicați în față. Pistolul din mână îi atârna încă pe lângă corp, dar degetele i se albisera la încheieturi din pricina efortului. Cealaltă mână se strânsese într-un pumn mic și tare și îi atârna de-a lungul trupului. Tinerețea evidentă de pe chipul lui dădea o notă indescriptibil de vicioasă și de inumană urii

incandescente și răutății reci și albe de pe figură. Îi spuse lui Spade cu o voce spartă de furie:

— Ticălosule, scoală-te și ia-ți pistolul!

Spade îi zâmbi băiatului. Nu era un zâmbet larg, dar amuzamentul lui părea autentic și nealterat.

— Ticălosule, scoală-te și trage dacă ai curaj! M-am săturat să aud învinuirile tale, repetă băiatul.

Amuzamentul din zâmbetul lui Spade se adânci. Se uită la Gutman și spuse:

— Un tânăr din Vestul Sălbatic. Vocea i se potrivea cu zâmbetul. — Poate că n-ar strica să-i spuneți că dacă mă împușcă înainte să puneți mâna pe șoim, ar fi o proastă afacere.

Încercarea lui Gutman de a zâmbi eșuă. Își păstră pe chipul buhăit strâmbătura. Își umezi buzele uscate cu limba uscată. Vorbea prea răgușit și hârâit pentru tonul de admonestare paternă pe care încerca să-l ia.

— Stai, Wilmer, zise el, nu putem îngădui așa ceva. N-ar trebui să dai o atât de mare importanță unor astfel de lucruri. Tu...

Băiatul, fără să-și dezlipească ochii de la Spatie, vorbi cu glas înăbușit și din colțul gurii:

— Spune-i atunci să mă lase în pace. Am să-l curăț dacă o ține așa și nimeni n-o să mă poată împiedica.

— Stai, Wilmer, zise Gutman și se întoarse către Spade. Își controla acum fața și vocea. — Planul dumneavoastră, domnule, așa cum am spus la bun început, nu-i practic de loc. Să nu mai pomenim de el.

Spade îi privi pe rând. Încetase să mai zâmbească. Avea un chip impenetrabil.

— Spun ce-mi place, îi răspunse.

— Fără îndoială, spuse Gutman grăbit, și ăsta e unul dintre lucrurile pe care le-am admirat întotdeauna la dumneavoastră. Dar această propunere, așa cum spuneam, nu-i de loc practică, astfel încât n-are absolut nici un sens s-o discutăm mai departe, după cum vă puteți da singur seama.

— Nu-mi pot da singur seama, zise Spade și nu m-ați făcut să vă înțeleg și nici nu cred că veți reuși. Se încruntă la Gutman. — Să vorbim pe șleau. Îmi pierd eu vremea discutând cu dumneavoastră? Am crezut că vă privește personal. Să vorbesc eu eu golanul?

— Nu, domnule, spuse Gutman, aveți dreptate, trebuie să discutați cu mine.

— În regulă, răspunse Spade. Am o altă propunere. Nu-i la fel de bună ca prima, dar e mai bună decât nimic. Vreți s-o auziți?

— Desigur.

— Dați-l poliției pe Cairo.

Cairo înșfăcă rapid pistolul de pe masa de alături. Îl ținu strâns în poală cu amândouă mâinile. Țeava era îndreptată în jos și nițel spre sofa. Se îngălbenise din nou la față. Ochii lui negri săreau de la un chip la altul. Opacitatea îi făcea să pară plăți și bidimensionali.

Gutman, părând că nu-i vine să creadă ce auzise, întrebă:

— Ce să facem?

— Să-l dați pe Cairo poliției.

Gutman era gata să râdă, dar se abținu. În cele din urmă exclamă pe un ton nesigur:

— La dracu, domnule!

— Ideea nu-i la fel de bună ca aceea de a le da golanul, zise Spade.

Cairo nu-i gangster și are asupra lui o armă cu un calibru mai mic decât cea cu care au fost împușcați Thursby și Jacobi. Va trebui să ne batem mai mult capul pentru a-i înscena un proces, dar e mai bine decât să nu

dăm poliției pe nimeni.

Cairo strigă cu un glas strident de indignare:

— Ce-ar fi să vă dăm chiar pe dumneavoastră, domnule Spade, sau pe domnișoara O'Shaughnessy, dacă sunteți atât de hotărât să le dăm pe cineva?

Spade îi zâmbi levantinului și îi răspunse calm:

— Voi tot vreți șoimul. Eu îl am. Un țap ispășitor e parte din prețul pe care îl cer. Cât privește pe domnișoara O'Shaughnessy — privirea lui liniștită se mută asupra feței ei albe și nedumerite, apoi îndărăt la Cairo, umerii i se ridicară și i se coborâră o fracțiune de centimetru — dacă vă închipuiți că ea se poate potrivi unui astfel de rol, sunt absolut de acord să discut cu voi.

Fata își duse mâinile la gât, scoase un țipăt scurt și strangulat și se depărtă și mai mult de Spade. Cairo, cu fața și corpul tremurând de emoție, exclamă:

— Se pare că uitați că nu sunteți de loc în situația de a insista asupra vreunei condiții.

Spade râse, un râs disprețuitor și aspru. Cu un glas ce încerca să fie împăciuitoare și ferm, Gutman spuse:

— Hai, domnilor, hai să menținem discuția pe un teren prietenesc. E totuși ceva — i se adresează el lui Spade — serios în cele afirmate de domnul Cairo. Trebuie să luați aminte că...

— Nici nu mă gândesc. Spade zvârli cuvintele cu un fel de nepăsare brutală, care le dădu mai mare greutate decât dacă ar fi fost rostite apăsate sau tare. — Dacă mă omorâți, cum o să mai obțineți pasărea? Cum știu că nu vă dă mâna să mă omorâți atât timp cât nu aveți pasărea, cum o să mă speriați ca să v-o dau?

Gutman lăsă capul pe stânga și reflectă la aceste întrebări. Între pleoapele strânse ochii îi scânteiau. În curând răspunse bine dispus:

— Ei bine, domnule, există și alte căi de convingere, în afară de ucidere sau amenințarea cu uciderea.

— Desigur, recunosc Spade, dar nu fac multe parale, decât dacă au în spate amenințarea cu moartea, pentru a ține victima în șah. Înțelegeți ce vreau să spun? Dacă încercați ceva care nu-mi place, n-am s-o admit. Am să vă silesc fie să renunțați, fie să mă omorâți și știu că nu vă dă mâna să mă uciideți.

— Înțeleg la ce vă referiți, chicoti Gutman. Aceasta e o atitudine, domnule, care cere o apreciere foarte atentă din ambele părți, fiindcă, după câte știți, domnule, bărbații sunt tentați să uite în focul luptei care le sunt interesele și se lasă conduși de emoțiile lor.

Spade zâmbi și el foarte amabil.

— Asta-i șmecheria, în ce mă privește, spuse el, să acționez destul de energic pentru a vă împiedica pe toți, și totuși să nu vă înfurii prea rău ca nu cumva să mă lichidați împotriva judecății voastre chibzuite.

— La naiba, domnule, vă asigur că sunteți cineva! zise Gutman.

Joel Cairo sări de pe scaun, ocoli băiatul și ajunse în spatele fotoliului lui Gutman. Se aplecă peste spătarul fotoliului și îi șopti ceva. Gutman ascultă atent, cu ochii închiși. Spade îi zâmbi lui Brigid O' Shaughnessy. Fata îi zâmbi slab la rândul ei, dar fără să-și schimbe expresia din privire, rămasă mai departe inertă. Spade se întoarse spre băiat:

— Fac prinsoare că pe tine te vând, fiule.

Băiatul nu răspunse. Genunchii începură să-i tremure, făcând să-i tremure și pantalonii. Spade i se adresează lui Gutman:

— Sper că n-ai să te sperii de armele vânturate de acești găinari.

Gutman deschide ochii. Cairo încetă să-i mai șoptească și rămase în

picioare în spatele fotoliului grăsanului. Spade spuse:

— M-am obișnuit să le iau armele amândorura, așa că n-o să ne facă nici o neplăcere. Golanul e...

Cu un glas oribil de răgușit de emoție, băiatul strigă:

— V-arăt eu! și își ridică pistolul spre pieptul lui Spade. Gutman îl lovi cu o mână grasă peste încheietură, îl apucă de ea și o coborî o dată cu pistolul, în timp ce trupul lui gras se ridica grăbit din balansoar. Joel Cairo se repezi pe lângă băiat și-l apucă de celălalt braț. Se luptară cu Wilmer, împingându-i cu forța brațele în jos și ținându-i-le așa, în vreme ce băiatul se zbătea inutil împotriva lor. Din grupul încleștat răbufneau cuvinte; fragmente din frazele incoerente ale băiatului — "bine... du-te..."

ticălosule..." — apelul lui Gutman: "Hai, hai, Wilmer!" repetat de multe ori, ca și sfaturile lui Cairo: "Nu, te rog, nu" și "Să nu faci asta, Wilmer".

Cu fața neclintită și cu ochi visători, Spade se sculă de pe sofa și se apropie de grup. Băiatul, incapabil să reziste greutateii care îl apăsa, încetă să se mai zbată. Cairo îl ținea încă de braț, în picioare înaintea lui și-i vorbea încercând să-l înduplece. Spade îl împinse ușor la o parte pe Cairo și îi trase una, cu pumnul stâng, în bărbie, băiatului. Capul băiatului zvâcni mult pe spate, în timp ce îi țineau brațele, apoi reveni la loc. Gutman apucă să strige disperat: "Hei, ce...?" când Spade îl pocni pe băiat în bărbie și cu pumnul drept.

Cairo dădu drumul brațului băiatului, lăsându-l să se prăbușească peste burta enormă și rotundă a lui Gutman. Cairo sări la Spade, încercând să-l zgârie pe față cu degetele îndoit și țepene ale ambelor mâini. Spade răsufală adânc și-l împinse pe levantin la o parte. Cairo se repezi iar la el. În ochi îi apăruseră lacrimi și mișca furios din buzele roșii, formând cuvinte, dar fără ca să scoată vreun sunet. Spade râse și mârâi:

— Băiete, ești un caraghios! și-l plesni pe Cairo peste obraz cu palma deschisă, răsturnându-l peste masă. Cairo își recăpătă echilibrul și se repezi pentru a treia oară la Spade. Spade îl opri cu palmele deschise și cu brațele lungi, întinse spre fața lui Cairo. Văzând că nu ajunge la Spade cu brațele lui mai scurte, Cairo îl lovi peste brațe.

Spade mormăi:

— Am să te pocnesc rău de tot!

— Lașule! strigă Cairo și se dădu îndărăt.

Spade se aplecă și ridică pistolul lui Cairo de jos, apoi pe cel al băiatului. Își îndreptă trupul, cu armele în mâna stângă, jucându-le pe degetul arătător ținut pe trăgaci. Gutman așeză băiatul în balansoar și rămase cu privirea tulburată la el, contractat și nesigur. Cairo îngenunche lângă fotoliu și începu să mângâie una din mâinile inerte ale băiatului. Spade pipăi bărbia băiatului.

— Nu s-a rupt nimic, zise el. Să-l întindem pe sofa. Își vârî brațul drept pe sub brațul și umărul băiatului, și-l trecu pe cel stâng pe sub genunchi, îl ridică aparent fără nici un efort și îl duse spre sofa.

Brigid O'Shaughnessy se sculă grăbită când Spade îl culcă pe băiat. Cu mâna dreaptă Spade pipăi hainele băiatului, găsi cel de-al doilea pistol și se întoarse cu spatele la sofa. Cairo se și așezase la căpătâiul băiatului.

Spade ciocni în mână armele și îi zâmbi vesel lui Gutman.

— Ei bine, zise el, iată țapul nostru ispășitor.

Gutman se făcuse cenușiu la față și ochii i se întunecaseră. Nu se uită la Spade. Se uită în jos, fără să vorbească.

— Nu fi iar atât de îngrozitor de prost, zise Spade. L-ai lăsat pe Cairo să-ți șoptească și l-ai ținut pe băiat când l-am pocnit. Nu poți să scapi de asta râzând și riști să te împuște dacă ai să încerci. Gutman își foi picioarele pe covor și nu vorbi. — Iar pe de altă parte, zise Spade, ori ac-

cepți pe loc, ori vă dau pe toți pe mâna poliției, o dată cu șoimul.

Gutman ridică fruntea și murmură printre dinți:

— Nu-mi place asta, domnule.

— Știu că nu-ți place, zise Spade. Ce-ai hotărât?

Grăsanul suspină, se strâmbă și răspunse trist:

— Vi-l dăm, domnule.

— Perfect, zise Spade.

XIX

MÂNA GENERALULUI

Băiatul zăcea pe spate pe sofa, o siluetă scundă ce părea — cu excepția faptului că respira — perfect asemănătoare unui cadavru. Joel Cairo ședea lângă băiat, aplecat asupra lui, masându-i obraji și încheieturile, netezindu-i părul de pe frunte, șoptindu-i și privind atent și neliniștit la chipul lui alb și nemișcat. Brigid O'Shaughnessy stătea în colțul dintre masă și perete. Își întinsese o mână pe masă, iar pe cealaltă și-o ținea la piept. Își frământa buza inferioară și arunca priviri furișe lui Spade de câte ori detectivul nu se uita la ea. Când Spade o privi, Brigid se uită la Cairo și la băiat. Fața lui Gutman își pierduse expresia îngrijorată și căpătă din nou culoare. Își vârâse mâinile în buzunarele pantalonilor. Stătea în picioare, în fața lui Spade, urmărindu-l fără interes. Spade mișca nepăsător pistoalele, făcu semn cu capul spre spatele rotund al lui Cairo și-l întrebă pe Gutman:

— O să fie în regulă cu el?

— Nu știu, răspunse grăsanul placid. Această chestiune trebuie s-o rezolvați numai dumneavoastră, domnule.

Spade zâmbi și bărbia lui în formă de "V" se ascuți și mai mult. Zise:

— Cairo!

Levantinul își întoarse chipul brunet și neliniștit peste umăr.

Spade îi spuse:

— Lasă-l să se odihnească o vreme. O să-l dăm pe mâna poliției.

Trebuie să aranjăm amănuntele înainte ca el să-și revină.

— Nu credeți că i-ați făcut destul rău și fără asta? îl întrebă amărât Cairo.

— Nu, răspunse Spade.

Cairo plecă de lângă sofa și se apropie de grăsan.

— Vă rog să nu faceți așa ceva, domnule Gutman, îl imploră el. Trebuie să vă dați seama că...

— S-a hotărât, îl întrerupse Spade. Problema e ce-ai de gând să faci în această privință? Ești cu noi, sau renunți?

Deși zâmbetul lui Gutman era puțin trist, chiar melancolic în felul lui, grăsanul dădu afirmativ din cap.

— Nu-mi place nici mie, îi spuse el levantinului, dar nu mai avem de ales acum. Crede-mă că nu avem.

— Ce intenții ai, Cairo? Vii cu noi, sau te retragi? îl întrebă Spade.

Cairo își umezi buzele și se întoarse încet spre Spade.

— Să văd, zise el și înghiți în sec. Pot...? Pot să aleg?

— Firește, îl asigură Spade serios, dar ar trebui să pricepi că dacă răspunsul e "refuz", o să te dăm pe mâna poliției împreună cu tânărul tău amic.

— Lăsați, domnule Spade, protestă Gutman.

— Nici să nu vă închipuiți c-am să-l las să plece, zise Spade. Ori vine cu noi, ori îl dau pe mâna poliției. Nu putem să lăsăm lucrurile încurcate. Se

strâmbă la Gutman și izbucni enervat: — Șoimul e primul lucru pe care l-ați furat? Sunteți niște ageamii! Ce-o să mai faceți acum — o să îngenuncheați și-o să vă rugați la Dumnezeu? Își mută rânjetul asupra lui Cairo. — Ei? Ce-ai hotărât?

— Nu-mi dați posibilitatea nici unei alegeri. Cairo își înalță, într-un gest de disperare, umerii înguști. — Vin cu voi.

— Bine, spuse Spade și se uită la Gutman și la Brigid O' Shaughnessy. — Stați jos.

Fata se așază delicat pe marginea sofalei, lângă picioarele băiatului leșinat. Gutman se întoarce la balansoarul capitonat, iar Cairo la fotoliul său. Spade puse cele trei pistoale pe masă și se așază lângă ele, pe un colț. Se uită la ceasul de la mână și zise:

— E ora două noaptea. Nu pot să fac rost de șoim decât în zori de zi sau poate pe la ora opt. Avem destul timp ca să aranjăm totul.

Gutman își dresă glasul:

— Unde-i șoimul? întrebă el, apoi adăugă grăbit: De fapt, nu-mi prea pasă, domnule. Mă gândesc doar c-ar fi mult mai bine pentru noi toți cei interesați, dacă nu ne vom scăpa reciproc din vedere până se încheie târgul. Se uită la sofa, apoi din nou, atent, la Spade. — Aveți plicul?

Spade clătină din cap, se uită la sofa, apoi la fată. Îi zâmbi fetei din ochi și spuse:

— Îl are domnișoara O' Shaughnessy.

— Da, e la mine, murmură ea și vârî mâna în pardesiul. L-am luat...

— În regulă, îi zise Spade. Ține-l bine. I se adresă lui Gutman: — Nu va fi cazul să ne scăpăm din vedere, pot să aranjez ca șoimul să fie adus aici.

— Ar fi excelent, susură Gutman. Atunci, domnule, în schimbul celor zece mii de dolari și al lui Wilmer ne veți da șoimul și o oră sau două de răgaz — ca să nu mai fim în oraș când îl veți preda autorităților.

— Nu trebuie să vă ascundeți, zise Spade. Alibiul o să fie de nezdrunțat.

— S-ar putea, domnule, dar o să ne simțim totuși mai în siguranță plecați din oraș când va fi anchetat Wilmer de către procurorul dumneavoastră districtual.

— Cum vreți, îi replică Spade. Pot să-l țin aici toată ziua, dacă vreți. Începu să-și răsucescă o țigară. — Hai să stabilim amănuntele. De ce l-a împușcat pe Thursby? Și de ce, unde și cum l-a împușcat pe Jacobi?

Gutman zâmbi îngăduitor, dădu din cap și susură:

— Lăsați, domnule, nu-mi cereți așa ceva. V-am dat banii și pe Wilmer. E partea noastră a înțelegerii.

— Aștept totuși răspunsul, zise Spade. Ridică bricheta la țigară. — Am cerut un țap ispășitor, și nu va putea fi țap ispășitor decât dacă va avea ce ispăși. Trebuie deci să știu ce s-a întâmplat. Își strânse sprâncenele. — De ce vă văitați așa? N-o să mai fiți în prea mare siguranță dacă îi lăsați o portiță de scăpare.

Gutman se aplecă și întinse un deget gros spre pistoalele de pe masă, alături de picioarele lui Spade.

— Există dovezi ample asupra vinovăției lui, domnule. Amândoi au fost împușcați cu aceste arme. E foarte simplu pentru experții poliției să determine că gloanțele care au ucis pe cei doi au fost trase cu această armă. O știți. Ați pomenit-o chiar dumneavoastră. Iar asta, mi se pare, e o amplă dovadă a vinovăției lui.

— Poate, recunosc Spade, dar lucrurile sunt mai complicate și trebuie să aflu ce s-a întâmplat, încât să fiu sigur că amănuntele care nu se potrivesc să fie mușamalizate.

Ochii lui Cairo se făcură rotunzi și furioși.

— Aparent ați uitat că ne-ați asigurat că va fi o chestiune foarte simplă, zise Cairo. Își întoarse fața brunetă și enervată spre Gutman. — V-am sfătuit să nu faceți ce vă cere. Nu cred...

— Nu contează absolut de loc ce credeți voi doi, le răspunse Spade brutal. E prea târziu pentru asta acum. De ce l-a ucis pe Thursby?

Gutman își împreună degetele pe burtă și se legănă în balansoar. Vocea lui, ca și zâmbetul, era vădit tristă.

— Sunteți o persoană neobișnuit de dificilă pentru a vă mulțumi, spuse el. Încep să cred c-am făcut o greșală că nu v-am lăsat în pace de la bun început. La naiba, așa cred, domnule!

Spade mișcă neglijent o mână.

— Nu v-a mers atât de rău. Nu sunteți la închisoare și o să primiți șoimul. Ce mai vreți? Își vârî țigara în colțul gurii și vorbi pe lângă ea.

— În orice caz, acum știți care e situația. De ce l-a ucis pe Thursby?

Gutman încetă să se mai legene.

— Thursby era un asasin notoriu și aliatul domnișoarei O' Shaughnessy. Știam că dacă îl curățăm în acest chip, avem s-o speriem și s-o facem să se gândească la faptul că poate ar fi mai bine să înlăture neînțelegerile cu noi, iar apoi o lipseam de un protector atât de violent. Vezi, domnule, sunt sincer.

— Da. Fiți și mai departe. N-ați crezut că el are șoimul?

Gutman clătină din cap, iar obrații lui rotunzi tremurară.

— N-am crezut nici o clipă, răspunse el. Zâmbi binevoitor. — Aveam avantajul de a o cunoaște mult prea bine pe domnișoara O' Shaughnessy și, deși nu știam atunci că ea dăduse șoimul căpitanului Jacobi la Hong Kong pentru a fi adus pe vaporul *La Paloma*, în timp ce ei doi plecau cu un vas mai rapid, n-am crezut totuși nici o clipă că dacă unul dintre ei știa unde se află pasărea, acela ar fi fost Thursby.

Spade dădu gânditor din cap și întrebă:

— N-ați încercat să ajungeți la un aranjament înainte de a-l ucide?

— Firește c-am încercat, domnule. Am discutat chiar eu cu el în noaptea aceea. Wilmer îl depistase cu două zile mai înainte și încercase să-l urmărească peste tot unde se întâlnea cu domnișoara O' Shaughnessy, dar Thursby era prea abil, chiar dacă nu știa că-i urmărit. Așa că în acea seară, Wilmer s-a dus la hotelul lui, a aflat că nu-i acolo și l-a așteptat afară. Cred că Thursby s-a întors imediat după ce l-a omorât pe asociatul dumneavoastră. Indiferent de ce s-a întâmplat, Wilmer l-a adus la mine. N-am ajuns la nici un rezultat cu el. Era absolut credincios domnișoarei O' Shaughnessy. Ei bine, domnule, Wilmer l-a urmărit din nou până la hotel și a făcut ce-a făcut.

Spade reflectă o clipă.

— Mi se pare convingător. Acum despre Jacobi.

Gutman se uită grav la Spade și spuse:

— Moartea lui Jacobi se datorește greșelii domnișoarei O' Shaughnessy. Fata exclamă cu glas tăiat:

— Oh! și duse o mână la gură.

Spade vorbi gros și calm:

— Nu mai contează acum. Spune-mi ce s-a în-tâmplat.

După o privire șireată aruncată lui Spade, Gutman zâmbi:

— Exact cum spuneți, domnule. Ei bine, Cairo, după cite știți, a intrat în legătură cu mine — eu l-am chemat — după ce-a plecat de la comisariat în acea noapte — sau dimineată — și a venit la mine. Am recunoscut avantajele reciproce de a ne uni forțele. Îi zâmbi levantinului. — Domnul Cairo e un om cu o judecată înțeleaptă. El s-a gândit la vasul *La Paloma*. A citit anunțul despre sosirea lui în ziar în acea dimineată și și-a amintit c-a

auzit la Hong Kong că Jacobi și domnișoara O'Shaughnessy au fost văzuți împreună. Asta s-a întâmplat pe când încerca s-o descopere acolo și-a crezut la început că plecase pe *La Paloma*, deși a aflat mai târziu că n-a plecat. Ei bine, domnule, când a citit în ziar anunțul sosirii vasului, a bănuț exact ce s-a petrecut: domnișoara O' Shaughnessy dăduse căpitanului Jacobi pasărea ca să i-o aducă aici. Jacobi nu știa, firește, despre ce e vorba. Domnișoara O'Shaughnessy e mult prea discretă ca să i-o fi spus. Se uită binevoitor la fată, se legănă de două ori în balansoar și continuă: — Domnul Cairo, Wilmer și cu mine ne-am dus să-l vizităm pe căpitanul Jacobi și-am fost destul de norocoși să ajungem în timp ce se afla acolo și domnișoara O' Shaughnessy. În multe privințe, a fost o discuție dificilă, dar în cele din urmă, pe la miezul nopții, am convins-o pe domnișoara O'Shaughnessy să cadă la învoială, sau așa ne-am închipuit. Atunci am plecat de pe vas la hotelul meu unde urma s-o plătesc pe domnișoara O'Shaughnessy și să primesc pasărea. Ei bine, domnule, noi bieții bărbați, ar fi trebuit să ne dăm seama că nu putem ajunge la o înțelegere. *En route*, ea, căpitanul Jacobi și șoimul ne-au scăpat complet printre degete. Râse vesel. La naiba, domnule, au fost foarte abili.

Spade se uită la fată. Ochii ei, mari și întunecați, cerșeau mila, și îi întâlneau pe ai lui. Spade îl întrebă pe Gutman.

— Ați dat foc vasului înainte de-a pleca?

— Nu, nu intenționat, domnule, răspunse grăsanul, deși aș îndrăzni să afirm că noi — sau Wilmer cel puțin — suntem răspunzători de incendiu. Era și el pe vas, încercând să găsească șoimul, în vreme ce noi discutam în cabină, și fără îndoială a fost neatent cu chibriturile.

— Splendid, zise Spade. Dacă din vreo scăpare vom fi siliți să-l judecăm numai pentru asasinarea lui Jacobi, îi putem pune în cărcă și o acuzare de incendiator. Acum, spuneți-mi, ce-i cu împușcarea lui Jacobi?

— Ei bine, domnule, am bătut orașul toată ziua, încercând să-i găsim și i-am găsit doar târziu, azi după-amiază. N-am fost siguri la început că i-am găsit. Dar eram siguri că am descoperit apartamentul domnișoarei O'Shaughnessy. Când am ascultat însă la ușă, i-am auzit mișcându-se înăuntru, așa c-am fost absolut convinși că i-am prins, și-am sunat. Când fata a întrebat cine e și i-am spus — prin ușă — am auzit cum se ridică o fereastră. Firește, ne-am dat seama ce înseamnă asta. Așa că Wilmer a coborât scările cât a putut de repede și a ocolit clădirea prin spate ca să țină sub observație scara de incendiu. Iar când a intrat pe alee, a dat chiar peste căpitanul Jacobi, care fugea cu șoimul la subsuoară. Era o situație foarte grea de rezolvat, dar Wilmer a făcut tot ce-a putut. L-a împușcat pe Jacobi — de mai multe ori — dar Jacobi era prea voinic ca să se prăbușească sau să dea drumul șoimului, și mai era și prea aproape de Wilmer ca acesta să se ferească de el. L-a trântit pe Wilmer și-a fugit. Toate astea s-au petrecut în plină lumină a zilei, după-amiaza, înțelegeți? Când Wilmer s-a ridicat, a văzut un polițist ce venea pe o stradă de mai sus. Așa c-a trebuit să renunțe. S-a ascuns după o ușă dosnică a unei clădiri de lângă blocul Coronet, apoi a venit la noi și-a avut mare noroc, domnule, ca să ajungă fără să fie văzut. Ei bine, domnule, ne împotmolisem iar. Domnișoara O'Shaughnessy deschisese ușa pentru domnul Cairo și pentru mine după ce închisese fereastra în urma lui Jacobi, și — se întrerupse ca să zâmbească unei amintiri — am convins-o, acesta e cuvântul, domnule, să ne spună că l-a rugat pe Jacobi să ducă șoimul la dumneavoastră. Ni se păru puțin probabil ca Jacobi să mai aibă destul timp și energie ca să ajungă acolo, chiar dacă nu l-ar fi ridicat poliția, dar era singura noastră șansă, domnule. Așa că din nou am convins-o pe domnișoara O'Shaughnessy să ne dea o mică mână de ajutor. Ei bine, am convins-o să

vă telefoneze la birou încercând să vă îndepărteze de acolo înainte de sosirea lui Jacobi și l-am trimis pe Wilmer pe urmele lui. Din nenorocire ne-a luat prea mult timp ca s-o convingem pe domnișoara O' Shaughnessy să...

Băiatul de pe sofa gemu și se întoarse pe o parte. Deschise și închise ochii de câteva ori. Fata se ridică în picioare și se duse din nou în colțul dintre masă și perete.

— ... să coopereze cu noi, încheie Gutman, așa c-ați obținut șoimul înainte ca să ajungem la dumneavoastră.

Băiatul puse un picior jos, se propti într-un cot, deschise ochii larg, puse și celălalt picior jos, se ridică în capul oaselor și se uită de jur împrejur. Uimirea îi dispăru din privire când îl văzu pe Spade. Cairo părăsi fotoliul și se îndreptă spre băiat. Îl luă de umeri și începu să-i spună ceva. Băiatul se îndreptă brusc în picioare și se feri de brațele lui Cairo. Se uită din nou prin cameră și își fixă iar privirea asupra lui Spade. Era contractat la față și își ținea trupul atât de rigid, încât părea chircit și micșorat. Așezat pe colțul mesei, Spade își bălăbăni picioarele nepăsător și spuse:

— Ascultă, puiule. Dacă vii până la mine și încerci să faci pe nebunul, te pocnesc peste mutră. Stai jos, taci din gură și ai să trăiești mai mult.

Băiatul se uită la Gutman. Gutman îi zâmbi prietenește și îi zise:

— Ei bine, Wilmer, îmi pare foarte rău că te pierdem și vreau să știi că nici dacă ai fi copilul meu n-aș ține mai mult la tine. Dar, la naiba! Dacă pierd un fiu e posibil să fac altul, în timp ce șoim maltez nu-i decât unul.

Spade râse.

Cairo se apropie și îi șopti băiatului ceva la ureche. Băiatul nu-și dezlipi ochii câprui și reci de la Gutman. Se așeză la loc pe sofa. Levantinul se așeză alături. Suspinul lui Gutman nu afectă surâsul său prietenesc.

— Când ești tânăr, pur și simplu nu pricepi unele lucruri, îi spuse el lui Spade.

Cairo îl apucă din nou pe băiat de umeri și îi șopti mai departe. Spade rânji spre Gutman și se adresă lui Brigid O' Shaughnessy.

— Cred c-ar fi bine dac-ai vedea ce ne poți găsi de mâncare în bucătărie, și fă-ne și niște cafea. Ce zici? Nu vreau să-mi părăsesc invitații.

— Desigur, spuse ea și se îndreptă spre ușă.

Gutman încetă să se mai legene.

— Stai o clipă, draga mea. Întinse o mână grasă. — N-ar fi mai bine să lași aici plicul acela? Să nu se păteze.

Brigid îl întrebă pe Spade din ochi. Detectivul spuse indiferent:

— Sunt încă banii lui. Fata vârî mâna în pardesiu, scoase plicul și i-l dădu lui Spade. Spade i-l aruncă lui Gutman în poală și îi zise: — Stai pe el dacă ți-e frică să nu-l pierzi.

— M-ați înțeles greșit, spuse Gutman suav. Nu de asta mă tem, dar afacerile sunt afaceri. Deschise plicul, scoase dinăuntru bancnotele de o mie de dolari, le numără și chicoti de i se bălăbăni burta. — De pildă acum sunt numai nouă bancnote înăuntru. Le răsfiră pe genunchii și pulpele sale groase. — Erau zece când vi le-am dat, după cum știți prea bine. Zâmbetul lui era larg, jovial și triumfător.

Spade se uită la Brigid O' Shaughnessy și o întrebă:

— Ei? Fata clătină din cap violent. Nu spuse nimic, deși buzele i se mișcară ușor, ca și când ar fi încercat să vorbească. Avea o figură speriată. Spade întinse mâna spre Gutman și grăsanul îi dădu banii. Spade îi numără — nouă bancnote de câte o mie — și le înapoie lui Gutman. Apoi Spade se ridică în picioare, întunecat și placid. Luă cele trei pistoale de pe masă. Vorbi cu o voce nepăsătoare: — Noi, zise el și dădu din cap spre fată, fără să se uite la ea, o să mergem în camera de baie. Ușa are să fie

deschisă și eu am să stau cu fața la ea. Afară de cazul când vreți să săriți de la etajul trei, nu mai există altă ieșire decît cea de pe lângă sala de baie. Nu încercați să ieșiți pe acolo.

— Dar vă asigur, domnule, protestă Gutman, că nu-i necesar și, evident, nici prea politicos din partea dumneavoastră să ne amenințați astfel. Trebuie să știți că nu avem cătuși de puțin intenția să plecăm.

— Am să văd la urmă. Spade era răbdător, dar hotărât. — Farsa asta a încurcat lucrurile. Trebuie să aflu răspunsul de la ea. N-o să țină mult. Atinse cotul fetei. — Hai înăuntru.

În camera de baie, Brigid O' Shaughnessy căpătă glas. Își puse mâinile cu palma deschisă pe pieptul lui Spade, își lipi chipul de al lui și îi șopti:

— N-am luat eu bancnota, Sam.

— Nici nu cred c-ai luat-o tu, zise el, dar trebuie să fiu sigur.

Dezbracă-te.

— Nu-ți ajunge cuvântul meu?

— Nu. Dezbracă-te.

— Nu vreau.

— Foarte bine. Atunci am să te duc în cealaltă cameră și-am să-i pun pe ei să te dezbrace.

Brigid se trase înapoi și-și duse mîna la gură. Ochii îi erau rotunzi și îngroziți.

— Ai fi în stare? îl întrebă ea printre degete.

— Desigur, îi răspunse el. Trebuie să aflu ce s-a întîmplat cu acea bancnotă și n-o să mă rețină de la asta jena feciorelnică a nimănui.

— Nu-i vorba de asta. Brigid se apropie de el și îi puse din nou mâinile pe piept. — Nu mi-e rușine să stau goală înaintea ta, dar — nu înțelegi? — dar nu într-o asemenea situație. Nu înțelegi că dacă mă silești, ai să distrugi acel sentiment?

Spade nu ridică vocea.

— Nu știi la ce te referi. Trebuie să aflu ce s-a întîmplat eu bancnota.

Dezbracă-te.

Fata se uită la ochii lui galben-cenușii, neclintiți; Brigid roși, apoi pîli. Își îndreptă trupul și începu să se dezbrace. Spade se așeză pe marginea cadei, observînd-o pe fată și urmărind și ușa deschisă. Nici un zgomot nu venea din dormitor. Brigid își scoase repede hainele, fără să ezite, și le lăsă să-i cadă la picioare. Când rămase goală, păși afară dintre haine și îl privi. Pe chipul ei se citea mîndria, dar fără nici o sfidare sau jenă. Spade puse pistoalele pe capacul closetului, rămase eu ochii la ușă și îngenunchie cu un picior înaintea lucrurilor ei. Luă fiecare articol vestimentar și îl cercetă atît cu degetele cît și cu ochii. Nu găsi bancnota de o mie de dolari. Când termină, se ridică și îi întinse hainele.

— Mulțumesc, zise el. Acum știu.

Brigid luă hainele de la el. Nu spuse nimic. Spade își luă și el pistoalele. Închise ușa de la camera de baie în urma sa și intră în dormitor. Gutman îi zâmbi amabil.

— Ați găsit-o? întrebă el.

Cairo, așezat pe sofa, lângă băiat, se uită la Spade cu o privire întrebătoare și opacă. Băiatul nu ridică privirea. Stătea aplecat înainte, cu capul în mîini, cu coatele pe genunchi, cu ochii ațintiți la dușumeaua dintre picioare. Spade îi spuse lui Gutman:

— Nu, n-am găsit-o. Dumneata ai șterpelit-o.

Grăsanul chicoti:

— Eu?

— Da, răspunse Spade vînturînd pistoalele în mîna. Vrei să recunoști, sau te supun unei percheziții?

— Să mă supui...?

— Recunoaște, spuse Spade, sau am să te percheziționez. Nu există a treia cale.

Gutman se uită la fața dură a lui Spade și izbucni în râs:

— La naiba, domnule, vă cred în stare. Vă cred, într-adevăr. Sunteți o figură, domnule, dacă îmi îngăduiți să vă spun astfel.

— Ai șterpelit-o, zise Spade.

— Da, domnule, am șterpelit-o.

Grăsanul scoase din buzunarul vestei o bancnotă mototolită, o netezi pe pulpa lui lată, luă plicul cu celelalte nouă din buzunarul hainei și vâri bancnota netezită la loc cu restul.

— Mai glumesc și eu din când în când și eram curios să știu ce-o să faceți într-o astfel de situație. Trebuie să vă spun că ați trecut proba cu brio, domnule. Nu m-am gândit niciodată cu veți găsi o metodă atât de simplă și de directă ca să ajungeți la adevăr.

Spade îi rânji fără amărăciune.

— La o manevră de genul ăsteia mă așteptam doar de la un om de vârsta golanului.

Gutman chicoti.

Brigid O'Shaughnessy, îmbrăcată din nou, mai puțin pardesiul și pălăria, ieși din camera de baie, făcu un pas în odaie, se întoarse, se duse în bucătărie și aprinse lumina. Cairo se trase mai aproape de băiat, pe sofa, și începu să-i șoptească din nou la ureche. Băiatul dădu din umeri enervat. Spade se uită la pistoalele din mână, apoi la Gutman, ieși pe coridor și se îndreptă spre dulapul din perete. Deschise ușa, vâri armele înăuntru, pe un cufăr, închise ușa, o încuie, puse cheia în buzunarul pantalonilor și se duse spre ușa ce da în bucătărie. Brigid O'Shaughnessy umplea cu apă un ibric electric.

— Ai găsit totul? o întrebă Spade.

— Da, răspunse ea rece, fără să ridice capul. Puse ibricul la o parte și veni spre ușă. Roși; avea ochii mari, umezi și dojenitori.

— N-ar fi trebuit să-mi faci una ca asta, Sam, zise ea încet.

— Trebuia să aflu adevărul, îngerașule!

Spade se aplecă, o sărută ușor pe buze și se întoarse în cameră.

Gutman îi zâmbi lui Spade și îi întinse plicul alb, spunându-i:

— Va fi în curând al dumneavoastră. N-aveți decât să-l luați acum.

Spade nu luă plicul. Se așeză în fotoliu și spuse:

— E destul timp până atunci. N-am discutat suficient despre chestiunea bănească. Mi se cuvin mai mult decât zece mii.

— Zece mii de dolari sunt o groază de bani, spuse Gutman.

— Mă citezi, dar nu reprezintă toți banii din lume.

— Nu, domnule, nu reprezintă. De acord. Dar sunt totuși o groază de bani obținuți în câteva zile, și atât de ușor cum i-ați obținut...

— Crezi c-a fost chiar așa al dracului de ușor? întrebă Spade și dădu din umeri. Ei bine, poate c-a fost, dar asta-i treaba mea.

— Fără îndoială, recunosc grăsanul. Făcu ochii mici, arătă cu capul spre bucătărie și vorbi cu glas scăzut: — Împărțiți cu ea?

— Mă privește, răspunse Spade.

— Firește, recunosc din nou grăsanul, dar... ezită... aș vrea să vă dau un sfat.

— Spune.

— Cred că o să-i dați în orice caz bani, dar dacă nu-i dați atât cât își închipuie ea că trebuie să primească, v-aș sfătui să... fiți atent.

În ochii lui Spade se aprinse o luminiță de dispreț.

— E așa de primejdioasă?

— Foarte, răspunse grăsanul.

Spade rânji și începu să-și răsucescă o țigară.

Cairo, care murmură încă la urechea băiatului, îl luase din nou de umeri. Deodată băiatul îi împinse brațul la o parte și se întoarse pe sofa cu fața la levantin. Pe chipul lui se vedea dezgust și furie. Își strânse pumnul și-l plesni cu el pe Cairo peste gură. Cairo strigă ca o femeie și se retrase la capătul sofalei. Scoase din buzunar o batistă de mătase și o duse la gură. O luă plină de sânge. Își tamponă iar buzele cu ea și se uită plin de reproș la băiat. Băiatul răcni la el:

— Să nu te mai apropii de mine! și își luă din nou capul în palme. De pe batista lui Cairo se răspândi în cameră mirosul de "Chypre".

Strigătul lui Cairo o aduse pe Brigid O'Shaughnessy în prag. Spade rânji, arătă cu degetul mare spre sofa și îi spuse fetei:

— Iată adevărata dragoste. Ce se aude cu mâncarea?

— Vine, zise ea și se întoarse în bucătărie.

Spade își aprinse țigara și se adresă lui Gutman.

— Hai să discutăm despre bani.

— O doresc din tot sufletul, răspunse grăsanul, dar trebuie să vă spun foarte sincer că cele zece mii de dolari sunt toți banii pe care îi pot strânge.

Spade scoase fumul pe nări.

— Ar trebui să am douăzeci de mii.

— Și eu aș vrea să aveți. Vi i-aș da bucuros, dacă i-aș avea, dar zece mii de dolari sunt tot ce pot strânge, pe cuvântul meu de onoare. Firește, domnule, înțelegeți că e numai o primă tranșă. Mai încolo...

— Mai încolo știu c-o să-mi dai milioane, râse Spade. Dar să rămânem la această discuție. — Îmi dai cincisprezece mii?

Gutman zâmbi, apoi se încruntă și clătină din cap.

— Domnule Spade, v-am spus sincer și onest și pe cuvântul meu de onoare de *gentleman* că cei zece mii de dolari sunt tot ce am — ultimul ban — și tot ce pot strânge.

— Dar n-ai spus foarte hotărât.

Gutman râse și spuse:

— Hotărât.

— Nu-i mare scofală, zise Spade posac, dar dacă asta-i tot ce poți — dă-mi-i! Gutman îi întinse plicul. Spade numără bancnotele și tocmai le vâra în buzunar când intră Brigid O'Shaughnessy ținând o tavă.

Băiatul refuză să mănânce. Cairo luă o ceașcă de cafea. Fata, Gutman și Spade mâncară jumări, slănină, pâine prăjită și marmeladă și băură fiecare câte două cești de cafea. Apoi se așezară să aștepte să treacă noaptea. Gutman fumă o țigară de foi și citi *Cazuri criminale celebre din America* chicotind din când în când asupra vreunui pasaj sau comentând părți care îl amuzau. Cairo își îngrijea rana de la gură și stătu încruntat, pe marginea canapelei, Băiatul rămase cu capul în mâini până puțin după ora patru. Apoi se întinse pe sofa, cu picioarele spre Cairo, se întoarse cu fața la fereastră și adormi. Brigid O'Shaughnessy moțâi în fotoliu, ascultă comentariile grăsanului și duse o conversație superficială și cu multe pauze cu Spade. Detectivul își răsuci și fumă țigări și se mișcă prin cameră fără să fie nervos sau agitat. Se așeza uneori pe brațul fotoliului fetei, pe un colț de masă, pe jos la picioarele ei, sau pe un scaun tare. La cinci și jumătate se duse în bucătărie și mai făcu niște cafele. O jumătate de oră mai târziu, băiatul se trezi și se sculă în capul oaselor, căscând. Gutman se uită la ceas și îl întrebă pe Spade:

— Puteți să-l obțineți acum?

— Să mai așteptăm o oră.

Gutman dădu din cap și se întoarse la cartea lui.

La ora șapte Spade se duse la telefon și formă numărul lui Effie Perine.

— Alo? Doamna Perine? Aici e domnul Spade. Vreți să mi-o dați, vă rog, pe Effie la telefon?... Da, așa e... Mulțumesc. Fluieră două acorduri din *En Cuba* încet. — Alo, îngerașule. Îmi pare rău că te-am trezit... Da, foarte. Uite despre ce e vorba: în cutia noastră poștală de la oficiul poștal ai să găsești un plic a cărui adresă e scrisă de mine. În plic se află o recipisă de la biroul Pickwick Stage — pentru pachetul primit ieri. Vrei să iei pachetul și să mi-l aduci? Fără să pui întrebări. Da, sunt acasă... Bravo ție. Grăbește-te. La revedere.

Soneria de la intrare răsună la opt fără zece. Spade se duse la cutia telefonului și apăsă pe butonul care deschidea ușa de la intrare. Gutman lăsă jos cartea și se ridică zâmbind.

— Nu vă supărați dacă vă însoțesc până la ușă? întrebă el.

— În regulă, îi spuse Spade.

Gutman îl urmări până la ușa coridorului. Spade o deschise. Effie Perine, ducând în brațe pachetul ambalat în hârtie cafenie, apăru din direcția liftului. Fața ei băiețoasă era veselă și strălucitoare în timp ce înainta cu pași repezi, aproape alergând. Nu-i aruncă decât o privire lui Gutman. Îi zâmbi lui Spade și îi dădu pachetul. Detectivul îl luă și spuse:

— Mulțumesc mult, doamna mea. Îmi pare rău că ți-am stricat ziua liberă, dar această...

— Nu-i prima oară când mi-ai stricat ziua liberă, îi răspunse ea râzând, iar apoi, când deveni limpede că n-avea intenția s-o invite înăuntru, îl întrebă: Mai e ceva?

— Nu, mulțumesc, spuse el și clătină din cap.

— La revedere, îi spuse ea și se îndreptă spre lift.

Spade închise ușa și duse pachetul în cameră. Fața lui Gutman se roșise și obrajii îi tremurau. Cairo și Brigid O'Shaughnessy se apropiară de masă când Spade puse pachetul pe ea. Erau nerăbdători. Băiatul se ridică, palid și încordat, dar rămase lângă sofa, privind pe sub genele ondulate spre ceilalți. Spade se trase de lângă masă și zise:

— Iată-l deci.

Degetele grase ale lui Gutman deznodară rapid frânghia, dădură la o parte hârtia și rumegușul și ținură pasărea neagră.

— Ah, spuse el răgușit, în fine, după șaptesprezece ani! Ochii i se umeziră.

Cairo își linse buzele roșii și își încleștă mâinile. Fata își prinse între dinți buza inferioară. Ea, Cairo, Gutman și Spade, ca și băiatul respirau greu. Aerul din cameră era rece și stătut, îngroșat de fum de tutun. Gutman lăsă din nou pasărea pe masă și umblă prin buzunare.

— Ea e, dar, zise el, dar vrem să fim siguri.

Pe obrajii rotunzi îi străluceau broboane de sudoare. Degetele îi tremurau în timp ce scoase un briceag și îl desfăcu.

Cairo și fata rămaseră în picioare alături, încadrându-l. Spade stătea mai în spate de unde putea urmări atât pe băiat, cât și grupul de la masă. Gutman întoarse pasărea cu capul în jos și îi zgârie, cu briceagul, o margine a soclului. Emailul negru se jupui în șpanuri mici, expunând metalul înnegrit de dedesubt. Briceagul lui Gutman mușcă din metal, scoțând un șpan subțire și negru. Partea interioară a șpanului, ca și brazda subțire lăsată prin eliminarea lui, aveau consistența moale, mată și cenușie a plumbului. Gutman șuieră printre dinți. Fața i se injectă. Suci pasărea și o atacă la cap cu briceagul. Și acolo, lama briceagului dezgoli plumbul. Dădu drumul păsării și briceagului să cadă pe masă și se întoarse brusc pentru a-l înfrunta pe Spade.

— E un fals, spuse el răgușit.

Spade se întunecă și mai mult la față. Dădu lent din cap, dar nu era nimic lent în gestul lui de a o prinde de încheietura mâinii pe Brigid O'Shaughnessy. O trase spre el, îi prinse bărbia cu cealaltă mână și îi ridică brutal capul.

— Perfect, bombăni el, uitându-se fix la ea. Te-ai amuzat destul. Spune-ne acum ce facem.

— Nu! Sam! Nu! strigă fata. Aceasta e statueta pe care am primit-o de la Kemidov. Jur...

Joel Cairo se vârî între Spade și Gutman și începu să reverse un torent de cuvinte stridente și bâlbâite:

— Asta-i! Asta-i! Kemidov! Ar fi trebuit să-mi închipui! L-am crezut fraier și ne-a prostit el pe noi! Pe obrajii levantinului curgeau lacrimi în timp ce sărea de colo-colo. — Dumneata ai ratat totul! îi strigă el lui Gutman. Dumneata și încercarea dumitale stupidă de a o cumpăra de la el! Borșos tâmpit! L-ai lăsat să înțeleagă că-i de valoare, iar el a descoperit ce mare valoare are și a scos o copie pentru noi! Nu-i de mirare c-a fost atât de ușor de furat! Nu-i de mirare că ținea atât de mult să plece în jurul lumii s-o caute! Imbecilule! Borșos idiot! Își duse mâinile la față și deveni incoerent.

Bărbia lui Gutman căzu. Clipi cu privirea în gol. Apoi se scutură și — în clipa când bulbii de grăsime încetară să mai tremure — redeveni un tip gras și jovial.

— Hai, domnule, spuse el bine dispus, nu-i nevoie să te porți astfel. Toți greșesc uneori și poți fi sigur că și pentru mine e o lovitură la fel de serioasă ca și pentru oricine altul. Da, e mâna lui Kemidov, nu-i nici o îndoială. Ei bine, domnule, ce propui? Să stăm aici, să plângem și să ne înjurăm? Sau — se opri și zâmbi îngerește — să plecăm la Constantinopol?

Cairo își luă mâinile de pe față și se holbă la el. Bolborosi:

— Sugerezi ca...? Uimirea dublată de revelație îi tăie vorba.

Gutman bătu din palmele lui grase. Ochii îi aruncau văpăi. Vocea lui susura răgușit și satisfăcut:

— De șaptesprezece ani am dorit acest mic obiect și-am încercat să-l obțin. Dacă trebuie să-mi mai pierd un an căutându-l — ei bine, domnule — nu va fi decât o cheltuială suplimentară de timp — buzele lui se mișcă încet în timp ce calcula — de circa cinci și cincisprezece, șaptesprezece la sută.

Levantinul chicoti și strigă:

— Merg cu dumneata!

Spade dădu drumul brusc fetei și se uită prin odaie. Băiatul dispăruse. Spade se duse pe coridor. Ușa de la coridor era deschisă. Spade se strâmbă nemulțumit, închise ușa și se întoarse în cameră. Se sprijini de cadrul ușii și se uită la Cairo și la Gutman. Se uită acru mult timp la Gutman, Apoi, vorbi, maimuțărind susurul grăsanului:

— Ei bine, domnule, trebuie să spun că sunteți o frumoasă bandă de hoți!

Gutman râse înfundat.

— Sunt puține lucruri cu care ne putem lăuda, n-o putem nega, domnule. Ei bine, nici unul dintre noi nu-i încă mort și nu merită să ne închipuim că lumea s-a sfârșit fiindcă am suferit un mic eșec. Își scoase mâna stângă de la spate și o întinse lui Spade, cu palma netedă și cărnoasă în sus. — Va trebui să vă cer acel plic, domnule.

Spade nu se mișcă. Figura i se împietrise. Spuse: — Mi-am îndeplinit angajamentul. Aveți obiectul. E ghinionul vostru, nu al meu, că nu e ce căutați.

— Haideți, domnule, spuse Gutman persuasiv, am greșit toți și nu

există nici un motiv să ne așteptăm ca vreunul dintre noi să suporte singur paguba, și... Își scoase și mâna dreaptă de la spate. Ținea în ea un pistol mic, un obiect gravat decorativ și încrustat în aur, argint și sedef. — Pe scurt, domnule, trebuie să vă rog să-mi înapoiți cei zece mii de dolari ai mei.

Fața lui Spade nu se schimbă. Dădu din umeri și scoase din buzunar plicul. Voi să i-l dea lui Gutman, ezită, apoi îl deschise și scoase o bancnotă de o mie de dolari. Vârî bancnota în buzunarul pantalonilor, închise plicul la loc peste celelalte bancnote și i-l întinse lui Gutman.

— Asta pentru timpul pierdut și cheltuielile mele, zise el.

Gutman, după o scurtă pauză, dădu și el indiferent din umeri ca Spade, și luă plicul. Spuse:

— Ei bine, domnule, vă spunem la revedere, afară de cazul... bulbii de grăsime din jurul ochilor fremătăre — că vă interesează să urmați expediția noastră la Constantinopol. Nu vreți? Ei bine, domnule, ca să vă spun cinstit, mi-ar place să veniți cu noi. Sunteți un om pe gustul meu, un om cu multe resurse și o judecată înțeleaptă. Fiindcă știm că sunteți un om cu o judecată înțeleaptă ne dăm seama că ne putem lua rămas bun, având toate asigurările că veți ține secret micile amănunte ale afacerii noastre. Știm că ne putem bizui pe dumneavoastră ca să apreciați faptul că, așa cum stau lucrurile acum, orice dificultate de ordin legal ce-ar surveni în legătură cu cele petrecute în ultimele zile, v-ar afecta în egală măsură atât pe dumneavoastră cât și pe încântătoarea domnișoară O'Shaughnessy. Sunteți prea abil ca să nu vă dați seama.

— Pricep, răspunse Spade.

— Eram sigur că veți pricepe. Sunt de asemenea sigur acum că veți aranja cu poliția și fără un țap ispășitor.

— Am să aranjez perfect, răspunse Spade.

— Eram sigur că veți reuși. Ei bine, domnule, despărțirile cele mai scurte sunt și cele mai bune. Adio. Făcu o plecăciune măreață. — Domnișoară O'Shaughnessy, vă spun adio. Vă las pe masă această *rara avis*, ca o mică amintire.

XX

DACĂ TE SPÂNZURĂ

Timp de cinci minute după ce ușa de afară se închise în urma lui Gasper Gutman și a lui Joel Cairo, Spade rămase nemișcat, cu ochii ațintiți la clanța ușii deschise a camerei sale. Avea o privire posomorâtă, iar fruntea i se încrețise. Cutele adânci de la rădăcina nasului se roșiseră. Buzele i se umflaseră. Le strânse, formând un "V" dur și se îndreptă spre telefon. Nu se uită la Brigid O'Shaughnessy care stătea în picioare lângă masă și îl privea neliniștită.

Ridică telefonul, îl puse la loc pe etajeră și se aplecă să caute cartea de telefon ce atârna într-un colț al etajerei. Întoarse repede paginile până găsi ceea ce căuta, plimbă degetul pe o coloană, își îndreptă trupul și ridică din nou receptorul din furcă. Formă un număr și spuse:

— Alo? E acolo sergentul Polhaus?... Vreți să-l chemați vă rog? Aici e Samuel Spade. Se uită în gol, așteptând. — Alo, Tom, am ceva pentru tine... Da, din plin. Uite ce e: Thursby și Jacobi au fost împușcați de un băiat numit Wilmer Cook. Descrie băiatul amănunțit. — Lucrează pentru un tip numit Gasper Gutman. Îl descrie și pe Gutman. — Individul ăla, Cairo, pe care l-ai cunoscut aici, e și el cu ei... Da, asta e... Gutman locuiește la hotelul Alexandria, apartamentul 12 C, sau locuia acolo.

Tocmai au plecat de la mine și o întind din oraș, așa că va trebui să acționezi rapid, deși nu cred că ei se așteaptă să fie arestați... E și o fată cu ei, fiica lui Gutman. O descrie pe Rhea Gutman. — Fii prudent când îl arestezi pe băiat. Cred că-i foarte îndemânat cu armele... În regulă, Tom, și am și aici ceva pentru tine. Cred că sunt armele pe care le-a folosit. Ai dreptate. Apucă-te de treabă și noroc.

Spade așeză imediat receptorul la loc în furcă, iar aparatul pe etajeră. Își umezi buzele și își privi mâinile. Trase adânc aer în piept. Palmele i se umeziseră. Între pleoapele contractate ochii îi scliffeau. Se întoarse și făcu trei pași prin cameră. Brigid O'Shaughnessy, speriată de apropierea lui bruscă, răsuflă adânc, râzând înăbușit. Spade, în fața ei — înalt, cu oasele lui mari și mușchi solizi — îi zâmbi rece cu ochii aspri și cu bărbia ridicată, și îi spuse:

— Au să recunoască atunci când au să-i prindă... și-au să spună și despre noi. Stăm pe dinamită, și nu avem la dispoziție decât câteva minute până vine poliția. Spune-mi totul, repede. Gutman te-a trimis pe tine și pe Cairo la Constantinopol?

Fata începu să vorbească, ezită și își mușcă buza.

Spade îi puse o mână pe umăr.

— Vorbește, ce dracu! spuse el. Sunt și eu vârat în afacerea asta împreună cu tine, și să nu mă înșeli. Vorbește! El te-a trimis la Constantinopol?

— Da, el m-a trimis. L-am întâlnit acolo pe Joel... și i-am cerut să mă ajute. Apoi, amândoi...

— I-ai cerut lui Cairo să te ajute să obții pasărea de la Kemidov?

— Da.

— Pentru Gutman?

Brigid ezită din nou, se feri din fața ochilor lui duri și furioși, înghiți în sec și spuse:

— Nu, nu atunci. Am crezut c-o s-o obținem pentru noi doi.

— Perfect. Și pe urmă?

— O, pe urmă a început să-mi fie teamă că Joel n-o să se poarte corect cu mine — așa că i-am cerut lui Floyd Thursby să mă ajute.

— Și te-a ajutat. Apoi?

— Ei bine, am făcut rost de șoim și-am plecat la Hong Kong.

— Împreună cu Cairo, sau l-ai abandonat mai dinainte?

— Da. L-am părăsit la Constantinopol, în închisoare, intrase din pricina unui cec.

— Tu ai aranjat ca să-l rețină acolo?

Fata îl privi rușinată și șopti:

— Da.

— În regulă. Așadar ai fost împreună cu Floyd la Hong Kong, având pasărea cu voi.

— Da. Iar apoi... nu-l cunoșteam pe Floyd foarte bine — n-am știut dacă puteam avea încredere în el, Am crezut c-ar fi mai sigur — oricum, l-am cunoscut pe căpitanul Jacobi și știam că vasul lui vine aici, așa că i-am cerut să-mi aducă un pachet — pachetul cu pasărea. Nu eram sigură dacă mă puteam încrede în Thursby, sau dacă Joel sau altcineva în slujba lui Gutman nu se va afla pe bordul vasului cu care am venit noi — mi s-a părut planul cel mai bun.

— Foarte bine. Apoi, împreună cu Thursby ați luat un vas rapid cu direcția San Francisco. Ce s-a întâmplat mai departe?

— Apoi — apoi mi s-a făcut frică de Gutman. Știam că are oamenii lui — legături — pretutindeni, și-avea să afle în curând de noi. Și mă temeam c-avea să afle c-am plecat la San Francisco de la Hong Kong. Era la New

York și știam că dacă află printr-o telegramă, avea destul timp la dispoziție să ajungă aici o dată cu noi, sau chiar mai înainte. A și sosit mai înainte. N-am știut pe atunci, dar mi-era frică și trebuia să aștept aici până la sosirea vasului căpitanului Jacobi. Și mi-era frică pe deasupra că Gutman avea să mă descopere — sau să-l descopere pe Floyd și să-l mituiască pentru a trece de partea lui. D-asta am venit la tine și te-am rugat să-l pândești...

— E o minciună, zise Spade. Îl aveai pe Thursby la cheremul tău și o știai. Era un fraier în relațiile cu femeile. O arată cazierul lui — toate neplăcerile pe care le-a avut erau de pe urma femeilor. Iar un fraier rămâne fraier. Poate că nu-i cunoșteai cazierul, dar știai că-l ai pe Thursby la discreție. Brigid roși și se uită timid la Spade. — Doreai să-l scoți din circulație, înainte de sosirea lui Jacobi cu prada. Țasta a fost planul tău?

— Știam că părăsise Statele Unite împreună cu un jucător de cărți, după unele încurcături. Nu știam despre ce era vorba precis, dar mi-am închipuit că dacă ar fi fost ceva serios, și-ar fi văzut că-l urmărește un detectiv, ar fi crezut că au reapărut vechile neplăceri, s-ar fi speriat și-ar fi fugit. N-am crezut...

— I-ai spus că-i urmărit, îi zise Spade confidențial. Miles nu era de loc deștept, dar nici atât de prost ca să fie depistat din prima seară.

— Da, i-am spus. Când am plecat să ne plimbăm, în acea noapte, m-am prefăcut că l-am descoperit pe domnul Archer care ne urmărea și i l-am arătat lui Floyd. Hohoti. — Dar, te rog să mă crezi, Sam, că n-aș fi făcut-o, dacă mi-aș fi închipuit că Floyd avea să-l omoare. Am crezut doar c-are să-l sperie ca să plece din oraș. Nu mi-am închipuit o clipă c-are să-l împuște astfel.

Spade zâmbi feroce cu buzele, dar nu și cu ochii. Spuse:

— Dacă așa ți-ai închipuit, ai avut dreptate, îngerașule. Fața ridicată a fetei trăda o uimire completă. Spade spuse: — Nu Thursby l-a împușcat pe Archer. Incredulitatea se adăugă uimirii pe fața fetei. Spade spuse: Miles nu strălucea prin deșteptăciune, dar, la dracu! avea în urmă prea mulți ani de practică în meseria de detectiv ca să se lase astfel surprins de cel pe care îl urmărea, într-o fundătură, cu arma vârată la șold și cu pardesiul încheiat? Nici vorbă de așa ceva. Era fraier ca orice bărbat, dar nu atât de fraier. Singurele două ieșiri de pe alee puteau fi ținute sub observație de pe marginea lui Bush Street, deasupra tunelului. Ne-ai spus că Thursby era un actor prost. N-ar fi reușit să-l aducă printr-o șmecherie pe Miles pe o astfel de alee, și nici nu l-ar fi putut forța. Miles era fraier, dar nu atât de fraier.

Își plimbă limba peste buze și îi zâmbi cu afecțiune fetei. Spuse:

— Dar Miles s-ar fi dus acolo împreună cu tine, îngerașule, dacă era sigur că-i pustiu locul. Erai clienta lui, așa că n-avea nici un motiv să renunțe la urmărire când i-ai cerut. Apoi, dacă l-ai fi ajuns din urmă și l-ai fi rugat să meargă acolo cu tine, te-ar fi urmat. Era destul de fraier ca s-o facă. Te-ar fi admirat, s-ar fi lins încântat pe buze, ar fi rânjit cu gura până la urechi — iar tu ai fi putut să stai lângă el, în beznă, și să-l împuști cu arma luată de la Thursby în acea seară.

Brigid O'Shaughnessy se trase de lângă el până când o opri marginea mesei. Îl privi cu ochii îngroziți și strigă:

— Sam! Nu-mi vorbi așa! Știi că n-am făcut-o eu! Știi...

— Încetează. Spade se uită la ceasul de la mână. — Poliția poate să sosească din clipă în clipă și stăm pe dinamită. Vorbește!

Brigid își duse dosul palmei la frunte.

— Oh, de ce mă acuzi de un lucru atât de îngrozitor?

— Vrei să încetezi? o întrebă el cu o voce scăzută și plină de nerăbdare.

— Nu-i cazul să faci pe fetița. Ascultă-mă. Noi doi stăm sub spânzurătoare. O apucă de încheieturile mâinilor și o făcu să se ridice în picioare înaintea lui. — Vorbește!

— Eu... eu... De unde știi că eu... și-a lins buzele și s-a uitat...

Spade răsă aspru.

— Îl cunoșteam pe Miles. Dar lasă asta. De ce l-ai împușcat?

Brigid își smulse încheieturile din mâinile lui Spade și își duse mâinile la ceafa lui, aplecându-i capul până când gura lui o atinse aproape pe a ei. Trupul i se lipi de al lui de la genunchi la piept. Spade o luă în brațe și o strânse la piept. Genele ei negre se lăsaseră pe jumătate peste ochii ei catifelati. Vorbea înăbușit și vocea îi tremura.

— La început n-am avut această intenție. Într-adevăr, n-am avut-o. Te rog să mă crezi, dar când am văzut că Floyd nu se speria, am...

Spade o lovi ușor pe umăr. Spuse:

— E o minciună. Mi-ai cerut mie și lui Miles să ne ocupăm personal. Voiai să fii sigură că cel care îl va urmări e cineva pe care îl cunoști și care te cunoștea, așa ca să meargă cu tine. Ai luat în acea zi — în acea noapte — arma lui Thursby. Ai închiriat între timp apartamentul de la blocul Coronet. Ți-ai dus acolo cuferele. Nu mai era nici unul la hotel, și când am cercetat apartamentul am dat peste o chitanță de chirie, mai veche cu cinci sau șase zile de ziua când mi-ai spus că l-ai închiriat.

Brigid înghiți în sec cu greutate, iar vocea i se făcu umilă.

— Da, e o minciună, Sam. Am avut intenția s-o fac, dacă Floyd... eu... nu pot să mă uit la tine, Sam, și să-ți spun asta. Îi aplecă și mai mult capul până când obrazul ei ajunsese lângă obrazul lui și îi șopti: Știam că Floyd nu se va speria cu ușurință, dar am crezut că dacă observă că-l urmărește cineva, avea să... Oh, nu pot să-ți spun, Sam! Se agăță de el hohotind.

— Ai crezut că Floyd avea să-l atace, și unul dintre ei urma să dispară, spuse Spade. Dacă dispărea Thursby, scăpai de el. Dacă dispărea Miles, puteai să te îngrijești să fie prins Floyd și scăpai astfel și de el. Nu?

— Cam așa.

— Iar când ai descoperit că Floyd nu intenționa să-l atace, i-ai luat arma și l-ai curățat tu pe Miles. Nu?

— Da, deși n-am voit.

— Ai voit destul. Și ai urmărit de la bun început acest plan. Ai crezut că Floyd avea să fie incriminat.

— Credeam c-aveau să-l țină cel puțin până sosea căpitanul Jacobi cu șoimul și...

— Nu știai pe atunci că Gutman era aici pe urmele tale. N-ai bănuț-o, căci nu te-ai fi descotorosit de gangsterul tău. Ți-ai dat seama că Gutman era aici, de îndată ce-ai aflat că Thursby a fost împușcat. Atunci ai simțit nevoia unui alt protector și-ai venit direct la mine. Nu?

— Da, dar... oh, iubitul!... nu era numai asta. M-aș fi întors la tine mai devreme sau mai târziu. Din prima clipă când te-am văzut am știut...

Spade spuse tandru:

— Îngerașule! Ei bine, dacă ai noroc, ai să ieși peste douăzeci de ani de la închisoarea San Quentin și atunci te poți întoarce la mine. Brigid își trase obrazul de lângă al lui, își îndepărtă capul pentru a-l privi drept în ochi pe detectiv, fără să priceapă despre ce e vorba. Spade pâlise. Îi spuse tandru: Mă rog lui Dumnezeu, scumpa mea, să nu te spânzure, de acest gât frumos. Întinse mâinile și îi mângâie gâtul.

Într-o secundă Brigid se smulse din brațele lui, cu spatele la masă și se ghemui cu mâinile la gât. Avea ochii mari și înspăimântați. Gura ei uscată se deschidea și se închidea. Vorbi cu o voce uscată și redusă.

— Nu ești... Nu reuși să mai articuleze alte cuvinte.

Fața lui Spade se făcuse galben-albă. Buzele îi zâmbeau și în jurul ochilor strălucitori se adunară cute de zâmbet. Vorbi blând și binevoitor:

— Am să te predau. Sunt șanse să scapi cu condamnare pe viață. Ești un înger. Am să te aștept. Își drese glasul. — Dacă te spânzură, n-am să te uit niciodată.

Fata își lăsă mâinile să cadă și rămase în picioare. Chipul i se netezise și se liniștise, cu excepția unei luciri slabe de neîncredere în priviri. Îi zâmbi și ea blând:

— Nu, Sam, să nu spui asta nici măcar în glumă. Vai, ce m-ai speriat o clipă! Am crezut cu adevărat că tu... Îți dai seama că spun niște lucruri atât de fioroase și de neașteptate, încât... Se întrerupse. Își întinse fața și îl sondă cu privirea... Obrajii și buzele îi fremătau, iar spaima îi reveni în ochi. — Ce...? Sam! Își duse din nou mâinile la gât și trupul își pierdu ținuta dreaptă.

Spade râse. Fața lui galben-albă se acoperise de transpirație și, deși continua să zâmbească, gentilețea din voce îi dispăru. Vorbi aspru:

— Nu fi caraghioasă. Ai să suporti urmările. Unul din noi trebuie să le suporte, după ce tipii ăia au să vorbească. Pe mine ar fi în stare să mă spânzure. Tu poate ai o șansă mai bună. Nu?

— Dar... Sam! nu poți s-o faci! Nu după ce-am fost... unul pentru altul. Nu poți...

— Nici vorbă că pot.

Brigid respiră adânc și tremurător.

— Te-ai jucat cu mine? Te-ai prefăcut doar că mă iubești? — ca să mă prinzi în cursă? Nu țineai de loc la mine? Nu.... mă iubeai... nu mă iubești?

— Cred că te iubesc, răspunse Spade. Ce importanță are? Mușchii care îi susțineau zâmbetul se încordară. — Nu sunt Thursby. Nu sunt Jacobi. N-am să fiu fraierul tău.

— Nu e adevărat! strigă ea.

Izbucni în lacrimi.

— Nu-i cinstit. E un gest degradant. Știi că n-a fost așa. Nu poți să spui așa ceva.

— La dracu, nu pot! spuse Spade. Te-ai suit în patul meu ca să mă oprești să mai pun întrebări. M-ai atras ieri, în cursă, la Gutman cu acel apel telefonic fals, cerând ajutor. Ai venit aici împreună cu ei aseară, m-ai așteptat afară și-ai intrat cu mine. Erai în brațele mele când s-a deschis trapa — n-aș fi putut să scot o armă, chiar dacă aș fi avut una asupra mea, și n-aș fi putut să mă lupt, nici dacă aș fi voit. Și dacă nu te-au luat cu ei, e numai fiindcă Gutman are prea multă minte ca să se încreadă în tine, decât poate în scurtele perioade când n-are încotro, și fiindcă și-a închipuit că m-am îndrăgostit de tine — că nu voiam să-ți fac rău — și că n-am să pot să-i fac nici lui.

Brigid O'Shaughnessy își șterse lacrimile. Făcu un pas spre el și-l privi în ochi direct și mândră.

— M-ai făcut mincinoasă, spuse ea. Acum tu minți. Minți dacă afirmi că în fundul sufletului n-ai știut că, în ciuda a tot ce-am făcut, te iubesc.

Spade se înclină scurt și brusc. Ochii i se injectaseră, dar nu se întrezărea altă schimbare pe fața lui umedă și galbenă. Avea un zâmbet fix.

— Poate c-am știut, zise el. Ei și? Trebuie să am încredere în tine? Tu, care ai aranjat acea mică combinație... pentru înaintașul meu Thursby? Tu, care l-ai omorât pe Miles, un om împotriva căruia n-aveai nimic și pe care l-ai omorât cu sânge rece, ca atunci când strivești o muscă, doar

pentru a-l trăda pe Thursby? Tu, care i-ai trădat pe Cairo, pe Gutman, pe Thursby, unul, doi, trei? Tu, care niciodată nu te-ai purtat cinstit cu mine nici măcar o jumătate de oră, de când te cunosc? Să am încredere în tine? Nu, nu, scumpo. N-aș avea, nici dacă aș putea. De ce să am?

Ochii ei rămaseră calmi sub privirea lui, iar vocea ei răgușită era la fel de liniștită când îi răspunse:

— Dacă te-ai jucat cu mine, dacă nu mă iubești, nu există un răspuns. Dacă m-ai iubit, nu-i nevoie de nici un răspuns.

Pupilele lui Spade se injectară de sânge, iar zâmbetul lui îndelungat se transformă într-o strâmbătură îngrozitoare. Își dresă îndelung glasul și spuse:

— Nu are nici un sens să ținem acum discursuri. Îi puse o mână pe umăr. Mâna tremura și tresărea. — Nu mă interesează nici cine iubește, nici pe cine anume. N-am să fac pe fraierul pentru tine. N-am să merg pe urmele lui Thursby și pe ale cine știe cui altuia. L-ai omorât pe Miles și-ai să tragi consecințele. Te-aș fi putut ajuta, lăsându-i pe ceilalți să plece și inducând în eroare poliția cât mai bine. E prea târziu acum pentru așa ceva. Nu te mai pot ajuta. Și n-aș face-o, chiar dacă aș putea.

Brigid puse o mână peste mâna lui,

— Nu mă ajuta atunci, îi șopti ea, dar nici nu-mi face vreun rău. Lasă-mă să plec.

— Nu, spuse el. O pătesc dacă nu te am pe tine ca să te dau pe mâna poliției când are să vină. Țasta e singurul lucru care mă poate scăpa să n-o pătesc la fel ca ceilalți.

— Nu vrei s-o faci pentru mine?

— Nu vreau să fac pe fraierul pentru tine.

— Nu spune asta, te rog. Îi luă mâna de pe umăr și și-o lipi de fața ei. — De ce trebuie să faci asta, Sam? Desigur, domnul Archer nu reprezenta atât de mult pentru tine ca...

— Miles, spuse Spade răgușit, era un ticălos. Am descoperit-o din prima săptămână când am lucrat împreună și voiam să-l dau afară pe la sfârșitul anului. Nu mi-ai făcut nici un rău, omorându-l.

— Atunci?

Spade își trase mâna din ale ei. Nici nu mai zâmbea, nici nu mai rânjea. Fața lui umedă și galbenă se încordase și se brăzdase de cute adânci. Ochii îi ardeau violent.

— Ascultă. Inutil să ne târguim. N-ai să mă pricepi niciodată, dar am să încerc să-ți explic încă o dată, și apoi renunțăm. Ascultă. Când e omorât asociatul cuiva, lumea se așteaptă ca cel rămas în viață să întreprindă ceva. Nu are nici o importanță ce părere ai avut despre cel dispărut. A fost asociatul tău și trebuie să întreprinzi ceva. Pe urmă, noi conducem o agenție de detectivi. Ei bine, când unul din asociații agenției e omorât, e o proastă afacere să lași criminalul să scape. E prost din toate punctele de vedere — e prost pentru agenție, e prost pentru orice detectiv, oriunde ar fi. În al treilea rând, sunt detectiv și dacă dau de urma asasinului și-l las să scape, ar fi ca și cum i-ai cere unui câine de vânătoare să prindă un iepure, iar apoi să-i dea drumul. Se poate aranja, de acord, și uneori se întâmplă, dar nu-i lucru firesc. Singura metodă prin care te-aș fi putut lăsa să pleci, ar fi fost aceea de a-i lăsa și pe Cairo, pe Gutman și băiat să plece. Asta-i...

— Nu ești serios, spuse ea. Nu poți să crezi că eu am să-mi închipui că cele spuse de tine constituie un motiv destul de serios ca să mă trimiți la...

— Așteaptă-mă să închei și pe urmă poți să vorbești și tu. În al patrulea rând, indiferent de ce-aș vrea să fac acum, ar fi absolut cu neputință pentru mine să te las să pleci, fără ca să nu fiu și eu târât la

spânzurătoare împreună cu ceilalți. Apoi, nu există nici un motiv pe lume ca să-mi închipui că mă pot încrede în tine, și dacă aș face ce-mi ceri, și te-aș scăpa, m-ai avea la mână, și ai putea să mă șantajezi oricând ai avea nevoie. Deci cinci motive. Al șaselea ar fi că întrucât și eu te am cu ceva la mână, n-aș putea fi sigur că nu ești în stare să te decizi într-o bună zi să mă împuști și pe mine. În al șaptelea rând, nu-mi place ideea de a-ți închipui că poate exista o șansă la o sută de-a mă lua de fraier. Iar în al optulea rând... dar ajunge. Toate astea pe de o parte. Poate că unele motive nu sunt importante. N-am să te contrazic. Dar uite câte sunt. Iar pe cealaltă parte, ce avem? Doar atât că poate mă iubești și poate te iubesc și eu.

— Știi, îi șopti ea, dacă mă iubești sau nu?

— Nu știu. E destul de ușor să înnebunești după tine. Se uită lacom la ea, din cap până în picioare, apoi din nou la ochii ei. — Dar nu știu unde duce. Știe oare cineva? Să presupunem c-aș ști? Ce importanță are? Poate că luna viitoare n-am să te mai iubesc. Am mai trecut prin asta și înainte — când a ținut la fel de mult. Iar apoi? Apoi am avut sentimentul c-am fost un fraier. Iar dacă te-aș salva și m-ar închide, aș fi sigur c-am fost un fraier... Ei bine, dacă am să te dau pe mâna poliției, are să-mi pară groaznic de rău — am să petrec niște nopți înfricoșătoare — dar are să treacă. O apucă de umeri, o lăsă pe spate și se aplecă asupra ei. — Dacă asta nu înseamnă nimic pentru tine, uită ce-am discutat și iată ce-o să facem: nu vreau să te las să scapi tocmai fiindcă țin așa de mult s-o fac — să dau dracului toate urmările posibile, și să te scap — tocmai fiindcă, dracu să te ia, — ai contat pe acest lucru cu mine, așa cum ai contat pe același lucru și cu alții. Își luă mâinile de pe umerii ei și le lăsă să cadă.

Brigid își duse mâinile la obrajii lui și îi aplecă din nou fața.

— Uită-te la mine, zise ea, și spune-mi adevărul. Mi-ai fi făcut asta dacă șoimul ar fi fost autentic și-ai fi fost plătit pentru el?

— Ce importanță mai are acum? Nu fi prea sigură că sunt atât de corupt cum se crede. Acest fel de reputație ar putea fi o bună reclamă — m-aș apuca de afaceri bine plătite, pentru a trata mai ușor cu adversarii. Brigid îl privi și nu spuse nimic. Spade dădu din umeri și continuă: — Ei bine, o groază de bani, ar fi fost cel puțin un argument în plus în celălalt taler al balanței.

Brigid își lipi fața de a lui. Ținea gura puțin deschisă, cu buzele nițel în afară. Șopti:

— Dacă m-ai iubi, nu te-ai preta la acest târg.

Spade își strânse dinții și vorbi printre ei:

— N-am să fiu fraierul tău.

Brigid îl sărută încet, ținându-l în brațe și strângându-se lângă el. Se aflau îmbrățișați când se auzi soneria.

Spade cu brațul în jurul lui Brigid O'Shaughnessy, deschise ușa de la coridor. Locotenentul Dundy, sergentul-detectiv Tom Polhaus și alți doi detectivi intrară.

— Salut, Tom, spuse Spade. I-ai prins?

— I-am prins, răspunse Tom.

— Perfect, intrați. Mai am pe cineva pentru voi. Spade o împinse pe fată înainte. — Ea l-a ucis pe Miles. Și am și câteva dovezi — armele băiatului, una din cele ale lui Cairo, o statueta neagră, în jurul căreia a fost tot scandalul, ca și o bancnotă de o mie de dolari cu care se așteptau să mă mituiască. Se uită la Dundy, își strânse sprâncenele, se aplecă înainte ca să privească adânc în ochii locotenentului și izbucni în râs. — Ce dracu s-a întâmplat cu amicul tău, Tom? Pare distrus sufletește. Râse din nou. Pun rămășag, la dracu! că atunci când l-a anchetat pe Gutman și-a închipuit

c-a pus în sfârșit mâna și pe mine.

— Încetează, Sam, bombăni Tom. N-am crezut...

— La dracu, n-a crezut, spuse Spade vesel. Colegul tău a venit aici lăsându-i gura apă să mă aresteze, deși tu ai fi putut să ai atât bun simț încât să-ți dai seama că l-am dus pe Gutman.

— Încetează, bombăni iar Tom, uitându-se jenat peste umăr la superiorul său. — Oricum, am aflat asta de la Cairo. Gutman era mort. Băiatul îl împușcase când am sosit acolo.

— Ar fi trebuit să se aștepte la asta, răspunse Spade.

Effie Perine lăsă jurnalul din mână și sări de pe scaunul lui Spade când detectivul intră în biroul lui luni dimineața, puțin după ora nouă.

— Bună dimineața, îngerașule, spuse el.

— E adevărat ce... scrie în ziare? întrebă ea.

— Da, doamna mea.

Puse pălăria pe birou și se așeză. Era livid la față, dar trăsăturile îi erau puternice și vesele, iar ochii, deși ușor injectați, erau limpezi. Ochii căprui ai fetei se măriră; își strâmbă ciudat colțul gurii. Rămase în picioare lângă el, pironindu-l cu privirea. Spade înălță capul, îi rânji și îi spuse batjocoritor:

— Intuiția ta feminină nu face două parale.

Glasul ei păru straniu, ca și expresia ei.

— Tu i-ai făcut-o, Sam?

— Sam al tău e detectiv, spuse el cu o mișcare a capului. O privi atent. O cuprinse de talie și își lăsă mâna pe șoldul ei. — L-a ucis, într-adevăr, pe Miles, îngerașule, zise el blând, uite așa, și pocni din degete.

Effie se smulse din brațele lui, de parcă ar fi durut-o.

— Te rog să nu mă atingi, spuse ea distrusă. Știu... știu că ai dreptate. Ai dreptate. Dar nu mă atinge, nu acum.

Spade se făcu alb la față ca și gulerul său. Clanța ușii de la coridor se mișcă. Effie Perine se întoarse repede, intră în celălalt birou, închizând ușa în urmă. Când apăru din nou, închise iarăși ușa. Spuse cu o voce plată și pierdută.

— A venit Iva.

Spade se uită la biroul lui și dădu aproape imperceptibil din cap.

— Da, zise el și îl trecu un fior. Ei bine, trimite-o înăuntru.

Sfârșit